Luperius de Orbe Sacerdotali.

item Tractatus brevis Astrologiæ

et est maxima. et maxime si auxiliatus fuerit ei aliquis planetarum superiorum. Et sciat quod fortior eorum est significator. quem si fuerit fortuna significabit fortunam. et si fuerit malus significabit malum et tribulationem. Intellige quod hii planete cum coniuncti fuerint in exaltationibus suis significabunt bonum et aptationem temporis et multitudinem commotionis bellorum et destructionem inimicorum. Si vero coniuncti fuerint in casibus suis significabunt detrimentum et siccitatem et sterilitatem terre atque famem vel si fuerit fortuna. Et nosce quod si coniuncti fuerint in signo igneo significabunt siccitatem et terre sterilitatem. et in signo aquatico pluvie multitudinem. In aereo fortune significabit ventorum. et in terreo sterilitatem frigoris atque detrimenti. Et cum coniuncti fuerint in signis in aereis significabit detrimentum animalium malorum. hec de fortunis.

Inquit Messahala quod res principales accidant a coniunctione maiori que est coniunctio planetarum superiorum. Si fuerit huius planetis cum oribus alie coniunctiones que significantes accidentia nova. Coniunctione namque Saturni et Iovis est maxima. et hec significat accidentia que fiunt. Sciat autem circa hec aspiciendo ascendentis et planetas coniunctionis eorum. et quo domino signi. quod si fuerit fortunatum significabit bonum et aptationem temporis. et si fuerit malus detrimentum et siccitatem et terre sterilitatem atque famem etiam. Si vero quod Iupiter fuerit fortior Saturno significabit bonum commune illa. Si vero Saturnus fuerit significabit detrimentum et tribulationem. Et scito quod coniunctio eorum in signis igneis et aereis significat siccitatem et terre sterilitatem vel ubi et longitudinem. et in terreis detritionem seminum et famem. In aquaticis significabit multitudinem pluviarum et pestilentie ex conditione quod fuerint impediti. Si vero fuerint fortunati significat augmentationem bonorum in omnibus eorum significationibus et malis diminutionem. Et sciat quod maior eorum fuerit in angulo angulorum. et in aliis angulis medii celi significabit apparitionem regis vel prophete ex parte eiusdem signi. Si vero fuerit ipsum signum fortunatum et dominus eius significabit triumphum atque donationem. Si vero fuerit impeditum et domini significabit eius interitum atque detectionem vel per annos eiusdem coniunctionis nostros quos alibi commemoravimus.....

Coniunctio media est coniunctio Martis et Saturni. et hec significat accidentia bellorum et guerrarum contentiones. Cum vero volunt scire eadem accidentia. scito dominationem in signis eorum coniunctionis. quia si fuerit fortuna significabit aptationem et aptationem. et si fuerit malus significat malum vel impedimentum. Sciat quod coniunctio eorum in signis humanis significat multitudinem et fortitudinem eorum. et coniunctio eorum in aliquo angulorum significat contentionem divinum vel regum et guerrarum multitudinem. et durabit vel donec coniungantur alia vice. Et coniunctio eorum in signis igneis significat siccitatem. et terre sterilitatem. et in aereis et aquaticis. In aquaticis multitudinem pluviarum. inter gelu. et nivem et frigoris multitudinem. Sciat quod fortune cum aspexerint minuent malum. et mali augebunt. contra quidem. verumtamen et ... quemadmodum volunt.

Coniunctio minor est. coniunctio Iovis et Martis. et hec significat accidentia que fiunt ex pluviis et ventis et corruptionem aeris atque serenitatem. Si vero inveniatur in eorum coniunctione fortuna significabit fortunam. et si malus malum. Et scito quod Iupiter et Mars in ascendente coniuncti fuerint anni. vel in aliquo angulorum eius significabit commotionem et divisionem regum vel aspexerint fortune. Scito quod quamvis eis superata fuerit fortuna cum malo apparebit vel fortior eorum. Et cum coniunctum fuerit malum malo et habundabit malum vel hic quod fuerit coniunctor sit fortuna. quia intellige quia hoc est ultimum eorum que expressimus in hoc libro. ....~~~~~~~~~~~~......

i. vero vel de fortuna prudeat / est contra et nota vel et mutant / qualiter medici possint prudere vide ibi tractat vel tractat.
etiam pl. no. qui de eius calore et hic prudeat

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

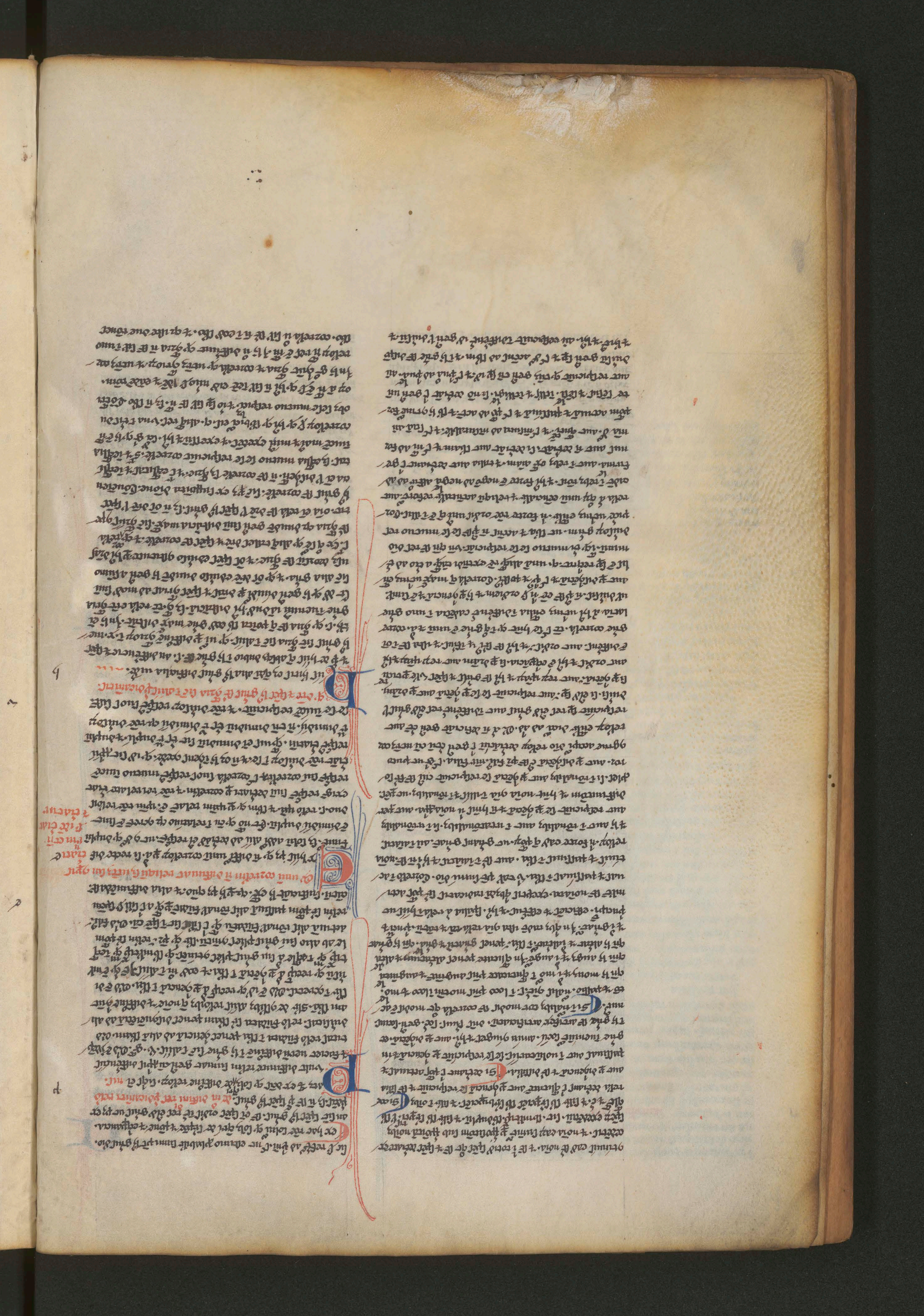

quibus differunt correlativa et contraria. Primum est quod correlativa possunt esse simul, contraria autem non. Hoc est quod contraria nequeunt simul eidem inesse nisi secundum diversa sui aut secundum diversas rationes eiusdem, ut idem potest esse simile et dissimile, ut calidum et frigidum, ut aqua calefacta, et humidum et siccum, ut unum secundum diversa sui vel diversas rationes. Hec correlativa nequeunt eidem inesse secundum idem et eandem rationem. Impossibile est idem esse duplum et dimidium secundum idem et eandem rationem. Et ideo que considerata in diversis sibi sunt correlativa, comparata ad idem subiectum sunt contraria. Et si inveniantur in uno subiecto non sunt correlativa hic, ut si a est duplum et dimidium, hoc duplum et hoc dimidium non sunt correlativa, sed duplum eius alicuius alterius dimidii est duplum, alterius duplum dimidium. Secundo est differentia correlativa esse contraria, quia secundum diversas rationes hic habent, prout ei dividitur suum genus. Distancia maxima nisi non potuerunt simul eidem inesse. Contraria sunt prout simul sunt non in diversis sibi mutuo se respicientibus correlativa.

Quomodo se habent adinvicem contraria et correlativa et ad alia.

Ex quibus patet quod contraria includunt aliqua correlatorum, et correlativa in contrariis radicari. Iterum quod omnia correlativa sunt sibi aliquo modo contraria, licet non econverso, et tamen non omnia correlativa sunt contraria, quia talia sunt contraria non econverso. Secundo tamen dissimilis est contrarietas in parte in formis absolutis et relativis, quia absolutis non oportet considerare nisi ad subiectum idem cui inesse non possunt; in his tamen utrumque considerare oportet, quod contraria non eidem insunt secundum idem et eandem rationem. Si vero relativa sunt, utrumque hic est quod contraria sunt relativa sibi, sunt alia primum eidem simul inesse. Hoc est propter comparationem subiecti, et est ei ratione unius sibi potest inesse unum et ratione alterius contrarium; aut propter rationes diversas in eodem repertas: sunt ei una parte subiecti unum contrariorum et alia reliquum, sicut idem est humidum et siccum; hoc est secundum diversas vices in se aut secundum eandem alteram formam; similiter bipedale est duplum ad unum pedale secundum continuam quantitatem et subduplum ad quadrupedale secundum eandem.

De diversis modis considerandi contraria et diffinicionem eorum et distinguendi.

Ut autem a plus innotescat quid contraria sunt et quid est hic dicta, primo considerari quod contraria possunt considerari dupliciter, scilicet communiter vel secundum essenciam, vel secundum eorum essenciam contraria sunt que maxime excedunt unam generalem et primo sunt tempore et in diversis. Et est in illa correlativorum et hoc est consideratio methaphisici. Et sic datur hec diffinitio in 10 methaphisice: contrarietas est maxima distancia eorum que sunt sub eodem genere. Ex hoc autem quod non distancia in contrariis sequitur super quam contrarietas eorum non possunt inesse simul eidem secundum idem et eodem modo. Si secundum essenciam et sic forme non compaciuntur se simul esse idem in eo forme eius alicuius supporti vel habent, aut quod non sunt inesse nisi. Et hii sunt forme substanciales contrarie, aut subiecto completo, et hii sunt forme accidentales contrarie. Et si tales sunt, sunt tales mutuo sese expellentes esse idem in eo nisi alterum deficiat in accidentalibus, ut igni calidum inseparabile; in aliis sicut corpori incorruptibili celesti inest sua forma inseparabiliter. Et sic in corporibus compositis diversis contingit quod in mixtis unum non est prius ad formam alterius, ut patet de corpore humano et equino. Eadem materia tamen numero non recipit formam terre in forma ignis vel alterius elementi. Et idem subiecto numero in sanum et in egrum. Simul autem pluries recipere sibi esse idem sunt non secundum unum subiectum respiciunt generale vel speciale. Et quod sunt forme contrarie accidentales et una immediata propinqua vel remota est quod fiat forma talis. Secundo quod hec consideratio contrariorum secundum essenciam non est quia hic considerare mathematici formas similes, et hec consideratio secundum essenciam talis sicut est naturam forma, quod hec sensata secundum essenciam, tamen hec sensata est prius hominibus manifesta per sensum et inscendendum ad alia. Prima est quod in-dere duas formas recipere sibi contrarie. Et ideo videtur quod non possunt esse simul eidem inesse. Et tamen hoc contrarietas invenerunt esse naturam distanciam. Et secundum illam primam noticiam contrariorum talem diffinicionem, quod nata sunt inesse eidem subiecto generali vel speciali, nichil autem eidem simul numero et eadem ratione recipere, tamen idem nisi alterum deficiat. Ut dicitur hic, exempli gracia dicitur aer in frigiditate et nubibus, tamen hoc est accidentalium; substancialium autem secundum propositum deberi. Contrarietas est ad formam secundum essenciam hoc modo, quod nata sunt esse et eadem materia propinqua vel remota, nunquam eidem simul numero secundum idem et eandem rationem, recipere tamen eidem numero nisi altera deficiat in illo. Ex iam dictis liquet veritas omnis illa consueta contrariorum distinctio, quod quedam sunt contraria in eodem genere, quedam in eodem subiecto primo ei numero constat ad ipsius naturam. Alia duo ad essenciam formarum substancialium contrariarum, et tercium ad essenciam accidentalium. Hoc tamen quod aliqui consueverunt dicere secundum finem 10 methaphisice. Sic incipiunt distinguere contraria: quod quedam sunt contraria secundum formam et subiectum, quedam secundum formam tantum, et quedam secundum formam tamen per certa membra distinguunt. Contrarietatem vero secundum formam et subiectum ponunt esse inter corruptibile et incorruptibile, scilicet elementare et celeste, quod dicit in commento quod corruptibile omnino equivoce de hiis predicatur, et dicunt quod hec est maxima contrarietas et prima que est causa aliarum. Et ad hanc reducitur contrarietas loci, scilicet sursum et deorsum. Sed de hoc non est in tractatu.

De correlativis que dicuntur nomine et diffinitione utrum unica relatione sese respiciant vel duabus, et non quod dicuntur numero de predicamento habitus.

Consequenter videamus aliam difficultatem in relationibus hic generis, scilicet an ista correlativa que conveniunt nomine et diffinitione unica relatione numero sese mutuo respiciant vel non. Dicitur communiter quod eadem est similitudo duorum similium et eadem equalitas duorum equalium. Iterum una equalitas est duorum similium, ergo eadem ratione una similitudo. Iterum non est inconveniens quod unum accidens numero sit in multis, tamen subiecto uno similiter et habitus, ut dicit auctor sex principiorum. Sed contra: similitudo est relatio fundata super qualitatem, ergo sequitur unitatem vel pluralitatem qualitatis illius. Sed si qualitas est una specie tamen et plures secundum numerum in relatis similibus. Sed duo similia non aliter conveniunt in qualitate quod in una secundum speciem, quare non similitudo in illis est una nisi secundum speciem. Iterum accidens unum numero est subiectum unum numero. Ergo si similitudo duorum una esset una numero, haberet subiectum unum numero. Sed hoc non potest esse, ut manifestum duo similia aggregata. Secundo quod accidens unum de suo proprio subiecto quod est unum numero potest singulariter predicari, ut Sortes est currens et non currens, et a et b sunt unum binarium vel una dualitas. Ergo si duo similia ut a et b essent unum aggregatum subiectum similitudinis unius numero, esset verum dicere quod a et b sunt unum simile, ut autem non est inconveniens. Relinquitur ergo quod in duobus similibus due sunt similitudines numero differentes. Eodem modo dico de paternitate et filiacione et ceteris relationibus que correlativa conveniunt nomine et diffinitione. Et hoc puto verum esse, et quod hoc dicunt quod una est similitudo duorum similium, verum est de unitate secundum speciem, sed non secundum numerum. Sic quod dicitur est oppositio, quod una qualitas est duorum similium, verum est tamen secundum speciem et non secundum numerum.

Ad tercium quod opponit de numero, dico quod accidens assimilatur subiecto veri ordine in unitate et pluralitate. Verum quod ordinatur ex subiecto simpliciter unum est, quod ex subiecto aggregatione uno aggregatione unum est. Aliud autem ex subiecto diverso est unum solum aggregatione, et ideo est sic unum quod diversum. Et tale accidens est in multis simul aggregatis tamen

quod in illo uno aggregatur eius ex multis est eius subiectum. Sed relatio est accidens unum et simplex unum non requirens multitudinem in quo sit. sed unum tantum solum in relatione ad alterum. et ideo non est simile de relatione et de numero. correlatio enim est binarius relationum mutuo sese respicientium. et ideo duo correlativa unum subiectum habent correlationis. sed non simplicis correlationis. Quod autem obiectum est de habitu vel difficile. quia auctor sex principiorum dicit manifeste quod proprium est habitus esse in pluribus scilicet in corpore et in hiis que circa corpus sunt. et ad huius solutionem hoc adducitur in solutione in nunc et relativis ex quibus habetur quod quamvis sit in pluribus est tamen quam plura sunt ei unum subiectum. habitus autem et relatio vel in uno est tamquam in subiecto. sed aliquando respiciunt extra subiectum suum. unde quod dicitur quod habitus est similiter et dissimiliter sit in pluribus. puto quod autem solum dicit in individualibus loquitur autem sermo enim non habet aliam unitatem nisi quod habitus et hii relationes ut dixi plura requirit esse ut ipsa esse plurium unum quamvis eius requirit unum subiectum in quo sit et ad quod extra respiciat et sic potest dici quod unumquodque illorum in multis est. sed educitur in uno scilicet in illo. in alio sicut in occasione vel quasi causa. causa autem quare sic locutus est ille auctor sex principiorum hoc est ut mihi videtur quod ipse dicit quod res predicamenti habitus sunt armatio vel armatus. calciatio vel calciatus et huiusmodi. et quod verum videtur dicere quod pes est calciatus et quod calceus est calceatus et in calciatione est tam corporis habitus quam eius quod habet esse corpus. et similiter forte potest dici homo armatus et lorica armata. sic homo indutus et tunica induta. et in armatione et indutione est tam corporis quam eius quod est corporis. hoc et puto fuisse quod sic diffinit habitum. habitus est adiacentia corporum et eorum que sunt circa corpus et cetera. tamen consistit esse in hiis et in habitu puto autem salua pace maiorum et sui principiorum quod in hiis erravit. puto enim quod sicut stratio et sessio sunt positiones stare autem et sedere non sunt positiones sed denominationes facte a positionibus ut dicit aristoteles in predicamentis capitulo de ad aliquid sic tunica lorica indumentum et huiusmodi sunt habitus et vere res huius generis. indutum et loricatum tunicatum et huiusmodi non res proprie huius generis sed sunt quedam passive denominationes facte ab habitibus. Conveniunt autem sibi autem frequenter iste denominationes tam habitibus quam habitui quod passive sunt. et tamen huiusmodi quod habitus aliquod non patitur ab aliquo sed applicatur et adiungitur. calceus enim habitus est et res vere huius generis quamvis non actualiter applicetur pedi et proponatur habitum talem ab aptitudine quia per formam suam est applicabilis pedi ad protegendum ipsum. quando autem calceus calceatur non tamen primo recipit rationem habitus sed aptitudinem a qua dicitur habitus deducitur in actum et quantum ad hoc calceatur vel habitum iste scilicet calceus. sed est ad terminus. calceamus applicatur sed adiungitur. unde tam pes quam calceus patitur calceationem. et ideo utrumque passive dicitur calceatum. sed diversa ratione. quia pes actualiter protegitur iam suo habitu. calceus quia per applicationem iam actu protegit. et propter rationem dicitur calceatus esse utrumque scilicet pedis et calcei. puto autem ipsum deceptum esse propter communionem. et inde errasse. tamen in diffinitione habitus quam in nominatione rerum huius generis quam et in assignatione proprietatis rerum huius generis. quando dixit quod proprium est habitus in pluribus esse scilicet in corpore et que circa corpus sunt. unde autem iste error evenit nescio nisi forte ex illo aristotelis verbis primi predicamentorum et dicitur situm esse ut sedere iacere. habere ut calciatum et armatum esse in eodem autem capitulo de oppositione. habere significat quod armatum esse et calciatum esse. sed sicut respiciat quod dicit aristoteles in eodem capitulo de ad aliquid quod sedere et iacere non sunt positiones sed denominationes a positionibus dicte actualiter ozista. habere non est habitum. sed denominationem ab habitu dictum. et propter quod sunt armatum et calciatum. Ex hiis igitur habemus tria. quod correlativa que convertuntur nomine et diffinitione mutuo respiciunt una relatione secundum speciem. sed duabus secundum numerum. et secundo de predicamento habitus alia sunt forte quam ea que tradit auctor sex principiorum.

Utrum correlativorum quorum unum est essentiale ad aliud et reliquum actuale

Consequenter queritur quod unum correlativorum potest esse in hoc genere essentiale et reliquum tamen accidentale. quia si utrumque correlativorum est in hoc genere videtur quod aut utrumque essentiale aut utrumque accidentale. Et dicendum quod non. scilicet eo quod in dicitur essentialis relatio. cuius esse dependet ab existentia alterius. in aliud per accidens cuius esse non dependet ex correlativo. verbi gratia. sensus non est nisi per sensibile et hoc nec in actu primo nec in actu secundo. organum enim sensus ex sensibus est. et ipsum completur per actionem sensibilium. ipsum et sentire est quoddam pati a sensibili secundum in sensu. sed sensibile preter et existit et completur tam in actu primo quam in actu secundo. scilicet actione sensus. et ideo sensibile per accidens relatum et sensus essentialiter. et sic dixi de sensu et sensibili est de intellectu et intelligibili. et de scientia scibili. et omnibus hiis in quibus sic sibi libet inspexeris invenies unum illorum habere rationem per quod non univoca reliquo ut sit. et alterum rationem sed quod univocatur a reliquo. et in secundum esse essentiale realiter refertur ad primum. sed primum non ad secundum nisi quod ad ipsum unitur et a secundo secundum essentiam ad primum et non convertitur. ut si sensus est sensibile est. et non convertitur. et si scientia est scibile est. et non convertitur ut dicit aristoteles in predicamentis. Aliquotiens tamen quod pluralitas hiis relationum non cognoscitur possunt reduci ad relationem essentialem propter cognitionem nominum designantium ipsas in nomina significantia actiones et passiones. et forte non esset penuria nominum omnia possent. verbi gratia. sensus et sensibile ex parte sensus referuntur essentialiter ex parte sensibilis accidentaliter. et ideo si sensus est sensibile est et non convertitur. Similiter scientia et scibile et huiusmodi. sed sentiens et sensatum sentiens et sciens ubique referuntur essentialiter. et ideo si sentiens est et sensatum est et econverso. et hoc est quia actio essentialiter refertur ad passionem. et passio essentialiter ad actionem. et neutrum potest esse sine altero. sed simul sunt tempore et origine et duratione. Quod autem dixi de correlatione scientie et scibilis intellectus et intelligibilis est de nostra scientia que causatur a sensibilibus et non earum causa.

Quomodo idem actus potest esse in diversis generibus et utrum non diversos modos significandi accidentis et diversas significationes nominum in ideo definiendum.

Consequenter queritur quod genus potest esse ad aliquid et non suo species ad aliquid sicut docet aristoteles in predicamentis capitulo de qualitate de scientia dispositione et habitu. sed oportet scire quomodo idem actus potest esse in diversis generibus. ex quo enim genus est ad aliquid et non species. et oportet genus esse in predicamento cuius est sua species. oportet in genere uno non esse ad aliquid et alio non in eodem predicamento cum suis speciebus. et in esse in diversis generibus. Quomodo ergo hoc? dicendum quod sola substantia est per se ens secundum aristotelem in 4 metaphysice. et accidens est esse sic. et ideo diversitas per se sufficit per diversitatem accidentium. et ideo idem accidens secundum diversum esse pertinet ad diversa genera potest esse in diversis generibus. verbi gratia. scientia id quod est qualitas est quod denominat habentem. sed non quod in alio est sicut in dispositione per ipsum. dispositio vero est sed quod ad scitum est a quo causatur relatum est. Oportet enim dicere quod scientia est alicuius scientia et intellectus est de hoc scibili. scilicet quia est alicuius scibilis scientia. et ab hoc ipso non scientie per disciplinae. et ideo verum et essentialiter dicitur utrumque non ad aliquid. quando autem comparatur ad subiectum in quo est non dicitur habere eius scientia sed eius dispositio vel qualitas. unde scientia habere dicitur scientis scientia. habere vero scientis dispositio vel habitus vel qualitas. et secundum non dicitur habere ad aliquid per se. sed accidens. scilicet secundum genus. sic genus

scīa ꝑ vnū ēē pⁱue q̄litas ē. sʒ q̄ relō. sʒ h̄ vno mͦ ꝑ
se alio mͦ ꝑ accn̄s. silr̄ dispō id q̄ ē q̄litas ē. ꝑ hu̇ ꝑ al
tm̄ disponit dispō ē. sʒ hītͦ id q̄ ē q̄litas ē ꝑ q̄ ab
alio hētͣ. tañ fōr dispō hītͦ ē. ⁊ nō loquor mͦ de hī
tu q̄ ē. x̄. p̄dicm̄. sʒ q̄ ē dispō firmata ⁊ ab huis
respcībʒ q̄bʒ iͩ disponit alt'm ⁊ [illegible] firmit' iest st
noīa dispō hitus ipoīta ⁊ iō st ꝯnlr̄ ad aḋ. ¶ ad ꝯ
cudentiā nō q̄ q̄litas ⁊ oīe accns ꝯplr̄ signt̄ pt. v
no mͦ ipā res q̄litatis ul' ꝗnti. ꝑo iḋ cū ihencia sua
nō tm̄ ꝯnēcto sb̄m. ꝑ iḋ cū ihencia sua ⁊ ꝯnēcto sb̄m
medio mͦ ul' mͦ iponi h' noīa. dispō hitus ꝑō ⁊ ꝯsilia
ꝫ q̄ i cui nom̄ ipō sit res accntis. ulᵗ'a q̄ ipē respē i
hencie sʒ n̄ ꝯnat obm. vn̄ dispō ē q̄ altm̄ dispon'
hitus q̄ dispōne firma iest ꝑō situs q̄ ꝑtes i toto
ponit ⁊ i loco. ⁊ iō ul' mͦ q̄ h' noīa ⁊ ꝯsilia st ꝯnlr̄
ad aḋ rōne illiᵘ aq̄ ipoīta st. ⁊ iō dᶜ ar' i p̄dicā. c. de
q̄litate q̄ dispōes ⁊ hitᵘ ꝑne gn̄a i oībʒ talibʒ ad aḋ dñr.
ꝫ i. ē. de relatiuis d' q̄ ꝑō ad aḋ ē. ꝑō eis ꝑ q̄ ē sitᵘ ꝑtū i
ter se ordīatarꝫ. ⁊ i toto ꝑ' loci p̄acci ē. ꝑ hu q̄ ꝑoīte rei
iest tañ eī dispō ad aḋ ē. q̄r ipī situi ē nom̄ ipois ipō
situ ⁊ ab eo q̄ i alio ē. q̄ ipm̄ situat'. situs ꝑ' ipoſi
tiua noīat ipm̄ situ. vn̄ ꝑter ihencias ꝑ' ꝑoīe noīat
ipm̄ cū ihencia ꝯnēcto sb̄m sic se h' noīa dispoītū ⁊
dispoītū. sʒ h' ē ꝯna dcā noīm accnciū raro i usu
st. q̄ forte deest i ipō. Ex huis quō iḋ accns pt cadē
i diuisis gn̄ibʒ. ⁊ quō scīa dispō. hitᵘ ⁊ dispō ⁊ hi.
st ad aḋ ⁊ quō nō. sʒ nō q̄ hi noīa i. ro. debinetiā ut
ꝑō dispō ⁊ hi. fere ꝑ' oiō ꝯplicē hn̄t sigtōnē. ꝑ st. n.
signtē actōnē ꝑ' passionē ꝑ' hitū ex huis dēluct. ꝑō ei
pt ēē ponētis actō. ul' ꝑoīte rei passio. ꝑ' hitᵘ su dispō
ex hi actōē ⁊ passione dēlicta ⁊ passio ⁊ actō ad aḋ st.
tū sʒ q̄ iā dixi de hi noībʒ q̄ st ex ipōne relatiua ad
tciā ꝑtinʒ sigtōnē. Ce nō q̄ ex huis pʒ q̄ relō late ꝑ
cunta gn̄a uagat'. ⁊ multa q̄ uē st i aliis gn̄ibʒ ꝑ ꝑo
ne vnā ⁊ uē st i p̄dim relōnis ꝑ rōne aliā ⁊ h' n̄ ē ihens.

q̄ st ꝑ se ad aḋ solū n̄ ul' ꝑ ꝯrne

Sed nc̄ multo q̄ret aḋ si hitᵘ ⁊ dispō ⁊ ꝑō ⁊ talia st
sūe ⁊ ꝯnlr̄ ad aḋ n̄ ꝑ dcōm ⁊ ꝑ n̄. Innuit eī ar' in
p̄dicā. q̄ q̄dā st ad aḋ ꝑ nom̄ ⁊ q̄dā ꝑ eēm. ¶ ad q̄ dd'.
q̄ ista noīa ꝑ n̄ ⁊ ꝑ dcōm tm̄ st ad aḋ. q̄r ipō n̄ ē ab aᶜ
relōne. sʒ signt̄ res q̄ ꝑ uitate hn̄t ihenciā ꝑ' depēde
ciā. sʒ n̄ repsētatiua noībʒ st. v. gᵃ. vtus uiciū rem
capit ⁊ ꝯsilia de q̄bʒ dᶜ ar' i p̄dicā. q̄ n̄ st ad aḋ n̄ ꝑ dcōm. ꝑ
tus eī aliē alti ē. sʒ ille respē ad altm̄ n̄ repsētā ꝑ h' n̄.
⁊ iō pt̄ dici ul' ēē uacat' aliē ul'. sʒ h' ꝑ n̄ ⁊ dcōm tm̄.
ꝑ eoḋ mͦ mͦ ul' dd' ēē de aliis hi. Q̄ nō gn̄us ꝑ pt ēē ad

C omīᶜ oꝫ uidē quō ad q̄ nllā spēꝫ sit ad aliq̄.
ꝯgenus ē ad aḋ cū nllā spēꝫ sit ad aḋ ut h' n̄
scīa ul' disciplina ē ad aḋ. ꝑ ar' i p̄dicamētis. c. de q̄li
tate. cū nllā spāl' disciplina sit ad aḋ. silr̄ dispō ⁊ hi
tus ad aḋ digr' cū tm̄ n̄ oēs dispōn̄ spēs ⁊ hituū st ad
aḋ. calor eī ⁊ frigus ⁊ hi nō uidēt' ad aḋ ēē n̄ ꝑ dcōm
tm̄. ulᵗ' ꝑ ꝑte ex p̄cedētibʒ inotescat. q̄m eī n̄ gn̄us a
relōne ipō ipm̄ ē ad aḋ. ⁊ si spēs n̄ aliunde hn̄t relōnē
i se n̄ a gn̄e q̄ totalit' capiunt ipē spēs i se. n̄ erit ad a
liq̄ ꝑ se sʒ ꝑ accns tm̄. s. ꝑ nom̄ gn̄is. ꝑ. gᵃ. hitᵘ et
dispō st ad aḋ ut p̄dixi. q̄r ipoīta st noīa a q̄bʒ aī re
lōnibʒ. calor hitᵘ ⁊ hi nō st ad aḋ alr̄ q̄ ꝑ dcōm. ut
dcm̄ ē. n̄ ꝑ accns. s. ꝑ gen̄. q̄r ul' aliē hitᵘ ē. ⁊ calor
aliē dispō. ꝑ se aᵘ n̄ dnt' ad aḋ q̄r sua noīa a relōni
bʒ n̄ iponūt'. sic noīa gn̄ū. sʒ scīa siggēt' ad sb̄m
i q̄ eē n̄ ē sic ad aḋ. n̄ ꝑ suū gen̄. q̄r scīa n̄ ē gn̄e sci
ētis scīa. sʒ hitᵘ ꝑ' dispō. sīa' ꝯpet' ad sb̄m de q̄ sᶜ ē ad
aḋ ꝑ se. ut nllā eī spēs n̄ ꝑ accns. s. ꝑ gen̄. scīa eī
scibil' ē scīa sʒ nō sᶜ ē gmācā scibil' gmatica. sʒ scibi
lis talis. sʒ vn̄ dr̄ tal' scibil' scīa. Ad h' tal' ē scīa ē no
ticia ꝯtᵉ ꝯcēcto ꝑ' ꝑpālr̄ calis noticia. Noticia aᵘ ē spēs
ab itellu cū collatōne eī ad rē eī ē spēs ⁊ ab ista col
latōne dᶜ noticia ⁊ ab eaḋ ipō nom̄ scīe. vn̄ ipō nois
fit ipī app'hēsioni spēī. ⁊ ab eī relōne ad rē ē ē. ⁊ iō
n̄ ē scīa n' noticia rei n̄ res sit ē spēs app'hēdi. iō
ꝫ scīa ē ad aḋ ꝯnlr̄. sʒ n̄ sic scibil' ad aḋ n̄ accnta
lr̄. ⁊ iō se' si scīa ē scibil' ⁊ nō ꝯuitit'. pʒ gᵈ quō h'
gn̄is n̄. s. scīa ipō a relōne. s. a collatōne spēī app'he
se ad rē eī est. ꝑ vi itellctiuā. sʒ dico de h' noīe disci
plina. sʒ gmācā ē sic aclis noticia ꝯgītū n̄ dᶜ ꝑ se
ad aliq̄ sʒ ꝑ suū gen̄ q̄ ē scīa. cū eī n̄ addat sᶜ scīe
n̄ tale sb̄m. s. ꝯgnitū ⁊ i n̄ dr̄ ad aḋ pʒ q̄ gmācā ꝑ se ad aḋ
n̄ ē. ¶ Ideꝫ aūt n̄ gmācā ipō ē signtū gn̄is cui. s. scīe
⁊ i aᵘ ipō ē suppō tal' scibilis. s. ꝯgītū q̄ n̄ ē ad aḋ.
⁊ iō relō n̄ cadit i noīe gmācē ex ꝑte p̄ncipali
⁊ formali aq̄ ē ipō. sʒ a ꝑte mltu ē est ipō. ⁊ iō ꝑ se
ad aḋ n̄ ē. sʒ ꝑ accns. ⁊ iō dᶜ gmācā ꝯgītī scīa. sʒ
n̄ ꝯgnitū gmatica. Eoḋ mͦ itellige de ceteris spēbʒ scīe
huc usʒ de huis eī absʒ dubio st i h' gn̄e su oībʒ
modis su ꝑ modū ad siliq̄ue. Quō se ht̄ oppō
simpr' a relōne ⁊ quō decē modi oppōnū. ūnō de ꝑua
tōne quō eit signē ⁊ in quo

Iam q̄rēdū ē de huis eī oiō n̄ uidēt' ēē i h' gn̄e.
i quō se hēant ad ipm̄. ⁊ ꝑᵒ de oppōne i gn̄e. ipne eī
oīs oppō aliē ꝑ' aliq̄ꝫ ē oppō. ⁊ oppoīte aliē oppoī
tū. gᵒ n̄ ul' oppō ē relō. ⁊ oppoīta relatiā. ¶ Sʒ
ꝯ. cū oppō relatiā sit q̄dā spēs oppōnis n̄ pt oppō
ꝯtīni sb relōne. sic eī iḋ ꝯtinet. ⁊ iḋ ēēt se ipō
ꝯius ⁊ ꝯalius. ¶ Scdo de ꝯius ꝯsilis ē dubō. q̄r oīs
ꝯrietas aliq̄ꝫ ē. ⁊ iō ꝯm ꝯriū aliē ꝯriū. ⁊ iō ul' q̄
ꝯrietas sit relō q̄dā ⁊ ꝯria relatiā. sʒ h' ēē n̄ pt ē
st spēs oppoīte oppōnis. Tcio de aliis oppōnibʒ ē du
bitatō. hitᵘ eī ad aḋ ē ut dcm̄ ē. ꝑuō ⁊ ad aḋ est
ꝑ q̄ p̄dcm̄ ē de noībʒ tal' dēriatōis ⁊ tal' ipōnis. ꝑ
uatō eī dᶜ ad aḋ ꝑ gen̄ ꝯnlr̄ ꝑ ar' i p̄dicā. c. de op
poītis. ⁊ sue spēs ꝑ accns. s. ꝑ gen̄. ꝑuatō eī rei ꝑ
uiᵈᶜ ē ꝑuatō. cecitas aᵘ n̄ ē uisus cecitas sʒ uisus
ꝑuō. De affirmatōne aᵘ ⁊ negatōne silr̄ ē q̄ ad re
lōem sic de ꝑuatōne. uidēt' gᵈ oīa gn̄a oppoītoꝝ
ꝯtiu' sb relatiuis. ¶ ad ꝑᵐ dd' q̄ oppō n̄ ē relō ꝑ
ꝑe nʒ correlō nʒ oppoīta relatiua st n̄ sola corre
latiua ⁊ iō nlla oppoīta st i gn̄e relōnis n̄ rela

dico sicut prius dico melioris sententie. quod ista .6. genera relationes quedam vel relata sunt sed alterius modi quam ea que sunt in predicamento relationis. propter quod et diversa genera constituunt ab invicem et a relatione et non sunt de predicamento relationis. quod autem relationes sint non aliter ostendunt quam propter eorum diffinitiones que ultimo se ostendunt. quod autem alterius modi quam ea que sunt in predicamento relationis sic patet. Quia genera relatorum et aliorum .10. generum cadunt in spiritualibus corporibus et insensibilibus et que supra naturam sunt. dico enim deum esse et sic relationes in eo cadunt non tamen accidentes. sed alia .6. genera in solis naturalibus et corporalibus accidunt quod causantur ex adiacentia temporis et loci aut aliter localiter continentis. locus autem et tempus non sunt nisi in sensibilibus et corporalibus. sed genera relatorum continent relationes fundatas super res .v. generum absolutorum que non in tempore. alia vero .x. genera sunt relationes fundate et ideo consequentia non sunt que relata quod remota sunt ab esse absoluto. Cum igitur correlativa sint in tempore et in eo quod localiter continentur sensibili circumscriptione ut verbi gratia esse in hoc quod est et relatio propter quod hec continent et continentur. sed hanc autem relationem propter adiacentiam temporis ad correlativa relinquitur genus in re correlativum. unde in universum quod quando sit relatione habitudinis et hoc testatur sua diffinitio. que est quod quando est quod ex adiacentia temporis relinquitur. Ubi enim adiacentia temporis non est non est ad esse temporale quod in tempore est. Sed illam autem relationem continentie per adiacentiam loci ad correlativa causantur certa tria genera. et hoc penes has relationes continentium. penes enim adiacentiam loci ad corpus totale secundum quod iste continens et in continente causatur in corpore contento ubi. ubi non radicatur sed continentiam passivam testatur sua diffinitione que est quod ubi est circumscriptio corporis ex loci circumscriptione procedens. penes autem adiacentiam loci ad corporis partes et per prius adinvicem ordinationem et secundum loci causatur positio secundum suam diffinitionem que est quod positio est quedam situs partium et generationis ordinatio. Ad evidentiam notandum quod dicitur in commento super .v. metaphysice quod situs invenitur in omnibus partes aut propter ordinationem partium in loco. et iste est situs qui est predicamentum. aut propter ordinationem que est partium rei adinvicem. et iste est situs qui est differentia quantitatis. situs quidem est in predicamento. quod quantitas quedam habet positionem et quedam non habet. attamen tamen quod iste situs qui est ordinatio partium sed faciat differentiam quantitatis non ad positionem que est predicamentum vel continue maxime quod ordinatio partium adinvicem loco respiciens. illa autem positio que est ordinatio partium earum in loco ad quantitatem non pertinet sed tamen ad genus positionis. Ex hiis patet quod non radicatur sed continentiam passivam primo quare tamen continentia quod prius est relinquitur. penes autem adiacentiam corporis ad id quod continet ipsum vel eius secundum quod contentum dicitur habere et continens habitum dicitur habitus continentie. unde in commento super .v. metaphysice. habitus et situs sic differunt quod respectus in quo continens dicitur habere contentum facit habitum [illegible] aqtenuitas hominis per omnia loca locantur. [illegible] respectus sequitur contentum dicitur habere continens facit predicamentum habitus. ut aer habet cutem homo vestem. unde habitus fundatur super relationem continentie passive. Istud testatur diffinitio habitus sed obscure quia est quod habitus est adiacentia corporum et eorum que circa corpus sunt per tantum dicitur [illegible] melius forte diceretur quod habitus est eorum que circa corpus sunt ad ipsum corpus procedens. ex eo quod a corpore contento.

Ex hiis patet quod .6. genera sunt relationes fundate in ipsis et relationes sunt. patet et quomodo oriuntur ex adiacentia temporis et loci ad corpus quod est in tempore et loco.

De habitu. [illegible] .6. generum quod est et non et partes et habitu adinvicem et de eo sufficientia

Sed non tamen queret autem cum ex adiacentia loci ad locatum fiat duo predicamenta penes totum et partes scilicet ubi et positio. quare non similiter ex adiacentia temporis ad temporale. Item cum unum predicamentum fiat in continente propter continentiam contenti ad ipsum scilicet habitus. quare similiter ex parte temporis et loci que continent non fiat aliquod predicamentum. sed tamen ex parte contenti. Item cum in loco causetur ratione totius et partis quare non similiter in continente vel actionis predicamentum non sunt duo predicamenta penes totum et partes. et in habitu non videatur deberet esse duo predicamenta sicut ubi et situs. Item quomodo est hoc vel sit habitum ut contineat cum in certam quantitatem habitus non continue huiusmodi ut cornua in brutis. ungues in animalibus. gladius vel hasta et consilia armamenta in habitibus. // Ad primum dicendum quod est temporale sit in tempore et locatum in loco. dissimiliter tamen. quod sic se habet temporale ad tempus quod totum et partes eius omnino similiter ad partes se habent. sed non similiter totum locatum et partes ad locum. Item omnia temporalia in uno tempore numero. sed non omnia locata in uno loco numero. Item in quo tempore toto est temporale totum in eodem toto et singule eius partes sunt et omnis similiter est toto. non sic autem est de locato toto et partibus eius ad locum. et ideo ex parte locati sunt duo predicamenta penes adiacentiam loci ad totum vel ad partes. sed non sic ex parte temporalis per adiacentiam temporis ad ipsum. Ad secundum dicendum quod ista predicamenta sunt habitudines rerum cause ex passionibus. et ideo fundantur super relationes passivas. quedam enim actiones habent tempus in temporale et locus in locatum secundum totum et partes. sed est hoc diversimode et ista continue. habitus autem fundatur super relationem passivam. Quod ad hoc quod continet in habitu et contentum habet. ex parte autem alia quod hoc continens et in continente sunt activa. non aliter dicitur esse vel predicamentum nisi quod sic causantur habitudines rerum ex actionibus et passionibus que in eis sunt manifestis vel occultis. continens autem secundum quod habitus sed contentum secundum quod tale habet aliquam actionem. et ideo propter non causare habitudines in contento quod contentum similiter causat aliquam habitudinem aliquam generis in continente. oportet esse vel contentum recipere habet aliquam actionem sed continens quod non est in temporali respectu temporis. quare non est in natura potentie tempus. nec in locato respectu loci. eadem ratione. hoc tamen est in adeo ad modum loci continentibus que in natura existunt potentie et talia sunt habitus. Certum autem nos habemus ea que habitus sunt dignitatis et ipsi habent a nobis. et in nos sunt illos habemus positionem activam. ideo in illis fit habitudo habitus. ergo autem quod ipsi continent et nos continemus non sunt in nobis aliqua habitudo alia quam vel situs. quod ut frequenter localiter continent nos. Ad 3m dicendum [illegible] actorem libri sex principiorum quod habitus non est universaliter cum diffinitione. quod ut videtur ipse vult quod ille habitus toti respondeat. sed habitus omnis aliquis partis totius est. unde sicut id accidit in contento penes eius partes sic habitus. Unde [illegible] debet dici et secundum totum et secundum partes. ut in plantis cortex secundum totum folia secundum partes. In avibus cutis secundum totum et plume vel ale et ungues secundum partes. similiter in brutis sensibilibus dico de cute et pilis et corneis et soleis. Similiter in homine de cute et capillis et unguibus. et de artificialibus eius habitibus similiter. Quod enim vel habet posse fit habitum totalem vestimenta generalis vel armature ad totum corpus et etiam una pars dicetur caliga alia capucium alia tunica. et totum dicitur vestimentum vel ornamentum. Similiter in armatura totalis pars est. cetera pars galea vel

loco ei aliq aliud · ꝑ loricā ⁊ totū armaturā · ul'
si q d nom ꝯmodul cett · dicam g q ī ꝯtexto si
ut duo ꝑdicata ꝓpnet totū ⁊ ꝑtes ⁊ ī ꝯtinente ñ
a vnitate ⁊ ꝯtinet possit zynde toti ⁊ ꝑti q dic
silr ē hic ⁊ in · Cōcetū ei ad locū ꝯtinēte dissi
milr se hēt s totū ⁊ ꝑtes · totū ei ꝑ se locatū est
ꝑ s a ei ñ ē ꝑ se locatū ⁊ ꝑ accnl · q ꝑ totū ꝑ
ei tota ꝑ ē ⁊ ñ lati · ⁊ q ī ꝑte loci ē hī ē q totū
ē ī toto · ido ī tota cātā vlr tal q est ꝑ se ꝯtinē
lacalr ⁊ ī ꝑte ē sic q ē ꝑ se ꝑtū locari · ñ ē ꝑte
vlr tal ꝑtes ⁊ ꝑ se ⁊ ꝑ accnl ⁊ ꝯtinē locūdo ⁊ ꝯtēt
ad hitū ꝯtinētē silr se hēt ī toto ⁊ ī ꝑtibz · id
ē ei hūdi modul ī toto ⁊ ī ꝑtibz · ⁊ ut vnqz ei ꝑ se · q
ei ꝑ se ꝑtes hē calceū ⁊ tibia caligā ⁊ caput capuciū · si
cut totul hō idūmūtū · ē ista s ꝑtes · ⁊ ido ō vnā ꝑ
te ē sū hitu alia hōtē hitū · se sic tot hit ad
totū hōtē se hēt ut ꝯtineat ⁊ ꝑtegat sic q ꝑ
ad ꝑtē l ꝑtēdētē · ad g · dr · q oīs hitul ulr ꝯti
net hōtē · ⁊ q dā uno m q ⁊ duobz · q dā ei ꝯtinet
ūtualr tmi · s · ꝑtegēdo ⁊ ī quādo s quē mod · ī q · dr
phic arx · regnū ē ī rege · ⁊ oīo motū ē ī moti
no · sic cornua unguel ⁊ ꝯsilia ñlia · ⁊ gladi ⁊ hā
sta ⁊ ꝯsilia artificialia · q dā ei ⁊ ūtnā ⁊ ēcūq ꝑtinē
ut cuci pilul ⁊ ꝯsilia ñlia · calceul ⁊ caliga ⁊ ꝯsi
lia artificialia · Ex hul ꝓdē cū art hīē ficat si
cut ⁊ ñ q forte ñ ē in aliul q dā q ī greū minus
hē de ceū ē q dā ut uī · ⁊ quō ista · q · qm ñ ꝓ hi
cul fūgēt sē relat aliqs et de ēnūt aliqs

Adhuc dubitabit al forte quō ista q dā sē re
lonel ⁊ tū fūdūt sē fure lonel ⁊ sē cal fūdi
tē sē aliā relonel sic supēn ē · q q dā relā dūt
ē greū · ex hi ei q fūdūt ī relatū postiora sē eis ·
ex hi q ī eis fūdūt relā priora sē eis · Et d q ñ ē
ī dens · greū relōy pul ē ultl ⁊ tū aliās sēt relōy
postiorel ē eis · greū ei slē pul ē q ēt ⁊ ēlli · sic ꝑ
clarē · hi hi ē ī dens q ead sēt relōy ī q fūdūt aliq
q greū ī ūcīte postiora ōō · ⁊ s id sim · q · ēātā relā sic

Quōē q de hi relō ēātā ꝑ sum cēnēad

Vtm relō a q ūpōīt ē sit accnl sic alia rela.
se hnt de q dā ā locūt ē · nec ne · ⁊ ut q ñ · q · cū
ēātā dephēdūt oīa q dā slē ⁊ accnūt ꝑ sū dicē q
accnl ī q ēātē sē relā · sic ⁊ silr slē ī q ēātē sē · lo
q m g de ado accnte hi ēātā s q ēātā ē ad ado ē · si
sua relō ēātē ē accnl ad hi ēātā ē · g relō · et
si accnte · erit silis oīo de illo · ⁊ cē ꝑtell ī fīnit aū
tabit ī p · qr · q ñ ē nō qr aliq stet · ī q ꝑ m accnl · ñ
ēātā ē sit relm rē q accnl ē · sz ñ a sz id ut id sim
ilam sit relat ⁊ relō solū rē differt · de ēū locūm
de aliq slū · hi slū ē ēātā · g relā s q hi · aut g slū
relō ē accnl aut nō · si sic sēpē ꝑ illm illa

relō accnl ⁊ illū ꝑ illa relati adhī ē hi illū ēātā · q rel
de mehylo fcā · g adhī ē ēātā relā · si accnte cē ꝑtel
sul ī ifinit · ēādo g q relō de q locuti sunt tūt tal
relō accnl q fūt ūmediata ipi illē · sicut g q · illū
mediata ab illa ia ⁊ adhī relā ñ relat accnte g illū
ai g se ipū · aut alia · si alia · ei ul ꝑtel q ia dēt ē
ī accnte · sic hi ēātā sīplicaliā adhuc ipū ē ad ado q
ēātā ñ ē ī ea ado q relat ñ illū ñ accnl ñ ead q re
ferē · g ipū semzipa relā ē · ut id s illum sic relat
⁊ relō solū rē differt · sē g q · relō qua ēātē alij
illū sit ⁊ alū accnl · In illul ei illū ⁊ accntibz ē accnl
⁊ ulr id ē l relati ⁊ relatō vnū ꝑz q hi relm mlt ei
dissimile ē aliul relatū q ī gne illo accnti ꝯtinēt

Q ī ēātē ñ ē ñ ꝑtes cē q ab alio esse

Patet q nobile cū ꝑtes sup ꝯpōīto ⁊ cē indicat cum
plicat q ab alio cē ñ cū ī ēātā cū ei ēā
tā sic ⁊ a ado sic · sit ñ ē ⁊ a ado ē · v ei ē ꝑtes ⁊ potiū
ñ oz q sic nūl ēātāz q nō ē hi · ñ ē alio cū ēātā ē ⁊
alio ē a deo · ⁊ sic toto ē ⁊ a deo ē q id ē q retē et
q retē solū rē differt · q id applicat nō ēātēm ꝯci
pit ut entē nūc ut a entē · ⁊ ñ ꝯplēdēt a ñ mai ōi
mi ⁊ id ꝑtēt dūlis magis · Q dici de ēātā ⁊ ēātē
pueo v m cē ulr ī efficiente ⁊ ī effectu · s · q ñ sit ēātē
tal q q ab efficiēte · sic dico ꝑtes ñ · u ī effectū ūnēdiatē
duo · s · vnū q retē ⁊ a q retē potest aliē ēātē q retē ē
ñ sic de ēātē ei sic accid ī filio ad patrem ⁊ ī gnlitz · ñ ei sē
si ulte ē ulte filii ē ⁊ eō · ⁊ ido ꝑtes ī eo cē q filiū ee dico ñ.

Q m oīo ꝑma relā sit ꝑ sua ēātēam

Quod ārī solz de relōne m oīo ꝑme ⁊ nūc ꝑ ia modi
ꝑ id q dēm est de relōe ēātē · relō ei tal m ñ ꝑ ē ac
cidē · cū ea solū q ꝑtū ex m ⁊ fōz ē illm accnū · cū
q · si cēt ēātē sēpūōne eōz ꝑ illm adhuc m ē · g ad ado
ē · ⁊ ñ ꝑ accnl · sz ñ ꝑ aliū illum a se · cū q simp ē · cū q
si ꝑ aliā illum aut factum aut ꝑ mataī aut ꝑ q ꝑīt q
ꝑ illm stare ꝑ · q · locuor de m oīo ꝑma · aliq ñ ē alia
ō ut m uide q · q · tal m resolū ꝑ se ipm ī q ñ dīfāt
⁊ ipū relō ⁊ relati ñ ꝑ tom tm · q · si sua relō ñ ē a q · su
a ꝑ receptiua nē q ipm sit tal m ⁊ sua ꝑ receptiā
s fōm sola rē differt · q ido potest cē illū et relō

Et nūc ēātē at quō illū ꝑ cē relō q ex
ia dēt ut ostēdit q illū relō sic · et d q ī hi diffe
rt illū ⁊ accnl q illū ꝑ se ēātē · accnl ꝑ illum cui ēātē
vñ accnl hē hi ꝑ s q ut ēātē · s relō d q ꝑ tal ē hē hi
ꝑ ut ad respicat · i · g · duo ꝯtinēt ēātē ⁊ ad ado ē · re
lō accnl ē · ⁊ hi ñ q ad ado ē · sz q ēātē · q hi ē de n accnt
· si ut ēātē · tolle g ipm ēātē ⁊ dimitte hi q · ē ad ado ē et
tollitur ñ accntis dimitendo natā relōnis · sz tollendo na
tā accntis relāq nēcē ñ slē · ⁊ ido illū ꝑ cē ad ado ēātē re
lat sū relō q ñ repugnat ñ slē restricē d · sz ei repug
nat ēātē · q d hoc nōīā cātōz ꝑponit d relōe q est

Nonne quia de his nomine cantor est sicut relinquitur cantura et cantus
uere significat relinquere quia est cantus aut quia est in deo. tercio
si relinquere quia est in deo. duo uniuersi in deum. quia absolutissimum
et a nullo dependet quia per se ab aliis dependet per relinquere quia alia sit quantitas et positiones quia
relinquit quia pnc non erat. sicut bonum multa autem in fine quinti li. de
cantor dnis et hi dnm ce deo ex tu. si dicat quia non est in deum
in ado dissimili incipit dissimilis mutatione sui. ad quia si. a et b.
sicut in dissimilia et postea per insimutationem. b. fiat similia quia
non sicut similiter mutatum. non realiter mutatur et depo in actum
quia similitudo nualia quia ei non inest potest in potentia nec est ei actus et
tali mutatione in relinquit bonum per hi sunt mutationes sensibilium in quo
fit. mutatio est uno pse mutatur alterum accidit. et quia est
mutatio est in uno pse et est mutatio in a per accidens et hi non
est mutum in tribus. accidit ei et est sibi et per insimutationem
manifestum unum per in a hi est nomen ut color ex albedo.
hinc fit in relinquit sicut et elevando hinc fit per nihil in re
licto sicco deorsum et hinc elevatur cum si quis sic in ad fie
ret aliquid nouum relinquit per mutationem in cacumen tam non
ad est mutatio ab eo quia hinc per in ado in actu hicum quia
est in est sibi in fuit sibi accidit. vel quia si nomen cantor
imponatur a relinquere quia est in cantus. et hi egredit maiores milites.
quo hi nomen cantor et cantus imponitur ab eadem relinquere ducer

Sed nunc quaeret ad sic hi nomen cantor imponitur simile
a relinquere quia est in cantus quia hi nomen cantus et ab eadem relinquere
non est per alia affinitatem quia nomen est et de eodem discablia est
aut quod dubia est et ab quia eadem est relinquere a et imponitur hi non cantor
et a et imponitur hi nomen cantus. et dubificatio tonae in hi nomen et ul
lo. pono ex illuminat et illuminatum ab eodem imponitur hinc in
re. et dubificatio in tonae. illuminans est quia lumen est tangit
oblm. illuminatum quia tangit a luce. tacet quia luce imponitur ut
ulti tenet. quia non est unum in sua. et ille tacet ut actum est
tacet hi nomen illuminans. ut pulsum illuminat. similiter et impo
to. cantor est et quia tacet in de no. cantus rel quia fit de no. tac
to quia de no uenit per equiuocum tenet significatum. ut acto est
facientis tacet nomen cantoris. ut est pulsio fit ut in dicit
nomen cantus. similiter dico de illis duobus cantus cantus non quia
nomen sonat actionem et pulsionem per modum pulsionis. et in
si. cantor et cantus per modum hinc. vel per quia hi non cantus
cantus significat tantum quia est in cantus et non est cantus. tu hi nomen
cantor et cantus significat quia est in cantore tacet quia est in impo. in est a
quia est acto cantoris. in tu per uniformis et ead. si. in illis tu
amata notitia est et gnotiuo. si existentia cantus ut
ab illa actione et per uniformem et hi est actum de
in. in a cui est diuina essentia per modum essentiae et non per modum actio
nis et hi dixi quia sua essentia est sua actio. et a et a rem. vel
etiamsi quia in hi nomen cantor in est non impo sit diuina essentia et in
a quia actio diuina intellectus est notiuo et ut ab a est in gnoti
tum et dico gnotium actum. si. cantum.

vel hi rela cantor dnis gubnator et illia do
uenuino an ex tempore

Nonne quia quia hi non cantor per modum hinc signat. ut nos hi
in domum de spiritu sancto dicit essentialiter per aptitudinem hinc
ut dicit aui. i. q. li. de b. quia actualiter in quae aut est an
siliter hi nomen cantor et nunc do quietat angus cantus si hinc
est cantus si actum. ut quia solum ex parte est quietat. est quia
incipit actum cantare et non aut. est quia hi ut augus uelle in eo
li. usus finem est quia correlata sit si non. et cantus rela. est
quia sic est in aliis nihil usus in or. desinentibus quia non
habent alicui in per exercitum actus. ut nemo dicit cantor nisi
cantat. si ut ut nemo dicit cantor nisi cantat. et ideo culpa
a usus duruat si per si. Scio cui quia nolunt iustitiae
gnum. si. quia ab esse fiunt cantor per dicere per quia aliis non
intendit quia nomen cantoris incipiat dici tpsi de et non si ac
tum non si hinc in sit cuidem nisi tacet in usus augus.
ad si quis dicere quia cantor et cantus si de illis correla
tis quia unum restat per se et reliquum per accidens. quia cantor
non egredit in essentia cantus si et non si si cantor est
cantus est. sic non si essentialiter est. si essentialiter est. ad. z. possum di
cere quia in ro cantus propue in hoc non est sufficiet per agredi
artificiatum a non. si or nisem pom opleri parcem
adsistit per exercitum opis. et hi arc dicit hinc. et ideo hi nota
lector dictor cantor et hi non dnm de ado quia non non quia per
epic. quia non dnm non de eo quia hi pom opleta agredi per
hinc acquisit per arte. et non est acquisito non per exercitum o
pis. si alii est dicit in deo. quia in eo non acquirit arc per oportum
si est ab esse in eo sufficiet per opidi per arte quia in per
est. non ut hinc si ut non si sui sua. et ideo non or exprimere opi
tone est. ut de eo ad tale nomen dicatur. si ab esse
dicet. sic ab origine sua alicui induta est arc et
opleta per. pigredi sui adsistione per exercitum opis
et angus pigret bum dicit pictor et hic Quo ad hi
dicit suaten recta fide et scoy auctor non cuto. ut
est magis de nomine quia de re. secundum est quia ab esse in
fuit do per opleta candi. et in tpe cepit actum cantare
vel a ab esse et quenit hi nomen cantor et no
disputet quia noluerit. vel est pis rom per hre per
se. ut dixi. sunt per re quo de hi nomen dnm et aliis
hi relatum per modum hinc significat de do dum et si
mil opio et zpo. de uicture hui quietatis relor rela

Tandem quia de illa famosa correlor sit ab quia
iterate quia nuet est sit in. ut dicat ipdicat. ut est
hre istacia uel et oim illi quia unum restet ecclie et alem ac
cntalit. quia unum unat adest alti et non est pom esse
si sensus est sensu et non est. et ea est sensibile et non est. hi
istacia non est. ideo ait ipdicat non dicit quia ad ad sit sit non. si
quia unum est sit non et praistat ipdicat sensu et sensu
sia et sabbi. et non solut quia nec sit istacia. Si de hinc
relatum dubitat. pis est et totum correla sit ecclie nemo
tpis por est toto. eod m ut de dimidio et duplo et de
ca et cato et de pnt et pegnato de pte et filio et oim
hi et alii oim conat. ca in quia ca por est cato. et in quia ca
relin est. gi in quia relin por est cato. sic ro per hi in oim pdic.

Et facile solvitur, quia nomine causae duo intelliguntur: relatio a qua nominatur, et res cui inest relatio et cui nomen imponitur, et ratione rei prior est causa; ratione relationis simul cum eo, et ideo fallit consequentia rationis, quia in ista propositione fit reduplicatio ratione rei, in secunda relationis ratione. Et eodem modo solvenda est similis ratio si fiat in illis. Disputatio an istis relativis prius et posterius det simul esse natura et contrarie probabiliter.

Restat circa dicta difficilior dubio de priori et posteriori quae sunt de ordine ordinis. Non enim videtur posse esse simul natura prius et posterius, cum eis insunt modi secundum quos aliquid prius et posterius dicitur: natura, existentia et tempore, quae se habent per ordinem. Quia quae sunt prius et posterius tempore sunt prius et posterius existentia et natura, sed non convertitur; quae sunt prius et posterius existentia sunt causatum et causa; sunt prius et posterius natura, sed non convertitur. Si igitur haec tria genera prioris et posterioris sunt ordinata ad invicem secundum prius et posterius ut ostensum est, aut omnia quae prius et posterius non simul sunt, aut quod omnes isti modi prioris et posterioris simul sunt. Igitur esse simul prius et posterius natura quae sunt prius et posterius existentia et tempore sunt eodem, quod non potest esse. Secundum consequentia sunt prius et posterius existentia quae sunt prius et posterius tempore, quia similiter est hic: si prius est natura, a quo non convertitur consequentia. At in proposito sic huius quae sic sunt natura non convertitur consequentia; prius et posterius natura non sunt simul secundum naturam, aut si sit una est distinctio prioris et posterioris naturae. Sed omnia haec sunt simul natura et quaelibet prius et posterius. Item si prius et posterius existentia simul sunt, nulla est distinctio eorum, sed omnia haec sunt simul, et esse causatorum et causarum sunt simul existentia et in causa aeterna.

Item si prius et posterius existentia sunt simul natura, sed ut dictum est prius et posterius existentia sunt prius et posterius natura, igitur simul natura sunt prius et posterius. Et si prius et posterius tempore simul sunt natura, sed prius quae sunt et posterius tempore sunt prius et posterius natura ut dictum est, igitur simul natura sunt prius et posterius, non ut dictum est. Et si prius et posterius tempore sunt simul, est praeteritum sic prius et futurum posterius, et similiter prius praeteritum et praeteritum; omnia tempora sunt simul, scilicet praesens, praeteritum et futurum. Igitur praeteritum est et futurum est, quod falsum est, et quia futurum est vel praeteritum iam non est, secundum quod id quod est sic est, non est. Item secundum istum dicendi ordinem nullae sunt quaedam dicuntur quae circa simul sunt, quaedam non simul, quia unum est prius et aliquid posterius, prius et posterius quae non sunt simul et ipsa sunt simul. Si dicatur quod tales correlationes verificantur in hiis, videtur igitur instantia positivae in priori et posteriori illud. Multi forte dicunt quod ista correlativa prius et posterius esse de illis quae unum continet relativum et alterum accidentaliter, et quod iam sequitur quod si posterius est prius, et non e converso. Oppositio contra responsionem cum alia conclusione probabili.

Set contra hoc bene dicatur de primo et secundo, quia primum est absolutum et secundum relatum. Non video quomodo hoc dicatur de priori et posteriori. Prius enim dicitur quod prius existit respectu posterius, secundum quod si non sit vel futurum sit per ipsum, non est prius.

Item contra putari potest probabiliter, ut videtur, ut videtur quod ista correlativa prius et posterius, secundum quod correlativa sunt, simul sunt natura. Sicut dixi de causa et causato, et quod similis est acceptio secundum Latinorum est in dictis nostris rationibus quam sunt in illa parte facta de causa et causato, quod sic patet: sicut accidit primo ordine duo prius et posterius, cum de illis dico hoc prius in posterius est factio sermonem de rebus ordinatis quibus accidit iste dicendi ordinis prioritas et posterioritas, et non est necesse illas res simul esse, sicut accidit de illis in ratione sua in ordine, scilicet sicut prioritas et posterioritas simul sunt, quia non prius habet unum eorum ratione prioritatis quam reliquum posterioritatis ratione, non e converso. Sed omnia simul sunt ad res relatas sortiuntur. Cum igitur in huius relativis prius et posterius sit res significata et modus significandi rei, scilicet quibus nomina imponuntur modi a quibus imponuntur, loquendo de rebus non simul sunt, loquendo de modis simul sunt, quia ab illis modis sunt correlativa, quia illi sunt relationes. Secundum quod ista correlativa sunt, quia talia simul sunt natura, et dico simul esse natura quia simul oriuntur et accidunt et mutuo sese ponunt et destruunt. Si igitur dicam prius in quantum prius non simul est, hoc verum est de re significata, loquendo non de modo; verumtamen in quantum prius dicitur simul est natura cum posteriori, secundum quod hic.

Ad primam igitur rationem dicendum quod quamvis tria genera prioritatis et posterioritatis respiciant ad invicem penes consequentiam et in illa inveniatur unum illorum prius altero vel posterius, iam ipsa genera res sunt quibus accidit iste dicendi ordinis prioris et posterioris, et ideo non sequitur si unum genus prioritatis est quod alia sunt, sed quod si ratione posterioris unum eorum infertur ex aliorum quod ratione prioris sic in ceteris illis et eodem. Unde quod deberet arguere de prioris et posterioris ratione correlationum arguit ratione rerum correlatarum, et fit fallaciam accidentis.

Ad secundam dicendum quod ea quae sunt prius et posterius non ratione rerum ordinatarum non simul, ratione correlationum eis accedentium simul natura, et in uno in simul sunt, alio non simul, quia non est idem. Quia eadem sunt simul natura non possunt esse simul tempore et simul in quo uno in non sunt simul non a in sunt simul natura.

Ad tertium quod opponit de prioris et posterioris in existentia, dico quod prius et posterius in omni genere ordinationis, scilicet sive naturae sive existentiae sive temporis, respiciendo ad ipsas correlationes simul sunt natura, non quia unum sit non sed ut dictum supra quia simul sunt tempore et existentia secundum ortum et occasum. Quia sicut prius non est a quo non convertitur consequentia, sic igitur prius et posterius in existentia correlationum simul non sunt ratione non temporis existentium quibus accidit ratione prioris et posterioris non sunt simul, nec sequitur simultatem consequentiae nec per consequens simultatem natura, et ideo uno in simul sunt natura et alio in non simul natura ut praedictum est.

Ad hoc quod in dixit quod causa et causa aeterna deberent per consequens non simul esse, quia creator et creatura sunt res quibus attribuitur ratione prioris et posterioris, et in non sunt simul, sed quod tales istud erit eius ratione per consequentiam.

Ad quintum quod opponit de priori et posteriori secundum tempore, patet quia res ipsae non simul sunt correlationes, tamen simul sunt, vel ut praedicatur res secundum suum esse actuale non simul sunt, sed secundum suum esse correlativum simul. Non est id quod est praesens et id quod praeteritum et id quod est futurum non simul sunt; praeterito tamen futuri et praeteriti simul sunt. Tamen praesentialiter praeteritis et cum praeterito et futuro sunt sic relationes prioritatis et posterioritatis, secundum quod non est secundum suum esse actuale est secundum esse possibile vel rationale et in secundum futuritionem et praeteritionem.

Ad ultimum dico quod ille dicendi ordinis bene assignatur simul prius et posterius, et quae simul sunt non sunt prius et posterius eodem modo et ea ratione qua simul non eodem. Et hoc est ratio contrariorum quod non simul eodem instante et eadem ratione ut dictum est, et sic iam saepe dictum est quod non simul sunt ratione rerum, simul sunt ratione correlationum etc.

Sed iam de responsis gravior surgit oppositio.

In hiis prioritate et posteriori que non habent ordinem nature sed patet correlationes simul esse non. Et hoc est quia res relate simul sunt tempore et existencia. Et ideo correlationes huiusmodi prius simul esse vel esse prius et existencia. Sed dubium est de priori et posteriori in essencia loquendo est et de ordinatis in existendo tantum quia non in tempore quali creator et creatura. cum ergo creator prius existat quam creatura scilicet ante mundum et antequam esset creatura prior fuit deus quam creature. Sed prioritas relatio est. ergo in deo fuit eternaliter relatio ad creaturam sequitur quod est in hec ut patet ex precedentibus. Solutio ergo unum quod prioritas dei in deo est creature ut videtur. deinde de relatione posterioritatis. dicas ei quod simul fuit cum prioritate quia correlativa posita se ponunt. ergo si eat ista dei prioritas eternaliter fuit ante mundum et posterioritas tamen creature hec eternaliter erat ante mundum. quero ergo in quo erat. non in creatura quia illa non erat. Contraria est causa creatori. non in deo quia in illo solum prioritas esse. Si non est hec prioritas non creature ergo non potest esse in alio quam in causa. Sed aliter in deo erat esse prius et posterius existencie fuerit in deo ab eterno quod est et non excogitati. Si ergo posterioritas creature que esse dicitur solutionum ante mundum non fuit antequam esset creatura non in deo nec in creatura quia creatura non erat. Sed prioritas divine existencie erat. ergo non simul fuerunt iste correlationes. Item dicitur etiam quod posterioritas illa creature potuit esse ante creaturam quia quod privatio est non ponens actuale de creatura sed tamen ei possibile esse ante actum. ¶ Quod cum privatio prius nomine talis sit ad aliquid, sed non prius esse nisi per aliud prioritate ut privatio et habitus absentis ei privatio sic careret relatio esse ad aliquid nisi supponat aptitudinem in ad aliquid ad aliquid quia privatum est ratione privato est ad aliquid quia dicit carentiam alicuius privati quod natum erat inesse. unde dicit ordinem unius ad alterum. ergo multo fortius vel etiam posterioritas non potest dicere relationem nisi in adfundatam. aut ergo in deo fundatur et tunc non in aliquo. Item quia non privatum ad non refertur potest. non libeam relationis esse aut fundatur in deo et continet quod in deo est creature quia loquimur de posterioritate creature. aut ergo ad creaturam in qua fundatur est esse possibile creature aut actuale. non actuale quia creatura ante mundum non erat actualiter. nec possibile quia esse possibile creature antequam esset actu non erat nisi esse eius in potentia activa creatoris. quia cum ea que fiunt in se sint in duplici potentia scilicet materie et efficientis. antequam sint actu illa que fiunt de novo non habent ante actuale esse suum nisi in potentia efficientis. Si ergo relatio posterioritatis creature antequam creatura fieret radicata fuisset scilicet esse possibile creature radicata fuisset sed scilicet potentiam creatoris. Quare cum ipsa sit ipse deus radicaretur scilicet ipsum deum. ex quo scilicet id duplex inherens quod prius scilicet quod relatio creature esset in creatore et quod prius et posterius existencie caderet in deo. Quod dico ei in deo sunt potest sub capacia sunt esse vel huius. Dicendum quod est actualis posterioritas que est actualis relatio ordinis. quo modo habet libentur esse rei possibile. Iam ei relatio est quia relatio. Item in possibile creature quod habet in divina noticia antequam sit in se non habet rationem posterioris ad esse divinum eternum. Sed si esset eo ab eterno est. non ergo est libentur relationis posterioritatis.

¶ Deinde similiter est questio de priori et posteriori in tempore. sint enim a. b. prius et posterius in tempore sicut due diverse hore temporis ut hodie et cras sive diverse res que in tempore fuerunt deinceps. ut pluvia hodierna et crastina eclipsis vel crastina activa. in presenti certum est ergo b. futurum sit non est nisi dicatur quod a. prius est ad ipsum prioritate temporis. sed ipsum b. quod est res posterior non dum est in actu. Si ergo sua posterioritas iam non est cum posterioritate ipsius a. quia ut dictum est correlativa simul sunt non. quero in quo et quia relatio non fundatur in eo. quod omnino non est. Oportet quod aliquid nunc sit in quo est. ergo in aliquid non potest esse a. quia prioritas b. ad a. non est in a. quia id est eius non est simul prius et posterius. ergo erit in b. sed b. secundum esse actuale non dum est ergo non est subiectum eius. secundum esse actuale ergo solum secundum esse possibile. ¶ Sed quod est esse possibile ipsius b. simul est cum esse actuali ipsius a. et ideo non est aliquid eius simul et posterius. Item cum actualis relatio esset fundata in esse potentiali eius rei ergo prius et non esset quam res que est relatio. quod non est intelligibile. Videtur ergo quod quando prius tempore est non est posterius et ergo non sunt simul non prius et posterius in tempore. Item de aliis dicitur tatis in existencia quam in tempore contingit oppositum sicut. Si enim prioritatis et posterioritatis simul sunt non itaque una est actu et reliqua et quando una non est nec reliqua esse. Sed hoc mirabile et non intelligibile quod ordo actualis sit rei antequam res ordinata sit actu et quod ordo rei maneat in actu postquam res non fuit actu. Verbi gratia esse solitarium dei prius erat quam esse creature est ipso. Sed non prius quam posterioritatis illius creature sive esse ex hypothesi. ergo illa posterioritas erat actu antequam esset res actu. et in posterioritas adveniat esse creature iam res ipsa est accidens posterioritatis in actu est. Sed esse solitarium dei est eius posterioritas iam non est. Sed est iam sic posterioritas in actu et prioritas divini solitarii in actu est ex hypothesi. ergo postquam transivit solitudo dei erat prioritas remanens adhuc illa prioritas est posterioritatis creature. Sed quod hoc intelligeret eadem est oppositio et eadem ratio in priori et posteriori tempore. ¶ Videtur ergo ex hiis quod prius et posterius in existendo et in tempore non possunt esse simul nec secundum ipsas res nec secundum relationes ipsarum et in illo supposito est et tercius respondendo ad primas rationes quod ordo prioris non possit sit esse in actu nisi sit et ordo posterioris non est quia enim in rebus sit dicere ordinis et ordo non est in actu nisi res illa sit actu est ordo est. unde scilicet quod posterius est sed prius est. prius est vel fuit vel erit. Similiter si posterius est prius fuit. et si prius fuit et posterius est vel fuit vel est ordinata eius in successivis et in existendis, et prius et posterius non possunt simul esse. et ideo non eorum ordinales relationes que sunt prioritas et posterioritas. et hoc dixi de esse solum in fiunt naturis extra intellectum. In intellectu possunt simul esse. que enim succedunt in nostro intellectu simul sunt tam divino quam humano et angelico. intellectus enim eius simul percipit omnia priora et posteriora et videt eas posterioritates et prioritates in se ipso. Intellectus creatus simul habet et intelligit prius et posterius non simul videt prioritatis et posterioritatis apud se. Sed hoc dico quod prius in eternitate et in tempore non

sit sil' p rel ipsi. nz p relonei est tellim i lucinatio. tz aps
tellim solu sil' ts. et ipsi mo teneri' esse p nonei p deall
et locir de esse actuali poris et positions. detiacto dua
zu dubiu obtinet quo pus et positus sit sit n. et
quo tellis esse illa apetat q rela sit sil' n. quo et dis
sert pus et positus a p ocrito et futuro

Set ne arte duo dubia bilia
sit tz unu. qz lic dm e n p referri ad unice pus
et positus ut pm et secm. tz utrumq esse illi. qz ca illus
oibz correlatis q utrumq esse illi referri uerum unde
ac esse q rela sil' sit n. qz nusq inuenio illata ia. vi q
pus et positus uegz sint. sil' n esse p illa fama sia. pte
tate correlor ca dm esse illi. sz quo esse sil' n q no
sil' sit actu p exnia aut p qx. ad qz cu i plenci sil'
actu existere p ipsi rei q n e nisi fuerito el q n dn
e. ca tm fuerito et p ipsi relinet q dn sit et p sit esse ac
tu. relz q p sit n exnialz actu. ut q sit sit de p ipsi
fuerit et positus e p ipsi n i pus e in successione
tpis. ad pm dr. q air sit rela pus et positus p p m
et secm ut ia suppoi. qz p m et sm n referri ad utra
suppoi. qz p m et sm n referri ambo esse illi adunice
referri. et io dico qd illus hr dm apetus sic mate
latiuo. si recte tellig. correla et sil' esse n sic in
telligo q ad esse unu sesse esse alterius recipere et n ad
esse unu n esse alterius recipere et tz n e q ad esse unu ac
tuale sesse esse alterius actuale. tz q ad esse uni de
ipsi a n sua sesse esse alti debiti a n sua. ut si
correla sit rei q sil' i actu sit ut esse possit sesse esse
unu actuale ad esse alterius ultimi. et si esse ad si esse.
si a sit q sil' esse n possint rei. i actu ad esse actua
le unu sesse esse ipsi alterius ut ipsi ut futi q
ultimi et sit i n esse. ⁊. g. qz sinus et dni pz et sinus.
ca et effiti et hi sit correla q sil' actu possit esse ad es
se actuale unu sse esse alterius actuale ut ultimi et sit
e de n esse. tz qz pus et positus dre ordic sit et ordo
alu accidit et relz q sil' actus sit ordo soli nate et
alu i relz q n possit sil' esse actu. sic ordo exnia.
et ordo tpis et ea e qz tpe et motus. successiua sint
et exniali successiui. io pus et positus n delet
sibi mutuo infi ex se p esse actuale et n esse. nisi
forte i pon et positio soli nate. tz si e ter p accni
s. qz nate q sic ordiantur sil' i actu sit. tz i pon et
positio exnice et tpis ex actuali unu esse ut no esse
tenendo e esse ipsi ut ipsi ut futi alti. ut n esse f.
si pus e m ut si no e m tz posti esse et si pus fu sint
posti e f. fuit ut esse et cor. si posti esse pus ut esse. ut e f. fuit

et si positus m e ut ia fuit sint positus fuerat et sile
negado. si pus n e n fuit n erit. positus n fuit n est
n erit. et cor. n sic a e de aut correlatis q n sil' sit n. n ca
se si sable e q scia sit m ut fuit ut erit et lapis de h
mia scia a sci p ap idem. si n se si scui a p scui sit. h
ut fuit ut erit. sz n si scable ut sci fuit ut e. et
si scui ut scia fuit ut erit ut est. si n cor negado n
ei se si scia ut scui n est n fuit n erit. q n scui ut
sable fuit ut est ut erit. ex hui pz q esse sil' n si ge
e tellige de pon et positione et etiam q tellis pz quo
sic correla sit esse n. h ei n est q sic sil' exnia ut
tpis ut sil' sil' p ortu et actu ut pus et actualis. sz q m
nisi esse mutuo p necm oniia q nate ut iciant esse
natali debiti n dico esse actuale p ipsi sz ut p ipse
tic ut p ipsi ut futi. pus q gr ruit nate relinui po
ru. et tz e qz air se hi tz in successiui et q p modi
successiui se se hnt tz et sit q p modi ut p natam
p manente ut ia ostensu est. ad secm dr q air e de
pouerate et positione. et de p ipsione et fuitione. qz p
ipsi et fuiti sit dre qui ut qui uni p q pzi. n pone
tur ad actuale de re cui sit. tz tm pole ut ronale ut
hi. p ipsi et p ipse n pomit re p ipsi p ipsente n ad el. n
forte i po ut pitu ut rae. g fuiti p ipsi n pomit re
fuita p ipsente n ad el n po et io positus sit esse iunge et
esse p ipsi. q pm p ipsi et fuiti n positus. esse et hiscua
le ut p pole ut p pole rei esse pe. qm et n qm rei n e p actu
pus ad et positus sit dre ordiator et ordic. et qz ordo rei
sse n rei e e ordo pontal et positional n e. n qm qm
rei pon ut positio actu e. ad tz q ut argumentur q
ei p ipsi fuit sic ad fuiti et fuiti positus ad pmq
relat possit sit esse iunge et ei p ipsi p pus n qe rei
relate ut q sile possit esse de hui relz pontal
et positional. p pus n e qm rei relz. ad q n se p flam
accuri. accidit et pontal et positional p ipsi et fuiti
prim ei ad a gen n oniu e et i pluralz sit et io n se q
io q accidit i relonilz p ipsi et fuiti accidit i relonilz
pus et positional. p ipsi et fuiti. tpis sit pus et posi
ordic. et q p ipsi tpis hnt ordiem io hnt pus et pos
terius. tz tz accidit ei. ordo et pus et posti nacuri se
et exniali p ipsi esse tpe. se p pus p ipsi sic pus et fuit
um positus. n tm e p ipsi pontal qz ea pon p posi
on conuere pe ea et q p ipsi esse et ul q fuiti esse. ut p
ostensu est. Sic cuidam dubium accidit ex relone
hominum placa p destinato.

Ex ia dat de pon et positione tellis solui q
di difficilia q solent opponi esse nom p plac ut p pel

tinatcoil sic · plcia sigt dina scam et gnotcit ad cicti
et hi qi e p. qd sic plcia et gnotcit ecinu et nta cicti ec
na · qi i gnotcit n n e. si e di. et pnu cicti e. uc uli.
se l gnotcit iportcit et ipone p. relo e nt pz. qi or
dinc di sic an ul pnc. q si id e di he relone. et de
pedz ad cicti sic di si i cicti · cicti ecing est. se iqz
sit correla sl sil n. qd e relo iportcit pi p. sit ab e
tno · et iuit correlin ecinu. qi n solut di ecinu. Set
dd ad pm qi i gnotcit ad de cicti id qd i cicti. hi i e
ad actuale hz iplectm ecinl ipo et amata di notcia.
gnotcl ei fuerit ce cicte qi e tm m i ipo cicti qm qd
sic opo i gnotcit de cicti ad est. dilctm e ad. e ei ad
l fuerit hz n e ad l plcnt. se e ad l rone hz n e ad l re.
et i ronale ee n e a. qd fuerit cicte i re dina ecinl et
nabr. se n e ad cicte l actu hz pm. et hi n l pm m hz
di efficiencl. i qd gnotcit de cicti si sumat p ee tnto
cicte ul p ee ro. ul pu nud ia do e ad de cicti ad m
. de. qi e aliq ea fuerit cicte qi n a e qd ycta cicte ecinl
i omata di notcia et qd alm di fuerit ea. et c n a e
qd acul. n tm e gnotcit i ad de cicti ut itelligd i alt
lcm ea. si am i gnotcit iprcet ad de clu cicte l plcent
ul l re ul l actu ul l pm hi e i m. ul oio i re. ad q
penit n e. et id nlld m sl q n q sit di q sit cicti. n e
ad ee do coetnu. Conotcit qd p nom plcie uno m e
ad etinu hz ee n e n dz. alio m n e ad etinu hz tqle
ee p cnt qm iqrit cicti ee q n est a qd. poticoicl ca
re ad scam dina. et ordo iportatul et ipone n e ro
notcti m p hz m. so. tm. s. l q gnotcit itelle ad de qu
cencia cicte. Ad scm dd. q ista relo iportatu et ipo
ne. p. a q e ipo hi quici plcia n e relo q rett di ad
citam hz eo. et id n e relo cicoicl. hz cicte. hz n est
relo adhuc ecinc hz fuerit. et id n est i dd nz i cicti
adhuc hz ee i cicti. vn plcia id di q fuerit cicte
cu di scia ul poticoicl cicte ad illa pecinte. q a di
cit q rela st sil n pz et predn q hi n recipit q sit
sl simil l actuale ee. et id se ad ee coetnu deo. Sed
oponit tcc i pn. c. 31. de relone poticatis dine
ad creaturam

De relone hi pz ad i sup omissu q oppnit est
dudu de relone poticatis de dd dee i cicte ne
videat di hre deperdencia ad cicti. Ve hi ei dico si
cut m ultimo dixi de huic nomiz cicor cicti. dico
ei q pnc et poticl i quibz bn possit ee relacis
q hi duo a diuisis illis imponat. In deo a et cicti una
tm dnc relone. et ab illa uciz ipo. si relone poticis
cicte. vn m uis q i quibz bn d pnc q n e a et posti
q e post a. In deo a et cicti pnc. d p q e a. et posti q e
post a. d q uciz pre dicit poti cicte. et hi q dico p. hi ei
ipo an uis pone recipi aliq i poti et poticis. vn qn
d di an cicti hi n e n q cicti post ecit. Quid pnc et

Quando quis ad eu tri postinc radicat sit una
deu sic q correla max q m qi a tio ad tinu ex
tremoz ecinsi sp recipit aliqd re una cicti sic alia correla.
qi exinteta a tio i tim sit qi tiol qui rela indicat
quo hi dm sic de poti et poticoi q n sil sl et actu.
et dd q pnc et poticl i n sl re ul nam includit dd
m. q. extinctl. et pnc et poticl i exinca sit exinca
ei tc poti e. e solutud exinc dmnc et tc poticoi
ex exinca altinc. et pnc et poticl i tqz sit tqm
oinnc extinctu et i oiz sinc ordo e l q qlibet
rond extinctu includit poti et poticoi i til sinc.

Sit dd ~~trinitati [illegible] et hymnoz dnc~~

Multo sac ut accipiat illd pl q dicit et phia.

Sciay aliqd est dna alia humana. dnm dico q
dd actoze hoiz tdta est. quanc hiano
ministio sit septa. q est uctus testamenti.
et nouu. vn in uetl legit plimu locu est dd. et i
nouo dir use dilcpl sint. hnam scam dico que
hiana rondz e uncta et hi pci omedivl est. pci
uctuplil. cu ei hna vo sup se et int habeat rocl
etnat uctu sint q illuat oem hone uciente the
mud. Int a et ex se rone et ex lege ate acuse i tpe
sal q mdq iuat malgru sue p occultat inmisio
nec sui p manifestat appetec. ad auditu. et tac
uocel. ad usu. et allupcat corpulec tozl. qui cod
hna vo gluled sui se rocl etnat uncut uctate
i trebz q ab eiod roiz qviete i ee. et hi e omdivl et
dz oit phia. consuled ifa. lege ipe occupie et ma
lignoz spiu sugg relionel. alia inuent scam ui
tuplil q sit dz magica. Sic g i gne tplex est
sa qz yma hoi nccia e. Scd a lucz no nccia tum
catholica. utl et amplectedu. ctia a sistiao sa. noc
ua et uitedu. yma ei oinz mod uiuedi sn q salut
n est. et id e ad salute nccia. Scd a pci re uitatet
doz. pci mod honeste uiuedi hz n sufficet ad sa
lute. et id catholicl e utl et amplectedu. ctia a et
a salute et a uitate et a uitu honesta abducit ad
glcndal uoluptatel atqz uanitatel. ip q noz et
e uitandu. De yma n sufficio qqz dice adhuc. si
scilicet plenta cure qua ad perfectem uitam suscepi.

De diffinitone et ordi phie in gnali.

De scd a q est phia do dd. ysid lib. xo ethimol.
c. xv. dupli ei diffinit et ogtur. una dicto
tangit slm de q est. et e uli. phia e dinar hnar
qz re i qm hoi possibile e qrabil scam. alia tangit
slm et finem et id oplectior e. tal. phia e tec dia
y hnarqz cognitio ei studio bn uiuedi quie
ti. Sed qd dine et hnc slm sit eci phie. studiu
a bn uiuedi. finis. qz oit cognitio ad honestam

uitu ordinat sic uult putent. Cum g phia acuit l. t de acuit oriu ex slo t principiis el. sic t phia. sz slm el e duplex. s. de quo t i quo. primu. uniuersitas rei e. qz rel dine t humane. secm ho. oriu g ide ex rebz sensibilibz. hic a ex hoil apprehendu rectu sane t bone uite. qd qm fiat. euadet ei p dio ne phie. t p ortu pcu t spez el. dicam g ea. de dione phie p rel dinas t humas de qua est.

3. Et dic ap i eto de aia scia secat i rel t dicz q dione rei de q e. cfr cu phia sic de rebz dinis t humanis ut ia dctu e. oic pl el aut e de rebz dinis. aut de humanis. prima nomi hz i gne. dz et spectatiua. secu u hz unu nomi i gne. cu ygiene ethnici. ycetha. t cimoenale ut ibi patebit. Solo g q cu oim qqz sue ul fuit ds ea sit. tu qdu dnis rel dine t qdu humane. dine ds t oic cacu g fue. u p nos. fue et nos simonet t opu. sz p nos humane. qc fuit p nos. simo di st simonet t actus nri. t cpz sluz distincto t dctu prebz phie. t p gnis quiqz pcu phie. de ortu phie spectante i qui. qe de rebz dinis. de sluz

2. Ortus pcu spectante phie. t et t fine ppo ac e et t de rebz dinis e. hi. s ap. Distinc. primo. omis hoiet u scire de sidera. g de sidera nisi sciam. sz scia e cog sensitiua. cog et principia ex demonstratio dz intellig. t g dic. scia. cog uerz e intellectiua. cog et principia. sz ut dicit ap. i pri posterior. q sane opinam unusquisq et cum et cognoscum. t qm illi e et. qz pri demonstratio cum gdois cocet t q ma illi e et. omis g hoiet illi de sidera cognoscere intellectua. sz ut dicit ap. i pri posterior et dicta t disciplina intellectua ex principiis fit cognoscere. s. sensitiua. t ij i eade. io dicit q si dc sensu detecat necessarie e aliq scia de sidera. s. illa q e nata fi ex sensibili illi sensu detectatur. cfr pz q desiderium humanum respectu scie u sylet u p sensu. hauriri g aia rona a rebz ex scia p sensu. q p qdm hausturum q deferunt spem sensibilem ab ex usz ad aiam ronale. i qua fit ul q e principium scie. Sz q quo de spe sen pueniat ul sn q u e sua. dcz pz ap i pri metho. sic. oi ali sensu iest. sz qlibz di cu sensu t memoria. ie. sensibilium apprehensiua retentiua. Qlibz a sensu solui. qlibz sensu ie sn memo nulla p dicta hic pol fuit. qz p dicta e ueni collectiua p sensu t pri tos retentu fuerit. q u pt ee sn memo qz si agnoscent p rita u memoria dd. Qlibz a in

est sensu ai memo aut habit audiendu aut u habit. si u habit. nil e p dicta hic possit. sz i disciplina lia st. ut apet. si habit audiendu ai memo disciplinabilia st. q a disciplinabilia st qd nlla intuendo habit nisi imaginationem t memoriam t talia u st exprimenti applicia sic habitu. qd habit nihil nisi ymaginationem t memoriam. et talia st exprimenti applicia. sic hoiet. hoibz a scia t art p exprimenti accidit. pul g sensu ad i hec t memo omnia. t ex tal sensu t memo multiplicatione fit exprimentu. se e oppi mentu accepto aliqu unu a multis p sensatis t memo rum retentis. q dee unu i ull oibz e. t illa oia i quo sia st et hz e omis unu de multis accepto. oe hoiis fan. t simplaria sensata t memoriae tecta ad iuuee gfert gliceuil q i eis is. Qd u ide v. g. de celebr. quit q tal p sanauit tale febre tplatone t hj memo tenz. de ide quit q ead p sanauit eide febre i socrate t hj memo tenz. t sic i multis. deinde ho gfert ad iuuee hal sigliaret oppet memo tecis. dicet app se tal p sanat tale febre. t s tem e exprimentu. u tu ad hj et mox ule. sz accipit unu ex multis u tu q gfert oia ad de spei adiuuee. exprimentu e tu. qui a gfert oia simplaria ei d spei sic tal p ul sanat tale febre in tal dispico. ule e t principiu artis t scie. s g p sensu hauriri scia. s. ut p sensu fiat memo t ex memo multiplicata fiat exprimentu. ex exprimento sufficienti. ule. nz oz prea multiplice seiu. ad hj q fiat memo sic oz pet multiplice memoria ut fi at exprimentu t ule. qz memo u e n secati recepto. sz exprimentu e accepto unu oio de multis secatis t memoriis retentis. i q uno ipu onduit. h inuenitis i pul methi. t i ultio explo pcio. sz obscuri g h dn fuit. colligi g ex hiis ortus phie spectatiue i gne. oriu ei ex rebz sensibilibz tdq. de sln de q est. oriu a i hec p apperitu sciedi q illi ie humano alpcui. t s hz ortu ex pce sbi i q. fit a de uno tusto p modu poem q alte die p sensu t momos ad ulic accepticem p exprimentu. Ex hiis t pz sbm t finis. quic tci scie spectiee. sbm unusqu u sensibil. i dc t ea q p se gdoit. finis p fico pcil spectate humane aie sui p fico desiderii humani e ueri sciedi. q id e. ulti ei desiderii e pul aie spectate. Hic colligere possum t scie spectate ta le distinctum. scia spectatiua e p se phie humani alpe p fectiua cognie rei dinay. i. nate dine. t nzi a do p se ipsum gontay. Duo phie spectiee p ille mathematica et dina.

Iam dictum pce phie tuetur. s. spectatiuum de q ay.

i. phi. iuo meth. sic quidem modi quibus physice efficiet et tres
filios mathematice et dimis. et logice et de physica speciali
tu enim. hui a et mihi dicis accepere enim ice immediate
ani et ponit quasi speciales sine quidem res mobiles
et immobiles. et quasi tales et ista est filius. quia a quidem res
quasi mobiles et immobiles. si enim ut tales abstrahendo eas
a motu et a materia et ista est mathe. quia si quidem res quo
immobiles et ueere a materia separatis. et ista est divina. sufficiens
ceti hi dicit ps. quia dicit uiuy est tres. et quidem de ipso
fila. res ei quo separate a motu et a materia. et ut dicatur de
materia et ista est mobiles et immobiles. et ideo si quis figet eas esse
immaterialis fuerit. lance et dionem ponit ay tunc ylegi
libri de aua. ny uuoueat quia phi dionis sciay una
diuinum est scam dina melioren phia et mi ay dicit
una pte phie speciales est dina. Ita et nuy dicit
speciam tota est de rebus dimis. et in uide quod tot sunt
sue dina dici. Secundo ei quod dimis rebus de certo the
ologia scia dina et methu phica. illa est dia de ueta
phi dicta. non solum quia de deo mihi loquitur sed quia de deo acto
re horum est dicta est. illa hua iudicia iuenta. hi a quia de
deo loquitur et quia de potestatibus et principatibus sua. et est hu
manas res iuenta. speciatim a tota non solum dicit dia.
lucy de rebus dimis. quia non de deo est. non ipse pte illa quia dicit ay
dina. ny deo actore horum dicti. et ipse humanas res et
capitia et est de rebus oium et quia speciatim hua non quidem.
de ortu phie mihi. dio ac tunc quo ut fit et differe.

. 5. De ortu istay pordiem dicit et ipse de mihi. ve dicit ay
i ipse meth. ipse id quod est mirari licet incepere phi
losophari. ex pnci quod puy ex deficientibus admiran
tes. postea ipse pnii precatis et de maioribus dubi
tantes ut de luna pulchioribus et hui quia ipse et solis et
alis et de oiis. i. uniuersi gnatione. ex his et quod admira
to fere hoiet ipse phari. et quia non subiecto obstructa sic
ipse phie. et pulcati iciuntur sumdo et id rem ay
dicy in ti. electiory. Et sic hi manifestum est quia ipse eos nisi
hunc unum uirum. qui fere nunc mitte et renouato ma
gis. et ea est quia mirari rara et noua. nuncet quod hua re
iudicy reuuariari. mutari et renouari et nulla ar
pulchre iam oio stabile est. hi mirari cum quie cepit
ore et accessit ex corpuli et oio alterois et mutato
nis. i uni et iuenere tuere cum est in quietibus acti
ue et pulchuis non in oi sue quietis et in sue tua quia est
pulcio ut pulchiori quietis non illa ipse cum mo et ipse
dual cagibliui quieti quia est calid frigid huid sicc.
pepere sic dicit ay in lib de motu et uita quia
calor et humor et ai gnanis ultor corpm tiory.
augmenti et pfect frigid a et quietis corruptois de
cuti et deper. vii iuenere et poluere hic quietes
cais et gnonis et corruptois sulie et augmenti et di
minutois qiete et alteratois quietis et ideo

adh nihil uoque ita quietes ipsi. si. quia ipse hinc pn
cipii in rebus ifenoribus. non est esse ulte quietes et
diminuere ad iuere corpu mutuo agere et pa
tiendo. vii dicit ay in lib de celo et mundo. et de sapie.
et quia ignis et quia terra. mch hinc fuere et puri non quod
sed quia est quietis in uno et hi oia facere et puri
uno. esse quia apte non est ela non ela ita agere et pati
et non ipsa gra. Nam quidem et corpi ifiora oiu
crescere deficere et oriri singlis omis fieri et per
unum modi. quia pte anni et hi mutati sit et hi cum
seruati. non uenere ei esse motu locale et ecula
re celi et corpm celestiu quia ipse continuate omis
mis modi pueue ipse orbis stellay fixy ei esse oti
nuitis in diminuere ifiory corpm et ipse diuiti
due et diuisiate motuu aliory orbium stellay
erraticy ei quietis. si. ortus et ortus augmen
et diminutois et hi. ut dicy ay in lib. ii. de gner.
et in. xi. meth. in ita ei quietes et diuisiate
re candi pte max accessi solis et recessi ipse mi.
quietis obliq celi quia animo pugnet motu. in quia pe
sueere et rete uoceu locale esse cum aliory motu
u pul iuetory. si. gnois augmenti et alteratois et
hui quiory quia et ay in. vii. phys. et pulsati ipse
fecere studia som in utili et effectibus cais in re
tum dni uidere cum uacum arpule ei sciore
quia ifiore mobile est luci diuio gne mot inclio
ni ei oi motu quiuplici mouet. si. slu in quia et
in alle in lacu. sciora. in loco tum in muratel quod ipsi
mot in gne ei est. iuenere oibus a non uolet
mouet sure. ad est pncipii ut ipsi mo quod
est pncipii mot. ut in celo motore aliq spm.
in ali cle. et ibi spm directe animam in alius ui ana
tis. dim fedim i dim pretia accidia tangi tangi
rem seniale ad ad efficiendo de ipso. sicut quia pn
cipii motui ni corpli uacuine nam et ab in cor
mo ule uacuine. et scam totu de corpe mo pul
lati et frigidi iuetis scam ule. gri a nam phisi
dnt et cor physicu. et scia physica. et hui colligere
possimus sym et fine ipsu sae fuit et differem. sim
ei cor mo est. si qui hi. e expmto recipit a quietibus
pi actinis et passis in oblectu est finis pfectio hua
ni deliti et dal corpis expnoscendi. vii fuit scia
sophie differuri pter ipsi sae speciatim huani
alteis pfectua quia ad aying corpis mo si qui mo
est. et no qui hi quia in dim cor mo si qui hi ophedie
ea quia est in motu et in ni si qui hi. de qbz sit dicit ay
et scam ule. et in ophedie pnia cor mo et pter et
aqui et quiliones. Quo quietis ut mot est ei
sue ut quiete quia simp sit por sua ut quietis ut
et nobiori.

m A

Ad evidentiam iam dictorum [illegible] sed [illegible] non intento quare quam qualitas vel motus possit esse causa celi vel contrarii est sicut unitas prius illo. dicendum est ei quod qualitas est causa generationis et augmenti. ex quo sequitur quod sit causa celi et contrarii. quia generatio est motus in substantiam et augmentum in quantitate. celi dicendum est quod motus localis est causa aliorum motuum ex quo sequitur quod sit causa generationis et augmenti et in causa celi et contrarii. et in quo posterius est esse causa prioris quod substantia et quantitas priores sunt non quod qualitas et motus quia patet quod mathematici considerant quantitatem abstrahunt eam a motu et a qualitate tali scilicet activa et passiva. non enim est possibile abstrahere prius a posteriori sed prius a priori. unde ait quod potest intelligi sine hoc sed non econverso. et substantia potest intelligi et compleri intelligi sine accidente sed non econverso.

Et ad hanc dubitationem videtur valere quod substantia nobilior est illo et quantitas [illegible] quod incorruptibilior est illo causa sit prior et abstractibilior.

Ad obiectum de qualitate quod prius non videtur posse causare quod prius est. dicendum quod qualitas in genere prior est substantia et quantitate in genere. sed nomini aliqua qualitas prior est quam substantia et quam quantitas. et ideo qualitas in genere non est causa illorum generum. sed aliqua specialis qualitas est causa alicuius specialis substantie et quantitatis. quod patet sic. calor in igne sive activus substantie et ideo prior igne unus per idem quia calor unum tamen communis ignis generat ignem in aliquo corpore in quo prius non erat sic prior est ignis generans igne generato sic et calor ignis generantis prior est illo et causa eius. Sic dico de aliis elementis. dicendum cum ex eis fiunt per mixtionem non [illegible] et tunc [illegible] elementa quod mixtum ex illis et in mixtione [illegible] fieret ut predictum est non elementa mutuo inter se agerent et paterentur per qualitates contrarias activas et passivas. priores igitur sunt ille qualitates quam mixta et causa illorum. tamen [illegible] priores non quam substantia elementorum et aliud causare. Sic igitur simpliciter prior substantia qualitate et causa eius. aliqua tamen qualitas aliqua substantia prior est et causa eius.

Ad obiectum quod ignobilius non est causa nobilioris dicendum quod pura et nuda qualitas nullo modo potest esse causa substantie. sed non principalis causa. sed quando dicimus qualitatem esse causam substantie intelligendum est qualitatem in substantia radicatam esse causam et hoc per illam substantiam in qua radicatur. unde principalis causa est substantia. et ideo et sine calumpnia dicitur quod substantia per qualitatem est causa substantie. Exemplum huius vide et videte dicitur quod lingua loquitur et tamen non loquitur per se nude sed unita anime rationali. ut verius et melius dicatur anima loquitur per signum. Similiter igitur forma substantialis ignis vel alterius elementi agit per suam qualitatem tanquam per instrumentum suum. et sicut anima non loquitur nisi lingua huius est unita ita non forma substantialis nisi per qualitatem [illegible]. Et de actione istius alterationis. Sic dico quod colori in mutatur iuxta eum cum tamen sic portatur immediate sensu oculum non videtur. et tamen quod dilatet et irradiet a se speciem suam per quam tangat oculum. et videtur tunc color per speciem suam quam si non irradiaret vel non posset irradiare non videretur omnino. Sic et forma substantialis elementi agit et tangit in corpus per suam qualitatem speciem irradiat sensui. quod si non haberet vel irradiare non posset non transmutaret aliquid. Sic igitur dicitur qualitas causa substantie sicut [illegible] loquitur. et sicut species coloris visionis cum non sit principalis causa. sed quodammodo instrumentum ville per quod agit substantia que est principalis causa substantie.

Sicut autem ostendi qualitatem aliquam priorem esse aliqua substantia et eius causam sic et aliquam quantitatem prior est et eius causa scilicet quantitatem [illegible]. ex quo eius potest esse causa substantie [illegible] et prior causa est illa substantia sit prior sua [illegible] quantitatem potest [illegible] esse causa et prior esse illa. Dico sic de motu. quia ipse simpliciter et in genere prior est substantia et quantitate simpliciter et in genere. et tamen aliquis motus prior est aliqua substantia et quantitate et causa eius. unde motus celi substantie generabilis et corruptibilis et quantitatis naturalis in causa. ipse tamen motus celi prior est non corpore celi moto et eius motore. quamvis substantie et quantitatis earum causa est. non est intelligendum quod inducit motus per se illum dicendum est causam substantie vel quantitatis. sed magis corpora celestia mediante motu. et principalis causa id est substantia sicut prius dictum est de qualitate. Quod tamen ut facilius sit intellectu paululum explanabo. cum igitur in natura et omnino in corporibus dicitur nisi fructus sit in nugatorium constat in stellis omnino diversis diversas esse virtutes activas. unde et singule speciales virtutes habent. quia universaliter a virtutibus omnium aliarum per diversa est. licet earum similia diversarum sint virtutes in singularis per luminibus est diversitas calore perveniens plus et minus eius generationes radiorum perpendicularium et omnium fortissimi. et certi omnes differunt in virtute secundum plus et minus perveniens elongationem maiorem et minorem a perpendiculari. perpendicularis dico est quando corpus stelle angulos rectos efficiens et irradiando procedit. Sciendum quod lux se multiplicat in orbem et tota stella in omni puncto luminosa est. cum stella lata sit terra totam superficiem terre ad se conversam lumine suo tangit licet insensibiliter. cum igitur innumerabilia stellarum multitudo superferatur terre terram super a stellis ad terram procedunt multiformis mixtura luminum multiformis actionis virtutis. et per hanc virtutem luminarem quam celum tangit terram et hec inferiora movet ea et transmutat. et quia omnia virtus luminaris a celo procedens super terre incidit. ideo super mutantur hec inferiora secundum diversitatem [illegible] scilicet elata et elevata. ideo in terra non cessat generatio plantarum et aliorum. et quia omnia virtus luminaris numquam omnino eadem non ex diversis partibus in duobus locis [illegible]. ideo numquam in eodem tempore in duobus locis [illegible] possunt fieri duo individua omnino similia. et quia hec virtus super eum [illegible] et numquam per momentum stat secundum idem numero licet per miraculum stetit sol sub Gabaon. ideo videtur quod est in aliquo loco numquam omnino eadem redeunt ad eundem locum antequam annus magnus compleatur. quem secundum astronomos non complet nisi .xxxvi. milibus annorum. non enim redibunt stelle omnino ad eundem situm quem habuerunt secundum se. et ad quemlibet locum terre in antequam annus magnus compleatur. et ideo duo individua perfecte similia in eodem loco fieri non possunt in diversis temporibus. dico in eodem anno magno. et hec est causa quare omnia individua a principio mundi usque ad finem sunt dissimilia in quantum [illegible] duo sunt omnino similia. et hoc dico quantum ad causam motivam

.ex quibus actus est causa celi et quantitatis no.

quid est perpendicularis.

gem. alia ei e ca d'ulitatis ex parte m̃ penet d'ulcalis
ner scalet. q̃ ea st. et d'ulcal milet gerc. ñ ei ex sete
ordei fit frumē ñ eq. ñ ñ ñet sciāl el q̃ st i uno gno or
dei st ced' ñ oio sil'et. ꝑ q. ñ gna ex al ꝓ ducta st oio
lia. Sz de hiis ñ amp m. h a explanatō ꝑea pncipu
lit ita e ut appareat q. mot solul ñ e ca lic. Sz lic et
letel p mot. ita. l. q. p ūtutel lumīnū suoy tāgētiū
tra. et h ifiora ñ statuū sz ugit motor. q tū ño
mouet ñ ad motū celestū corpm motor sic ia
dem e. Si ei staret to tū celū aut ñ durarz ifi
fior mutō aut ñ fiet tal'ne i relz mutō et reno
uatō p loca et qza sic m fit. et forte neutr.

Quare phica dicit ee de corpe mo cū pudeat ml'
ta alia tractare. et quō oia illa ad cor mo reducūt.

Illud e de q ñ iconuenient qri possz. l. quō corp
mo sit sbm nl' scie. cū sbm deberat oia gtine
re q agit i scia. et multa tractet nl' scia q ñ uidet co
tinu sb corpe mob. ut matia. forma. pnōne. loc. qr.
et qlitia. sz aiam cem et motorē pmū. sic pz i lib
phis. et i lib de aia. et tr i alis libris ñ libz nlin a
dor e cor. Ser dd q sbm ꝑ ñ et risū oīs scie oz oia
gtine de q tractat illa scia. Sz ñ oz ꝑm oia gtine
sic ꝑtes sbiectual sz sic ꝑtes ul' pnci ul' pullicēt.
ñ ei cognoscit qplete ad sbm ñ et el pnci et pullio
nes ꝑte cognoscāt q cadē i ceptū illi qlitatis q.
hē illa scia facē de sbo. cp q cor mo e q mo ta e
pnci. l. m. et for. et puō. ro nl' q hē qlitate cor mo
e q mo e oz et dā ta el pna qlitate. ñ mire q q di
ri ita ta ee pnci cor mo e q tale e. qr ñez puō e
sbam ñ sic i corpibz celestibz mobilibz. e tū puō
e ñ. et ñ ee m q mobīa st. l. e loci st puablia. Sz
ñ eet i hi puō ñ mot ñ arpentat ñ eet i eis m et
ro ista pnci st i. lz alir q. i hūl ifiorib corpibz. ite
locul et tpe sint p se gna nale corpale nobile sicut
ꝑte pullicēt ei. et ro cadit i qlitate nl' scie. se qz phi
cus oz qlitate cor mo e q hi. oz q. qlitet pnci eri
motū q de na. sū ei nle mo e q i se ht hi pnci mo
tum. et q pnci nle motum aiati corpis e aia et
pnci motū celestis corpis e motor pm. ro nl' de aia.
et de p motore qlitate ñ e cor sbs. sz e q st pnci mo
t. cor m dd e de sibiz q obia possūt p cem mod.
oia ei reducēda st ad cor mo eq. ptes ul' pnci ul'
pullicēt et ñ oia sic ptes sbiectē. Quare i lio phice
adz mobile st corpis. et qz nō deleabile.

Adhuc sic una notabil' dubio. l. qr dicit phi
ca ee de corpe mo e q hi. cū ei ee cor mo sit.
ñ debet corp p h q. addit mo. qr q ñ oz ee limp ee
de corpe. Se si oz dica ee de corpe mo ut fiat tal'
addit qr ñ de corpe deleabili. cū e ap i lio phic ñ sit pnci
monēdi et deleēdi i i q e p se et ñ p accis. Ser dd ad
p. q. hz ee cor sit mo tū alia e q dicō el ñ mo e.
et a ñ cor ul' sbs e. et ro a et a e qlitatē de qo sic et
sic. et a et a e de qo sta. s hul dual qlitatē. sic oīs
tangls e figa et tū alie st passiōes el s q e figa et
alie s q tangls. nl' a hē qlitate nam corpis s qd
mo e tū. mathe a et metha s q cor ul' sbs e sic pte
bit p gnēa. et ro bū addit mo sic cor i qlitate phi
ca. hz ei ñ qēhit ad puntora appellata. ghit tū et
appt qm ad qlitatē ne alei sacētis q illi q qlitat
cor ul' sbam simp s q hi. Ad sm dd q. sm e q. ne
pnci monēdi et deleēdi te. id ꝑm ei q e pnci mo
nēdi re st ut exeat de p ad actū e pnci deleēdi
re ia actu entē. ut id q e pnci monēdi re ut
gne corpis e pnci deleēdi corpis. cū illic pnēt
fūt. tū mot pnci cadit i qlitatē phica et ale.
del a sano et p accis. tū qr mobilita re cadit i qli
tate phica. fixio a et permanēcia i qlitate metha. tū
qr mot e q a pnci re nlū. et ñ sic del. tū qr mot
at act e et del ñ ñ ei pnō. et ro del i qlitate nlū
ñ cadit n tāq puō mot q. accedit pncipālr.

Dio nl' sic arg. ñ pucēt sbia ptialiū libroz et finel.

Sol o q ortu nl' sic et el sbio manifesto q sū
lic el pertinētis dione ne ia qre e p dione sbi
ei ꝑm qz dice. Scia ei dicit s dione rei de q e li
cit dem e. q cor mo pe qlitatē sp et i qlu. ul' s pte
sū i qtu. p m ettat de qo i lib phis qi i ag de cor
et m et pnatē. de ñ. ca. motu. loco. tpe et hi. q sp cat
ad cor mo ulr. et ñ st qtū alie cor mo ita q ñ al
tiul. sio m agit de illo i lib seqntibz hi m. cor mo
i qtū aut e ignā et incorup. aut gna et corup.
De p qre dā ettat nl' de celo et mūdo. qr i agit de
.v. corpibz primis simplicibz s q st pteo mūd incorp.
et i. ptes simpl collecta simul et dorsū s q. expectūt
cor ñ. Quor unū or circulare ꝑ motū ettat. s.
cor celeste a octauo orb usq ad quertū sic
re octauū. vlti ñ ro ar. alia. iii. oīs recta ꝑ
mot cor rectū. s. gne sip ut cia. et s q. ut ag et le
ue simp ut ignis. et s q ut aer. de cor natis et
mobilibz et sicibz i unūlo s corrumpitur sual s q
s ꝑm st i corup et ig'na agit i lio de. et in. Ve scd
qre pitē agit i lib seqntibz hi ordie. cor mo gna
et corup aut e simp ut elin. aut ex simplicibz q ꝑ
tū ut elementū. de p istor agit i lio de gnāe. i ei ag
de gnāe simplici q p e i elis. et rōe ei et de gnāe s q
q s p e i elis. et ag de actē. alterē et passē et hi.
lin qbz ñ pt ee gno aliq et p i elis inuicēm. et qz aug
mētō ñ fit aliq gnāe et alterē et ag de aug
mēto. sz magis iudē q de alis. qz augmētō ꝑ aia
i lio opical et mixtis e. et aiatis ut de ay i lio de
aia. In cor et li ag de mixtē elōr et hi oēibz ꝑ

·10·

Nō q. cor celeste.

corpu sipliga. grna et corrup. et no q cor. uii elana
p ay i rotali lz linc. ll icor et igna et l cetat oli ce.
et m. l ptcl aii gna et cor et l cetat i lu de gnice.
de lo a dōy. l. de cor mo gna et cor quoico et elato
agi et lub lcesuciblz p hē mad. cor mo elatū. aut
ē iaiat aut aiat. de aiato cetat lub metle. l ē
agi de corpribz q fuit ex elou mixtue sū p de uti
bz ulz ad lcioztl ptcl mdi. cmōi lt ignel aqne
tel i aere et ynnuc et gnd nel et uēti. conuti et
hi. ūpsiōel dē. sū i uētre tre latētibz cmōi lt
mincte lapid et metalloy et uēti. vii tremot
et hi. sū medio lacu. cmōi lt fle ribilia et ductia
fugibilia et ominuta. pulsu cedētia et ñ cedētia.
et hi mlta de qz ñ et oqtē agē i. uiii metle. Ve
aiato cetat lub lcesuncel uegetabliū et aialiū.
vmōñ ex cor aiat l q tale ñ sat agno sat ñ
agno sat aia q ē ñ hi cor i ordinari dz ū esti
mo cetatur de aia et lub ad el cuidētū lcesu
tel. l. de sl. et sleo. de sop. et uig. de morte et
uita. in qz p. l. de aia destle opionel elas ā
tiqz de aia et sua iuratē de ysa cōtr. et hi ē de
uegetatiā pō q. de sensitā et itellctua. et hi ē de
apphelia pō q ē aiabz aliū q. de motū. de recor
datia et remiscia q. pnz ē pulsio lcētē ad
tlbia. p tior itellctue ad telligibilia. hi ē ñ dixerū
si placz ad iuige ulla duo cap de memo et remigt.
ē ū li de aia. q ñ iogt tic ut ostimo. in li de ll
et sleo agit de quē i ltroy lcesicdz. l. ad auric.
et alioz et dcen lcēsibliū. l. colezil capzul et alioz
exepto sono dē ceū i lo de aia ag. i li de sop.
et uig. agit de eld. et de sopno et de dinatōe sop
nioz. i li de morte et uita uix ñ suū agi de aī
ul' qplexionil elatoz. et de ēūl l'egetuitatil et
bluetatil uite. magtudil et corpul' et ynitatil.
hi i g' cognitōe hac de aia et de ēūl ad el cogēm
lptatibz lē pl lac ul' agēt de corpe aiato q. qz
ñ ē ñ dup. l. negratiā et lcēsitū dup ē ētrat.
Ve pzu ei lub uegetabliū i q de uita plātaz
agit i pribz itrg lbz et lbiectil. et de ēnlu cor
gnice. et de hūl q accidt eil pnel lacū et tpe gr
nonil et de lucil cor et de odorib et ferctilz et
cor effectibz et hi. q ñ lt hi oia pticta i illo q ha
beth de ysi. hi tū oia pollicet ay i fine p lub ue
getabliū sic pz. vñ qtat nob' desice magnā
ptē illi nolūl et putilē. Ve pticu et cor. l. scēl
tiō. ē lub aliū. ū de lpēbz aialiū. l. hōe et cetil
rēm ñ hñtibz et de pribz cor et ñ et ēnlu gna
ēt cor. et ligl'riū pcū cor. et de aliil cor na
ēil uēntibz. de moribz et oīd de anathomia

cor sufficiēt dcē uē. dnt tū aliq q ñ illū lubz g
plectū hūl. Vi qd a circ fr ñ hūl dcēna sequtā
de cor itellctuo sic hūl de negocio et sēsuō ita q
ali ētrat act de hūano cor ē unic itellcl. et ali de
corpe brutali ē ñ unic ñ lēsicā pō. dd q ñ corpis
negratiā accēdēdū ē pnel intuitel. et quēt uegre
tatē pō. et lēsicā pnel intuitel et quēt lēsicē pō. hz
ñ ē ita. de pō itellctua et cor ē unic nic. l. accēnē
ñ cor pnel uentel et quēt uli ñ q tūm p acūs. ex
hz ei q sēsicā pō hūa unibil' ē ē itellctua dcz sui
cor nobilior oplicē q brutoy. hz hz ñ ē p et ūmedia
te pp ypm itellm et oquēt el hz pp sēsū ē dz unui in
tellcl et el oquēt. et ro de cor sēsicō hūano ñ ē facē
di diuisa pt sac a cor sēsicō brutali q ul uli u
uat itellcl q ñ uti. ytd uēm q firmat ex hac q sē
sicā et uegetatā oquēt i corpe q oquēt. et p cor et ñ
sēsū ul' hz itellctua ñ idigz cor q pt itellic sequta
a cor et ab elmōi actōibz et moribz q quēta. Ve
ad id' ualz q sēsuciuū l q hi tatelli ē a ñ et cor. diu
p ay. de ēgressu m tocm hz itellctua pō a solo cuto
re ē. et i cor ē. Ve sēsicā pō ptū cor act ē. hz itellctua
illi ptic cor act ē. hz lic nauta accedit naui iam
fēt et moriz eā et sepit ab ulla manēt naui corrup
ta. l ē de itellctuo et sēsicō cor. et ro pnci gna cad lt
cor sēsicā brutal' et rōnal'. et ynn cor pnci immediate
et p dcriat a duisa ñ sēsicē pō hic et ñ. et l ēl
erigētiā duisā. et ñ a ñā et erigētia sēsicē et itell
tiue ñ ex gnici et pacēt ut pdm ē. Sed tū q
alia dnt q ē ētia sēā de corpe itellctuo. l. medi
na q ē de hūano cor ex pte ea q sanat et ifirmat
huic ñ ut in q lectēdū cū qz hz medicina ut dim
ē. sic de hūano cor ex pte ea q sanat et ifirmat.
q. qd cor ē itellm. ñ tū quē i eo medicina pte l q
itellctuū ē hz l q sēsitm et uegetatm. medicine ei
ad hi ualet p ut unic uegetatā pō et sēsicā i cpiz
linc. dēcit a alū ut ñ unic itellctua q le ducit do
lozib lub uacat sim itellctua q ē mi abstēhi ei i
tēto ad alia p aduūctal l pōt q miscēt cor cū q
ay i li alū dnt dcēna de hūano corpe sil ē dc
tua brutali. tū ñ l sēā spēlatā ē. medicina ū o
pata et mechanica ut patebit q ñt. et ib ñ cad
sil i cad pte phic. Dico q q ñ ē alia pt sac sil q
spēlatā ē de corpe hūano hz ei unat itellcl q de
cor brutali et p rōcl p dūl. ex hūl pz pnel et oz do
et sufficiēcia ñ l phic. l ay. putet et ptialia libta
sīgl'oz lubz ex pticta dic. q i li phū sbm ē ay
mo simp et i uli l q hi. i li de. et m. cor mo igna
et i cor l q hi. et l de cerēl. putet et sunel ptialeg
vnicetz ei ptial' u d ē sunel. uni ie. cū ūmediat.

Q. ē ñ
dcēna
ta de co
itellctuo
de cor

Sed cū q.

Sed ad q
ualet
medi
ne

Sed sunel
ptialeg h
bz ñ uiū.

ali. et sic in medio. lib. ei physico. finis est et in media
tus est argumento cor. mo. i. ubi. l. q. hi. e. finis est et medi
ae argu. coci. ul. scae i. prialibz libl. sequentibz. a. eni
corpis mo. ulic e i qu. cor. mo. spiu. et ro argu. ei. ad
cor. argue. uglz sic argu. q. inl. ad cogue spei. Sili
cog. cor. mo. ignia. et cor. e finis p li. de ce. et in.
cogni. ul. omn sequentiu libz finis remoe. pragmata
ei. a. qnqz corpm. pz supiaui facilioz euidetioz. e
doctina de aliis. tu. qz oia alia aut st. ptes. q. elozz
aii ex eis. q. pita. et ostat. q. a. q. pitoz. e a. a. pti
q. pitu. a. et pti illay. e. lic. i. totaliu. elozz. qz
i. homeriseid. e. a. co. ei. et pti. ut coci. ere. et mi
gicle. se. et pti. elozz. et tota. elate. eis. q. pita. lb
listit. et fonet. et altit. a. euce. ela. ris. cor. ge. ue
tis. ea. q. imitet. eis. te. se. q. ecis. et. q. ui. oia. pe
nete. et. ro argu. de illo. q. nto. cor. et. ce. iiii. elis. e
dica. i. li. de. ce. et. tu. ml. e. q. et. ad cogue. gnt. cdica
i. leqntibz libl. a. nlibz. q. de. nlibz. corpibz. agt. eode
m. dico. et. de. ce. i. libl. vlet. ei. oz. explauare.
Se. no. q. in. lacne. m. de finibz. et uctibz. libz
et uloz. qt. hic. te. metis. speclate. sce. nd. ei
lacne. in. de fine. nl. scae. n. alie. ptes. ei. n. u. speclate
tue. i. gne. n. te. limites. speclatoris. de. fonte se
eis. ei. finibz. p. finis. est. sno. li. ds. nolunt. tm. dm
sic. adpiet. de. nlu. scae. m. dze. restat. de. sa. pte. spe
clate. s. mathe. et. p. de. illa. pte. mathe. q. sit. q. ei
q. ciuna. finiat. De ortu geometre et clo. ei. hie

Cum q. incepisset hoiet mirari re. ac distre
mutabilitate et cam ei inuestigare. incideret
i. aliu. solbitudine. et cor. s. ut scuret. ale. re. in
suradi. uni. q. ciuna. ei. st. insurabilia. et. ii. ut. d. ysid
li. iij. c. xi. ortu. lib. nic. apu. egipciol. ei. ei. p.
nulu. iundatone. posset. omis. tuno. obducere
ut. decipi. posset. certu. d. nali. distinguere. et
pti. et. lineis. ac. insuris. pcedo. metiri. uel
ctol. lineis. pnent. possessioni. et. a. alu. pmoz
dialu. ere. insura. sca. insuradi. n. accep. ut. dice
t. geometria. q. gre. ie. pitat. insura. ere. eltuno
q. ei. cor. insuratel. pcipit. lineal. duisa
p. q. ctiuat. pportone. hie. te. se. et. p. lin. oract. nl
tis. modis. angulu. face. et. ex. aglis. et. lineis. q.
pteabilibz. pportonalel. resultare. figal. q. admi
rat. ma. et. cam. inuestigare. cpit. fuit. el. ho
nouil. i. colatiu. et. nd. circuoz. cup. d. n. l. ut. in i
detuc. ti. qz. se. latiu. mlt. informuat. i. ceden. et. ex
apetitu. nlu. scae. aud. et. ro. corpibz. geinul. dio
sionel. i. ce. cnet. insurabile. et. diuisioet. te. se. pp
tone. hie. mlt. plice. p. q. ad arte. insuradi. ce. in
q. ei. geinua. uenuri. poliz. assiduo. studio. inue
nit. iru. insuradi. n. solu. iacetel. lo. pstudiet.
lz. et. statel. ph. n. solu. accessibiel. lz. et. iaccessibi

lel. in. g. ad latitudin. et pfundita. accetola. ni
suratone. pegere. uu. et. corpu. ad qd. deuenere. per
uariat. rect. et. collatel. lineay. et. agloz. et. diuisay
fozu. figaluu. sic. pz. pticl. i. geometa. et. i. arte. in
loza. vn. et. sce. tp. e. pl. vna. s. q. insurat. lap
tudiet. et. dz. altimeta. alia. q. latitudiet. et. dz. pla
nimeta. tia. q. corpulet. diuisiet. et. dz. stiometa.

Ce huic. ostare. pt. de. ilo. geometre. s. q. sic
magtudo. sui. q. ntitul. q. ciuna. n. tu. infinita. lz. ca
ta. nlu. in. abstecta. n. ei. dez. insurare. po. unu. ge
nul. corpm. q. a. lz. oia. idiffne. et. io. magtudi
ne. q. sidet. i. se. a. nlu. in. abstecta. Pucz. et. finis. ei.
ffnc. s. pticia. insuradi. q. ntitate. q. ciuua. ul. pticio
ne. speclate. q. ad noticia. insuroi. magtudis.
dico. tiate. vn. et. q. ogrue. diffinuit. p. geometa
e. pl. phie. spectie. alpe. humu. pfecta. q. ad argu
ne. magtudis. tiate. et. pti. ei. et. p. se. pulcio
nu. eay. et. dixi. magtudis. qz. alu. demitit. de
magtu. sup. et. gne. q. ligata. ue. e. illa. q. clo. i. li. v.
euclidis. si. due. qnti. eqlet. ad. aliqm. tiu. q. pen
tur. eay. ad. illa. et. una. pz. et. tallet. st. et. q. clo
net. illi. qnti. dixi. [redacted] qz. de. [redacted] a. q. tiate
tiate. nich. demitit. s. q. hi. n. i. uitate. tal. ali
q. e. dixi. pti. ei. qz. qnz. de. pialibz. magtudi
bz. demitt. q. st. magtudi. pteet. lb. iecte. ue. de. aglo
i. illa. q. clo. dit. aglm. p. eqlia. secare. et. q. llilz.
de. linea. ut. i. illa. pticia. recta. linea. ca. p. eqlia
secare. et. i. q. llilz. dca. duo. ex. st. i. p. euclid. de. c
clo. n. i. illa. de. li. tio. si. cel. st. ulm. cecet. i. duob
tm. loci. secare. nece. e. et. i. q. llilz. De. cuglo. ue. i
illa. de. p. li. tanglm. eqlatere. se. dnti. linea. col
locare. et. i. q. llilz. S. de. pti. i. ceglitz. figaz.
qtuu. alu. demitt. ut. i. illa. de. p. euclid. oit. tyo
ni. duu. qlu. lacm. aglot. q. lip. lite. st. eqlet
ce. nece. e. et. i. q. llilz. io. d. dico. p. se. pulcion. n. qz
de. pulcionib. demitt. tag. libl. lz. qz. de. magne
et. pti. pz. pul. eay. pulcioet. uqz. demitt. Sicepu
tad. e. q. sca. insuradi. icepti. lit. ia. q. plecte. q.
sumati. et. i. ordie. digesti. sca. nlu. lz. illa. for
te. modie. ichauctu. et. lb. ichauti. cep. et. p. mula
ti. pctu. dnilay. studis. aucta. e. con. q. sumate
t. ample. De ortu algo. no. et. algo. et. eay. dia. libl.

Secp. de. ortu algi. sce. Similiz. et. diffoilz.
marlie. st. q. ti. q. ciuua. tilitate. s. de. altno.
slo. g. q. q. pficiete. sca. insuradi. magtudis. exebit
angustiel. q. postioz. addiete. p. studiosa. inuesti
gatone. hui. q. a. pozbz. septa. reperete. mlt. ei
delectat. b. sca. n. mirti. e. difficil. hat. de. muner.
cad. arte. insuradi. cor. ifiora. applicuere. sum
mis. corbz. s. delectiuz. ex. illa. q. pcetel. eoz. magt
tudiel. et. distiguat. abinuce. et. a. ere. uidere. ei

Sbm geometre.

finis pul geometre.

.12.

radiorꝫ sui usualiꝫ sui luminariꝫ iocissimꝫ esse dicit
tꝫ quadratꝫ corꝫ angulos facere figuras dicit sicut rectas
lineas ꝫ pinꝫ de illis demonstrare possit sicut in geometria
de lineis rectis ꝫ angulis ac figuris rectilineis.
qꝫ ut est oblique ita et oblique esse fecerit. sed illum quem
sicut dicit ptholomeus in almagesti in quibus ipsi ut itinera
stellarum celestia. ut radios in descendentes ad terram ema
nari stellas. ut ab his fecerit ꝫ sit talia illustrata ex
primita studuerit demonstrare quibus in geometricis pro
usi sint. ꝫ in quibus non sunt solum diametros solis et
lunae ꝫ aliarum stellarum nobilium non ꝫ in notitia totius
dimensionis earum ꝫ distantiae lunae a terra. ꝫ solis a luna.
ꝫ in usus ad stellas fixas ꝫ in quibus omnibus modis
diametros ꝫ orbes celestes ita certis numeris multa
rioribus fixa tum pro quibus ita mensura multarum ꝫ ex
arte mensurandi cognoscere quantum ita corpus celes
tium ꝫ corporum abiunctae distantiae ꝫ quantum orbium ꝫ regi
onum ꝫ quae distinctae sunt ꝫ modis totis quantum ꝫ ꝫ scia
ꝫ arte mensurandi inventa fuit in tum est ad geo
metria ꝫ assumo ab aliis quorum legere quantum ꝫ distan
tia [redacted] sicut. sic ꝫ geome
tria in retinuit ab origine quia ꝫ ea mensuratio sit
spacia terrae. hi ꝫ scia in solum celestium cor quantum ꝫ ei oli
dit ꝫ distantias. hinc quantum ꝫ ortus ꝫ accasus. ne locutus est
ꝫ tardantes ꝫ certa acti corporum motibus. sicut ꝫ ꝫ o
riuntur ac separantur ac nisi ut recedunt ꝫ efficiunt cor
dinem sit eclipses quae fiunt ex quibus ex quibus. l. quae
sit angustiae lunae ꝫ defectus lunae quae fiunt ex
dubio situ ei adolescentes ꝫ cuius nisi in hyems tempo
ribus cepestae. ꝫ ꝫ fugitiuae fertilitatis ꝫ sicut
ꝫ hi. vimen scia quia ꝫ scia tam late ꝫ pul
sae distantiae vipeiti est. l. ipsius. quam ei ꝫ est ue
matis est. ꝫ illa quae oliduit quantum distantias quae alie
ꝫ motus ꝫ cursus ꝫ motuum diuisiones ꝫ regiones
ꝫ climata ꝫ orbes ꝫ acus notam ipsorum eis ꝫ hi mistu.
ꝫ ortus alterius ꝫ ipsorum li. e. c. xvii. quae legere alterius
solum sunt. ꝫ ita demitte pucestae. quae a pri
mum est. ꝫ quae ex uicinis stellarum caragiae rerum
cuctuum ipsum quae origine in hiemis mar. ut dui
lar opletum conuertis ꝫ eorum studis cepestis ꝫ se
renitatis. fertilis ꝫ ipsi. ꝫ hi. ꝫ hi. a. u. a est. q. nil ꝫ
non est uic nil. ꝫ modus ꝫ restrictio. ꝫ quae stellarum
illustrationes ꝫ licui ac uicinis pueris dinado pose
tuta ꝫ manifestare in pretiarum aut quod dicit arcus
distantia ꝫ ꝫ mortes nascentium ex quibus accentibus
quae nascentes explendum tuta sit et eos
ꝫ ex u. ar. depedita ꝫ minuere pose. sita tua

ꝫ sa in mui collia dr alius. ꝫ ysod in cay li ꝫ e. quis mo
de alis. qu magis limamat quae ꝫ ad uc demostrat. ꝫ ma
ei illa tum est a scia ꝫ pulis hoibꝫ no. sed a ꝫ li sic
u scia in ꝫ di agine ac lor spiritum. hoibꝫ tum aut oio
ignota est aut nalde modice no. tua a scia non est ꝫ
magis in se qui minuitur est ꝫ detrepeo. ꝫ alium aciant
qu necessel ea um dicat. ꝫ ei non arte ꝫ sorte acie
ex celta di ordiatae ut dr angi in li. viij. gk. in
natrat quo que alium huic scie applici uacuit.
ꝫ quo ei iuenit fallam ꝫ prium reprodiauit ea ill
a ꝫ istricose astlagie ꝫ fellorel dulimade nuciqui
e. qnꝫ ei ostellatorel uacuit qu ex ostellatorib
ꝫ ex stellarum natia quietae ꝫ tal quietorib uicu
te nicuit sunne qꝫ dnc. qnꝫ a genethliaci qu ge
nationes hoim diuidicuit ꝫ ꝫ ostellationes natiua
tis totis mce euet ordiare. qnꝫ matis. t. n al
pirata. qu sic dr hugo de. s. vic. in suo di ascalitio.
mate. t. n alpiratu. uamcate sight ꝫ secuit ei
ostellatorel. sꝫ. t. alpiratu sight acet nam. vii et
matis de scia iij. acet nal qu ꝫ detulial de mores
dꝫ. ꝫ ido so in matis dnc. scaetel ꝫ prei in qdru
uialis. Hic ut oprnor facile possum uscae
libiecta. finet ꝫ bol ac distaet ta alno ꝫ alio.
alno ei lbm est celi ꝫ pm totu rae dmlios et
magtudic sui ꝫ ꝫ tu ei l. cor celestia rae dime
lion qt i se ꝫ ite se q qu oia in motu sy st solꝫ alt
no dia est de magtudie mo. t. dr. vae. tunc da
ꝫ pul n est a ꝫ noticia dare dimlion. l. ꝫ fio hma
ni deliderii ir lꝫ noti. vii ꝫ e ui distinui. alno
est scia specialia hua alpe ꝫ ꝫ tua. q ad cygne
ꝫ ei ad dimlion tot celestis cor ut celestu
cor in se ꝫ ite se ꝫ ꝫ distantia l. dimliae cor avi
uice lil' itelligo mot cayꝫ acnia ei. licu ꝫ et
acnia a ei. distantie ei cor uarie ꝫ uaricate
motum. l. ꝫ sic. et dicu acnia mot cor u uelo
acute ꝫ retrogradum ꝫ hi. acia sic. ut quieto
ne. oppone eclipsi ꝫ hi. ꝫ ꝫ ei a cor in se qui lil'
itelligere cor figu orbiculare ce q oliduit alno
vii l. pt euet di dici li placet alno est scia spe
cialia huani alpe ꝫ tua q ad cygne magtu
dim celestu cor in se ꝫ distantia cor adiuice.
ꝫ q ad ea q magtudiꝫ sunt ꝫ distantiae ancera
le. ꝫ ysod a ea sic describit li. e. c. xiiij. alno est
alꝫ iex q clul lbm ꝫ figu ꝫ hicudinem stella
ꝫ ite se ꝫ est ita iaugubli rae ꝫ ecit. alio u lbm est
ym celi totu ut cor celestia q ad filet cor u
uiuet alꝫ se cae euetum in mdo iniori. qu qui est pe

· Nota de mate est alpiratione et lunae.

· Nota lbm 3.

· diffe alio ꝫ ysod.

· lbm alio agne.

nil' scire et q hi sunt a e hi uocantur stellae et eccentri
ui scia uel perspicua aere humane spectare et hi scam-
Sic et ei dicendum est. alterum e scia spectata humana
alterum perspicua q ad aeris uocant stellae et illu-
ut in ipsorum modi et effectuum in caeco et in eiusdem modi
perspicuis ipsorum. et no q e hi scia nil sic tu e mathe
ordinat. eo q sin qui mathematicam alterno nullo m sicri pt.
nullius ei stellae ut sequitur e et se sit uocutes eae
omnes ut sic et luna uel pedum e et qui mutatu
uigent inouat. mutant in se. inouat et mutant
cla et clata et duae stellae adunicem approxima
tione et abunicem remotione et hi stellae approxima
to l' distantia et mathematice decenna sari non pt.
Sed et q hi nil scia perspicua pte latet habet. quod dubi
tenet id q optimat sin et cunet. non gudullatio
sic ea delebit. alterum e scia et cunet et pone stel
lae et horum opinione delebit ad noticia temporum.
temporalium euentuum.
Sed et q et hi q dirum sit du
ta et qui accepto alterum et alterum. non nec cum non unus
alia po sic e de scia et cap quantum accepturus di
uise sit. alium cum una et alterum pt.
De ortu et spectare sol et ac tine et dissere.
Nam pt oportuit ortum tangi scae et spectare sum de uisu
in spectis. q in id redit. Sed et q sic et geometra et
magna pte ortum huius alterno. sic et spectatum. q
ei incest radii uisual' rect e. et oriet hi radio
et oriet angulus tae quod unce recte scie tangetur.
id modo e determinandi de ill' q de lineis rectis anglic et
trilineis. pp q determinet geo de lineis rectis et anglic et
trilineis operetur in mundi uisualiter et anglic et ol
tuitur. In g et huiusmodi studium dirigere e ad aeris id
diuisa aeri uisui et sici. distantia l' for rei uise
et et diuisi aeri uiz radio et ei se. directo et reflexio
gulio et hi. et hi scia oriatur spectata di q
ut d aut in p pecior et geometra e. tangit scia dicet q
et scae dicit pp qd.
Hi g scae sum pt a pte d ma
uidendi. finis pp et qui aeris mo. l' pecu
mi alter et tale aeris e. dicepto. q e scia spectata
humana alter perspicua q ad aeris diuisor mi
nis. nd q hi e scia et q d aut in et pecior. q qua di
hae pp qd et colorum iridis. et qui scia de iride n
d n et trim et hi dico aut sup et se aut in et pecet
na geometra adducta e. q ei primo ad num radii
l q radii e di et se et perspicuus. q a ad num radii
in et e l' anglin faciet aut hi adductio geometra

dicet pt. Quo diuisimodo oriantur nil' et mathematica
et eccentrica orientia. et no dicet mathematica et principia
eccentrica orientia et ei sic nil de principia eccentrica
am or dicit a dubitabilia
Cor mo et q humoi
et ei dicant ad noticia dor et ar et plus scie
orientis de aeris q ti oti et p in si et de scientis
et q ei orientia fiducia quo dur mathematica et non
let oriatur ei nil de magnitudine. sin ei e q un aliu
motum e in et et augmentum et et oppositum. i. diminu
to. et sin e q nil' ost q orientum di di in fine. si
a hi dicit q diuisimodo aut et ei oriatur
tic physica et mathematica. id non e id et q diuisa sic
scia. et restat aut diuisitate illa. et e nil' agere
de cor mo et q hi dicit de ei principia aliquid et no
solum d de eo pertinet. et non sic mathematica agere de
et ei oriatur non ag non ag de ei principia aliquid et no
ca commutat passet.
Ad p m d q nil' et mathematica
oriantur magnitudinem et diuisimode. e ei oriatur
re magnitudine ille et et q nil' e. aut sup et qd
abstrahit ab oi oe et principia nili et pred p rum cet
sed nilet. p m cadit in oriatur nil' et non in oriatur
mathematica. q ei rel nilet et pp am actione et non tale
pt oportuit agere non in ire biga et et. pecia or q oil
rel nil' de ira hat et. et id d ay in id de aua qd
oim non oriatur et et et id magnitudinem et aug et
man ei nil' pec e sic pp am ille actione non pyl
et agere aut non oportuit agere licet nunc et et aut
minus modice et or q mediat sit. et hic et or
nil' oriatur tm. i. dico de magnitudine humana cor tori
et et cor nil' et pecu ei. sic et ignis. et terra
et e hi. in a et et mime pt agere sua ille actione
in q mori non agere.
Secundum cadit in oriatur et
tus et in oriatur mathematica pse et in oriatur nil'
et actus. q ei qal poluerit cor nula et et q actio
et in poluerit pnei re nulla et cor in dilibia. et
hi fundamentum eor et in d q nullum cor e in dilibile
non oia a mag. non ad genuum et gnc. et et tale
e dilibile in fictum non tm in redit nul in de mag
et q oio abstrahit a pnei nulla. et de mag nil
non actione et iucute. et sic et pueribus ead et
dio fingunt unce mathematica et illi q e iucute nil'
tm et ead et uenit dioil fingunt. et id dici q n
non et actus cadit mag ab terra in oriatur pbi
ca. hi g rei gra et tale ag nil' de magnitudine simp.
et pedit et em for non ille et q hi. gra a' mag nic

naturalis, id est debitae corporum illi, sed quia hic ponit motum augmenti et diminutionis in quantitate. Secundum quod patet dubitationis consideratio in magnitudine apud physicum et mathematicum et in scientie dubitationis. Ad secundum dico quod quamvis naturalis considerat corpus mobile, sed quod mobile eius est considerare motum.

Nota quid sit motus.

Sed motus hic in tribus: per agentem ut moveat corpus ad bonum per quod movetur, et hic aut apprehensionem intellectus ut in animalibus brutis et rationalibus, aut naturalem inclinationem ut in plantis et inanimatis, quae ad locum suum naturali nutu moventur et fugiunt contrarium. Deinde bonum acceptum movet agentem et illud motum ut obtineatur forma et obtineatur bonum secundum apprehensum. Bonum autem et finis idem, et ideo finis est causa causarum, id est gratia certa finis; motus per finem efficientem ut dictum est et ille formam. Ex hiis patet quod physici est considerare motum et principia motus, causa considerare causam finalem et efficientem et materiam mobilem et formam. Et ideo considerat causam, et ideo cum tractet de corpore mobili sicut de toto, non solum debet pensare eius compositionem sed et mobilitatem eius quam ignoranter esse contingit. Et ideo principia ipsorum causa considerare et determinare debet. Non tamen est de mathematica, quia eius considerationis magnitudo non attendens determinatum motum et determinatum mobile, sed quod hic et hoc est quod dicit omnia et vere quod abstrahit a motu. Cum enim eius consideratio magnitudo quae est in igne et terra et caelo, et in omnibus elementis et elementatis, non eius considerat eam magnitudinem ut est mobilis, quia ut est alterius. Et dico hic de geometria sed considerat ipsam secundum se quantum, et ideo non habet considerare causam efficientem nec finalem, non principaliter causa ad demonstrandum, ut dicitur circa primum in tertio Methaphysice. Et causa est causa quam dixi, quia eius consideratio terminatur praecedentem causam determinatam motum et mobilitatem; principia motus causa non considerat, scilicet finem et efficientem. Eadem ratione non considerat materiam transmutabilem. Et ideo dicitur quod mathematicus non considerat nisi causam formalem. Geometria enim et quaelibet mathematica magnitudinem considerans supponit magnitudinem et secundum se et in formis divisibilibus figurarum et cetera et causas proprietatum demonstrat. Hoc est ergo ratio quare principia causa magnitudinis non considerat sicut physicus principia causa corporis mobilis. Sed contra: quia est scientia est principia causalia magnitudinis determinare; omnis enim causa et omnis effectus ad aliquam scientiam pertinent. Dicendum quod magnitudinis naturalis principia causalia spectant ad naturalem, ut praedictum est, sed magnitudinis simpliciter quae praecedit esse corporis naturale mathematice, quod quomodo sit iterum patebit quando de ordine metaphysicae dicetur. Quare geometria considerat de numeris et quomodo est sic de magnitudine. Quia geometria prius dicitur esse de magnitudine abstracta quam de magnitudine immobili, licet quidam ponentes eam esse de magnitudine immobili.

.14.

Adhuc specialiter oportet dicere de geometria, propter quod communiter dictum est quod sit de magnitudine tantum. Videtur enim quod est sic de multitudine et de toto genere quantitatis; agit enim geometria de numeris ut patet libro VII, VIII, IX Euclidis. Geometria licet de magnitudine est, quare non potuit quod sit de magnitudine immobili, sed de magnitudine simpliciter abstracta sine aliqua differentia mobilitatis et immobilitatis. Boetius enim in prologo arismetice et in prologo musice ponit plane quod sit de magnitudine immobili et astronomia de mobili. Ad primum dico quod geometria non tractat de numeris nisi per accidens, quod eius magnitudines numerabiles sunt; dicitur enim magnitudo crescere et diminuere et quod ipsa dividendo minuitur tamen crescat numerus. Sed contra decrescit arismetica in geometria. Et ideo geometria quae habet omnem dispositionem magnitudinum tractare non potest sufficienter de ipsis sine scientia de numeris causa. Et ideo quando dicitur de magnitudine tractare in quantum magnitudines numerabiles sunt de numeris tractat, non ut numeri sed ut magnitudines numerabiles. Et in hoc non subalternatur geometria arismeticae. Ad secundum dico quod bene dixi geometriam esse de magnitudine simpliciter et abstracta, quia non quia determinat de magnitudine non magnitudine corporis mobilis quam immobilis, nec econverso. Sed ut ars et scientia in communi non magnitudo est de magnitudine immobili quam de mobili, sed indifferenter de omni. Boetius tamen dixit et addidit multi cum eo dicunt quod est de magnitudine respicientes ad originem huius doctrinae. Verum est non simpliciter, secundum quod eius mensuraverunt homines spatia terrae et inventa est hic dicta geometria; terra autem corpus immobile est dicens localiter, vel hic forte dicunt dictam ponentes hanc doctrinae ad astronomiam ne sibi dicatur de magnitudine simpliciter et illa de magnitudine mobili videatur astronomia subalternari geometriae. Descendit enim de intro geometria in astronomiam et econtrario, ut in libro Posteriorum. Quod forte hunc sic intellectum; sed illud non est hic videntur, et ideo causa patebit. Sed quando ordine astronomiae et perspectivae ad geometriam dicetur et de ordinatione aliarum scientiarum adinvicem pene sub et supra. Forsitan autem propter esse trita, et magnitudine modo attento haec vel quia posuerunt geometriam esse de magnitudine immobili, quia eius motus et mobile est sed quod hic spectat ad considerationem naturalis physici; et magnitudine de qua considerat geometria abstrahit ab omni motu et mobili, sed quod hic non intelligunt propter dicere quod geometria sit de magnitudine immobili. Si ergo dicere non est dicendum quod quae sit de magnitudine simpliciter abstracta ab omni mobili sed quod hic, et hoc est quod nos intendimus. Quomodo astronomia considerat corpus naturale, nulla non cum est scientia naturalis. Quomodo astronomia est divisa in libro a geometria et tamen ipsa mensurae terra. Quomodo ipsa est divisa scientia mathematica a geometria et tamen eis subalternata, et in modo quo dicunt de scientia.

.15.

Similiter autem est astronomia oportet scire propter quomodo ipsa sit scientia mathematica, magnitudo eius tamen esse naturalis cum corpus considerat corpus caeleste quod naturale est, et in consideratione naturali cadit, ut patet ex praedictis. De ipso enim determinatur in libro de caelo et mundo. Tamen quia mathematica debet abstrahere a motu et a materia, sed sic non facit astronomia, est sic de magnitudine mobili, ut ponit Boetius et ceteri communiter. Deinde si sic mathematica quomodo est divisa a geometria? Geometria enim dicitur a mensura terrae, sed astronomia habet mensurare terram; ipsius enim est docere quanta sit magnitudo terrae et quanta eius diameter et quantum abest totus terra et quanta habitabilis ab oriente in occidentem et a meridie in septentrionem, et illa eadem terram habitabilem per climata distinguere et civitatum universarum longitudinem et latitudinem diffinire. Similiter et quod male dicatur esse tamen de mobili magnitudine est sic de immobili ut geometria esse dicitur. Item quomodo est divisa quae mathematica

Nota bonum et finis idem et quod finis est causa causarum

a geometria est sic ei subalternata. ad subalternationem enim scientie [illegible] quod sit subiectum sub subiecto. et quod ex medio descendat a superiori in inferiorem. [illegible] quod inde dicatur [illegible] corporum [illegible] et superior [illegible] quod dico in [illegible] et sic non in omnibus et duo planete [illegible] inter geometriam et astronomiam, sed ea que predicta sunt. magnitudo enim modo est magnitudo et in subiectum [illegible] ex illo. Item demonstrationes geometrie descendunt in astronomiam ad ostendendum corporum celestium magnitudinem et distanciam licet per [illegible] in [illegible] quomodo ergo erit diverse subalternans et subalternata ad eandem scientiam pertineant. ad diversitatem enim scientie oportet quod sit diversitas generis subiecti. et ad [illegible] [illegible] sicut dicitur [illegible] posteriorum. quod non contingit demonstrationem in alio genere. ergo hec demonstratio geometrie in astronomia non est de alio genere subiecto. ergo non sunt diverse scientie sed eadem.

Ad primum dicendum quod corpora celestia et sunt corpora et luminosa sunt. in quantum corpora magnitudinem habent et dimensiones. in quantum luminosa virtutem habent regitivam, motivam et alterativam corporum que in se continentur. Primo modo cadunt in consideratione astronomi. quia eius est considerare illorum corporum magnitudinem et distancias ab invicem et a terra. Secundo modo in consideratione naturalis licet distinctum est corpus non quod luminosum est et inferiorum regitivum [illegible] considerari [illegible] in generali [illegible] omnium que aguntur in mundo inferiori [illegible] luminaria [illegible] in speciali [illegible] particularium effectuum contingentium in aliquo tempore loco vel subiecto. Primo modo pertinet corporum consideratio ad naturalem scientiam [illegible] secundum [illegible] de corporum motu circulari et [illegible] in generali et [illegible] iuxta suum motorem et lumen et [illegible] [illegible] ad illa corpora in quantum sunt [illegible] nobilis luna et ceterorum minus nobilium regitiva et contentiva [illegible]. Secundo modo pertinent ad naturalem scientiam. sed quia non possunt sciri sine astronomia. dependent enim ex situ stellarum et coniunctione [illegible] sic adinvicem et [illegible] et [illegible] sic et [illegible] astronomia. ideo magis [illegible] coniuncta est cum astronomia. et hec est [illegible] scientie astrologie quam [illegible] de [illegible] [illegible] scientia [illegible] [illegible] scientia [illegible] hominibus [illegible] hodie novit omnium [illegible] diversitatem stellarum diversitas [illegible] et [illegible] ex omnibus mixtis ut [illegible] naturaliter deberet [illegible] in celis et [illegible] contingentes ut absque dubio dicere possit talium stellarum coniunctio [illegible] talium [illegible] talium pestilentiam et talium mortem diuturnam. certe nemo novit [illegible] [illegible] fallaciter [illegible] ex hiis que contingerent [illegible] et non accidit regulariter sicut dicunt. et ideo astrologia iudiciaria fatua est et [illegible] corporum [illegible].

Et [illegible] quod diversimode considerat naturalis de corporibus celestibus astronomus [illegible] mathematicus. astronomus [illegible] magnitudinem et dimensionem et ea que huius [illegible] quia talia considerat naturalis [illegible] naturale [illegible] et specifice [illegible] actionem et effectum eius est aliud [illegible] ad [illegible] [illegible] quia talia [illegible] et que magnitudo et dimensio prior est naturaliter [illegible] ideo consideratio astronomi de hiis corporibus prior est et abstractior quam naturalis.

Ad hoc quod obiectum est de astronomia est de magnitudine mobili et ita [illegible] motus et considerat ipsum [illegible] considerat naturalis. dicendum quod non considerat motus [illegible] [illegible] [illegible] considerat [illegible] dimensiones et distancias et omnia magnitudinis distantie [illegible] corporum et dimensiones [illegible] tota [illegible] diversitatem [illegible] diversitate et continuum motus corporum. et ideo oportet considerare motus [illegible] magnitudo [illegible] est. motus [illegible] [illegible] [illegible] motus et tempus [illegible] continuitas ex continuitate magnitudinis. et ex hac continuitate dimensiones [illegible] motus et tempus [illegible] [illegible] magnitudinem [illegible] dimensionem. [illegible] quod continuitate [illegible] dimensionis in corporum motu et tempore [illegible] motus [illegible] ad astronomiam. unde [illegible] dicere in quanto tempore in stella [illegible] signum vel gradum. vel totum circulum. et quando orietur illa stella vel illa. et quando occidet. et quando [illegible] coniungentur vel opponentur in situ vel [illegible] [illegible] accidit in corporum motu de diversitate [illegible] altitudine [illegible] [illegible] elongatione et appropinquatione coniunctione et separatione [illegible]. ad naturalem [illegible] [illegible] quod motus mensurat et quod continuitas et dimensio prior [illegible] virtute [illegible] [illegible] ideo consideratio astronomi de motu abstractior est et prior [illegible] quam consideratio naturalis.

Ad secundum dicendum quod geometria non sic nominata [illegible] quod sola spatia terre mensuret [illegible] sed quia [illegible] originem duxit. docet enim artem mensurandi omnem magnitudinem et [illegible] magnitudinem [illegible]. astronomia [illegible] mensuram et magnitudinem corporum celestium principaliter [illegible] et principaliter [illegible] et ideo [illegible] astronomia. et quia illa [illegible] movetur. ideo de magnitudine mobili dicitur esse. non quia principaliter consideret motum. sed [illegible] [illegible] est [illegible]. unde dicitur quod sit de magnitudine mobili non [illegible] [illegible] [illegible] non quod sit de magnitudine corporum celestium [illegible] movetur. et sic diverse sunt [illegible] geometria et astronomia. [illegible] astronomia mensurat terram et dividit [illegible] [illegible] [illegible] accidit ei [illegible] [illegible] quia enim ei est [illegible] ortus et occasus stellarum appropinquatione [illegible] et occultatione. et [illegible] in celo apparent habitantibus in terra et diversitatem noctis et in longitudine et brevitate. ideo oportet scire [illegible] diversi[illegible] in [illegible]. Et est timor terre [illegible] [illegible] accidit quod habitantibus [illegible] [illegible] stelle [illegible] [illegible] appropinquationis [illegible] habitantibus [illegible] actionem [illegible] [illegible] occultationis [illegible]. [illegible] est de orientalibus et occidentalibus. et ortu et occasu quia [illegible] stella [illegible] [illegible] occidentalibus [illegible] [illegible] habitantibus [illegible] in medio terre medio modo accidit. de hac appropinquatione stellarum et occultatione et ortu et occasu. [illegible] est causa diversitatis in ortu et occasu stellarum. et longitudine et brevitate noctis et diei. [illegible] [illegible] [illegible] omnibus habitantibus terre [illegible] non potuissent [illegible] non distinguerentur loca terre habitabilia ut docet [illegible] quod accidit [illegible] locorum. ideo oportet scire quam [illegible] celi [illegible] et [illegible] et [illegible] eius [illegible] in quibus [illegible] accidunt [illegible] diversitates. et ideo oportet scire totius rotunditatis terre mensuram ut sciret [illegible] habitata. et [illegible]

in diversitate inter astronomum et mathematicum [illegible] in consideratione corporis celestis.

[illegible] motus in consideratione astronomi.

Nota quod [illegible] timor terre.

tuit illa ꝗ ꝗ̃ ꝑ climata dicit ut dicit eudoxus q.
accidit unicuiq; climatis. de ꝑ ea diuisione q̃ in
e q. vii. climata tre distinguit alio nomine ceuq.
tricate dicit qe mutaria longitudis et latitudis
habet unicuiq;. et qi celi orbes in cet mouet sicut col
de polos. in ois stelle cui m. in eadem ma incedit vni
et acit in diuisionis in stellarum apparitione et distantia
abinuicem et ad nos oportuit et celum ꝑ ceulos dis
tinguere et unicuiq; stelle dare ꝑ ceulos in cel
sui cui et nocte ceulorum in electione. et abinuicem de
clinatione. ut possit ꝑ ea celi loca dare in oi
tempo loca stellarum et quietione l' separatione uel
oppone. Ꝓz g' q' alio nomo accipit tria mensu
ra. et ro in oriat in sol e alio nomo geo. qi in ꝑm
equali oriatur mensura tre. cui qi in gromen e de
mensura tre in ꝑdam e. ꝓz et vni q' in ingrue ꝑ
dicit de magnitudo lucis mensuris tria dreac.
Ad tertium dico sin aristoteles ꝑ iudicio q' in ut in
tegent q' alio nomo et gromen sint diuise sicut. et tm
una fit alia illustrata. diuisionis in sicut e ex
diuisione sibi. sibi alternato. ex eo q' sibi e de
sibi. ꝓpter e delectat de monstro a sibi in
fiorem duo sicut quitur. Q' ut putetur no
q' e oriatur diuisione in sibi scaiꝑ ꝑ sicut una
a e ꝑ diuisione sicut st magis et nisi armoni
cus et tal' fac scaiꝑ ꝑam diuisione. alia q
e gectone et h e dup. aut ei oriatur fit ꝑ dam
eidem gnus et in usi figi plana et tangit. ul tu
gle et ꝑ scabelet et tal' diuisionis in fit diuisa
scia. qi eid' sac e oriatur sibi et ꝑ sicut sibi
sicut. aut fit geo ꝑ d' in ali gnus et n. ex q
tu et eo q' oriunt nat sit fi unu et sic eunt
adiuice magis et nisi st ei diuisa ꝑ et tu
nata st oriuri et oriri. i ue quam oriat nisi
ꝑ magis. post ei magnis dicuti in nio qui i
q' eadem ceniostro fiet de ill q de nisi. q ei
de m tem i nisi absolute tem i nisi mag
tudinis. ꝑ si po dr i magis nisi dispositis
et ro a ꝑ geo ꝑ capue decum ꝑ agi de linea
nu sibi alia azi. qi magis nisi dispo
ta quam e sibi nio et delectat ayi de m illa.
et si e q' dr ay i ꝑ ꝑior. q' ayi de m in delec
dic i geo in magis nu sic. i. nisi dispo
te. eo m se unit adiuice nisi de q ayi et nisi
armo. de q musica. ꝑ si forte po dici ꝑ mu
sice armonia oppone. e ei sibi sibi. ꝑ sicut
ꝑ alio mod' ectonum et de m ayi delectat
armo ut ꝓz i musica. et ro dr ay i ꝑ ꝑio
ꝑ. q' armo e sibi ayi. et arisme hē dic ꝑ q eo
q ay armo dr qi et in ꝓed ꝑ sibi alternato diuisa
est scail, qi ei sibi unu e ex apte ꝑ sibi alter

ro delectat dr armonicto ab una in alia et qi app est
rei alter gnus et n. ro oritur scam diuisa. s
ꝓz q' alio ꝑ ee sibi gromen et tu ee diuisa
scia. geo ei de magis e. alio de delectu magis
et e sibi sim ex apte ꝑ ꝑ addito rei alter
gnus et n. a tu nata e oem e magis ut unu
sibi sac fiat ex eis. n sic a est in dicit magis
celi ꝑ ꝑ agliaris. qi fit addito rei eis gnus
et ro ꝑ prius ad geo. sz n sic dicit magis nisi
alia est tale unu q est sibi sac uni. eo q'
uale de accitur unu sit. et n e nat ꝑ se ex his
unu fi. Ad hi q' obim e q' armo stio delectat. a gnus in ge q' q' armo u dr ay n ge in a geo.
sz h e in celli de alicuicate disputio et n sibi at
chatio. qi i e ꝑ gnus sibi alicuat. h a ꝑ ꝑ gni
altical. vn sic i dr ay armo n ot in a geo. sz
aut sic dem e geo t marie. aut specialis.
et ayi armo. ecce q' manifeste unit q' diuise
sit scie. hez una sibi alternet i alia. sz dn qr fi
n dicat ay alio sibi alternan geo sic dr de alut.
ia cuicet puto q' dr machatical est sibi geo eo
phedit alio sibi alchatione ad geo. ad h ei
applice armo geo alio scie. eadem ei in media
ut poni. et h illum au geo metria fi
ut ut abbiadum et istum oriatur et ꝑ a et oria
et oriunt sibi machinam sic cementaria et carpen
taria et oi architectonici. et i ꝑ machinarum
pt sibi illi e oriri alia et alio nec idem ei ser
uitum. sic qe oriatur fudit de m gromen dec
dent i alio nomia. De ꝑ specia uter sit matie
scia ul' nl'. et quo se habet ad infinit.
Quir a de ꝑ ꝑ tiam qr. qr n ꝑ q' mate
tie scia. h ei q' nn sibi alternat geo n ꝓed
ta est diuisa scam ab alia ut ꝓz ex ꝑ dicit. qe
si sit matie est q' mat. si dicis q' no
e matie scia nl. cui sit q' ni uidetur q ꝑ
ad nlet. ro quo sibi alternat est geo. et sit' e h
ro nisi sit scia matie ul' nl'. Ad ei q'
ꝑ tia n e ponenda q' ia matie. qi ꝑ a e ue
nl' scia et multe in q' matie. nl' ei e q ad suc
cicet qi dimit. et q ad sibi de q' dimit. dimo
stet ei pullicet nlet de hui sibi. s. de nisu
et nisibili. et radio usuali. uit dimeat q' ro
q' ui i aq ul' sibi uit dr apte manui q' ci
tatis q' sua ua sit ꝑ radio usualui fieri
ne ad medui alter n. hui oriatur ay et ro
phis sic dicit. ꝑ tia e magis phica q' matie.
geo ei tm de phica linea ite dr et n i q' phi
ca. sz ꝑ tia matie q de linea sz n i q' ma
tie. sz i q' phica sibi alternat tm geo. qi ab i
delectat dimo i he. qa ei dr ꝑ q. de q' ꝑ

delectat i gemu

de diuisione ꝑ tia i sibi scia.

d'cp. ⁊ sic ad ultimū se hēt scia de ymde ū pdēm ē
ē tm ultra q ē demōstro uidēdi ꝓtinēat ad illā
ꝓtē ul' scac q ē de aia. ⁊ illa de ymde ad illā
q ē de ipsi sigilli g'nacul i sl'bimi. et nō q ultra
ñ sl'altinat' ctūz ꝓtī geometē. ñ oīo tori. sz illu
q ē de linea recta ⁊ anglic rectilineis. q modō
usual' p ē ñm geō. de lecedic i ꝓpticam iecdit
recte ⁊ ex g'ructu tali ñ radiorū fit āgul' recti
lineū. ex ꝓtē ꝓdī. ff. alīno ē matēē pō q ꝓ
spticā. ē uerūz tm sl'altinet geō. alīno q pul
licēt matēē glicāt ⁊ sl'm s q. matēē. s. al
sl'hēt ab oī m phica ⁊ motu phico ñ ꝓtē
lū ē. sz ꝓspticā pallēt ñ lec ⁊ sl'm ñ le q ē ē
m ⁊ motu phico s q. hī. q ī mul' ꝓ lum' sidi
ē uradiet ⁊ moueat ulū ⁊ q' ulul ab co
pariat sic ul' sic. ul' acto ul' pussio ē cāta ex
actōe ⁊ pussiōe ꝓ q' gluat actuat ⁊ pussiua
ꝓ ⁊ q' ꝓtior. Sz q'ret al' cū duo ꝓtinē
g'ruūt ad ‿ am sl'altinationē ū pdēm ē. s. q' al
ēdat demōstro ⁊ q sl'm g'tineat sl' sl'o ē pmū ubo
ꝓ cuēt' appurcat i geō ⁊ ꝓspēti. an sil' sic
ibi fm. ⁊ puto q ñ ex toto. g stat ei q' mag' uide
di ul' ulul ul' uisibile de q'z alū demīt ꝓspēti ñ g'tinē
ē sl'linea recta de q' est geō ꝓ ꝓtē. De radio q' alī
ē ꝓpz ēē dubū an sic sl'linea ēta ui ei q s. qa
actor ꝓspēie uocat ēa linea radiale ⁊ ꝓ ayst' i
ij. phis. id ui. se ui q' no. ex linea ē diuisio q
ñ ē ñ i sl'tice ⁊ ꝓ ains i cor ñ. ex tēlit ꝓ medū
sz radi ñ ui ēē cēlit i sl'tice l' cor ñ. ex tēlit
ꝓ medū q ē cor. lum ei irradiat a uisibili q
⁊ sqet eidē uisibil' appiat cor ñ ē. ⁊ i qo sē radi
ēlūti. sic i uno cor ēlūte linee. ⁊ puto sīm
prud' actor ñ dze q radi ñ ē linea. ⁊ q ac
tor ꝓspēie uocat ea linea radiale q ieed ꝓ mo
dū linee ēēe. ut sic denotet ei q ēēte demō
nē q tūdi sl' linea. Sil' puto itell' q dī ay i lo
phic. phtua ēē de linea matēē. sz ñ i q' tell' sz q'
phica ē. q si vim ē pz q sl'm ꝓspēie dīo ñ ē sl' sl'o
geō. sz tm pdicēm. sz tm ē mag' iecēt radū. Si
tm pssz al' cuēt' ostnde q radi ēēt ue linea.
tē ad de sl'o sz sēie ēēt sl' sl'o geō. sz ñ sl'm toti ñ
ue pdēm ē. ⁊ ē pz q mlt' dūla ē sz sl'altinatō ab
illa q' pdīt i geōmē ⁊ alīno. de hē tm q ē aūt ⁊
armō cuēdi adhuc ē prosequēd'.

De ortu mulice ⁊ sl'o ⁊ fine ꝓpr ac differē.

Amqē ē de ortu aliqz matēē ad dē q sit q' ti
dilectā radicēē. cū g' duo sīt q' mag' dilectabili
lec ꝓ aqz i pri meth. ⁊ i li de sl ⁊ sēo. s. uel ⁊ audi
ē ꝓ ꝓtēāt sciāt ad q' q cūm ꝓ uelū uēē ē ecpe sz
i sono oīo audīt' de'cau ē cūm admirāt iecpit
ea q'ēre ⁊ s iecēt phari ē oīm audīt. ñ dico q
ꝓtēāt scāt oīo ꝓpletāt ⁊ i ordie digestāt i ecpē
sit. sz forte tudiūz ⁊ ualde ꝓ ꝓtēāt ⁊ ꝓ i ēbau
tāt. sz sz dico q aūtu tūz ꝓtēāt hūa admirā
ulz ad audīt. q uel ē sl' nobiliōr i sēt ad de
tūa utiliōr. q pl'ēt d'al rē nob' ō ut dez au
i ꝓ meth. ꝓ tm ēē q' ꝓ delectēm i sonl cēl
tēē ad musice ꝓ ereogitauūt hēc q' de q'z
dī aliū ꝓtēāt. sz de sz ñ curo. uidēt q' hūa cu
riositāt i sonl ēē s oblectamētū q'ūt cām
ēl ū ꝓ sz ꝓ arte sz delēnēt fingē. ⁊ effice
ēt sīē dez ioc i ꝓ mulīē. cū cupiōnē iūēta
ē ēē sonōz ꝓcēlū armō mixtū. q ū d' i uoci
bz q nulla iēqlitate discordāt nulla oīo gsonā
tia ē. Et ēī gsonātia dissīlū ī ē sē nāē in
unū redacta gcordia ⁊ uez forte q uiul aū
diuuū ⁊ ab aliū ꝓmag' q' mūdō ñ ꝓuenit ad
magnos ad sz sēie ereogitāt fūt. cū tm cuso
nie ⁊ q' uiual' ꝓtor i q' gsistit. sz ap' ꝓtol iūē
tā a pythagora ꝓ malleōz ēiēnū ꝓdū iēq
lia. ⁊ ꝓ cordāt iēqle tēlionē. ⁊ ꝓ cellamōz iēqle
lōgitudinē sīē narrat lo' i ꝓ mulice. Inuenit
q' pythagoras iēqlitātē sonōz ad gcordiā redu
ci i ꝓtēē uiual' ꝓ ēī gsistit i ꝓtēē multi
plici. ꝓ i sēpticulari. i mlt'plici ā i dupla. ū
diapsō. ē sē hūt. iiii. ad duo q ut d' lo' i ea'
ꝓtor q i mul' sz dupla sz i gsonātīē diapsō.
aut i tpla. ut ta ad unū. ut diapsō ad diapēte.
q ēī ꝓtor sz i mul' tpla sz i gsonātīē diapsō.
ac diapēte. aut i q'drupla ut. iiii. ad unū
⁊ sz bis diapsō i gsonātīē. i sēpticlari aut
i sēqlē. ut. iiii. ad ta. sic se hūt ta ad duo ⁊
sz i sonl diapēte. aut i sēqlē. ut. q. ad ta.
⁊ sz i sonl diatessaron. Huic d' modī
ꝓtōnū ceēūtēl sonl iēqlēl mulīēl gsonā
tiāl gstituētē ⁊ ī ꝓsuerē ēē mulīēl
audibilē ēē de sono armō uūato. l' de uūo
sonōz armō. Deīn gstā ē q sonōz i dūbīl
armonūl tōtū uil ē q' mozel hōīm īmutāt
nē gcitādo aīol ēctol. nē gcitādo ēl cāūdo. sīē
narrat lo' i ꝓ mul. et ymag. li. iij. ctij. c. xxviij.
Ita ē q i bellīl clangl tubīl ad aīol gcitādos.
et q. dauid ꝓsallentē melūl se hūt saul.

Ad gsonātīā.

18.

animul ei el in nullo euit. quia g in gradu ad ubi
suo sli q queienti u refug u dissile ac dissient.
quapit huia to nisi aliq iet q dia armo. ex q sono
q armonia nec aiol fedat. nec pducat. in q rce osti
gptu e nrm cor ex ta dulil q grul elil ta
gordat ostare in posse in armo quietil. sz nz
cor q aiam q st in ta dulse posse iuce ta a
mutabili fede apteri in p armonia. q i huic
oibz. s. aia q cor q quieto. e qd modulo re opo
netu q qlibet i re iessui cauptare s q. di nua
le quozne. tale armonia uacuerit huiam q
i hoc e deu ttinado eqsli ab hoc iuenere hoc
id opere ee i mdo. s. q e ostet ex prbz ta dul
lic q grul aptissie q gordissime mdu unu
faciebz oz nco ea iuce pozne armo aptam
quo et alr ta amutabile osciare i uno cor uni
uersi. gtua e leubz. calidi e frigidi. sicca cu
humidis q hi. Ice q iuenere i tpibz q tubibz qi
oibz ptes iessec p armo quozne quigue q h
pz i ptibz anni q eor effectibz. q tale armo uo
cauerit mudana. q i quo mdo sent e. Hic q
tplice musica statuerit sii armo sitz. mudana
humana q istrale. vnde n oil musica sonora e. sic n
oil armo. sz oil armo sonor e sonora. q de h ex
de q tractat hoc i musica sua i pni cid' dia ta ge
nera musice distinguit. et forte pp mlta dei
derium electadi i sonis sollicita fuerit hoc et
ita sciam q pp mlta difficultate inueniendi
sonos armonia q tuscetie q n manet. dili
cil q longa fuit iqlibet et hac sciam. vnde ital.
li. iij. c. xv. musica dr a mula. q mula a
qdat geo dr. q sonat id q qie. sz h art iueta
ttes intelligio usu fuit ab uetes ut narrat
id i eod. c. lesmei. a eo q ea tuze erat mu
sica uelcere u trah. Ce hui pz sym q tinul
ac diffo musice. armo. qit dr. sym et e nic
armonie ul rel armo quozne cauptare. tinul
tabu re e tal nu cogni cu ptio ptel aie specu
latue p cognie hemoi. diffo. pt speciate sac
hua alptul ptia q ad cogne armo modulatil
l aptior re armo modulee iuecauptaz. hi q pe
tinu sym musice sonore q tinul ac diffo. sic.
sym nic. armonie sonor. l sonor armo omuni
l q hi. tinul cognoscindi. l ptio nri alpte q ad
hi cogem. diffo. scia speciata hua alpte p ea
ua cogne armo sonore. l sonor armo oentiu.
l q hi. armonia a n a e q re dulay ad iuice

cauptaro. sii modico. q yulica a comora e diffi
nit grundtal. pria modulol sono cacuaz oli
stul. sy ethio pedere diffone ee queienoze.
De ortu arismetice. lib. tine. ac diffe eius.

Ortul arisme forte i hua iuestie mathica
q utrum. et ca e q hua iuestigo ieqrit
ab hisl q st prora sciu. q accedit ad ea q st pri
ora intellu. q accedit ab hisl q st nob pora q no
tora ad ea q st pora q notora sup sii n. de ei qu
i p prior. q ad nos pora q notora st pria sen
sui. sup a pora q notora q lapi st. Sut a logni
ulia max. pria a logica. h q ca e q aii sic
ulio iuesta it dal scial. nul ei e maior al
stetoil p se oliate q ad pior. q io ostat q pz
e ull. q io remotior a scia q ulla. q pz intlin.
q h pt unaq secure i se. p h q facile recordat ni
sic. sz difficile nulol. h q scia sic iuesta e. vnde et
hoc ret armo suice aptatal. ui q dl q numeroso
ti ex nulli pozne i q apeat. magtudiel q nua
li disposital mlta hre ui. aliui q a n magtudis.
q n n aii nu i ptic ex sz apee uerit q nu pi q
di t inati ui hne p sem pol q rebz tbuit nua
le rone accpietbz. exuerit q p ab stetone i
tlec nuol a rebz alul q pol i se oliauerit q
ui eor admirat. iuestigauerit cal dulay
pullion el q ostituerit noua scia cecil pdil
ab stetione. q ep uerue hc i ot p dcal scial
mathe q uuat ol aii. di. i. nu uerul. arel q
ce uc lat. q richm nul. u de hugo. vn uetel
scp scrit arich q n arisme vn ysag li. illue.
i. rte de q phi id mathe pma potuerit arisme
tica q pu ut sic nlla alia i orgz. alie a tret
ubi eqeut aureliu. h q scia de nuo sup i se deci
nat. q de pribz ei q ppetabz exposice sic pzin
aric nichomachi q tstatur hoc de gro i lat.
Ce hui pz sym tinul ac diffo h scae. Sym e nic
simp oio ab stete. tinul. nu sic osecutio q
i se q sunt pribz ac ppe l ptio hua aie q ad
tale cogne. Diffo. q e scia speciata hua al
pt ptia cogne nu sup q ei ppetat. o u dulay e
de arisme e disciplina nualbil q ercitat l se nil
scia de nuo ptior tu in ui pedet. q ex hmc
gen ppu q tinc ac sym ppu colligo a hi diffet
ex n oi q ppu scia pbz du abiunce discinue
q tinet q sym. ut pz ex iessu dioil sciar i h
tractatu sic diligent inspexit. vitio ei q dem e
de sym ap q musice q oordata ei e do tuci sit

eade re

:De armonia hua:

:De armo hua:

:sym:

:tinul:

:diffo:

:q armonia:

:sym
:tinul
:diffo

.20.

Hic occurrunt quædam maiestatem quæ dulcedinem
adducere possunt. Primo igitur de hujus dualis scilicet
sinaitis sive discretæ concordiæ est. Et non possumus eam ab
ista sic a uere ponunt in primo libro artis musicæ.
Quæ cum quæ nunc absoluta cum eam sit ita et
sit. et hi. et nunc relata. musicæ cum sit duplum
triplum et hi. quæ ex quibus nascuntur. non ei congruit de ea
to magno ex pro dicere quæ clim dicit in hujus. et illum
dixit ei consentiendum esse. Dico quod ut in ui sin primud
dicitur quæ non dicit clim. Sed aut mi præter et exclusive
dicit quod oz. aut quæ intendit id in. quæ sic pz. unde quæ nunc
relata multiplex est ut pz in ax. quæ aut est aut sic
sic. et si intellectæ aut quæ excedit. aut quæ excedit
et uicis hoz dicit in modis. v. in ide pz. et unusquisque ars
in modis infinitis. vm nunc relata est modis infinitis. non
a quibus isti modi oriuntur ad quinque dicta consonantia
non armonia aliqua non intellum concordiæ in se apta
quæ. sed tum modi. v. cadit in consonantiis ut pdem est. et
tres de relatis intellectis. et duo de relatis sicut declaratis.
cum quod clim sciat quinque deceat perfecte in quibus oz
dicit largiter quæ musica sit de uno relato. sed quæ sit de
relato armonicæ. v. de talli relato et solo quod armo
quod congruit. Sicut ax de uno tertiat si se ad quæ sicut
quidem pro eam octenæ ad uocem ut magnitudinem ut
hi sic in se tertiam duplam ei primum diapason clim. de
tiat et de uno relato diapa. ead' ratione dictat de quinto
nibus et quinta naturalibus quæ illæ nunc. Sicut et de tigrinis
uno disponere qua. c. disponunt ad modum tigrinum ge
omettam. hi ei oia nunc illæ. si se. est si clim au
tem sit dicere deceo totum numerum se quidem et absolute
notabo. Cum quod uere dicit quæ axi est de uno per se ut absolu
to. aut intendit per absolutum quinta sicut clim
sic præter uocetur ei unum et unum dicit. sed mi quinta.
est ei tri de absolo sic dicit quæ de relato. si ad intendit per
absolo quinta absolutis quæ oppo octiomi. vm et quin
tum dicit et id in. Sed ami dicit quæ musica est de uno relato.
aut accipi est unum ei sum oi dictiatæ sic dicit et clim
est quæ dicit sed non pretium. quæ est de quadam uno relato. et est de
uno relato. licet non de oi talli. aut accipi est dictia
tæ in intelligere loci de armo relato solum et clim
est quæ dicit et pretium et id est ei quæ dicit. Fortitudo ad non sunt
antiquæ sufficiat cum sumi pretium clim tabulis ca
tenus dum in lyrem upi scala et eorum clim aliquin uia
aut forte non precipuæ. aut si curuetur ad et quæ in uia
addend. hi ipsum armo ad clonem nun in clim musicæ. si quæ

.21.

nunc in a musico congruit et nunc congruit et rebus illuz.
tum ex aptæ et nun de quibus congruit artismetæ et geometricæ
et musicæ et ideo dicit quæ est de uno armo relato.
ut de rebus armo geometricæ unicæ aptatis si quæ hi.
uolet per armo clim intelli octonem et minutiam et
in nunc de quibus congruit musicus.

De duplicitate in armo et nile secundum et cuio ipsa est matlis et abstractæ sum naturalis.

Primo ad ostendit de musica quo sit matlis secundum
est ei clim sit nile. Sonus ei et uocem rectum nilet se.
et cop nunc est nunc nunc et octuc non abstractus et is dicit
de musica sonora sui intellectu. Sed ad est in musica hua
et mudana. si ad spiciat rem ei uerbis oportet in
uicem aptare nilet se et nunc eam per quæ hi nil et rem
musicæ hæc congruere hoc uno per quæ talium res se et
ita in ei clim est nile et ad nile plim pruinæ. Sed est
clim armo sui musicæ est clim clio ax et celeriter de m
ax in upm in pdem est et ut de ax in pretio. Sed mu
sica est clim alternata ax a uno quod duplex est matlis.
Sed in sui solum est in de clim alternatæ altno ad geo ace
est non est ei idem quæ sit clim alternate et clim alternatæ et tum
duplex sæ in postesui est. magis est dicat ax in pretio
ut ter. l. et quæ armo est clim ax et quæ celeriter ax de m
in armo. ad pm ad pprte sic dem est de clim altno.
ecce ei quæ armo congruit rem nilet. sed non ut nilet.
ead' ei quæ congruit armoniæ sui musicæ congruit et
nil. sed tres duplex in eis et in quæ congruit armo pceder
in in quæ congruit nil. quæ pz sic. Accet oponit adiun
ge armo sic o uce in p musice et uocet se rem ni
let mutabilet. Sed ad quod in eis congruit id quæ muta
tois est et mutabilitatis. si cuio nilia intra motu
mouet aere et cuio et nox ad audit pruinent
inuetat et alitat upm et oia hi quæ ad actonem et
pallidem et oio ad mot nile pruinet. Circulis quod
p intellin dem illa actidem et pallidem et mot et quod
lida upl in se uoc eruli et inuenet illic cla uoc
quæ oibz ead se et dulcat fort idunt p dulcitate
mot acti et pulliui. alit ei pterit id nile uocis
clim ap hæc uni ligue quæ ulte tuel ille acuti
et forte nigri duo oio sit magis a pterit hæc duo
te lingue. ulte quod uoc eeni et cla nilia in se congru
ta aui dem mot nile in se hunc nile et armo pu
ne. p quæ congnal quod uocali fae una uoc. et in p se
congnal quæ et tal uocal' quod talli congnæ ancedete
l' teinte apte sonat et in e alia. quæ fort talet

Nō. quid est ordo musicalis: de qua ay mundi:

Tria genera sunt que est musicam sonorā glidanc.

uocalem l' glonātem uniuersē apteātē ad unā uocē
gstituēdā q̄ sic dixi de trib; symoniis cē et de ordine
angelic cātilenay. h̄ g̃ nūl' ꝓpr̄ eis ie p̄ n q̄ mo
d̄ n̄ mir. qz qm̄ tūcat̄ i nūo sonoritatis q̄ iest
eis. z nūl pōr n ē motu z ulte nūl sonor est
ordo q̄ uocat ay i pdi dicta q̄ sic dixi de uo
ab; l' sonis sic dico de eis armō qm̄ritis. tolle
ei ab eis p̄ ittlm q' aliqdu sē z tēnidu z hūidu et
sicca. z gēua z leua. z qcp ordo ad actōnē l' pul
sionē z ad mot p̄ trinz. adhuc restāt eor eēn
dūse uicinitates z magnitudines i se q̄ dū nūdi
tate existētie q̄ unū illor uerū z magē ē l' ma
iūs q̄ reliqū z i hē se se hūt ad unūcē i q̄dā nūa
li z armō ꝓpōne q̄ natū sē iuicē apteari z cō
cordē unū facē. sicē ē de ordine aliū musice o
cordātis. q' g̃ ad mot actīn z pulsīn spectat
glidūt pl'. q' a' ad armō modulōnē musice.
Sz ysidō q' ultra musicā. s. hūana z mūdana q̄ sti
ti i hē z p̄tinz ei z i mūdo z p̄tinz ei ualde ecl'
ta ē z hoi ignō q' maxima p̄te. nūcō tēn z ē z
ad musicā sū armō gīt dcūm p̄trinz. et qz dū
glidūtē musica ablolutior ē z pōr glidātē ēl'
sic nūl z ꝓpōnet ēlē. nūalē rē pōtē sē motu
z ordō actē z pulsē. ūd ablūtior ē musica q' ēl'
sēa. z ideō maxīē ē. z n ēl'. ulte a' gēmo p̄ tōc. in
lū i. musicē. ē. ulte. ū ī ēdic dēc q' spectat ad
musicē sonor mathūcē z distinuē p̄m. d' ēq'
ēta gēna sē q̄ē musicā sonorā glidānc. vnū est
q' istēis agrē. z h̄ ūlibz sic cātilenē uocē hūay.
l' artificialibz q̄ fiūt sonor aut flatu ut
tybie z tube z hi. aut pulsu ū cytharē cāpu
ne z hi. a ē q' figūt carmīa z h ē q̄ pūl pōtic.
tēuī q' utq̄ diūdicat. et d' q' p̄ z sīm a musica
scīē ī ellu scūēta sē. qz ī opē scēt glibūt. z n
affert rōis scīētīcē. Sz sē cōti spēlatōis eqp
tēl. vn l' ūtatē ad mēhanicāl scīāl p̄tinēt.
p̄ h musici z mathūtici n ē cātare uocālē per
illīa n carmīa facē. sz iudicare z dare rōnē ar
mō z mūal' ꝓpōnūt. q̄ hīē in n glistīt. ayulici a'
mechanici z pōtē ē cātare uocālē z carmīa fa
cē. z sic d' ay imp posit. musicē mathūticē hē di
cē p̄ qd ī eor q̄z ulti dūt qz. vn hē i lūdō
.c. sic distinuē musicē mathūticē. musicē ē q' nū
p̄ēta canēdi z carmīa figēdi sciam n ēmēo eqc
sz ī ꝓpio spēlatōis allūpsit. et h si uis accipe po
tēl distōnē musice mathūtice secūdm hēcīū.

Quo sc̄ hē ay ad alias mathūtias z quo uniuat
cat z nō uniuatur ab eis et quare.

Sqūlī a de artis mēt qr quo ū cūdēm ē qm o
ferē ad ōes mathūtias alias. et qm nūlī ea
z adūtōzia ūdīgēt z q̄sit ei cā. Jn h ei q̄dām. q.
mat ē aliay. sē ē sic uniuēt ad ōes alias z. q. sīl
tūet ē oēt an eēlē se hūt ad illas. et si n. q̄ē dū
licas. Et ad q' mod q' uniuat ad oēt ē qz p
sa alie facīlī cognoscūtē. Sz n pōsūt eplete
sari alie sū illa. et cā. qr nūu de q̄z qm ēcīūt
nīlī pōtest sē sīl aliay. z ideo sīm ay ē i sīl ali
ay ī lcepīlī z ēnīlī. sic gēnē i ānēcēdēte. qr g' ay
gēnīs ofert ad ay nē ānēcēdētis. n pē ānēcēdē
tēq̄ cognosa n ay ōnēcē. ꝓpīa ay ad illas
ofert z ūē nēqūē eplete sari sū illa. q' a' sīm
ei sic ūtlīū sīm aliay. z n eō pz p sc. oīt ei nūl
armonē nūl ē. z oēt magnitudines sū cīp sū
celestes nūate sē. z ī alia nūo sē. z n ūtē. n ei
oīt nūl ē nūl armonē n oīa nūalia n nūata
sē magnes. Quūmōdē a' uniuat ēis z cōtinz. uniuat
eis armē totā. z cā ē. qr sīm sīnū ēntz ei sīm
tot tāq̄ ptē sīnū sīm ūtīcūā. Jniuat a' ī geōmē z
n ī totā. z cā ē. qr sīnū sīm n ēntz sīm tot illi
s ē sīm totā ēlīdūtōnē geōm. ēlīdūt ei magnitudinē
cīp. z tōt ei dūcat. z tīgat. ac dimīdiēt. z ē n iu
uat ab ay. qr h ēlīdūtē magnitudis n ēlīdūt magn
tudinē ū ad dīcē. z nūat. z ut ēntūū. z h ēli
dūtō ē ōīo dūsa z ōtia ēlīdūtōī ay. ēlīdūt rōem
alū geō magnū dīcētis al' iuncē. z ēqūēdo eis
adūnē cūūalī dīcīē ac ꝓpōnē z ē uniuat ab ay.
z ei ad h ēlīdūtēnat ay. z se hē ad eā ut m nū sic
armō. z ei ad h ēm sīm ē sīm sīm. z ēm armō ay uēn
qz dēcēdē ēm a' sīa dēmō dēcēdē uēmqz. plane dēm
ē sīn. p ay. ī pē. ēm a' sīm uēmqz sīt sīm sīm ē pz pē
sc qr sic mis armō nūl ē. z nēl armō ēqūīdē sē ē
q̄dā nūs. s. nūl nūat. s nūl magnitudīn nūl ē.
z magnes nūate q̄dā nūl sē. s. nūl nūat. Jn alīnō
a' uniuat. q. remotī z mediatī. s. p geō. ēlīdūt ei
q̄ ī geō ostēdūt de magnū mūalī dīspōnīs. p de
mētēs aritūcē dēmōstrari pōsūt ultī z ūsēī de magn
cōr dēcēdū nūalī dīspōnīs. z sic dēcēdē ay de
n p z ūmediate ī geō. z n p dēsīm geōmētrī
ī alīnō. q ei ēgūdī ī geō pnēī ē ī alīnō. nalz
z alī ad alīnō. s. n ei remotīs a nob magnitudi
nū ēcētēs collūtē p rōem z p ōīs rōis. aū ab eis
dūūat ad. alīnōm dūūs dīdit p gēūūs q̄ est

cetesima et sexta pte et. et denu q.lx. gradu p.lx. mi
nuta et q.lx minute si op. e p.lx. sa. et sic. deinceps
q op fuit. dre g algorismi q e ay pte et ad ea
pteinet collig istud secundo et dicit abinde pt ad
dicendum in subtractione multiplicatione diuisione. et radice
extractione. p q op fuit altero ad deprehendendum mot
stellar et loca et oppositi et quintecti. Et cum no q
p manual op algo i pulue mechanica e et in d
n cp. ay d deinde qm sic e et d pp q. et ar algo
matie pte ay pte. algo d aqtuiq p illa e et me
chanica et i pp p algo arte matie pte sui u
nat i altero matie et p algo et metri q p illa i
q. de altero mechanice e et aqtem. Dio et sue
ficiencia matheseos scias ex predictis manifesta.
Ex ia declarat pz dio et sufficiencia scias mathe
ceos q hucusq ut magis potest in ingrue et
stimo dilatatis. q uel ex ipsa ay sic eas
distinguat q quia e de magne et quia de minori et q de
magne quia de imo et quia de mo. et q de minori quia
de uno absolute quia de mio relate. tu p scaul et cui
dem distingu pollunt ut in p pecia p m. q e sic ma
tie de q ci. quia e de minori quia de magne. q a de
minori quia de minori l uno sicut in geneo am nim.
quia de minori l uno arguo q e unus cerset cum rel
q p nuali modulo cerum ad ad unu apte ponend. q a de magne quia de magne et oio diuisse
sicut in geneo am nim. quia de magne et diuisse co
gnedo nim corpus potissima et primaria u de magne
et diuisse cor celestium pnequit et sparo aliar mag
nar indi prium. et altrum minuat celum pnepu
ri et ea q sunt diuisioni ancta se oiuat ut mot
sice. orcul. accalul. et hi. sparo a. minuat terra et spu
cum ie celu et terra et i. mu. et matie. duc de minori
penet ad sectum et octectum et de magne duc sile penet
ad sectum et octectum. Qr si q ciciate studie scie
matie et qr tot. nz minoziet nz plet u no qda de
Puc et matie i gne duc se qoet Ifinito
recudunt. vna et p. alia et mod oiuan
di. de p p diuisum. qr scia mathema pp finita si q
tuate q si a qe re. Sed si si et d tuitur. qr n e
una scia matie sic qtuat e unu ge. e si dnt ee
plet quo de magni et minori plnt et scie. cum in magne
sit tiger ifinite et in uno sit ifi. acue et nul ins
nu p appone uniuersal et sit tiger in ifinite uade
p appone lacis et anglis. tanglo et add lac et an
glim. et fiet quadrglm. e et si adiuncis lac et anglim
fiet petlugon et c in ifinite. Sed quis minima mag
ifinita recip diem. ipo e et oriunt cuidilibiz

oriu ue o ay. i. vi. ypns. de hul g n ui polle si
scia. qr scia n oppsed ifinita. et ceu atq finita.
Ad ro si de hul pte et scia qr si sint bine matie
penet dual p mal sit qnti. aut si dnt ee plet
qr n pzent sigle scie sigli sitq; remotioribz
quia ue se trel de agrestii et spiritu. duc de lo
co et tpe. et duc de uno et orte. Ad hi dd et p ad
p obm. q cu sit trel ecnlet modi scie sit declarat
u d ay i. vi. meth. l. ill. matie et dni qz ill et
nume abstractoil et dni mae matie e medie ab
stractoil qr illm scie matie ad medu et ncd ie
illm scie ill et dne. sz hi n pte et u qtuat q sic
ond. scia ul de cor mo e si q hi. sda dna illum
oliuat p q illu e. et ue q sola qntuat audit me
dia cu sint p se accntibz. adue ei sit illum q e
ge gialullum illum corpile et tit cor. corpil a
dre se declare et recu. et recu. gue et leue sit
l si qd. simple ul oppone et hi ona dat cor facie
tia oliuat ill q. mobilia se. cor ei declare n so
lu dr pp form obiectare. hi et pp mot circulare.
sic cor rect dr pp mot rect. tolle g tul dat
q pteinet ad ule et dimere cal ei et sect cor
. s. illa corpa. q q illu e oppita ymiate hi q
mitipli num fac. et hi ni p hi q uniual et nuc
uniuace se in spiritibz et corpibz. et io uniu ei im
hnt utiqz. sz n uide hre ad cor q pollit
ee ca nu et uniuatis q form gialullum ad
illu oppita e illu. q an corpea e diuisiones ht.
sio g i illu corpea iuenit uniuate et diuisione.
qbz ablatis n remanz u illu corpea nuda pter
accntia et tal illu e de oliuate metal e q hi e.
qr pz q resolutibz illum corpea nuch medu
cadit ie id q nil oliuat et id q matiuate u qn
tual cd sint accntalz et id matie ei media e ie
sile illum et dna nedo dr ee de q ci. h manifes
tioza est p sequentia q de abstracte hnt scias di
cet. et de orcu dne scie et qrecute e. Ad sedm
dd q scia una recipit ge illm unu si solu uni
tate pdicati logici. hz uniuace ueta realu ne a
qtual q logico pdicato pdicat de qnti gtinua
et discreta n e sic una. hz p iuitate rei equace dr de
ill. et io de q ci i gne si e uniuersal scia. hz dupice
hi scie. de dupli ei sbetz. p nu ee scia ar et au
tori. d ei i so meth. dupli fine q n inueni
una dicto gic ei a st q nul et uneil. et qm. id
sic d q ipo e q nul et sit ficiel et linea heane
unu ge ee. u equace. q. gr. hmtiate. qam ei
q hi n qtual dr de ei equace. et io artel extra

boeng

lect glidunt et, et cil ñ sit unũ sz plet. ¶ De hui
tũ ñ uruũ possit esse qõ. s. an unitas p̃dicã i
illa tali unitate tũdere. et si i alia q̃ illa ñ
possit esse sl'm sae uni. et q̃ ? tale ge dz eqno
cũ. sz ñ e q̃ i pticare. ne nimis euagetur appũ
to. sutilie esse dicitur sn̄ãm ar. et sui gmũ. ad pam
q̃onẽ. ad. iij. ꝗ q̃ e hic i prologo so azi q̃ dr q̃
gtinuũ dicit i ifinite. et nul creatur i ifinite.
phia reiect ifinitatẽ. et q̃ i illis finit ẽ glidãt.
et sz sit ei ulu. cuicta uel mlticudis ab uno pri
ncipio ad ifinita. pgressiõis augmẽta cõcedit.
magd ũ a finita i chaos q̃ntũ mod' i dione
ñ recip. hãc g' ñ ifinitũ ie'ciatiõe põm phia
sz'ter repudiat. nuch ei q' ifinit ẽ ꝗ sciaq̃ col
ligi ul' intellegi. sz hic sup sit i ꝗ rõi
dz posse ieãgatẽ uniuersal esse collectiuã. sic
leg' et de ifinite multitudĩ plaũ finite tm q̃ntũ
et ieiabil' magnitudĩ lectõe. definita q̃ ad cõgruẽm
sitia deprehendit. sz sz sollert' addẽd' e q' q̃ nil
dicit bo nũm esse i ifinite et magnitudĩ ifinite
didi. ñ tũ pueritãd' nũm esse ifinite i actu ñ magni
tudinẽ ifinitã. verũ ei obiẽsũ e i phil. pria
no ũ i dz ar q' e hic esse actu et pt esse actu
oid ñ qt ill sz esse pt. et e pt duplex. una ex
act' pueri. et alia pmixta sz e actu ñ e ifini
to. q̃ la pt ei dz et ex act' pueri q̃ ñ e sil' e actu. sz
e e pt. ñ q' e act' et q̃ ceo iap esse act' definite esse
pt. et tal e pt pmanentiũ. pt tũ sũ mixta sz e
actu e q̃ dũ una pl rei e actu ꝗ e ex pte sc
q̃ntũ q̃ ñ q' e ũ pz i oib sucessiuis. et iealiz si
mil' se actus et pt mixti et sil' ex definite. de ido
lo q̃nc e pt q̃ e ifinite tũ i dicit q' i appar. q̃ e
didi linea p ecclia remanz pt dionis i pte sz
dicit. et dũ pter ullas didi adhuc restat pt dio
nis i pte sz ultiorsz et sic sz. et q̃ sz dio i ifinite
pred' i mag' pred' et addit i ifinite i multi. q̃ ac
dz ei dicere de hac a mag' addit ad pte multi
et ita dũ addit pter ia diuisas remanz pt addit
ea q̃ addit e pt dio. et sz q' uniformit et eo
d'm e pt sz actu mixta i addit ex pte nũ.
et i dicit ex pte gtinui. et q̃ tal' e pt ifinite. s.
q̃ pm hoc ee i q' hoc ñ sc q' aliũ p sit ee ifi
actu. ex pt pũ sc q' pt actualitas rei. ñ ex
pt sz sz actu mixta. tot' ei successiuũ. s.
tpe l' mot' ñ q' e actu q̃ ipo e pt sz mixta
e actu. et e cessar ab eo pt pte cessat et act.
et q̃ i dicit gtinuũ et i appar nũ p q̃nc ñ hoc
tm hi mixto pt et act' io e ifinite pt in
dione tũ et appar. sn̄ifinite ei e q' tm ñ hoc
et q' ifinite sz q̃ et ñ sinp tpo et nullo m̃ i actu.
et ro pz q' sz ifinite sit sz q̃ et tpo tm i nũo et
magnitudĩ ñ e i ceul sciat tũdere sic nũm et magni
dinẽ. e uerũ sit uel finite actu. sic d' nc dici
de ifinito i dione i appar et sic sz figura p ifi
nita appẽnẽ latis et angli. sic et i una linea
finita sic pter ifinite q̃ actu sz pt ñ ad sit sz
ad illm ue dr ar i. v. vij. p̃ ins. sic i una magni
tudie q̃ sz finita sic ifinite figẽ ñ actu sz
pt. ñ ad sit sz ad illm. aut ei hoc unicũ figã
sensi. aut si p lect. pnical. hoc dici q̃ i una
tabula triangular pt et si ccl aut q̃dng aut
hi et i pt pte figam p hita et accipe alia. aut
sil' hoc uerũ q̃ dnsal sui pter sz pauce fiet
hi i ead q̃ sil. sz q̃ opus illud ñ sitit ñ dee
ñ sz tenet ulte et pcipit re ꝗdensibile q̃ ea cp
ronis ei q̃dã tabla ꝗ alio cor iuenire ifinitas
figas. ñ tũ iuenit eas distictas et actu existẽ
tes sz q̃dsal et entes pt. et hi eo m̃ q̃ lũdem e
ifinitas pter ge pt i dice gtinui. tota ei hec
ifinitas figur ab ifinita dione gtinui de
pendz. et sumũ hi ifinitas p illa et e i pt eae
m̃ q̃ illa. sic ei i dione gtinui fit sz diuisiõe
ex pte una et aliq ex pte alia. et dũ e dio i ac
tu ex hiz pruũ ꝗ aliq ei i pt ex alia. sic i figis e
nec actibz et i ifinite p appẽnẽ latis et angli. si
ei i alia tabla de sluce triangl et pea addit
lat' ut fiat q̃dngl aut hi ex iecti sucio aũ
i maiori. aũ i minori. si i eqli. or cũ diuisiõe
a latibz triangli q̃nc lat' e addit q̃dngli. ecc'
m̃ si i ecc' eqli sucio fiat dein pentagon et
sic deiceps. si i maiori. deinde ad de tali sucio
ut addit' p triali q' sucepit desceptõnẽ tollit ei
de sucio ceuiacẽte et addit' sucio iciacẽti. et
ecc' m̃ ecc si cpit q̃dngl in deciet pẽtagon
i maiori sucio q̃ q̃dng et sic deiceps. sz q̃dng
deciez i sucio minori q̃ triangl et pentag i mino
ri q̃ q̃dng et sic deiceps. aut ad de sucio mi
nori et iciacẽte sz addit maiori et ceuiacẽti
q̃ pz q' accepto figam ifinita p iellm alit ñ
fit q̃ p sucii dionẽ et p gtinua ablationẽ ab
ma pte et appõnẽ ad minã. et ido sic ꝗ dio ablatio
et appo in prib' spatii no e infinita ñ po
p minuta actu nisi red ut p ad actũ.
sic infinitas figur ñ e actu sz pt tm.
q̃ pmisce tm p ei actu. si quis aũ uelit i
uenire infinitate figar actu illũ i dũ

sic speculi cor. unpo. e hic. et n se ifinita species ac
tualia et sensibilia in oibz corporibz et tot unusqui
n e ifinite. Sz nc circet dl quo dic lib ut sit re
citat e q ifinite n pt scia colligi. l' nisi ex phedi
cii ulta sit u q de ifinito ia dta se et a scia et a mi
te hua ophea sit et deciata. Ce dl q alind
e ifinite a scia colligi et a nisi hua ophedi. et
a pm a scia tagi et a nisi uideri. h ei colligi
q iuctic pytiz reducitur q n pt scia de ifini
to. et h ophendi q in toto suo alitu deucaptie
et n pt met de ifinito et ei e q hua scia et
mec e ifinita et io n deucapte ifinite et q si
ifinite a tali nisi et scia deucapte n eet ifinitu.
pt tn scia hua de eo q e ifinite mlta ua iuscl
tigate et sic cu tagt. pt et met huam pm itellit
et uide. et io de pp mlta ua pp. et sic e de ec
cdo corpuli q ad uli ophedit. si e finit et am
bie deucap. n annulum. ad a uiz n tn ophed
deucapiedo q alitie n celu et tra. eq in de mi
te et de itelli finito et ifinito dpt. Sz te di
cz dl q met n cognoscat ifinite in q ifinite. sz
id q e p alia pte liu et ua n cognoscat ifinite
n acentalit. Ce dl q imo. sic ei ifinite in q ne
finite cognoscat p pne finit. q finite e e ad
luntiz n sp e ad luite ex. sic ifinite in q ifinite
cognoscat p puatone tit. dr ei om. sit trai phs.
q qntal ifinita e puato finit. et qi in eq dr q
ifinite e a ad luntiz sp e ad ex luite. cu g
met nouit tale ee dione ontinu et p onl crem
e tale ee niu et in q tale. pz q nouit ifinite
et q ifinite. prec g ifinita finite p pm cog
nosce. sz qm si tal eet dre toe q n e vm toe
p puatone. n oz q met aliat et deucapiat ad
ut pm cognoscat oplere sp q hi. n sic finite pp
roec qt dici. Sz nc cir e scie e oiudire q
pequc magtu co q ex ifinita dione mag pet
dit ifinitus et n aliude n obetu e in phs. et tu
a retinte est et io dr ap in phs. q ro ifinita
q et n tbe n qlitati. q g geome et nl' oiudine
magtu ad corpequc oiudione sptat ifinite
Sz q e ee q dissoniat ee qm dr ei om. cr
iii. phs. q sic geo e tudinie q linea diminui
in ifinite sic lat e tudinie q ot ea augi in ifinite
et reu huic oordaire ui illa petio geo linea
definita in ptinui atq; directe q pt tale. illic a

geometre dit geometre in q ponet linea didi in ifinite
sz dicoordat in so ponet oem nuin et oem magne
ee tatum et ti oltetu n pz in tto phs. hic g
errare uiz geomet ponet linea augi posse in
finite. geo ei oiudit de linea phica. sz n l q phica
ut dr ap in so phs. et nlla linea phica e ifinita.
q nlm cor ifinite. errare et nu phie ponet line
am didi posse in ifinite. oiudit ei de linea phi
ca et sp q phica e. tal a finita e ut ui ei sit di
uisio alie cor. al in q ale. sic ei cor nu e ctul et
in augmentatie si et in diminutione. vn dr ap in p ph.
q carnis e definiti q qntal imagne et puncte.
ad h dl q nl oiudit linea et oio m finita u q nit
cor ale et form ale ac mata. ac tal' oil fini
ta e sic et ee cor ale. q ne ait ap in so de aia
oim a n qtatu ctul e et et ro magnle et augm
ti et io finite e ap' ale. q linea n pt augi in
finite. Sz geo oiudit linea oio abstracta a m et
for phica et cor phico et io fiduniu e ap' pm
q linea pt augi in finite. n q a phica linea
sic ifinita. sz q line u cad in ei oiudite ab stre
ta n repugnat ifinitati. dimlio ei oil qne
e de n dimlione pt infinite extendi. sz p form
phica trac et finite. et h e q dr au. force q dim
lione sp iciate in m et tiane p form. n mutad e
q qntal de liu n sic ifinita et ex for phica fini
ta. q force mot gnul et leuil q de liu n ifinite
e et iciatur. sz p nm qtinetis finit et iciatur.
Sic mot sensualitatis qne e de se ifinite se
ht ad ee et placet appetend. sz p nm rois qtine
tis et regretis ea finite ad utile tm et expedi
ens ac decet. Ce ia dta ifinita n dimlione
pz q dta qtitata cor sp q hi e qdi tor illoru
et deciate nm equidens et n tians. sz et et fica
et adueniut p dal phical qtitata spez cor.
et io ap in phs. diffinit cor q ht oem dimlio
ne et n tagit de fiscie uz de tiatone. euclides
et in xi. geo diffinit cor sic. q ht logitudine
latitudine et altitudine et q sp e et sic fica
et n e de ecti cor sp q hi. sz qlenit diffinit
cor finiti sp q finite e. Sic g pz q diuisa po n
sic e et geometre in augmto magnitudis et ro
ventisq. In diminutione a ei pti hunc et pti dif
fere. in hi tn hut q utrq; qm didi posse ifini
tu et in differt q geomet oio h ponit sn dr

Nota q force mot gnul et leu ifinite e p natum appetitum.

Ifinite cadit sb scia

Ifinite cognosc cum finitum et ifinitum.

·ponit·

·magnitudo & dimilio phica duobus modis·

·cum omn equa uic nil actio dione i ilinit·

dictione· Sz nil uno m ponit hi· & alio m ñ· q
lic pz· geo oliciant dicem magtudis ee ip in
magnitudine uz ñ· pueiri ad idilibilia ci aliq magtudine oponat eo q idiuili tangere idiuili tangit p q tot & ñ tac mai i dimilione· poit
dein magtudine ee dili ip· et q ñ oliciat dm
oem lic nil· & io ñ form actua ñ & magtudine for operatue ostruere· poit dimilione oio
lin dilinere ee dili i ilinite· & lit hi tidat ille
geometer plato euclid· poita recta linea ea p
ecilia lecare· et autu anglin rectilinee ei p
ecilia dide· nil u oliciat dimilione phica· et p q
phica e· & io ñ absolut ea a for mi & m· ñ oio
a cor phico & io oz q ponat dimilione phica
alia phica minima lic & maxima· lic ei curo
maxima lic & minima· & lilt de alii corpiz
ñ liliz· et ea hi e lic cidem e q ipe oliciat esse
actal illi p q hi· & ad actione ñ lic exceda rec
rie magd decet & ostrua ita q ñ minui modi
ca ñ minima· Sz dd ut dez ay i li de ii & ii
to q e magd & oio dimilio phica duoiz mois
·i· utute & actione· utute· phica e ic q e utul
ad agend· iz pp diminutione aii sui aii magne
aut utuiz ñ agit aii ñ sentie age· actoe est
phice q agit utute sua fili· & pcipue q sensibi
lit age· & ay explicat de hul q utul dicit
di gnii· actoe sequta· hi ei pz ipiul & ee
actal & ilirmul forte· dimilio phica actoe
ñ e dilibil i ilinite· hi tute ad minima· s· ad ta
tal porionel i qiz pt for phica age sua ñle
actione ita q ñ i mior· hi phica utute dili
e i ilinite· et si qil putet q tallis dimilio solu
phica utute ñ differat a dimilione de q oliciat
geometer· hi ei dimilio e cor & m ipsi utute
actam & passiua hi aii oio sequta aii ipterte
age pp alie necessaria diminutione, aii ip
tere age sensiea actoe· hi illa q geo oliciat
ñ oenit hi utute q ab ipsi oio a cor
phico p q hi· Hi & sed q e utuiz ponat hi
dione ilinita dimilionis hi a ea q predic
utrumq· s· a sibiecta in geo ei ñ abstrahit ab
oi in q ipsi abstrahat a m phica· et illa m p
& nuda ab oi for ex siu ilinitate e ea ili
nite dionis ta i linea geo q i phica· e ei
ee in sit duo· q oio· una q ipa sit una nuo
i oiz· dico nuo sitate eem & ñ nuo sitate
io dui· alia q sic dui sit duica p eem p
poit q ipa e replicabil sb for ilinitiet de se
& cayne do ee nuo sii p form adueiente cit
q ti dicta· si replicet sb dilinite· q tunu
am· si sii dilinite i q ilinitiet replicata i
una form pte & sii dilinite sic ea linee i
duas· sb sicet· i tret· ay· & er tali ilini
ta pp replicete in dc illa q oio cari ilinita
q tunu dione· Secu poit q in hi pret ilini
tat it tem ipsi & pret sb pteiz ilinitiet· &
in cari ilinitet dione q tunu· sic e idem
plet & ilinitat pret in sil & sb iuice ee· q
soli pp it sic & ipa in de se· soli a act & for
distinguit & sequit ii dc ay i· vij· metb· Q ay a
lup q oio nu sint iua hi ctu e ba ay i o phi· q
a in cit & el ilinita pp· ilinitet dio q tunu·
Sz a for ilinitat actual oit q tunu· hi rete
q for e tiant & q tunet p se· in a tiata a ta
ta & q tata· & n de se tiat n q tunet· & io hi
act bnu ilinitat for & ilinitat in· & item ñ
lce dc q m· p dione & diminutione iciur ad
nich e ea e in· Sz p appem iciur ad ee e ea
e for & sic dio hi allignat in & app for &
io i dione ñ e stat pp macia· Sz i appe e sta
tut pp form· Hucuiz i sic tetc q oil dig
sum hz ñ utilit ut puto de ilinito mathetica
do· quo e & quo ñ· & quo q pledit hia mte
& scia & quo nd & qn de qo sice Oz oliciato
ne ea qed q nil· & quo dulimode obtesu ei
e quo dulimode ponit & quo sit ea i aug
mto magne q i diminutione & p q nil quo ifi
to & pp q ret· Ad· iiii· dd q io hinc sit ma
tie de nuo & hinc de magne· q utiqz pt oli
dari oio abstracta aii q cretata ñ pdem e· illa ea
q eto ñ cadit i oliciatione illic q ipsi sit i reiz
aliiz q predic oliciatione ii oitii ii obtesu e
sui et alio no & arno· ie ñ sit plet mathe uie
plet spes q ipsi tatis· q linea sficiet & cor
una nim q eim & unuocati pricipit· s· q tunu
tatis & dimilionis· & ab una sipici ñ ni

litualis procedit. Si nulla dicat litigatoris ni. et ideo eadem
scia de hiis et eis quibus in magna ita diuisione uniuo
catis. Sed quia si est gramma non oio grammatica non per accis. et
per ipsum est publicus motus nisi. cum ipsius ratione accidens ei
est. et ideo totaliter separatur ad nullam. Ita a publico est litteratura
non de quinque. scilicet. v. methe. vii quia quia est sicut et quinque
non in se habet certitudinem diuisionis et numeri. Si non ad nullam
tam. diuisio non est a qua litteratura. et ideo de ratione et per no
dentur certe scientie mathematice. Ut orator a dicit ab habitum nu
nullam et scientia. Si uocem et ideo non primus non ad nullam. et hic non cui
non aliquo quod quo quo quod grammatica dicit ad armonicam
primus et quia non sicut a quo nulla consonantia armonica quoniam et
hi sui aliqui non in concentum sui tenor. non in sillabis. sui sillabarum
non in pedibus et metris uiuere. habent ei sonum suum nulla si
est et alia et permanentes et eorum nulla non ei hic ab aliquo
dicitur non equiuocentur non oratio. si quia et hymnos dicitur
oratio.

Quo abstractio est una et de differentia ab
stractorum in physica scia separatorum et in mathematica seu adiu

24. Modo restat quo est mathematica in qua de numeris
eam quidandi. quidam res physicas si non physicas ab
stractas. et physico motu et physica nisi non per quam quo
quidam abstractum sicut non. quia dicit ab in lo physicis quia ab
stractum non est mediatum. dubium ei est hic. et non per intellim
diamus quia se res non sit dicta non et diuisibilia. et ideo sit cum his
quia quia est abstractio. secundum quia abstractio attribuit mathematice.
oio ei scia abstractis. et oio scia sic de ubiuis non dicens ab
in per per. et oia illa abstrahuntur a sensibilibus non et de
ab in lo physicis quia physica abstractum est sicut nul abstracta ma
thematice. Si mathematica magis abstractis quia mathematica quia quia ab
stractis sum ab oio accidens et quam quidam in quia sui ea
mathematice a quidam accidentia. si quidem et eam accidentia. quia
quia per dicit mathematica scia de abstractis quia physica uel metha
et quia est abstractionis dicta et ordo in hiis. dicitur quia est
dicta abstractionis et ordo in quinque. iiii. mathematice. Iste quia quia
quo abstractio et armonica sicut mathematice et abstractio est dicere ab
in lo physicis. perspectiua et armonica et astrologia magis sit physi
ce quia metha.

ad primum dicendum quia abstractum non est in dicendum quia
quia id lio ex mathesis formis quoniam quia sic tunc si pulchr
prius si ordinem cui quoniam duplex illum perspectiuus
tenet ullas duplicat forma. et sic in una forma est prior a
et per quam perspectiuus ei per per ab intellim sumi in po
sterior et ei per quia quia est in per ab intellu sumi
per se in posterior. quia quia si prius ab intellu quoniam est sui
perspectiuus posteriori per et ei perspectiuus in est hic accepta in
in hic quidem est dicitur quia intellis non dicendum quia si prius est in ite per
se in oio posteriori et accepto. Sed quia est sicut cum quidam in
posteriori quidam rem cum est in natura prius et perspectiuus eius

tori quoniam adunantur pace per rem. et ideo in per per
se. Si quia ho est quoniam ex negatiuo sensibili et intel
lectuo. quia negatiuum est in prius et intellum ultimum.
et sensibilium medium. et quidam sit perspectiuus negatio per
et per se. quia in sit sensibili in per negatum. in augmentum
et hi. et sibi et alius dualis dicit potentius est in intel
ligere negatum cum sunt perspectiua in coincelligendo
alia duo. Sic sensibilium cum sunt in coincelligendo
intellectum. quia quia ho nonat de uegetatio hois et
ei perspectiuis preter sensibilium et intellectum in minus quia in
intendit quia sit est intellectum per per in lio quia in sic ad
prius illi et ideo preter illa quidam per et perspectiuus quia sit
hois per per negatiua sit negatio per se et per. eadem in
se habet adunatum sibi et accidens. Sit nulla et magis in
per. et quantum ad quantum actualis et passiuus. et oio
tor aliquo quidam per in signata ad tonum in in signa
ta hi et ne quia tonum eadem est per eam solo est differt.
In hiis ei oiis prius per abstractum a priori per intellim
et sit in eam et per in dico per. quia est in per. et a quia in qui
tur quia. Si quidem quidam abstractum diceret quo
in per est intellim in est quia est aliquo priori iniuria
et. quia in est ita. per a die quia unum est alio prius et per
ab intellu recep in illo priori et quia perspectiuus illi
prius rei quoniam mis per illo per in et aliuide. et ideo illi
prius illum. Si quidem intellis in possit dicere quia in hecat
est mandum. ne a per per cum precum. hic per
ad id quia sit quia est. abstractio ei est est plus tor ni
sit illum si ordinem prius et prior prius intellire sin
posterior. tor ei in ni et sensu quiuetus intellis dicunt
quia si in est plus est abstractio est tonum per signata in hi et
ne quidem.

ad sim dicendum quia unum est quia physica et oio
scia abstractum metha plusquam mathematice et cum po ore est
de abstractis quia physica quia maior est abstractionis est quia
sic dicitur in lo physicis quia mi abstractum physica mathematice.
Iste po quia metha quia oia quia metha quidam per abstrac
tionem quidam. quia aui oio oia aui fere sit quoniam
cum rerum physicis et dicit fere per num quia in spiritus sepa
tus est. quia sit hi sentiret phi. Vmtum de nulli il
lor in est cum aliquo si quia talis est. Si metha in solum qui
dam sum quia est in rerum physicis abstractum in. in i
se ea quidem et si quia sum est. Si sum oio sequitur a
motu et a in si est. et quia est potissima per metha
quia sum quidam id magis ore est de separatis quia de
abstractis.

ad iii dicendum quia oio scia abstractum et ma
xime speciatim et per in minus quod abstractionis
est a sensibili signato et ulte quoniam physico. Sed et
ultior quod est oio a motu altato et in cum

. Quia abstractis .

ñ tñ oio a motu ꝛ oio a m̃ ꝛ ulte qrerit materie
tetiul ꝛ ultimũ ē oio ab accnte ũ qlidet tlu i sua
ꝓiecte ꝛ ulte qrerit materie. ulta uide possunt ex
gra i ad ocr sentiꝰ p ordinē. caro ei ulta seh tlu et
cor ē caro ē ꝛ h caro. h cor ꝛ h tlu. caro g cor. g
cor et tlia ꝑ se intelli possit ꝛ ñ sentiri. sz h ca
ro ꝛ h cor ꝛ h tlu sentiunt. ostn a hoy p ē tlu
ꝛ lim cor. tetiũ caro. qre h sic ꝓz ꝑ h q p ē a q
ñ quirit qntia. tolle g h q ad sensũ ꝓtinz ꝛ tu
luti ē h nc. ꝛ relique simꝑ caro. ablta ab hec
nc. et i ē ule ꝛ p abstracto a sensu ꝛ ꝓtinz ad ñle
q caro ē cor. qplexnat ex cauldis fibridis ñudis
ꝛ sicutis. ꝛ qdit ex alebis ꝛ ipi ē alebis ꝛ
cortis. ꝛ ido di q phica abstrhit a m̃ signata se
tlis. sz ñ a m̃ sensi sim ꝛ tñ simu sz ei actual tñ
mutuo ꝛ sensi fiat ꝑ se ꝛ p indiuo sigto ñ
pnei tñ tñ mu ꝛ oio tñ mutuo ei inē ꝑ ñ qit
q ei tñ mutuo. ē. pncipis qibz phicis debet qd
actual ꝛ sensi ē ecd idiuatis. ñ ei tñ mutuo
ē hic ꝛ nc ñ q ē idiuo existeti h ꝛ nc. dñ
tolle a carne sip q caro ē ꝛ remanz corpetis
ꝛ dmsionel q se cor ꝛ h sa abstracto ē maior q
phica ꝛ ꝓtinz ad matie. ꝛ h abstracto sz sic a m̃
phica q ē tñ simu. ñ tñ ab oi m̃. dmsio ei ꝛ oio
qtitatis alie m̃ iect ē sic actis. ꝛ h abstracto apd
alios nomi alii qlidit moē sz ñ rte ututis alcite
q ē i motu. sz rte qtinuitatis q inē ei a magis
ꝛ ita moē qlidit p actis. motis tñ ut dixi co
lidit. sz rte q ei ē eo ñ rte qtitatis sic tñ plane
ostsi ē. tuo tolle dmsionem qtitatis ꝛ remanet
nudi tlu. ꝛ h ultia abstracto ꝛ ꝓtinz ad matie.
q g qlidit metiũ q ad tlum q abstrhit ab ac
cidentib ē inolutũ i eo q qlidit matie ꝛ phice. ꝛ
q qlidit matie inolutũ ē i eo q qlidit phice
ꝛ ñ eo. ꝛ ex h ꝓz ordo ꝛ ordo abstractois i tibz gm
bz scie sperlacte. ad. iiii. dd q scie matie q
se de qtitate qtinua ꝛ q se de discreta uno m̃ se pnc
abstractois ꝛ a m̃ ꝓpie. qr ei geo a deo abstrhit
magis ut qñ abstrhit pte ꝛ arismetice num a de
o ñ pte ꝛ alios nomi qntitatis magis ē alia q m̃ ꝛ ar
monice num. pte d q geo ꝛ ay alia q m̃ abstr
hit a ꝓ. ꝛ astro ꝛ armo alia q m̃ a ꝓ. sz q ñ
nu ē absolutor ꝛ abstractor ac remotior a m̃
q magis pte d. ꝛ ve q ꝓpie abstractois se qr tbi
taq qlidit ꝛ ꝓpie se sipliciter ꝛ absolutois. q

aiu nusq sit simplicior q magis et ꝓxꝓz qrh gd
ꝓprie ē tlu ꝓpria. et uniuersal tlu ñ ꝓpria. ñ d aq
i p pte. ꝛ qr magis qstat ex ꝓtinz ponē adiunctē
hñtibz. sz nusq ex ñ hñtibz ponē ñ id d i p dl. se
qr qbz iect magis ie ꝛ nusq ꝛ ñ eo. ie ei tñibz nusq
h ñ magis sic q nusq ꝓxꝓz ꝛ siplicior magis sic ay
ꝓgeo. ex h ñ quia ea nu i rebz. l. for q nuui
qqz et sic hr. q qdē for p distrit m̃ oio p ea
tis gnalissima. cū ei nusq i sic ñ corpib ꝛ spua
li ñ h ē p am cam qem ñ solũ nusq ē ꝛ recep
tiua. sz ꝛ p am form eem q quit distinctone
nualē. cola ei for distinguit ꝛ ñ uicit corpibz
spibz qil for ñ tlu q ē gnalissim. q li vm est
pz qm nusq sedr form gnalissi i p dicd sic ꝛ oti
mutat cū magis form corpisce q cor ē. ꝛ simpli tac
p apposita form se q se ē. ꝛ dico sipli optoi
ta qtinuitatis q forte q alia est a sipli uniuersis
ꝛ minor ea qr posterior. dñ armo adh nsir prete
ui geo. qr nusq armo de q qlidit ꝓz ui ē magis
ꝛ est h uniuersē. tñ qr tal nusq ē nusq. ꝛ nusq sipli p
or ē magis. tñ qr nusq armo ē alicubi ñ ñ magis
ñ i aliqbz ꝛ i spibz. ut pz p hoc. i p musi. sz ñ co
uenit. ē ei armo d i oibz corpibz ꝛ magis. i dici
de armo matie oi ad ta gna musice. armo ei
audibil q armo sonor qlidit prior ē geo ñ
tlu. qr ꝓxtior est sonus magnus. h ē igenes q
armo sip sic ꝓz geo. ꝛ tñ a armo prior sic ei
nusq sipli ꝓz ē magis et tñ nusq ꝓtinz ex dione
magis ē prior illa. ꝛ sic ꝛ tlu sipli ꝓz ē accnte.
et tñ alia tlu alia accnte prior ut i pce. ñ et
ñ de differenti abstractē ꝛ ordine geo ꝛ astro d illa du
bio ē. pz ei q geo ē ꝓz. et abstractior. ex hiis pz ñ
ordo. iii. matie adiunctē ꝛ differens abstracto.
ad id q iii. qrit qrelut dd q sperlacte ē ie
ñ scia ꝛ magis q matie ñ i pce oñlũ ē. sz
ñ ē sic oio de astro ꝛ armo. si tñ uerum i
astro pre ē ve ñ scia ñ sit dm ē. sim a aci
pit p astro matie. et q d ay q alligia et
armo magis se phice q matie ipsi biologie ē.
ad ei. ñ se se magis phice q ille ei se pnciliē
ꝛ p matie q se ay ꝛ geo ꝛ h d m ē colñ qlidi
do ad sbm. l. id q ē. ñ tñ ad mod qlididi ipm
ille ei duc mutie se de sbiti ñ ipz. sz eay qli
dit p ꝓ ñ qlidit rem ñ ē ñ ponit est.
De ordine p phice ꝛ tlo ei ac fine ꝛ differe.

· qlr mot i qlidit matie.

·26· Expedito de mathematicis nunc tempus est de ortu prime philosophie declarare. Sciendum est igitur quod quia iam enuntiata mathematica que de quantitate est contemplata scientiam adhuc esse ignotam precipue a materia, et cum quantitas sit accidens in subiecto et sic ex necessitate, sed illa scientia est sic prior quantitate et motu sicut quod sibi videtur non est per physicam neque per mathematicam. Illa igitur scientia que defert omnia illa de quibus mathematica est et physica, et quod sui scientia est, nondum adhuc nota erat. Penetrans igitur humana ratio ad intima scientie sensibilium comparata dimensionibus abstracta in se, sic quod scientia esse cepit considerare et admirari circa quod primo substantia et forma, sicut quod sic est. Deinde prosequens de celestibus spiritibus penitus a materia corporea separatis cepit considerandum esse, et quia eadem in eadem genere non solum per rationem sed et realiter est scientia eorum, quia tamen sic est circa quos communem scientiam que est vel una generalis in utrisque de ipsis, licet in quibus sit de eadem propter et dicitur esse scientia. Extensus igitur se humana industria ad complectendum eandem scientiam eorum et in eorum in quibus est scientia est prima philosophia. Deinde videns hanc scientiam causarum non posse plene cognosci sine scientia causarum eterna que est causa omnis substantie et accidentis in triplici genere causarum, et ad ipsam se extendit. Unde hoc tripliciter substantie consideratio per eandem scientiam que primo dicitur fieri. Deinde percepit quia eadem opera licet esse primum substantie et accidentis in omni sed sub diversis rationibus, et quia accidentia comparata habent scientiam quamvis non de se in eadem per scientiam, collegerunt considerationem de accidente in genere et de principiis eius. Unde etiam quia sic est scientie est demonstrare de substantia et accidentis de scientia prime philosophie hoc esse. Unde hic scientie est dare modum diffiniendi substantiam et accidens, sicut quod huiusmodi, et quod de ipsis particularium scientiarum autem est aliquid particulare particulare accidens. Ideo hec scientia potest hoc iustificare et aliquo modo explanare et notificare omnium aliarum scientiarum non aliunde nota. Et de ipsis dicit Aristoteles in primo Metaphysice quod ipsum oportet primorum principiorum et causarum esse speculativam. Magis enim scibilia sunt ut dicitur prima principia et cause, propter hec enim et ex hiis alia cognoscuntur, sed non econverso. Hinc est quod licet aliqui posuerunt hanc scientiam esse theologicam sicut quod huiusmodi, alii tamen nullus ponunt eius subiectum esse ens, sicut quod est ens. Consequenter ei habet de ente in genere secundum omnem modum eius generalem ut docet Aristoteles in IIII Metaphysice. Et ideo Aristoteles in VI Metaphysice tamquam a minimo ente incipiens in processu ad magis ens declarat de ente per accidens quod est casuale vel fortuitum. Deinde in eodem de ente diminuto quod est in anima, et non in re sed compositionem et divisionem. Deinde in VII et deinceps de ente completo quod est extra animam et de eius principiis ut docet Aristoteles diffiniendo et distinguendo. Tam substantie quam accidentis ut de universali et particulari considerat quia licet communia entia simpliciter. Postea in IX et X de aliis quibusdam que generalibus entibus sicut quod ens est communia, potentia et actu, uno et multo. Deinde in XI et XII ad hunc sermonem facit de principiis in entibus substantie et accidentis, et tandem de scientia eterna que est causa omnis substantie et accidentis in triplici genere causarum. Et ex hoc processu patet quod prima philosophia est considerativa entis in genere secundum quod ens est, et per consequens omnia in universali, scilicet causam et effectum. Et causa est quia ipsa est contemplativa et rectiva et consummativa omnium aliarum scientiarum aliquo modo. Unde dicit Aristoteles in primo Metaphysice quod philosophum magis omnia scire in universali et non in singularibus, et vocat ipsum primum et sapientem Metaphysice. Dicit etiam licet quod habenti universalem scientiam necesse est quodammodo omnia scire, quia ipse scit quodammodo omnia subiecta.

Nominatur autem ista scientia multipliciter propter multiplicem rationem: methaphysica, quia contingit et considerat eadem que physica, sed alio modo et multo plura, et transcendit physicam, et quia illa consideratio multo abstractior est quam physica sicut patet ex dictis ante; scientia divina, quia de deo tractat et de eis substantiis que ipsi deo adherent; prima philosophia, quia certior est et abstractior atque simplicior omni scientia speculativa, et ita quodammodo continet alias et regit, unde ipsa non indiget eis sed iuvant eam. Ex iam dictis patet subiectum huius scientie, scilicet ens in quantum ens est, et partes et finis eius et principia, scilicet cognitio entis sicut quod ens est, vel perfectio humani intellectus quantum ad cognitionem entis sicut quod huiusmodi, et patet diffinitio quia est scientia speculativa entis in genere secundum quod ens est.

·27· Quomodo deus hic habet philosopho cognitus et quomodo eadem in eadem scientia considerata apud philosophum.

Ex iam dictis in nullam occurrunt dubitabilia discutienda, et primo de illa parte prime philosophie que de deo est. Quomodo cum deus solum intelligentia est et deus sit deitate, sed ut dicit Aristoteles in primo Posteriorum omnis doctrina et disciplina intellectiva ex preexistentibus fit cognitione, scilicet sensitiva. Quia vero deo non possit in hac vita veniri in dei cognitionem, quia sensus non cooperatur ad cognitionem eius. Deinde si dicitur homini cognoscere in hac vita, quomodo cadit consideratio de deo in eadem scientia cum consideratione causati, cum non sit scientia una nisi de subiecto uno contentorum et contenta in illo uno conveniunt. Ad primum non oportet videri dicere quod est cognitio certificata fiat per triplicem visionem, scilicet corporalem, spiritualem, intellectualem, secundum Augustinum in XII super Genesim ad litteram, quarum due ultime ad intellectum pertinent. Sed quod dicit Aristoteles de intellectiva, illa propositio Aristotelis quod intellectiva cognitio fit ex preexistenti sensitiva cognitione refertur tamen ad cognitionem certificatam spiritualem et non ad intellectualem secundum Augustinum. Cum enim corporalis et spiritualis sunt intellectuale cognitione quam Aristoteles sicut videtur de hac cognitione dixit, non noverit. Augustinus enim vocat intellectualem visionem eorum solum cognitionem que per se sunt, ipsum enim preter scientia et non fides, mentes, voluntates, cognitio et huiusmodi, et de eorum nullo dicit esse visionem spiritualem; vocat cognitionem tantum corporalium per ymagines

· de multiplici nomine prime philosophie

quod substantie et corporis eadem in eadem genere reali.

q. intellectua cognoscit ex sensibus dup.

sual ut in spiritu sui in ymaginacione sensuum. et hic cognoscere est intellectu quod ymaginatur. et intellectus quod ymaginatur dicitur spiritualis. ay aut uocant intellectuam cognoscentem. id est notiam omnium quae intellectum agnoscunt. et non igitur dicit quod de positionibus sunt cognoscentes intellectuam quae spiritalis dicitur apud augustinum. unde de cognoscentes pertinent ad ipsum intellectum. et non obstante dicit quod ay

a

sit tam pertinent. et propter quod id est cognoscentes intellectuam humanam ulterius habet uita sit ex peritentia cognoscentes sensibilia quae alia ay quod id est intellectum nostrum quod habet ex tenuissima ratione et ex sensibus. et intellectum quod de domino et de spiritu iscenti. sed dicit quod intellectuam cognoscentem ex sensibus dup. s. directe et indirecte. directe. quia ea sensibilia sunt ex igenti aliquo sunt ymaginem spiritualem quae sensibilem et indirecte. quia ex sensibus sensibilibus et ex sensibus intellectuam cognoscentem ad uisionem corporum indirecte. quia per dominum et per amorem eorum quae sensibus uenunt et cognoscentes eorum quae non sensibus uenunt et cognoscentes intellectuum. et modi sunt causa. et dicit. u. quia cognoscentes dissimilitudinem eorum per cognoscendum simplicem sunt. et per ponentes et mutabilitatem causae ascendunt in cognoscentes simplicem dicit. et immutabilitatem sed quia augustinus in mutabilitatem sed quia dicit. et immutabilitatem in sed per quam uidet. u. accedit non sed fortasse habet dicit quod cessent ex amore per pru prayuta. sed id quod habet potest esse ab habere in sibi quadam iii. s. in causa. tacit ad non ita uidetur solo corpore. sed per uestigium sibi sibi studium spiritus. videtur ita modo quod sunt simplicia in causa et substantia et manentia ex habitu possum summa dei simplicia et immutabile enim cognoscimus. dicit quod sum dicam dicitem quod cognoscit intellectuam ortum habet et est non dicere sed indicere uiuam dicam. ad sed dicit quod unitas sciat quod ad hi quod primum ad unitatem sibi non respicit sibi in oio uiuere per eam modum imo unitas analogice in sufficit et est enim est sibi habet scire. u. et te dicit adquirere dum et causam. enim ei et sibi habet de deo et causa principiis. non sed maximam equitatem. sed analogiam. oia est habet quod habet et per est. causae a principiis potest et mu et u uidet

q. sine alia res habet et alia differt.

i non est equitatem maximam. solo quod ay in oio est disputatio atque dubitatio u quod ita sit. alia a' gencia et habet de. s. principium alia unum non et illi sic et sibi cognoscit quod habet id quod. au quae alia illatione unum eorum ad alterum et sicut habere quae fortasse artificiaci in mu et in arte artificial. et sicut a sen gremia et fortasse sen a quod gignit. h et hen est inter

hen in dm et cau

orem quem dum et dm. quia quod quod maior est equitatem tenet duorum et in illo filium quod eorum quod alia illatione h ut. quia non alia rei principium est. sed dicit ea est oil ea est in triplicia colligere. quod pl quae ut alia quod illimitatum caed et esse hunt adunare sed quod talia sit. et in non maxime equitatem id catorze et causam. sic analo. et pia sufficit ad unitatem scie. et in caed scia quia re pt de catorze et de causa. de hen et dna metiha phici et phici in sunt quidatorib.

.28.

Deinde est dubio de illa parte physice quae de causa et per collocem habet ad finem. et ei habet scia quidet quam quaeritur et ei pni mu et fortuni et puationem. precatel atque accidentia quin dicit sua quidato a nu quod habet quidut nul. sed et utrum quidet sine catol u aiam rationem et celestem motorem quo dicit. sed u iaq quidato metha et u iaq et u quidato nul. u eundem aggreat eorum distinctorum. ad

p

dicit quod illu quaeritur et mu ac fortasse caed in quidutem metha sed quia sic sit per se et id quod tangit de puae et mutabili illi per accidens. u. s. notorum sit illu metha quidata per mutationem et puationem et quae metha quidat sic sunum sed quia pred mot et mutabili id accidens sic pred mot et mutationem ad metha pruct. omoi sed sana nul sunu cutorz. nul et magorz sed quia eorum sed et sicqua sed alia. cad a' illu quaeritur est sunt pna mu et fortasse cad in quidutem physica in quod mutabilet sed et id pnequit quidut pudne et mot et accn mo sed quoniam et quia sed quia bn. et hae dam pro au. sed. vii. metha. ad sm dicit quod physice in quidut celestem motorem in in quod est pm mot. metha a. id quod est et precatel et absolutum eum a motu et si de pro ad dicit sed quod est pm mot habet per accidens est. in ay in. xi. p physice per num motuum nec oltem pm motum celestia a et eorum num. sed nol est in sumo et. et mu quod de est locat u motorem sed. locat u eorum notiam facit sed et eorum num pudut u sui. aiam autem rationem physice quidut in quod est pm mot ab aia u sed aut in quod sunt mot ab ercion sic et in sed tiedo et intellectum. et metha. in quod est illu in sic sequa am

phica · et manet entia corporalia cui ei est una de istis
ligatis sequitur. ad iij. dicendum quod materia prima
prime addit et quidditatem simplicem quantam phisica
sed quod hi. illum quia certam in quantitate corporalis est in genere
ostendit deinde illinc particularis in quantitate hi est et
entia. Consequenter addit dicit quod et quidditatem
rei et hi genere licet illinc particularis hi. in quantitate quidditatem phisicam. quia ultra dicit modum et ad modum pertinent
in phisica quidditatem diuina. v. corporalia et diuina. uni
elis quantitatem et corporalem hi. et particulares aut
accidens. quia diuina habent esse modum aut in motu existentia.
aut ad modum quantitatis. aut a motu quantitatis.
et hi modi quantitatis hinc quidditatem phisicae et illae
res et quidditatem phisicam. sed duplicem et a et a. et
et differt sic quidditatem phisicam et sic esse et mobilem
in motu aut in modum sic esse et pertinet ad me
thaphysicam pertinet. in modum in motu ad phisicam. sic est
differentia et quidditatem phisicam et accidens esse et res mu
tabilem. in modum accidentia esse simpliciter et ita pertinet entia simpliciter
pertinet ad metaphisicam in modum in motu ad phisicam. sic quia
quidditatem metaphysicam aut nulla. et in quantitate
nisi metaphysicam. sed entia aut ea ultra ad finem. sed dupliciter
metaphysicam quidditatem quantitatis et res in
tis. et quia hi. phisicam quantitatem in modum aut motu eis inter
et si per in quantitatem quidditatem. tamen metaphysicam et phisica
et non tantum et quod distinguitur abstractum. et quia
et diuina quidditatem metaphysicam et matheseos et quod matheseos
est de rebus separatis a motu et a materia quia licet tunc
mutationem phisicae et de diuisitate in phisicae et matheseos.
Consequenter dubitandum est de collatione metaphysicae ad
matheseos. primo est matheseos et non illam quantitatem et dif
ferat in quidditatem sicut et metaphysicae et non in quidditatem
quantitatis. in per et primo. an sit metaphysicae
sit quidditatem quantitatis et in ea quidditatem differat.
et si sic. quod. solo si in dem est quantitatis de quidditate
metaphysicae in sicut quantitatem et in et diuina quod non est
matheseos abstrahit a motu et a materia. et quia sic diuina illi
in a quantitatem abstrahit et illi a quantitatem abstrahit. Quia per
tinent ad quidditatem matheseos quantitatem non oportet quia
quia sola quantitatis vel quia hi est et de hi sicut dicimus et primo.
Ad primum dicendum quod metaphysicae et matheseos quantitatem in hi quantitatem
habet quidditatem quantitatis habet ei metaphysicae quidditatem de ostendit
sed quia entia est non aut in iiii. phisicorum. quia entia sicut habet
accidentia quantitatem de quibus oportet phisicum considerare et idem
mox subdit. quia logicae laborat in eo in quantitatem phisicam. lo

gica ei locutus de ostendit rebus et entis est scientia quia ostendit
ut. i. scientia de ente et istis locutus de rebus quantitatem
quae phisica et istam. in est et quia una scientia habet quidditatem
tonem de ente sicut. et quia ista scientia habet quidditatem
non de substantiam. sed de eis quae sunt. c. aut et quantitatem
genere et substantiam. uni et particulari et aliquid substantiam
ultimus autem in est quia metaphysicae habet quidditatem quantitatis cum
qui sic ad ens et cum qui sic in substantia. et hi quia ens
ita ad metaphysicam pertinet. illum ei uocat phisicam
in corporeae nec illam omnem et in sic et corporeae quia ma
terie abstracta sunt et a sunt remota et ens uocat
capiente in rem ens. sic pertinet in phisicam. et quia
scientia una quia de ente et sicut per entia res uocatur
quidditatem non est in metaphysicam. alie ei et sicut de per
particularis entis sunt quia metaphysicam et matheseos
in quantitatem quidditatem. sed differt in quantitatem
sic quidditatem. sed differt in quantitatem et per
quantitatem et aliquid accidentia metaphysicam et per
accidentia. metaphysicam ad ea quidditatem in
quantitatem est et quia rem entis et quia rem entis
ei quantitatem. et ei quantitatem sic est et ens sicut
entis est quantitatis habet metaphysicam et quia ens habet
quantitatem et per in entis et quia ista scientia habet quidditatem
et ei per et per in per quam eam demonstrare non ei nullum
illud scire et in esse non uocat aliquid et quia possit. alia
ut ei scientia quidditatem et matheseos et non habet
et ortum et calumniatur quia hi ad per in et ultimum per
in primum et fortitudinem illi quia potest in ea nisi
per ens et solum diuisibilem et multiplicem esse dicunt
eam quia ea repugnantiam in per formam distinguere
in excedere et facient talem demonstrationem. Rursus
in replicam in eide per ens et diuisibilem esse per formam
distinguere ea in excedente in quantitatem. in oia for
mul habuit distincta in in distinctione extrema hunt
hi. quod sit talis in quantitatem et referat ad distinc
tam numerum. ad extrema magnitudinem. illi a quia potest in
in rebus diuisa per ens et quam hic per est habuit diu
sa sic forte dicunt quod diuisio quidem primum in per
formam in et distinguere. nisi ea est et diuisio
primum in per formam continuatam et in distinguere.
magnitudinem et in qui demonstrat quia de habuit quia habuit in
quidem excepto quod in illi dixerit replicationem in
eide per ens et diuisibilem solum esse. illi dicunt dis
primum primum in ad se inuicem. Sed nec quia ad si
metaphysicam habet ens sicut et in quidem oia quod in
est quidem est per ay. in dicit sciay speculati. c. quod

· Solo quam quantitatis qui et diuisibile in materia.

mathe qliatur rel separat a motu et m q m
p ee m, p qliat ne se mo aue mlect. mlta ei de en
tib se rel mo et mlect. Et d' q p prim ad pe
prma et potissima metia q qliatur n dna et in
tellgetiae a m separatis oio. distinguet ei ab a
lis specialiter potissime p illa p qliationem. et
i de potissime indat. adicio et q' ora sln q. qli
atur praeter qliationem metia tnu aliq m nec
separat a motu sed q hi. et a m nlli. In oi ei tnc
mutet sle i slum nec e ee slbita m q ma
neat eade p slum i tota cnis mutee. et h me
slu ora. n ei sit resolo n uls ad ar silvolu.
e ei cnis mutat acr i igne dua q acr e acr
cedit i sua pm et dua q ignis e ignis cesp
de sua pp. sz for gnis. s. q nem or e remanet
sp et n cnsit i aliq c opnica et h for qlitem
slm dimsionis et oio magis p se. slu q opnica
et m et for or q e or slu remanz sp slm.
et p q tale e n slbite alie modo mod nata
e tu p ee recipiedo uicissi qual dat. sp
p eem qliata separat e a m phica q m phi
ca cnis mutat e p q hi. sz ee q nec ei. sic q
tota qliata metia or ei precedit mathe et
ne. aue de oi mod sequitur a motu et m phi
ca aue salte p eem. Et hnt facile solui
e s. m ei pe p pr eem for qliata stat oi
bz formis slbalibz et spiritalibz sz p recip qualec
filit. sio spiritales. cit q aducit ei for qualit
simi q opnica recip rone sle et sto ei unitate
q e pnci nu. et ei mlteplicatone ei nm. e
d deim aducit ei for or q opnic dz et e or
et sto ei dimsione et magne oio. Si tn dimsio
ne ab eo auferat p itellem remanz pm opni
tu q e slu or e pp ad dimsiones neco et io sb
sicu sp ia et io ads e pica slu. qm ei dr q
pnct e slu pica. illa pp e apti m ad erec
tione sicuale n neco se m e ad dia qlitua
or. q q p pnct e p n neque abstrhi uc p
itellem ab eo q p sz eh et ta slu opnica pn
tata p qualissim i slu q p stem ei ora pn
e ea q ei dicta q eit. q qnua u reduc
sigule sint cnis. prea qliato metia uc pt
abstrhe dat slue a qnci oi. sz mathe n pt
abstrhe qnci a dat slut. et io hi slu deffet

q ei et cnis ei dr in mathe. Colligitur q qdu q in ma
recip dia in drat spiritales or. s. arctare et tetu
et hi cu qbz drit et recip qlitates et qtdi aetal
et pulsual et ulta or spiritalia phica dicit q
i hilt idente specie phica. i hilt g or bz phi
cil q mo sed p tpz l n e pp q acd. colle g
p itellm acd qpl et remanet pp ad acd. slu
g ora q e in et slm mathe i pgnata dat
potentiis ad actd phicop or ordiatil e in
p phica. hi ei rec dicp pp q n n for sed mu q in phica
ti e i actuale form et mota monet. et h in
ne actu carer oit qual or idiffert e ad oia
or gna et lena et io p q hi idiffert e ad lue
sii et corsii. et oio sii motu locali e de se. h g
in p recip dim qplectim clarit or. s. cerlec
tis. q q n hi gnii sni corrupti in hi see
ad mixta aim pm i slu. sz i sicu l n. sed
recip dim qplectim or recti. s. lenis et gnis.
q q hi gnii sni corrupti et corrup hi see
pm ad mixta i slu. et io ee eide pte in re
qre nate se ei for oim eldr p mutua ac
tone et passione gnata et corrupta. In
illa ei in sil pp ad oia. uti. e la. sz n qt aliq
ee i actu sil n unica et no e. q i actibz e oi
cal et oia n sil eid tiut. sz pp n se qie. sz sie
hor. et q hi pp eid in sil inde io dr ay q una
e pp oior l' ead. s. q una et ead e in cor
of g pz dialical in mathe or et phicop. slu
ei corpea potencial gnida qbz pt mutari
a for i form. phica in e. ead no qlita
tia p itellm pt hi poc mathe in e. vn in
mathe inolucra e ie phigl. q g dnc qd
mathe abstrhe a n itelli e a m phica tin
et n oio a m. q hi in phica cnlmuta e p et
oio mo. io abstrhe ab ipa abstrhe et a mo
tu. Nec g mathe i motu et in se p q ee.
sz qliant pt mot et m a mathe et h recte
fit q ponet se p n phica in et motu. i onsi
e. et ee p e ab itellcu cogitabile pt slui pti
et hae dim mathe ayre sqt ay i. hil. meth
sic dicit. qda in e sen et qal itelli. sen ue
ligni et cupy. et oia q mouet. in itelli e id
q e i sensibilibz n p q se sen in mathica.
Q. de lu hi ni. et q unumqe e alic corply.

de for gnalissimu et d effectu ei
in naturam.

et quo e sua matia i po et quo nor.

30. Ex ia dcl icurret fonte alt dulone de cor celesti et de ei m. deiu e ei ia q una e m suscepta oim dray sperficiem corpeau. s. sui cora i se nude qlibita. i q ea suppoit dubia unu q cor celare sui celeste in hat e hui ui uelle ay i p ce et m. dicet q cor nobile pmi n e ex d oio. et lo de m. et qm. sepe id ui nelle.

Alind q hut m unuica e oorlz rectis. e appoit maiestate de qm. li. x. p phic. s. q cor rup et icorrup sp duo hia q n qdg at n uoe ecnaco. vn q lo de cor sup n lo n de noilz qm h n cor q di de corrup et i cor e n equae. et cui q ui p ia dcu q cor celeste hat pm i sui sic cor elare. si ei m placet h cor sic coic et ipa ipynata potestis dulic p eal te cp actualet fotic dulal eo q post fotm ce lestic cor et deiu elaris. q rec admisceiri ei po i sui. i corlz clarilz eid rec et i cor celesti. l qz n.

Ad p dd q cor celeste in he et ce cor quo ei alr hret dmlionet q st ultima m u day i p de gione et quo alr. ect sen u day i p ce et m. q ce sen n e sen n p m et quo alr ect mo. e dicat ay i. xi. meth. q oia q tulmutat hnt m et q cor etna q move t sp tulione hut m. lz n gnati. lz ex u ad u. se quo alr ect i eo a po recepta. sal ce sp. e oit po recepta debeat in sic actia fot. pm dd q ay de cor mo p n ce ex a qz n hr in gna bile et corrup m ei i sua pu accepte e i de q fit ad. tal ei m p e. u deiu p tulstru nec pnat fotm et sic p mot l murone ce ea fiat ad. tal a n e i gnalilz et corrup sp q i. vu meth. de ay. q un e q rec pt ee et no ee. alr dr qit in ad q e sic fot i q e p ut de q ce p se lbilitet cetra dm hr ad q e et q e. et q dcet fotm et lbiluc ei. et sic e i celo et oilz ay lz. aliqn n dcet ay i p ce et m. q celu fotm e ex m sua cora. et ibu celu e unu qpie ex m sic relq cor. hoz g inuit ay l au. q ce lu n hr in. intelli e h ex m p m ia deu. ad sin dd q celu u m n in unuica hr e alus corlz eo in q qz e unuice e coiciat ay i. xi. meth. dicet q qu e qz qz et m qit e. ex se in eor. hia st q posita st i eor gne et max dis tut. q e corrup et icorrup sp ay i eor sic q ria i eor gne st. et ita m qem hut. se une septi p illin distinctis p uis oim cor sui u adh remanz sui corpu tua dimisione hut. ex g si unuicat corrup et icorrup i h gne cor. puto au q sic. et q qm. aut errauit u intlliget ay q ia exprie. au q ite dic q n e ad cor sutile l preclare q pdicari p sic uni de cor et icor. logid est qem eiu n et n sid q accit actie sui n. nla spet cor e d unu ididuu sit corrup ta i corrup. n ad preclare. q alu sit cor et alual icor. pnt ac cid de hus differentis accntibz allu mg. et sic pt inficari alq m q dr. n ei de hut po ne cor qd oio equae corrup et icorrup q iste differe adunce n tulmutat e unu puet po ad reliqu. n ei oia hia st hia st adunce tul mutabilia. hz illa q pticipat una m e i illu e admuta po. et sola talia. vn se si st adunce tulmuta hia st hia. hz n qtet. for ei corpal et spual. q p dd sui un st hie hz n adunce tulmuta.

Ad. iii. dd q sn ipenci dr po iec m cor celestis sic et elaris. hz n po i sui pr. et h sic pz. tolle ace dal cor sui u et pol actal q rec sicalet forru dm et n restat n sui corpea nuda q e sibita rebz matie. hnc sp aem pte esse ie po pe recepta sequtu for p corpulu. ta e celestis q elaris. hz nlla po actia q ad phia pteuet qlitatone. deiu du ei pol actal qt dmc ponet sicalet. pe sinol act qpietos. et ul ce dra m cor celestis et elaris. i h q po q ie m elaris cor n solu per ielin sepa e a suo actu hz q sp re. po a qie m celestis aer solu p ielin e sepublic ab actu suo. sp ei e illa m i pleno actu suo et lo h po q est i sui cor celestis n e ape po i re. hz i ghicate ielic. qz u dr ay i. xiii. meth. h m logd n dusibiliat ecin. sz st unu tid. rel g una e q p hr rom po. et deiu rom ac tus. et cu pdic rom act suscip rom po. et ch. po ei e cu pue act p se. et act e. p se co plenie po. et g m cor celestis nq cuz actu sue for lo nq e i po pe deu. rel ei po est i.

31.

hz ñ ro a q ñ ꝓ. dm ꝺ act ꝓtecul ũ qple
al ſpulua cor ua. zh ē dza ꝓ. qr m cor celestis
ñ iest ia ꝓ i ſlu. ꝓe dv ꝓm ut dyi. qz hz
rec ꝓ aliq m i lit nlla tm exprte pnatu ē
ut pollit lulcaꝑ alia form ſlulē. h ie ꝓ
r uvi y moē lacrlē. hz m cor clarit iest ꝓ
ꝓe dā zh ſlum. qz hz ei ꝓ ia lit qpleta y ñ
tm dūqz ē el ꝓlulcaꝑ alia form ſlulē z
amutē q m hē. S g pz qlī dillī ie ꝓ illu
m corpulu. z ita z qr m cor celestis ñ iest ꝓ
illa lic i clil. l. qr for illa ñ hē qui lic ista
z qr illa ꝓlic toē apetit m lic z ñ lic ista.
z ro dr ay i p et. z m. q celū qstat ex m lua
tota. qr nlla m et ē. i fl pollit ei for. ñ ad ē
pt cōlfetti i aliqua form. Qr a fruel dyi m
qm p recipr form corpis clarit z dm clarit
h ñ ē iestlī q una ſrodnē alē i cad pte m.
hz q cor clarit p ē ñ z nobilitat clari. regnē ei
qlim z fouet z qtuz ac fuat. Ex hiis mam
quo ta m celestis cor q clarit ē i ꝓ ñ ta ie
ꝓ i ſlu cor celesti lic clari. pz z q cor celeste
m hē unmata ē cetis corpiz. Qz m ē i ſpi
bz clarit z una ē m cor z quo una. ū z narrat
duꝑ ꝓ et macia et cuel vnitatem.

Hic ñ inutile et magē dlgdi ꝓ ſpiritalem
dicum. de q ut ia qlet de tota forma ũ q
m hūt. qr an z ꝓ m hēat. ñ dico gnalē z
corpalē. Sz qstat q tale ñ hē. hz m q dz q ē
i oi qpito z q dett form z ll stat ei z locē de
ũ ſpiritali sequta a m l sequ. z oio q hz q ē ad
p se ll stet ē lic hz ad. z ũ q m hūt. qr sm il
la ñ ē ididuato. z i tallz ſpiritalz ē ididuato.

Hic pulsio z recep ũ ſt p m ſt. z qstat q i
ſpiritalz ſt. Hic ē i oi q ē cit p p se ll stet lic
q ē z q ē ill detēuc. lic erit i ill. Hic q est
ll m accnoīs ē qpiē ex m z for. z ſpiritalz ist
accnta. Qm ui q m uni ē corpulz qr
q qicit id qd qicit cad m ay i. x. meth.
qr q qicit qd vni z manū. aut hi ñ. pn q
nacd est. qm ꝓdicat ſlu de cor z de ſpu. Hic
ē acci cadent a m p ay i. x. meth. q qicit
id accnis vni z cad m uni. hz corpu z ſpe nu
meru qicit z vni ũ ui. et differt vni z nu.

vnitas ē ē rei i se idiuisio z ab aliis dio. differt vni
ſlis a unitate collato. z uterq hoy est ſpiritalz. tatis z uni
z corpalz. zp eius mag. Hic ite pura mch et
purū actū ē medū ꝓ sii q ē pū ꝓ ſpe g
nadi de mch ad actū exprt ise medū. alio
qn ei ñ tuliret a no ad actū. n tuliret p et
ꝓ n hzet ise enl actu q ē ex appte r entis
ꝓ n hzet z est ꝓ. zh ē m. qr spe m hnt. Q
cad ē corpalz ui p h q spe for gnis q dz nec spe
una ē i uerlz. sic z m q ie n z illa form ge
nalissimu ũ ꝓdyi ē media m. z ulla for est
una. ē sit gen. z media ñ st multa. g m est
una i corpiz z ſpiritalz sic z for gnis ē una. Q
q ñ st multa media ie illa sic pz. sit. n. a. ir n
. d. act gnalissic for ie q pnc duo media. b.
z. c. sit g. b. pn ꝓ. i. ut enl i ꝓ solū. c. aut
ei te enl i ꝓ solū aū ad actualitatis hēnt.
si i sola ꝓ ñ differt a. b. z te ñ st duo me. Si al
act hē te. d. ñ fiunt ꝓm act q. ē q ipotesim.
act ei for gnalissi ē ꝓm act ꝓ ñ. Qz ūe res quō m
tic dificil qo quo ē una m i corpiz z ſpiritalz una i corpiz z ſpiritalz
ñ ei ui ē una nuo. qr ñ ē ad ididuat z sigla
re ē sit qe oiz qz ie for gnalissia. ñ ui ē u
na gne ul ſpe. qr for m ullam he m oio ꝓ se q m.
ñ ꝓ ē for z ē gn z oil spec for ē. qr q ē unū
gne l ſpe. l ē for l form hnt. quo q ē una in
oiz. Ad hi solueo dl q m oio ꝓ de q m ē simo
duꝑ qlicet pt. l. l ecm et l ec. l ecm dico q ē er
uta oi for pte qui i se z p se qlidet. l ec. qn
qlidet qcreta ē aliq for. Qn a qlidet l ec. te
q unitate z pl alitate l q for m ē una l plec.
et ido si qlidet qcreta ē for ididuali ē una l pl
rec nuo sic ididuū ē unū nuo z ididuali multa
nuo. Si qlidet ecta ē for ſpiritalis sic ē l una l
plec l ſpem sic z for q qnnūt ea. strs a duoz
moic ñ pt m l ec qlidita ē una i oiz. qz m
unū ididuū nz una spec i oiz repit. Si a eo
licet qcta ē for gnalissi. sic ē una gne sic
z illa for. z sic pt ē una i oiz sic z for gnalis
lia i ꝓdi sle. Si g qlidet m pria l ec pt d
una i oiz spe z ididuis sle. ñ tm una nuo
l spe. hz una gne. Qn a qlicet l ecm collit de ec mat
ab ea qcto ē for. et ē qlidet i se. et ē qui ecm form.

Ut ñ pt recipr form m cor clarit dum clarit.

lic Nicetas d'ē hom qrio · vna ē q' sit una uiu
i oibz ita q' sit denudet uil i me z mi i te · ab oi
tor · Sub' uil ozz corpis z ozz spē · ñ ē cēn z cōt
ñ sla z slu · s' q' qpte i oibz tor dcpo · sd ē id
ipm p cēm ñ hñt plus z mūd · sz sipliceē cēm
i pō entē ad tōr q'lz · z' effectu ē recēp tōr
sz rectificat z idionalec ñ multiplicat s' cēm sz
s' ē tm · ñ ē z' multiplicatō ex pte m ñ qd ē
cēm replō · z ñ sic cēn maior l' minor sz ei
ē nuos · vñ s' cēm ñ accidat sz solū s' ē · ulti
ñ ponit m hñ pte z pte sbstr differentē i reiz
diuisis aut i diuisis pteiz eiē rei · sz tota cēm
m ē ūqz differēē s' ē · Sed oppō ponit
q' sic sbstr diuisa i oibz reiz diuisis z i pteiz
diuisis eiē rei z ñ una · ñ p q' dā analo · ex q'
ei duo ididua stē s' diuisa oio z distincta ab
iuicē cēntr · et sibi diuise sp nec ueniūt ulr qr
z' oppō ē uide q' ad unū nuo id ipm p cēm
sic pt tā diuisor z ulti hñt pnic p eiē rom
ñ solū q' m sic ñ una · sz diuisa i diuisis · sz z
q' tor qil q' dr ulr ñ sic ad unū i pliz ut ui
Iteri g' dnt q' m oio p' hē pte sbstr differentes
z z' sbiuicē · et c' iuicē substat · ñ cēntibl' sz
intelligibl' sic i uno g'no s' inuariabiles rōes
speciales ad alia g'na q' ñ ei pōt · q' rōes eis
sibi s' ñ distinctē ad cl · sz p cēm z ad intellm · z
q' m ulta idiuid tōr tor ulle explicat pte m
de sbiuicē z dir ē actuale hñt q' pus erāt i
pō · et istor q' dā pōnt q' m oio p' hē pte sb
iuicē z i iuicē ifinitas i q' accipta m q' m
tiz modica cor ipa si sufficiēs ad eās cor q'
ei ē mō · vñ s' ipōs si ex mimo i spē ere gne
t decuplū aēr · z deinde ex decuna pte illi decu
pli gnet decuplū aeris et item ex decimo
illi decupli decuplū ignis q'ul i z gne ñ sic
ñ millesima pt ñ q' fiat p' i mimo tire · tū
ex o z cētz pte ei manere i spē ignis pt
item gnari ēra · et sic i cētm sz · alii pōnt q'
ñ hē pte ifinitas i q' ex q'z modica m p' fi
cor q'ntiz magnū · sz ad deciatā magtu
dnē cor exigit deciata pt rō i slu m · ita
q' ex mior fi negat · et ulti dnt q' ex mi
ma ēra fiat aq' · z ex decimo illi aq' aer · et
ex deno illi aeris ignis · ia ex ille ignis nō
pt fi ēra q' ñ est ulti sat de slu materie.

Contra istos tū tortis ē oppo q' iste ignis
nis de q' dnt ñ pōsse gnari ēra · dilabitur ē
ifinitē · z i qlz dior sp ē ad de slu m cor
dili · Sic q' pter ifinite lucz pōlet · z tū ac
tualet i pō slu m illi ignis de q' dnt ñ posse
gnari ēra · sumam q' pnc cōnē ain ignis tā
tū ñ qcdat de illa posse fi ēra · in isto igne
cad rō q' pus s' pter m ifinite · ē g' ifinit
ñ sic ifinito maior q' rōe ex pteiz ifinitis m
q' ē i isto igne maior qcdē posse fi ēra cad
rō ex pteiz ifinitis m q' ē i igne minori de
q' ñ qcdē posse fi ēra · tāta ei ē slu m i in
finitis pteiz hic sic ñ · sz ñ posse dicē q' i
illa m dcit pō ad ēra · z ad qlz elm q'ntz
modica sic ut mdr qs s' ar i sl de sclu et
sto · cor mimi ille ñ pt ulti dici i pla q'
sit s' actōnē eiē gnis · sz i ifinit dior i ea
q' s' eiē gnis s' ueuē · vñ si mima ēra dia
t ifinitis q' et ēra ueuē · sz ñ actē ē g'
i sic ēra s' ueuē qstur q' sit pōm ad tōm
ēre · ut ei ē ad actē pō · q' si ē i sufficiēs m
qs ñ oim ē tāta sla m ui ē i minori sic i ma
iori · z z ē pō i ad ēra · ñ ē ut ui ac dcit ex
pte m q' ex ea ñ fiat ēra · sz si ē dcit ē
tōtē ex pte adēt · q' ñ pt sufficiēt ad
gnare ut ē sua mlē gna tua sit tā modi
cā q'ntē · qs si dē illi m tor ignis ñ ap
exēdē ñ ui posse dici q' ñ ex ea possit
fi ēra · sz si ita sic si nō · redeam ad nar
rōnē pic illi q' m dulor ecsi dulā ē.
qā q' pōit q' accipio uno spū z uno cor
celesti z uno cor gnali z corrup z oibz p
itellem resolutis ulz ad ñ oio mdi ñ que
restat i dil tbz mtis ecsi dulā ē · ñ solū
p' ad tōr sz p se q'libet i ecsi sua mdi
z absoluta · z ro ñ m ui sic dicētes nec
hnt pnic analo q' dā i ñ · z ro q' qm i oi
bz sic una p analo sic ei i mibz qro mdi
q' m hēnēa bñ pt differre penes puri
z impuri · sbtili z grossi · eid ecsi · g · vnū
aurū ē puri a z sbtili · sic argētū z hi
z sic mdm i formis corporibz q' st simplices
q' differt abiuicē penes puri z impuri sbti
li z grossi uni gnal ñ q' analo pticipat · g ·
purior ē tor cor celestis z sbtilior in

·pō q' dicē matia dulor ecsi d

gnie for corpul' q; for cor clauis · et i clarity
for ignis q; for alior · sic de aliis · Sed ut m
ui alii hnt ponere de m q illa q ē i lapidib sic
ceū lbtiuor · et prior i gnē m ep illa q est in
corpor · et illa utm q ē i cor celesti q; illa q ē i
cor gnā · et cor · alioqn ei ñ iteū p sucetit ñ
nudo quo differūt treci dē m denudate
ecclie · ñ qlie una eay ma g hat pōm re
ceptām forte spualiū ep corpliū · aū eo ·
ē ei illa sic dza i eay ceū calte penet
g dul ñ ef dza i eay receptibi · aut ei
or dē q ēt sē una ceū oio ñ poluit ap
mo pōr · aut q differūt p gd · ut ia dcm
ē · aū q pēt illa sic eay genera · sz p sic
lia educo ñ q ñ ui posse eo pp rēt pri
tul q ly · vbiuc pnci hī cā · et qr pz q er
q est treci sē ñ est sē clie cnteci i po cm · et
for ecpublicci · sicti g de sia pē sic pnt
diuisa m ñ dyci · q sic p analo una · et po
nit q dē m pcepuc q exuit sē formul cor
lity hnt ile pteci pplec clūlie differūtci · q p
aduētū for applicat · et fuit i actu de lbi
uic · hī ē g narrato duay dcay opiōn de
m p i lia ceū qlibta pē ē ē · et ei unita
te i relz · vt a' sacam qlz rōlz iuicat · nō
q p opio sic arguit p te et q sam · Qñ duor
id duor lii cor lii spm lii unū cor · et unū sic
ñ denudat oio illa oio ē est dza aut dulci
cal qr illa for p acd · et q i illo differt id pm
se · Ie qm · ly · x · mech' dc · q m p est una
nio · qr ñ hī ise plicate for id dualiū er
qlz est i relz ultī nual' · Ie utiz dcay mz
ē i po recepta ad est forte corpulci · et spua
lci · utiz ei esset oi distē nūl · et m nedt app
ari magis unū for ep alū ñ p aliq for ē dl
pōnē · sz si utiz ē sic i po recepta id differt oil
gnul for utiz ē p · qr illa ē p q ē capū oim
for mlū · q se id pm qr ñ pē est ñ una p ·
si ei dicat q due sē p · aū utiz ē i po ad omil
for · et est alia sē eluit · aut una ē i po ad qt
dl · et aliq ad qsda · et est nelut ē oio p · et ñ
pē est ñ unica m p p ceū · Ie unū qiectacl
unū dz ē lbm · q unū nio unū lbm nio ·
sz qiectat p i formul cicl ē cm una nio ·

omil ei qiectatcl alior gnim reducūt ad qiectate
i lbū p ay · et est q se i lbū ad una pma · ē g unū
ei sic qiectat p i lbū · s · q ē it form spuale · et cor
se illi sunt debet lbm unū cm · et hī ñ ē ñ in p · g
m p ē una nio · hal · et hī rēt adue p se p opi
nio q sum · Sed a' sunt ad p g luz ñ sic di
uisicat l' dza for l' it dual mil denudicat oio
ñ sequ tm q sic ad pm · differt ei penet go
clo ceū · sic ei una allcay clarior · et a obscuri
or · sic una m ē a prior · et lbtiuor · ē tm utiz
sic m et ceū cul tm i po · q a' di q oil dui
sical · et distinctō ē p form ñ intelli ē sl for
mul ul' form hnt · quo ei duisa est for
a m · et si nlla duisicat est ñ p form sequ · et
ei q m hzet intimicat for · et ñ qiget sunt
p form · Ad hm dī q nl' certaut qm · pnet
m p oim una nio · l' q ñ iteū ad pōi cm p
hī q d unū nio · sz solū pnatm · s · caretia
plicatcl for idualiū · et idistinctōem for
se · vñ · et id' dī q qñ ē qil plity rel · qz ñ hī
ām una form idualē · q rel sic una nio
q qiectat ñ ei negare unicate nualē sp · et
q · et si ponat ea nio hī tm ñ iteū ñ ñ dem ē
p pnōnē · nl' ceū dī et distinctō · for · et tallē
unicul ñ repugnat q m possit ē dica ana
logice ñ poluit sa opio · Ad · iii · q si dem
det m corl' · et spual' oio nuce ia ē i po recep
tā ad omil for · duise oi se p sam · et qiecat
una ceū analogā m q dem ē i narrate · sic
opionil · et una ē ecclie recepta for spual' · et ñ
corl' · et alia eo · et a' dī q m ñ aptat ad alia mag
q ad ām ñ p ām for se distinē dēt sa opio q
lbm ē si oio ulr iteligat · l' si ūm ē or iteligē
hī ē for spualū · et ñ ē qual' · q p aduenit · et ām ce
dit ot spulci · ñ ei aptat m oil alī for
spū ñ p for se dispem · pt tū aptari · formē alu
cui qual p ei aduēt · p ñ ceū sic · s · p q ñ
lbtiuicl · et pruicl maior · l' mior · sic
e ceū · et a' dīt q neuc ē p distinguēd · aū ei
hī q dī p denotat ordinē m ad form · nlla ē
unica m p · s · iam opionē · qr ñ ē aliq uni oi
ñ for sul cepta hī i gnē spualū ē una · et
i gnē corlū · qia · et forte bypta qr alia ē
m ccl corl · et a clarit · ep nuce alī for

ē suscepcīa q̄ uel nudi quidē ē. i ñ ē ī genere se
opīo ē sic ī hūs sancte unitas analog. // ad. iiii.
q̄ ay reducēt ōl ḡnerarēt ad illa q̄ p̄ ē ī sīgl ñ
reduc ñ ad p̄ūdnē z hic cū ī ūlu. vñ ñ ñ laq ñ
de ḡnerare q̄ nata ē ēlcē m ḡnale z cōūlē. et ī
ñ ē ī genere ḡnerē m ēē una nūo. q̄ omis fōr ela
rel p̄ ēī m nūo cōsiste possūt z p omis fōr ela
tōr. q̄pp ñ ui q̄ludē q̄ m ī oīb sit una nūo. sz
q̄ m ḡnabilui z cor sit una q̄ p mutuā actōm
z passīem ḡnor nē suscip una fōr ḡnaz nē ab
am. si q̄l a' reciprocat ter cū ay ī p̄ phū ū de h
lo sua ī tēēd ui ēē q̄ ā dā ē. p nat ē tñ q̄ lacte
de alia p ḡnerare ī ūlu q̄ ē it tōm ūlē z cōūlē
ēpi d q̄ omis ḡnerarēt oīm genera reducūtur ad una q̄
p ē ī ūlu. q̄ uel tñ h ḡnerāl sit una nūo ñ tñ p q̄ m
ei ūlēta sit una nūo. sz sufficīt unitas analog ut
dem ē. z h q̄ ista q̄ ñ sē ad unitē cōsignificata. q̄
a' una ḡnerāl nūo referat una m nūo. ñ ē ñ q
fōr ulle ḡnē tōrē nate sē s' ēē ī dē uiculī. qñ ei
sic ē or subici m una nūo ñ uni suscepcīam ñ al
tius. tolle q̄ mutuā actōm z passōm z cōsimu
tātōm mutuā a q̄ uic. z ulla ēē ēā q̄ m deberet
ēē una nūo. hūc q̄ z h ūōrz se defēdūt opīo
la q̄ p mā. Item sēā q̄ sa ñ min p se argūit. z
q̄ p mā multip sic. si m ē una nūo ī oīb z tota p
ēēm in singul' ut d opīo p. tē aut q̄ ē ds q̄ ne
fand ē dīc. aut ā cāta d' assīāt ī h q̄ sic uicz
tota p sens p ēēm q̄ absurd ē ut ui max ī cāta
diminuti illā z max ab ēē dīno remota. Ite re
cept ē ī recip p mod recipīēs q̄ si m p ēēt una
nūo omis fōr ī ea recepte ēēnt ī h ūlu sic et ita
ī m ēē aiam nll'm ēēt ulē q̄ sēā nll'a ēēt a
q̄ tig mē aīe. q̄ sēā de nll'z ē. z ulē ñ ē ēē
aiam ī rebz. Ite si ē una nūo z ē ūlu. g ē ūlus
glānl z ita ēē h ad z p d sic ut ui. Ite si ē
ead p ēēm ī oīb ē p ticque ab oīb sēbz et
idīdual sic genus. g ē de oīb p ticu. g fōr ē u
ni p ay ī vīll. meth. dīcē q̄ fōr p dicat illam
tūl de m. hūc z h opīōīb oppōīt opīo sēā q̄ p.
Pīndēt a' ad h ab hūc q̄ p mā opīōem tenēt ad
m p sic. q̄ ñ ē ī genere ām cāsum ī h dē assīāri q̄
sic ūz tota p ēēm sz distīguēd ē q̄ cāta q̄ ē rel

ēēntēē ī actu ñ p̄ h sicē. sz illa q̄ ē rel ēēnt
ī p̄ p̄. z h q̄ firmāt p aū. sī. xi. meth. di
ēē q̄ unū ī nūo p̄ ūcīm ī plūrz z h q̄d ñ ūlli
ī eo q̄ ē ī actu in eo a' q̄ ē ī p̄ dīē ē q̄ unū
nūo z q̄ plūrz. q̄ ñ h̄ drāc ī sē ī actu ūlz
diffūt ī sīgl idīdual. h sē ūta ei q̄bz ū uelle
q̄ m z ūlē z oīo q̄ ē ī p̄ z ñ ī actu p̄ ēē sīl' tōt
ī plūrz. et forte ī dū ei ēē h. q̄ ē p̄ sī aliq
gne ē sīl' ē oīb z p̄ sīl'oīb z ī ei. z ī o ē m p
z fōr gnālissīā ī p̄dī sīc sīē rel ēēnt ī p̄ sicz
dissīm. a q̄ q̄dē p̄ oīa cāta dīcūtur z sē p̄ sīl
ora ad ea oz q̄ p ū sīc sīl' ē oīb z ī oīb z q̄
ñ q̄ ē ī actu sī sē hē ad cāta. q̄ q̄dē sīt ad e
ay. acd ei ē ūlcīm de p̄ ī cāta. ī o nich q̄
ē ī actu ē sīl' ī mīl'. h ū ēē ī o dī q̄m. ad
h q̄ dem ē ī oppōē q̄ cāta max diminuta ē
ēē max d' ūlē. d' q̄ ñ. ē ei ds sīc tōt act sīl
me remot ab oī possīt p̄ ei assīāt ēē q̄ ī
actu ē q̄ ī sola p̄. vñ h q̄ m sīl' tota p ēēm
ē ūqz ñ ē nobīlitatis. sz h ē diminutōis z ig
nobīlitatis. s. q̄ max ē ī p̄ z tertia ūo. z ī o
q̄ cōsīst de ūo ad ēēntiatē actualē principe
tūm sīc maior gdūs entis minor ē gdūs. sz
h nobīlitas est. s. actu ēē z sīl' ī plūrz s' ūqz. ēē
ei possibīlī ūo ēē nobīlis sz ēē actualis. Ad p
sic q̄ unū nūo duplīr dr. s. cōūlīr z accīdētalīr
cōūlīr q̄ ē unū unitate sue cōūlis q̄ q̄d ñ est
accīdēs. sz cōūlis. sic ē una fōr p sē q̄ licēta p̄ē m.
et m p sē q̄ licēta p̄ē fōrm. z o ī o oīs cōūlis p.
q̄ unitas accīdētalis q̄ ē p̄ncī nūū ñ p̄ē ēē ñ ī
sua q̄ p̄ēta. sīē ñ ad accīdēs. accīdētalīr ē unū q̄
ē unū unitate ñ ē accīdēs et p̄ncī nūū. z h u
nitas ñ sequīt cōēm m. sz ēē ei q̄ ūtū ē fōr q̄ m
unit ī sē z ab alīs distīguit. q̄ a' ē unū
nūo p m ē rel ī actu z rel ī idīdua z ī o
oīs fōr q̄ ī sē recip p q̄ h p p̄m idīdūat.
q̄ a' ē unū nūo p m ē rel ī p̄ p̄m z ñ ī ac
tu z ī o fōrm q̄ ī sē recip p q̄ h ñ idīduat.
et ī o fōr ulis q̄ ē rel ens ī p̄ ū d' aū. sī. xi.
meth. suscip ī m p̄ma nūo unitate ēē
ū tūm. manēt ulis z ī sēā nīā ñ ē aīe tig
mēū ē sīc de ūli. ē ei ulē ad ēē aiam ī m

· q̄ sīē ad cāta p̄ē ēē tamq̄ ī mīl'

· ēē accīdēs ī ūlu q̄pīta.

· q̄ sēā nīā ñ ē tig mē ai

denotatio genus generalissimum et non proprie.

-Sed dicam contra.

quod nullus rex non vult dici nullus fortis sed quod talis. et
et que fortis nullus sed quod talis sic vel circulus in actu
quia anima est potentia. Ad iii. dicit distinctione um
tatis et unum uno quia ita proprio dicit. sicut ei una
uno unitate accidentali et sicut individua et hic ad.
genus sic sicut quia est ens unum unitate entis una uno.
Ad. iiii. quod non proprie ab omnibus species et individui
ut in propositione sic et sicut genus generalissimum. vnum utrum quia
est illi omnibus et est denotatio in hac quia quod sic ens non to
ta est in singulis solum sed est differens. tiq genus sed quod
genus est tota est in singulis solum sed est differens. sed sic
non non est proprie nisi est ens in potentia. sic et genus sed quod hic et
omnis fortis unus sed quod talis dicitur non uniatur ad ultimam quia
est actus omnium predicatorum sed quod vel quidquid in actu.
Sed sic genus predicatur de omnibus quia est genus sic et non de
omnibus quia est non. quia ei ad rei est sicut sic l' accidens
de quibus predicatur est aliquid in ei non quidquid significat sicut genus
simonem quia non adunatur sicut sicut non et non est non
fortis sed est. est a' dicta in gratia non et genus
quia est ens non si sic tota sicut individui
nullam usque est addito ei tota rei quia sic non. sed solum
ei fortis addit. genus a' sic est significat admittitur
ad ultimam sicut quidquid ei addit. fortis a' sed fortis
non quia est genus quia indeis fortis addita de genus
est et unum est fortis genus et ei significans sic sicut
id quod sic addito sic ens. s. fortis. sed non sed. sed ei
tamen non quod sic est unum quia sicut magis
quod genus non ei est ens unum no et minime se mot
ab eo et id est ens in potentia solum quia non est actualita
tis. quod a' est in sho genus a no et magis quod non et id
quia est est. s. non. sed sicut est potentia et id ac
dimittit et medium in est quia sicut sicut et
id quia est in solum potentia. Sed differt eorum predicatio quia quod
predicatur non proprie et sicut de hac quia est genus
in artificialibus pro. dicit ei quod statua — sicut est
imago et magis fortis predicatur quia est id. sed
non predicatur non de notatio et in obliquis de hac
quia est non dicit ei quod statua est enea vel de ere. et
sic dicit alii recipit hic predicatio statua est est non non
sed dicit sed uera predicatum non est non est significare
denotare. et quod recipit talem simonem non a
intendit quod quod statua sit ex ere. non ei intendit quod
sit hic. sed est hic. hac dicam predicatio potest ayn
.ix. methi. et hic id quod tamen pulsio quod non predicat

denotatio sed non dicit et dicit obliquis quia ei dicit
quod statua est lignea quia est ex ligno et quia
dicit quia est predicatum. significat quod predicatum inest ei. vnum illud
est predicatum aliquid de aliquid. vnum in significat hic de
illo. hic illud in hic. et magis a' quod dicit in predicam non
artificialem de artificiatis predicat et non illi de
nubis dicit in uenetis nota non significat sed ay in
cedit. ix. vnum vel dicit quod est uenit ad primum quod non est aliud
unum est per hic. quia si non non sicut non potest denota
tio et in obliquis predicari de omnibus sicut hic individui
sic. Sed hic est dubitatio in quitatem non et genus sic
statue ex dicit quod illud genus est non sola pulcrum
sed et non sola pulcrum. sed illud non est non sola pulcrum.
sed non pulcrum negatum. Sed dubitat et multi in reliq
accidit et non solum quia est dubitatio et multi
accidit et genus et ei dicit et dicit et fortum quia est.
et id dicit non quia est et multi et fortum quia est.
et multi dicit quia est genus et non et multi fortum quia est.
predicatum et non dicit quia est genus et multi non sic quod sic
genus non nicet et predicat de multis non sed quod sic
genus non non dicit fortum. Et a' dicam est ab ay. quod de non predicat
est fortum in illud non est sic intelli tamen sola fortum predicat.
hic ei fim est non et dicit sed quod utilitate predicat
fortum. et predicat in recto et non est genus de sed hic et
indui. ut significat quod hic est hic et hic significat ay id
dicit. quod quod adm in illud predicat acc sit fortum de m.
sit in aliud differens magis. s predicat fortum quod non et
reuerti si fiat nul tuly ei non est predicatum non.
dicit ei quod illud predicat fortum de non et hic est non et si
dicitur quod sola fortum. sed hic non differt quod non et sed
predicat de quod. preter hic quod dici quod sola
fortum predicat aut fim est aut dicit illi de fortum predicat
dicat. vel dicit potuit predicat. Sed mutatur quod
pl de toto predicat pl ei significat ab loco pte aem
genitem in quod illi possit identice suum totum non predicat
de suo toto. hic. g. non dicit quia dum est uterum ut
dicit nigum non cecit nigum. s non hic de alia.
si fortum solum. sed pl significat ab aliquo genitem in quod identi
nite intelligat totum et non identice hic. quod est quod
quod. quia id sunt in hic et predicatio sed predicato in identi
nite est aliquo specificatum et vel particulis in hic
definite non hic specificatum. hic. g. vnum dicit dum
lignea vel uetera quod est dum est quod hic sum non ligni
lutum. vel quod est ex ligno vel luto. s dum est fundam
tata vel pictura vnum dicit nul hic. hic est quod hic fundam

tū ul' ē pt ē fundamētū ul' puncī. s' hō ē al'. i. qd'
hē aiam l'ē fōr ē aia. ul' hō cōr aiāt ul' hō ē cōr
pt. al' ē ñ recte pdicat cōr de hōe l' al' ue m uī.
q' ē de pllōrīs pdicatīs de ll'ēcīs. ñ ē d' cōr al
beo lz albū. i. q hē alledinē l' i q ē alled. ñ ord
m d' fōr. sz firmata. ñ qpōt m lz mē l' mle.
s' ñ fōr. t cū m i ōīb' lī m pdicat' lī fōr lī pt
lī tōt lī pullio. lī qāz de alio dicibile. h' acīn
talr dīr de pdicat' ū itelligat' quō rel dūlay
rōnū t diffōnū ocz ēnīy de le uīcē hē t ōt pt
sē pdicari. hūc g' t hī tr ōīb' le tuet opīo p de
in ō'lam. d' a' hay opīōn iuōr sit ñ ē h' tūc iq
rect. lz h de in p t ei uniuēte in dīrille sufficī
at ad sol' eqēm fōtūn i pnci h' ēl. Qn g' qr quō
m p' sit una i ōīb' sl'ul cātīl. appt q' m i qlēt
qlēta d' d'una gnē t h' ab ōīb' lz li qlēt' ab sl'
i sua ēēn p' qnō d' q' ē una nūo. sēd q nna pt
analō ēēn uēz le munit t tuet rōīb' sūdēīl et
qllīb'. Qr' a' tr'nd' sit ad rem i pnēta q' ñ sit
q' ēē mobīl' una gnē ñ sē ñ nūo. pz ex pdēīl cuidēt. Si q
nō nullū tōt a' opposīt q dūm uniuēte m i spūalīb' t cōr'lī
ū pnci ōē. et sl'ul p dūm ap i. ri. meth. u d' q' slū mo t imo
nlīn tōt unū pnci ōē. i ei p mobīle itēdīt cōrle
t p' imo spūale. d' q' ut sumit i slūm imo p slū
etīa ei oīo ē imo. t qū ē i gnē. t o ñ uēte p
h' m i ēē spīlz cātīl t cādē cū cōr m. Ex dēīl i
lī cā nō q' tplex ē m aut tplex stat m p' ipsue
dū qlēt' p ēē. t p qctum ē fōr. aū ei ē spīt'al'
aut cōrl'. et h'. aut i cūlīmū i slū aut cūlīmū i
slū. vel sic aut ē cūlīmū i slū aū i cūlīmū t her
aut cōrl' aut spīt'al'. aut ei p d'. aū sit nata aū
sicu cātēl. q' ad ia' redit. p g' m ulta. sū m slū sta
tu p ē debita l' fōr cāt nūm. sīa ē debita l' fōr mag'
tīa ē fōr l' ir'ndēte cātū gnā accēntū p ipsue
cādētū i qlēto m' p'hica tīa a' t ultīa ē m p de
q' qlēt mag' m'. media a' alīq' m qlēt' pmā a'
cay h' qlēte metha oīo media ā et ultīmā. sīm
alīq' mod' sic mastīn ē p' ex'mutatōīb' phil me
tha. m' t mathē. Ilō g' q' m sp' stat dīm pre ēē pre
ñ. sz ultīm pz ē i hōīm cog' ne. p' ei icrpnt cap
nosē m i cūlīmul gnā t cōr t ñ p' sūdūcēt se
ad alal sic ex suppōīb' cāt pūē pt. et io ulu

alū' mag' d' m illa q ē gnālīū t cōr q de illa
fit rel motu manifesto. t l' tere lucz sūt q
phia ap t i q' aū. hñ dīffīnū i. hñ. meth q
ē i q rel pt ē t ñ ē. t si q ñ iudū q' t celo ñ
fit m l' i spīrīz angelicis ul' i aīa rēīlī. de tūb.
et sic de ēīs m ōīb' i tēlligend' ōē. De hīrudīne
meth' ad ōēt alal spēlātīl t q' uī ñ sl'alēīz qul.

Ia tem' ē redire ad qpōīū. uidēz de hīru
dine meth' ad alal spēlātīal t ēī sūp'
qpēta sit ad alia duo gnā spēlātīū sēīay se
ōrīū. m' restat uēr quō se hāt sil' ad uēīz. q'
ēī an slūlēnat l' ōēt alal spēlātīl t ū q' sic.
q' uā ē de ēntē sūp t alie de ptīalīz ēntīz.
sē qū d' p' q' mīēay ōīz alie sēīē dnt tīn ēr.
qū ēī ē spēlātīā p' ēāy t p' pnci. ii. d' ay i p
meth. Ēr h' solūīt p h' q' sic sūdēm ē q' ad
slūlēnatōnē tā rēqrūt. vnū ē q' sl'm slūlēna
tē sit ex aqūē rēqrā sl' slūlēnatīl. alūd q
i adrēt sit rel alīē gnūl i n. q tū nata sit
facē unū ēī sl' alēnātīl. p ēēcōnē alīq m
ēēnlē. tēīū q' dēcēdat de m slūlēnātīl i slūlēna
tā. p' alīq m ē i meth t alūl spēlātīl. ñ tīn ōī
no. ēnl ēī ēūdīt i qlēdūtē meth t alia ēnēia
ptīalia. ut p' ēā t itelligētīe t cōr' slū dēñ ne
uīat ad pnci mot t lz sl' ēntē simp' qlēto
sit ēnēia ptīalia de qlz qlēdūnē ptīalēs spē
clātūū ñ tīn sl' p'dēīl ēntīlz ptīalīlz q oīo q
sēdūdū sē a meth. Sēdm ñ ē i. q ēnl ptīale
ñ pt adē dīn ozām qēhētē ēnl q sit alētīal
gnīl. t ñ q' ēnl eo q' ex ēnl ñ. tēīū t ñ. q ñ
dēīat meth. q i alūl spēlātīl sūpp'nē. lz
explānādo t alīq m ūnīcādo. ii dīz i iiii. meth.
et sic d' p' q' t ñ dēmīnd t' nl tōr q sūpp'nē
t alūl. ex hūl pz q' h' ñ slūlēnat l' alal qūl
qāīm qlēt oīa sic ñ logica slūlēnat cāl ē sic
de ōīb' sēnīom. sic meth de ōīb' sēnīū sē
qm. sīr ēīē meth. Si a' q' ēīē h q qlēdūre
oz sē sūi ptīatē de ēntē sē ēnl ēst de qlz ptīa
līz ēntīlz qlēdūt ut nūy dīm est. de qlz ñ qlē
dūt ptīalē alīe spēlātē. Ad' q' pt tōm
cū assignatā n actū ē de ortu meth. t h'
qd assignat q' mathā t phica qlēdātō oī

q m' ppe dz uī.

·32·

Nō. q. ta rēqrūt ad
slūlēnatōēm.

no sterior est et exterior per quam est. et illud sequitur
a nobis et nos sic corpore demonstrare oportet. et ideo ille
non possit illa extrema ostendere. quia non methodus
ostendere est magis specialis et de rebus magis remotis
a sensibus et non secundum non agit in hac methodo. et quia
ei terminus est in rebus et a sensibus remotissimis. et non in se
cundum illas. ideo de illis ostendit quod in hac specialia en
tia sunt ente et a sensibus remota. et debu
ut de illis alia specialia sicut oportuit. nec
oportuit hic dicere. Sed quia est scientia de ta
gul' et scachis non cadit in dubitatione sensus. quia non addit
unum addit sed reliquum eo quod non addit tertium alter
gnomon. quia tertia scientia alia specialis sicut dubitatio
methodi est eorum quia non addit tertium alterum non addit
quod ulla ideo est quia non dicimus est methodus non solum con
sidet ente simpliciter. sed et quidem specialia entia. ad quod
necessitatem attingere considerationem aliarum specialium. alia
quod considerationem eorum sicut in rebus reliquis est
de prima philosophia. aut sicut hic quia est specialis. et
non sicut de tangulo et scachis. in eorum est quod considerationem
et remotionem a sensibus. et ille considerat quia sunt specialia specia
lium entium considerat et ideo cadit in aliam scientiam sic
non est de tangulo et scachis. in eorum est quod considerationem
et remotionem a sensibus. et sunt dominus geometrie dominus
tes pulsationes tangulorum et dominus pul
sationes scachis et ludorum. uterque eorum considerant
magis tangulare in abstractum a materia physica et ad
abstrahit ab ea. scachis in considerando sic sic et
angulus et equus. et ideo equivocum. et ideo non cadit in consi
derationem de scachis in aliam scientiam a tangulo. Sic quod non
alius specialiter quitedam sit eius methodus tangulorum
sic una scientia non sibi ea collatio de tangulis sit eius stu
diatus. Si ergo quare methodus non pertinet dominus
de scachis in aliam scientiam specialem sicut agit in arme
et specialia entia sit sibi ente simpliciter. sicut nunc arme
ro nunc simpliciter. Sunt enim simpliciter maior quam unus
de scachis dominus a genere in genere unum est sibi a
liis solis in genere pulsationum genus triorum non possunt
stare non in genere pulsationum genus triorum et sic hinc
pulsationes genere nunc armo ad pulsationes nunc simpliciter
illic de scachis dominus. alia a sic se hinc pulsationes
genere specialium entium ad pulsationes entium simpliciter quia
est. pulsationes genere ludi. tangulorum et aliarum hi mag

nitudinum et numerorum et aliarum specialium entium sufficientes
sunt et dominus ex genere illud aliquid per quod non hay
interdum quod sit predicatum entium simpliciter. sicut numeri
predicamentum genus aliquid simpliciter. dubitatio
dubitatio et hic. et ideo non delegatur hic dominus. Si
a' quod quia methodus hic quidem specialia dominum
num oium et dominum. ut de quibus affirmationes vel negationes
hic. de distinctione lin quod non est potestas dominum
de quibus est. sed non per hoc delegatur tamen sciat de
monstrando sic. n. de ay in iiii methodo. et alia specialia
aliqua dominum sed per se et non dominabilia. et ideo non de
minat. et methodus. sed aliquid terminatur ad ex pla
natione in abstractum per certatur et sic de ay
quod non sed quidem genus dicit et est scientia nunc
et sed quod sufficientem. vel quia unicuique sufficiunt i
gnis suo. Sed quod dicat magis distinguendi quod
uterque est quasi dominum et quia sufficiunt unicuique
i gnis suo non tamen dominum distinctionem et non dominum
bilis. non quod in loco posterior iacet non per de quibus hi
specialia delegatur dominum de aliis scientiis spe
cialibus sed per explanat. et sic dominum de
clarat. quia in ut dominum supponunt. et hinc magis
et quia non sit fluunt specialiter specialiter sed hanc methodo
ca. sic non sit fluunt ay in entium in predicamentis hic
cognoscere in ut. Sed per quod et est hi scientia de et est pri
cipium specialis sed ay et alia sed sunt et familia
tes. hi ei quidem ente simpliciter entia potestas quia ma
gis a sensibus remota sed. alia non quidem alia entia
minus nobilia et minus a sensibus remota et per hi delegat
hinc ay in illa. et non ut ay non delegatur per sensum et
per sensum usque ad pora intellium et intelligibilia oio.
et ulra ad nobilius usque ad nobiliora. hi de oceu
methodus et hic dicit ad alias specialitas scientias ad
per sensus substantiam. Quare scientia specialis dis
tinguitur per nii. sudol nunc et non dubitatur in
demum remotat una ratio Ex predicamentorum .33.
colunetur de toto scientia specialis sic in an
dum est specialis est de rebus divinis et sed rec divine
ds et oia quia ad scientia sed per sequitur in hinc a' quinque
et. x. genera entium quia sed. x predicamenta. dz quod scientia specialis
tam de oibus. x predicamentis tractare. quia est quod non sed dui
de scientia specialis de dubitatione predicamentorum quia sic est
aliquid per specialis de substantia sic est aliquid

de qualitate. et sic de aliis. et si non deberet in distingui
scie per priori. qr. et si de oculis sic accet in scia sic
clarius qz non estimat diminuti ut et in qtte ei
cc. ad q. vm. e. q. speciaciam oz acte p posse
huiusmodi iuncti oculi de oculis. x. gnitis et sic fac. tz no
st distincte scie speciate penes gna u deberet
qz non possit sic a qtitate non e rec una in ut
sufficiat esse unum sibm scie sic non qualitas non rlo.
et forte multo minus non ei uniuocate esset noi
qualitatis aut rlois in aliq gne qz sic rec una in
ii. pracedit et precedit eos in sit illa possit studiri
scia una. Ff qia p di pro st hic ut dicit in q. de
rec. pp q scire hnt et accni p rec qz st hnt ut dicit
te illi cmoi st rlo. qn. u. et hn. soz phi ancia n
distincte scias penes gna priori non potuerit ppe
et ygrue non debuerit tz uia alia rectorem et qre
diosiore elegere distinguere tec scias speciatis
penes tz qe ee in motu oio st sequi a motu
oio et medium ire tz sic studium e p ay in. meth.
e ei scia sic de illi et ule abstinet a sigliari sig
to penes duiscol gd abstractois eia penes dui
scol nil qlicaedn duiscibiari dnt gna scias
gd e de itelli si qz hi sit scia et n de scn sigto si qd
tale e. penes duiscol gd itelligibiliu qz mag
ac mag a st sto h et nc remouet et ad itelligibi
ria accedit deberet statui duisca gna scias sic a
q in motu st oia uni moi abstractois st et remo
tois a st sr ex alia ptte q a motu sequti unius
moi st e qz hi et q in medio st qcta e motu p et
et e tellin sequti cu abstracta oia uni moi st pp
qz nllo m genci iu posse si distincte hoz tu gnm
scias speciata. et q maiestu e qz moi qlicati
onu cu abstracon et remotoon a st mag fac scia
et duiscitate qz et qtiz. duis ei scietes w multo
tecies qlicare hnt tz duiscimade sic ex pdcis pz
et ia stati pcebit. e qz in oi gne pricu si a ro
cinatis et ad pte hq n ppe e illi gnis quod et
tacis sip e si qz hi prim ad methia. q a spirale
ad ppis nis sigloz gnm ad duisol scietes. sicu
ei oio q pcedit mot et spec cor in iiu cu spiual
cu cor ad meth. spirale et q ad hi e methia q
di pricis speciata qz de aliq ptte entis in pti
he qlicare. tz rce entis sit qz qlicat qis
e. sicu a mo oico cora qz cor solu ppe mouet
s ay. spirat ad phie. ut ei ppia in s qz mo exerq
e et ppe mde qlicare ei pnci et ppiaci. qti

tas a' aii e all' aii abstracta et precedit ii. tuco
a' pnci mot p m pprinet ad phie. sio in pti
ad metha sic ex predictis plan e. q de limi
tois metha phici et matha dm e. q' sicut
a' aii cocedit mot aii anecedit q sic mot ad
phie ptinz. q anecedit ad meth. s ad mathie.
q. g. nl' po l' ipo et pullio et pulli qualitas sequi
e mot et ro nl' qlicois st tos a' et ad qlitas
sigia e sic qualitas in qnci aii qle et qcitate qi
tiate phica et ce pprea e phice speciatois. aii
qti abstracta a in phica et ce pci ptinz ad me
th qlicatoni et pti ad methica. sic et qi tas
qui qin qcitate hie a' et diliqo st ut tuc sci
scie aii max aii oio qz ut tuc qi st oque po
ad rece discetao uta qle n ad speciatu
phm ppe ptinz. tz ad alem. s. ad ethie ii st
pcebit. scie a' nie ei sic mot et cune qam
ex motu scibiliu et scuu phice qlicois st.
et ro phie qlicate deriat mod scienti et itelli
i nob. Iuhiciouet tu itue et ulniate hoi
fce n ab ex tz ab ie ut phie si ad phm p
tinet. et ito ad meth. ptnie. scia u spiuu se
pcior et mod cor itelli spirat ad meth.
sic et cor the qlicato. acto a' qia e phica
et spirat ad phie. si illa q e de qdrupica motu
i siu quci esiteat et u. qia aecedit phica u
acto di q n e i pdi et acto spe sequti p se q n
e e motu phico. acto et for p et p naluliie in
pdi sic q p m iforz e forte acto e m i se
unire et ab aliis distinguere acto item for coi
lil ab lo q so aducit si nl e acto ui ee m
cyrcie ppuci acupare q oc et si q alie st
hi. ad methica pranet u ex precedi uqua
pullio u qia e ppe cia. s. q sic p mot phie
ab acto phica et h prim ad phie. qia ppe
s. qz recepto rei pul n hice et tal si qtos
tat v se mot phicu ad phie spirat u recep
to spor ab itellu humano qi aecedit mot
phie ad in meth ptinz. e noi e recepto for
et illat i m q aecedit motu et mutabili
tate de qz ua aii tace e. s. ro a' pti studet
i sicu ut ictetal et duiscal. pti i qti. ut
ecle et iecle. pti i qualitate ut sale dulle.
pti i actis et pulliul ut puer fili et mare i
hus studet et n e ro ppe rei sz hnt ud ri
et ro ad eor qlicone spirat ad qz qlicato

rnē qlibēt ſpēt ille rel vñ altiē aliq̄ illa
cadē ī qlibēt metiū. ā ī qlibēt mathē. ā ī
qlibēt phica. certū ū g̃ nā tā. ſ. qñ z ubi z ſic
qz ſt hic iudicē ſt ñiū dēlicte ex tpe z loco q̄
cadē ī qlibēt phica ad phicē pīnet. hic ā
qz pī nīl ē z pī arcalicā pī ad phicē ſpēt
ū cutis pīl unguel z hi q̄ ſt ñiū hic pī ad
metiū q̄ ē oqtel z ñ ſpeclatē ū cumica gale
a z hi hic dicē ſcī. de hiul g̃ g̃nibz. r. ſpēt ad
ea ſpēt z ſ pīcē z phil hiā ī uētō dēliāt
tiet dē pīcē ſpeclatē ſcīē z li q̄ nū ad h
deciata ſt ad eay ſpeclatōm z ī qlibēt pīt
net p mod iā dēm. ū ā ī ill dēciata ſt q̄ iā ī
uēta z expedita ſt ſutile agnoſcit q̄ ī ea pī
t ē. de pīte g̃ phice q̄ ſpeclata g̃ tīn adpīet
dēm ſic q̄ ad ore ei z pīū ei z ā ad umitatē
pīū z diuīōm abūnē. De ortu illi pīt
phice q̄ ē de rebz hūāl p actūm z ſ machale.

Iam restat de illa pte phice dēiare quo
ortu ſit q̄ de rebz hūāl ē. et h ūē unū
nē nūiata z ī o dicam rel hūāl ū ſciam ei
mōſ. hūt a' rel hūāl q̄ ab hē fuit q̄ ñ ſt
ñ oqtel nīc z ſāl et eay effēt. de oqtibz hūa
nis z eay effālz z ſciā practica ſū oqtiā.
de ſimōilz a' z eay effālz ſimarial' ſciā ſū
logica pte logica dī a logos q̄ ē ſmo. de ortu
z ortu p ordiem ad ſpēm dēt.

De ortu ſciē actē ī qī z ei ſiō. finē ac diffīē.

Ortus pīcē tall ē. oīa īōī appetūt ſ ay
liz ñ appetūt ppē ñ q ñ hēt. id ei q ē appe
tit ad ñd' hīē ē amor rei iā hīē. appetit ei
ñ hīi qūtē ī amorē eiūdē ē poſitū ſic ſpēl
z hūdo qūtē ī lētiā de iā hīo. pz g̃ q hō
appetit īōnū q ñ hē. lz īōnū ñd' hūū p ūtu
te motiuā qlēqm z ei oqtēt. ſic ā medita
tē q ē actō alīt qlēqm z ei q ē eiūd' alīt p
fecto ſic aliq motu ī ī ſeu l' extrinſeco ut
utq q ē actō affīt qlēqm īōī q ē p ſeō
eiūdē affīt. idz bñ d' ay ī. vi. metb. q ſic ē.
ūm z flin ſt ī cōpne ſic īōī z malū ī irrb
tel ei ñd' hītal ſi appetim motu aliq pſe
qm ū appēdim mdet g̃ ſō mlta ſ īōna
ēt ſpūalia z cōlia q ñ ñ motu z actē
aliq obtinē g. et q facili obtinī poſſet
ſi artificiali ēdēt p q z q̄lia qm z quo
quil īōā agēdo poſſet obtinēri ſciāl pīcīall
exercitauit p q̄l dīgēt ī ortuz finis ad ſi
glā g̃ īōnoz qlēqndi z h ſciā dī pīcīa ſū
actiā eo q oqtnet hūāl z oqtl qlibēt z ort
t ſic iā pz ex ñlī certādo bñ hūāi z poſſī ob
tinēdi optīē. ex hūāl ſiāt de q ē h pt phic
tāq de ſiō qz de hūāl oqtēbz z effēbz ea
p. pz z finis ulīl. ſic ei ſpeclatē finis ēt
ūm. ſū pīcīō hūāi alīt p rī ūutitē ſic ac
tīē finis ē hūānū īōī. ſū pīcīō hūāi affēt
p optat īōī. pz z dīffō ei dp. ſciā actiā ēt
pt phic ē rel hūāl oqtiā. pp ad īōī hūānū
qlēqndū. vl ſic pt phic hūāi affēt p ſcēm ire
cēt p ad hūānū īōī q dēliāt. Si q̄l aut
obiciat q tota h dīffō quēit ſciē ſpeclatē q
mediatē q̄ īō uctē ī ſpeclatīl ē ā actō hūā
et h'm q ille p dēt ē ad īōī hūānū. d' qcā
actō q īōī dī qīē z pp. z ſ qēm acceptēm
predic oīo. ſ. pp ūtī dīta ē iā dētā dīffō. De diē
actē p ethicā z mechanicā z de ortu ethice
z pīū ei z de ſiō z fine ac diffinitē.

Bonū a' hūānū aut ē ſpūale aut cōrle.
Aut g̃ oqtiā pp īōī hūānū qlēqnd' ūuē
ta. aut pp īōī ſpūale ūuētu ē aut pp īōī
cōrle. q̄ pz ethicā dī z ſa mechanica. ort
a' ethice hī īōnū ē hoīē ſpūale tū ſ chacto
licos q̄ ſ anticq phic hīcudo ē q̄ phi plīm
uēūt felicitatē. ſz catholicē p hīcudiem. h
ſ ūutitē cātiō ñ pt plene hīi ī hīē uita mē
ū ō aug. li. xiii. de tri. tū ſ oqtōnē phicā an
ticq mlto ꝛ ctiā z lūm uita dī uiliōnis ig
norātiā uidētē alū plene poſſe acqīi z hīi
ī hīē uita. de qbz uidētē ay ſtulte q poſuit
q felicitas ē act p ſcēt q ui fallar poſuit hōi
nē hīē ī hīē uita ſi ſic p ſcēuauerit ag ēt ſ.
ſ ūutitē p ſcēm ū ei poſſī ē. et locut ē pp
de ūtutibz qlucrudialibz tm ñ de theo. hi
trudiem q̄ cēt ūlī appetūt ſ aug. li. de tri.
xiii. v. d' capelēdē actiz retinē de hīcudīl
uolūtas una ē oīm z hoē ī tēio de qlol' oīs
mortalū cā q̄ mlt phicū ſtudioz labor
exercet diuīso q̄d' ille predic ad unū tū hī
trudīl tīm uitē p uēūte z q̄ uel phi ñ p
uenerūt ad ultīm finē hōī ſpūal' ut īuēi
rēt d' fruitōem ē ſūmī īōī z ſtetērūt ī

.34.

.38.

.de ortu

.clm

.finis

.diffo

.30.

.de appetitu hoi.

.ūtutē.

utrute q̃ ē ad illū finē ñ tñ oī m̃ ctrauīt pōnē
tes utrutē ꝓtēm ⁊ actū ꝓtēm ꝑ utrutē dicēs q
ſuetudialē ē hūam ꝓtēm ⁊ ut ē ſuetudia
l ⁊ act ē magna ꝓl ē ꝓtēs hūae ī hē uita
q tñ ulti dicāt ducit ⁊ ē dispō ad aliā utrutē
ꝓtēdēdē ⁊ ad illā oīo ordinādā ꝓ phōs ꝗ actīna
de utrute q ad ij flā ñ erat ꝗ diminuta ⁊ io ñ
ſuetil ē cathō qlz dr misericordiē plenā de bītu
dine ostēdit utrutē. Qr ꝗ qlidē bītud illi
⁊ ille de ſuīdū ſtruit ñ ē q ñ cōſolū aut ſtruit
ī ñ. qlitt q bītud pt acqri ⁊ optari. qlūc
uetē ꝗ hēt quo ⁊ uenīt q ſine utrute hū
ñ pt. ñ ut ñ ꝓ acqrēdā ānī ieiōrē ul exercitē
ul uētīs ⁊ mar ut qlcūq; uidētī ꝗ q optā
ut utrutē cōgnōscēt ⁊ ei ſpēt atq; opāt ex qlz
ē ⁊ qlibz opānīz utrutē ꝗ ēnāt ſtruēt augēt
⁊ qlūmādē. ꝓ ea ñ hōēt hīnc īdulta ex arte
ēdica q ꝓficīnt ad utrutē ⁊ sic ad bītudiem.
cōpnt phī arte ētal regla ⁊ ꝓcepta ē h. hōī
nū ⁊ potētū bē uolūtatis īstructa addicēt.
et h qdē qgē atq; uelīt fecerit ut lucia oīo de
mōrīz hōīm tollēnt ante ꝗ ꝓ ēnt dimīnu
erēt ⁊ utrutē ꝓficīnt. aut ꝗ ꝓ ēnt ꝓficīnt.
⁊ h ſcīa ex magē nēcia erat q ēr hōī ēnt ho
minēs ignorārēt ⁊ qll ⁊ agrīō hūāī cordis
ꝓnasē ī malū ab adolescētia ſua ⁊ q tēptamēta
mīlīformia hōīz cōtēruēt ⁊ ēdām ignōrāt uītā
mōralē ꝓfūnctia. Sic ꝗ orta ē ethica q uīt ꝗ
ēī uocabūlīm a mōrīz dūā ē qll hōīz nūcū ītēr
mare ⁊ dr apd latīnos mōral' qī nōē ⁊ qr hō
nēē hēt ut sic bōī ītūtū apd semīnū ⁊ ālīa
mūlīā ⁊ ad fōēcūdī ōī ī ō h ſcīa ī ōīz hōēm ītī
tuit ⁊ ītōēt. et ꝗ h trēs hēt ꝓtēs. ꝓ dr mōnālī
ēī. ul ſolūtīa ul mōral' nōē ſtūū q sic dīffī
ꝗ lib. li. ij. ēth. c. xxv. mōral' dr ꝓ q' mōs uōdī
hōēs apēcīt ⁊ ītūtū ad ūtutē ēdēdā ꝓpārī
t. Hēū dr ꝓcōnōmīca ul ꝓuāta ul dispēsātīa.
q' sic ī dē dīffīnit. dispēsātīa dr q' domēstīcāī rī
lapīēt ordō dispōnēdē. tēia dr ꝓlītīca l ꝓubli
ca ul ciuil. q' ī dē dīffīnit. ciuil' dr ꝓ q' tōtī
ciuitātīs utilitās admūīstrat. hūc ꝓtēs bū
go dr. 5. vic. sic dīffīnit. ſolūtīa ē q' ſīn cuīā
cūctīs ſēlē cōgit cōtēnāt angīz q' ūtūtūz
ñ īuīta admittēt q' ñ gaudēat nūl' facēt pēī
tēd. ꝓuāta ē q' familiārī rei ōffīm mediātē

qrōnēt dīcīq; dīstīnūīt. ꝓublīca ē q' rei pu
blīcē cūrā ſēqrēt cūctōz ſalūtī lūc prudēn
tīe ſollēcīta ⁊ iūstīcīe ūlt ⁊ fōrtītūdīs ſtabīlī
tātē ⁊ pūcēt tēpānīa mēdēt. ad hāc ſcīam
ꝓtīnēt ūtra cānōīca ⁊ cīuīlīa ⁊ ꝓxīmē q' ſcīū
lē dr lē ꝓz ex effēū cāp. ſtatūūt cī ſtēī audī
ūt ꝓtēs dūūt lūtēs ⁊ unūēz q. t dēbīt ē ſīm
mūtā redē q' totū ꝓtīnz ad regīmē ⁊ ꝓcēm
uīte publīcē ac cīuīl. ex hūl ꝓz de q' ē h ſcīa
q dē hūāīs mōrīz ⁊ hūīūs rēīz ad mōrēs ꝓ
tīnētīz ꝗ q hī. ꝓz ⁊ fīnīs. l. ꝓhēō hūa ꝓ bo
nū ſūū ſpīrūāle bī bītudīs acēlīcō q' ī dē est.
ꝓz ⁊ dīffō tal. ethica ē ſcīa ē hūānōs mō
tēs ⁊ tēs hūāl q̃tēnū ſpēctāt ad mōrēs ēquītā
ꝓ utrutē ⁊ bītudīēm qūādā. vl lē. ꝓl phīc
ēquītā ad hōīs ꝓficīēm ꝗ utrutē ⁊ bītudīēm.
De ortu mēthōdī ī gēnāli ⁊ ēī nōē ſīū ⁊ fīnē

Ortus a' mēthōdī ī gēnāli ⁊ ēī nōē ſīū ac dīffō.
Ōīlē ē. q hūa aīa ūlīt appētīt cōr unīrī. et
ūlīt ōīndē dissōlūī ab eo. ūlīt ⁊ bonū cōr appē
tīt ⁊ malū ēī ōdīt. ut ūlt apīī. nēmo carnē
ſuā odīo hābūīt. ūdēt ꝗ hūa rō carnīs mīlī
plīcē dēsīdēt ad cōcūrrēdē de ſēīpsō ꝓuīdēdī ī ſīn
gūl' ꝓpīū ſpēcīēs ſollīcītūs cēpīt uīdēt ēī rēs
cōrlēs ēī mōdō fōrīsēcūs a cōr ſūo ꝓssē ē ēē
cōrlē ſpēcīēs ūīdūīt q a dō ꝗ plīcūs ꝓ hē fīnē. et
ꝗ ſūcūū ⁊ mēlīūs dēcētīūs ac ōcīūs ſcīrz ac ꝓssīz hō
nēstātīūz cōrlūz ſpēcīēs. mīlēplīcēs artēs
ſpēcīēs ārtīūm ī rēīz ēxēīōrūz ꝓ ꝓprīū cōr ex
cōgītāūīt ut ārtēs ēquītūm ūēstrūm de lānā
⁊ pīlūs ⁊ ēquītūm armōz de cōrūo fīōr ⁊ lī. dīc
⁊ alīās mūtūl ⁊ sic ūlte ōrtēs ōrtē ex dēlī
dīo īnēo ēcūrrēdī dēsīdēīūz cōrlūz ⁊ ꝓssīblīta
tē h ēffīcīēdī. hēc ꝗ omēs ꝗ ūī nōē mēthōdī
dīūī ⁊ adūltērīūm. ēī nōīātōīs tal' allīgnāt ab
lūg' rō. cū ēplēr ſīt op. l. dīnū. vñ ī ī pnā
cānūī d. c. ⁊ r. ēt ī. vñ ūlt. ꝓdūcāt ēīū hūī
mūrētē ⁊ ārtīfīcīs ē ē ſēgrēgātā qūāgē ēt
qūētā ſēgrēgātē. vñ ūlt. qūīētē ē ꝓrīzōma
tā. ep tēū. l. op ārtīfīcīs ē ñ sīc ñīlē īmūtāt
tū ñ ut ꝓ mēthōdī. ī. adūltērīūm nūcūpāt
qādm clāūūl ſpēcīēūūcta mēthōdī dr. Qūālī
ē op ārtīs ūmūtāt op ñ sīc dēclārāt. q statūā
fīdīt hōēm ītūūt ē q dōm fēt mōtē ūdīt q
sīc mōs ānīs ñ rētīnēt ī ēacūūīnē dēstēdūtēs.

finis.

·dīffō·

·31·

·ethica

·ethānīca
ēst dr.

·ēīūs op ārtīs
ūmūtāt op ñ.

·Sbm·
·Simil·
·dicto·

·38·
·qt dnr arcel·
lidales·

·39·

·Arbori·
·tectori·
·slaugo·
·Agricul·
·venat·
·Medicin·
·theat·

lz descendat mox ad quallet ira dni & circu
me cleuada erat ut descederet cel lz se imbr
& grandinet ni teniret lz mox a se dimitteret. Si
q pulsu ventorum iuenit indut alia qeqz nal
cetria q dam liu grnis opimito ueltiu. corrar
ci anbit arborem & pena tepit uolucre et
pisce squama & lana ouem pilus qz uuimen
& lethal. et cathena cirche opiunt. n lu ca pm
dit n & hi hirtiz aliu & n hoi optunt ei ut n
ill prudet q libi partis idustria neglecit
sbuenire. hoi aut creatur ro q oim terre
gricul n opcunt sim i tabulz prudet qpp ro
ne & arte h c qe pe iuenit ac pyre & terre
ra mlto magis in clarer ro hoic h iuenien
do q a n hmo clarullz & ro & n solu i n
lz i artifice mlto p pdicad acz laudad e. h
e g ro qr arcel dni mechanice de qlz plete
agnu sbnge de s. vic. i li. suo. de oscultio.
lc pdit pz q e sbm i mecu. c. m quis corl i
q alicq ag ad suplemtu corlu nctu. Cpz q
sinul. c. sbuenit huanis nctiz corlulz. cu hoi
huanu corle q i id redit. pz & dicto qil to
ti mechanice sic. q qu e arcl ul scia oqua
te rel hual corlel pp nctrel corlel tollen
dal. vl sic. pl phie oqucia i tpz huanis cor
lis huanu sbsidu. et pce cor ictedit. et
arte arcel a mecu dni lilulel.

Qua u iste ortet al in terram mecu on
cue & alie lilulel vn rem noi mecu
redim ne u estio qgrue d pe qr arte ol di
cue lilulel e ro sbnge. i eod li d pe ce. vna
qz lilol. i. expedito & exercitos aimo ittit
eo q clitie de ir caul dispuat. et de hus plm
qz a secu plm se moti sunt. alia. qz auctqz
tm milit. i. nobiles i al strue qlueuerit. ple
bei u & ignobiles i mecu pp pericul oprmdi. cor
lis ei opp plus eez plebei & ignobiles. ciu a medi
tatoris & studu pl nobiles u mieqz sbqua
tonu qd qgrua sic exercitato.

Ec dione & sicl mecu sc. h. de. s. vic.

De mecu i spiu ad d sl g q lngonus
sua de ipis tal e ai sic mecu qi & inua
biles & ap natiz duial duile tu pei vii.
i gnaliz mtiz cal qpte de ue sic. vii. mecu
sic sc. vii. lilulel arcel q cuu & gdruuu co
plent de g hng qz. vii. st mecu gnales qu it
pnet ad exercitel corpl. c. lanificiu. arma

tu naugo. qz. iiii. ad iculec cor. c. agricultu ue
nato. medicina theatru. lanificiu & ipsu qrunt
oia gua texendi. qlucdi. retorqndi i u lana
lino pelle. pilo. flacrl & uuimlz & denarcu
ra qz arma dnr qlz istrua. ue nauticl bellica
& hi. q. istral lcia & n solu qz istrul uctut. sz
qz er u ea efficiat. & ad ea sperat oil u lapi
du lignoz metullo & hareniaz & argillaz &
he dual sper. c. architectonica. & fabrice. Ar
chitectonice pnel te cementaria carpentatoria
et fabl. malleatoria fusoria & sculpto & hi.
Slaugo qrunz cem negociatem i emudis uendn
dis mutandis qz uiciz domestical & pegrinal.
Agricultu i. iiii. qlistrie. c. i terolediis ag c nemo
rilz pascuis & ortis. Venato qrunz ferinad an
cupu piscatu & aem aqrunt elioz lapiz &
poenu & ulr oia officia pistoz. cirurgie co
coz cauponu. Medicina qlidit cerone & opu
nel. exercel u exercioz ue acrisl moz & qe
te & hi. tu iciozel u repletone sanatone
sepnu ungua & accinia aie. cinoi st ira
letitia tristicia angstia & hi. qz h teputa ad
sanitate qsert. et ieputa ad egrtudinem.
Opunel qlidit tu iemullioz ue potion electu
ariozz & hi. tu et potioz cinoi st empla
stra unguenta et syrurgia. & h quae in carn
ne urendo secando suendo. In osse qlidad uiere
restituendo & qie istra cadit elioz & potenu
qlidato qlrunt dnr e ptinie ad uenatorem &
qlz dulol recipe hz tem e. vnu nazi ilot ag
culter c. In penu. celariel gustu medicine.
S elioz apnt ad pistinu macellu & carna
prunz. sz ue lapiz ad medicina. theatru
scia ludoz d a theat nuicupata & pp ad lu
dend quiete qlucunt. sciez i theat cin lud tiet
sz qz lge celebrant actil sicl dnr a ludi u d
i theat u gesta recitant. In gabilic u corzeal
ducunt & saltant. In gymnasiis u luctant.
In amphiteat u certant i tedulz cetl. ill dnz.
In arenis & pugilet exercitant. In cimis
& rithmis et musicis istric. & odis psallent
& alea ludunt. In sinul u tpz collepnu dozz
laudet concluit. addre a q lu dol ut legiti
mat actiel nuiant getilel. qz tepuo
motu ill allor medlant i cor & leticia a
mel repulant. vl q magis uu qz nec finit
plm alu ad ludend quiete. uolunt de iacta

Ste. hug. de medicina.

ce loca ludendi ne in ludorum quericia faciantur
prohibeat aliqua alia facinora prestent. Hic ponit hug.
de S. Victore de septem mechanicis artibus. Circa hoc
duo: quod ad hoc artes septem mechanicae sint utiles.
in hoc etiam de hoc quod septem ad lanificium multa pertinent
li. xxx. c. xx. et decem species de septem ad armatura
cod. xix. a cap. vi. usque ad xx. et in li.
xx. a c. iii. et ultra hoc in li. xviii. a principio usque ad c.
xv. et in li. xv. et per totum et in li. xvi. a principio usque ad
xv. c. de navigatione vero vero in li. xix. a principio
usque ad c. vi. et ad de septem ultra c. li. vi.
De septem ad agricultura li. xvii. c. i. et ii. Secundum
ei ad rem medicinalem septem de qua et totum
lib. iii. De hoc quod septem ad theatra li. xviii. a c.
xv. et decem. De cibo et potu et ad medicinam
pertinet ad venationem septem et pertinentia li. xx.
c. i. et ii. Et ad venationem septem multa eorum de quibus
est lib. xii. et de quibus est. xvii. Et adhuc non quia
artes mechanicae quae vitae et digna inventa artis.
Et quia quod sine hoc artes non possunt exercitari et
cibus et potus et multa alia pertinent ad facilius
per ea reddit. Sed ei videtur in generali multa pertinere.
Hoc illa et utilia. Et propter theologiam quae non oportet
artes illiberales. Non de mechanicis nulla dicit. De
divinis et septem mechanicis quae pertinent multum.

Quidem a nobis sunt primo hugo et certum decretum
quod si oportet mechanicas septem artes quae
dicit. Sed hic ut quidam genera sunt dicant septem artes in
mechanicis septem artibus hililiis per aliquem multum
genus poni apud antiquos quia sic in ea per septem
in duobus et quibus in quibus tractatur in nobis
in ponendo apud catholicos et magis detestandi et improbandi. De quibus
in libro eth. xviii. c. lx. sic spectacula crudelia et turpia vanitate
non solum homines sed et demones nullis illecebris
prius nisi dicit esse tanto esse certa islamia cum improbi
theatra cum apparent delectant et attractant hu
mane et luxuriosi ludi. Dum ei negat quod stilla pertinet
fieri tanto pugnaciores esse quod demones
appetit et in hoc ita per resistunt. i. diabolo et
pepul et opibus ei. Hic ergo quod theatra non sunt ponenda
ad ecclesiam. Id a. quod de ludis licet esse catholicis
non catharis thubi et bia et hi per loca et ergo esset
esse reducendo ad medicinam ut colligerent lib. illa per
te medicine quod habent certones. Et tunc nulla sep
tem mechanica habet locum. Per architectonica poni tria

ut illa sepe ab armatura et tabl. utrum lib. iii
at et dicta quod fac principia ad armatura et
architectonica. In nuncupatione. et ge. nullum est
quin una ars generalis non dicit per illos quinque
quod ut ille spiritales aut vertuntur predicentur illi
generales aut ad illa ordinentur ut ad finem aut
ab ea quinque ut prius intelligitur. Lanificium non sine predicatur prius de arte facta
primo texere latere et de arte facta primo
uni colorus. Sed de arte vendere vel emere
di. Prius predicatur lanificium et finis est ab eis vel
totum ex quinque tantum prius intelligitur. Sed non est sic de ar
te exercita in lino pelle vel pilo. Nulla est hic prius la
nificium est. Sed si prius non est ab eis finis aut to
tum. Sed si forte est notare illa arte quod hugo no
mat lanificium arte vestrum vel exercitum. vel ad
a. n. quid significat nil omnis similes artes exercitat la
na lino pilo pelle et hi pelli quinque eo in quod ars
generalis dicit quinque principales. Cod. in de illa quod uterque
navigationem est ei quinque delectat et quinque medi
et quinque medicinae et geometricae et perspectiva et mul
tis modis fit et navigationem pro nu delectat nota
ri mercatura vel rus medicinae ita quod ars namque
di ad ipsum reducere. Et illa quod nacte agricultura
pro dicere tire cultu in vi. et principat ad ne
mora pascua et ortos et non ad solos agros. Et illa
quod venatio est detrahat quinque offa pistor car
nifex coquus aucupium et oio cum cibos pecunia
et lapis apertum pro vi nominari cisterna vel nu
tria vel ad a. n. quid significat. Si et talia essent no
mina generalium methu vi quod alii in pre posset
spiritales methaicae quinque. Quod pro genitum quod pre
tetur hugo in duobus corrigendum est. magis catho
ice in vi. vii si ut dicunt quod sit. vii. ne pro. qui in
detur septenario artium liberalium cum et quadru
vii. possem dicere quod ipse tres. quod in magis cum
principes ad instructos col. et tre cibus cibaria vel
nutria et medicina. et quod. iiii. alie. quod in magis quod
druvio. principes ad structos col. et vestria vel
coquina. armaria. architectonica. materia.
De ultra artium lib. talis dicione primo tractat et
distribuit eas primum materiis quae ac tempus in repu
to adplicet et sollicitad. tum nec iuvilis cua
genium ad ea quod modum phi prius quidam. tum quo
in eas et finis magis manu operibus non
tecte habet quod phic solum in tacet superiantur

Lanificium. Contexta.

Sanugo. Mercatura.

Agricultura. tire mor. venatio.

cisterna.

quod. vii. mechanicae vii. liliilis.

·Q1·

et nol aymu exercel lum zi euld' iecqra tu
qz mea uarul mouc distingu posset et i ua
ruc nuul · ullam a uidw necitate qr i ea unua
luz artiz ponam pale septenariu n qm q
gruetia apparete ad septenariu artiu lulu
lu et to rte facle uetu pylz anq mecu q no
facle ad am ulnz reducet. de hul g sufficiat
q ia dcu sut. Quo scie petrice pertinet ad phi
am. z qz po dnr arcel qm scie.

·Q1·

Quic restat qo de dil artiz petric qmo pone
qz phic. no el ui dcie nuari ie scial tu
qz lgia de uliz e ut onor i p polt. sz ethica et
meca po de sigilariz lte q de oymiz z oymiz hua
mi aymel au sigilariu lte z sigilariz ac et lin
gla tia tu qz scia de necul e ti id o ay. sz ethi
ca z meca de origetiz qab hua vo pedet. th iv
se exredit ad phica q de origetiz e q gnant
z contiuite y magna pte. Sic ad q phia de
spectacul z petrical scul ti eq p pdicat. sz analo
lice sill de demtro z dialectico z rethoricho sillo.
et sic dem et demne pp q z de demne qz. q et
demne illi z ycidari. z io ti ea pte. n ea p iuci
io phic i petrical sic i spectacul. sz ni i spectac
cul oiuz ellenlr ut putuit l. y dicete ab lte
tem i eqtl. y qul g n tte scae aut disciplinc i
oiuz ecclr exercendi. Ad p g ad q hi q o ay scia
ee de uliz o de scia demta. et id primet i ad spe
ctacula pte phic q ht demne tuce z demostte p
tuce ad ut dez ay i ethi. n g spedit tum sigilaru
qdiuet. slo tu q sic petrice z scie lte z petrice. ili
q scie lte spectione hmt q ai. et uul spectacul assi
ne. et hi ety spectacul pte lte ulia e. ili a q petric
lte ie qc e scia po oymdi z sic respiciunt sigilaria.
tu. slo q sigilaria uagta p se z pte sigilaria a p
acenl sigilia tm. arl ay domuficadi qlidic mod o
pandi i qstructe dom supli q e de n urtil petri
et p se z n m ag respice hac dom q illa n p arcenl
l. i q artifex hz nuc oymt. Ad lin ad q i q o
ay demne ee ex necul ad oyctal z pcilliat
demostratial pzinz. qlet lte mactie. z u attig ad
scial petrical pte ei nz demtie lte nz ex necul.
sic ei dez qm. sic p ech. ay. Dua e io discipli
na sii scam z arte. qz disciplina sii scia e eqo
ex necul pzinz z p se z p q ymz z dmul z imedi
atil z caul qlol. l ex qlolz q ex tallz qducit.

·Dua ie scam et arten.·

tag n qnguatalia z alia qlacem ex p multil sa
ctifice scel sz sy cad. arl u ex hul q tregne acci
de. z ex qbz n sy una pz qdoic sle. sz alu z relicq.
et talel u o lte diia z rtelo. vtiz ei conat ad
ntiz pzel qdoic z n suadet ex nette p pte al
tum. et sil se hnt pzel mecu qtatalel ut gu
bnacia z medicial. qm ei q ad salute adiuetut q
p pul eqme iprein tedet. z e oia adiplet arcitect
e u arcu pcepta app sine erudet. et de q hi petrice
sae q dnr arcel z dnr uiuucel l po. eo q ad uiz
sete hnt. ut ei i oul recepcia eay m ut z po de
eo q nz sigillati potel e recpe. ueu z talel ar
tu uiuucel z po dnr qm n ex nette acenet alch
pte qdoic hnt. sz u re relicq. g g qm i petri
de scie arcel dnr sui uiuucel aut po. et n ex nec
ul qdudet. n alcum pte tm qdoil sic scie de m
tie. sz ex hul q tregne accidet. z nc una pte
qdoil n am. io dn ay q dicet sufficiet de eau
b methodo si p sibita m manifestet ctu ei n sile
i ollz qred' simonuiz z j. amabile g de taliz
z ex talliz dnet gste z tigli uiuucet ostedet. z de
hul q ut tregni z ex talliz dnet talia z qdar.
cad' z de qdudet. cad' z de qfirmat i ho ethi ci
to p pnci sic dicet. oil q et ea q facieda lte pmo
tzpz n ctu dz d. qm p m pmet iqredulte ea
a q i eqpiliz lte qtentia nil stul hnt. qadm mz
ea q et tanicate. adhuc mag q de sigiliz est
pmo n ht ctcudicin. mz ei sp arcet uzl narra
te iedet. cz a' eol q sy equat ea q ad tpe lte nec
de. qadm i medicia se ht. i grub natie. z sic ia
onsiu e ey petrice n se ex necul. g ad q phica
n sy ex necul qludit uz ex nette aliam pte
qlol tm sz qnz reliq. q testat tata diuisi
tal opion ee n ua. multaciel z qlindit pzbu
bua q in uiuate lte sla ut p hi q supponit stul
ee i tpz sic pnct i unea cladi qlud. tpe n ht
pnci mz tine. i ee ctu. z p e ea p multa sla qm
qlo. set ex hi q mot z tq supp nut ctiu qlude
ee am sum ctia. z hi e qlo n. z p multa sla. g
i nul aliul se ht phica. vmtu sed q e phica
plinz sit de origetiz. z petrice de origetiz: dis
sile tm. origetia ei q cadet i qlidne phica sit
origetu nata. q ut fregnti se hnt uno mod.
slo origetu ei q cadet i qlidne arcu petrica lte
sunetia z io erratica eo q ab hudno appteo et

·Simoet tegredi lte macia.

·slo. Dua m origetiu i phica z i petrical scul.

qllio pucunt. dicu uc mlt'ū. alū tū lūe nata sic
acrit ī qcertūlūz artiz. uc ī medicīa z naugōe
uc pcem ē. z ío ethica z mecā ūsticuit ecā ciam
eoz q oñdt. c nec phica ī oūz hz ī mlcic. sz magīa
cuit oriom z hicālē eorūc. hē qcigūū de qlz qli
dat phica sē magī remota a sē z magī ulia q ulla
q qlidant pticie. et cā ē. q ulla stuc ī cola spectātē
z ulte deleādē ad eqonec q sē ī sēcūlūz sīgl'artiz.
z ē ulla. z ita plul sē phica de rē phic z ne scic q
pt phic q dr pticia. et ío ī q plic hāt ethica qm
mecā. tū q de uobliozuz ag. tū q ad nobliorē finē
ordiat. tū q nobliouī ē eorūc. mag ei ē itellual'
z mūl cōual' q mecā. et pz analo phic ī hūc oūz.
p ei z magī incīt ūa z ēta scā ī metha z mathē
tū magī ī metha p dig cly. magī a ī mathē p
to m denūdi. deū mūd z pcūl ī phica. ē adh
mūd z polit ī ethica. ulcio a z mūne ī mecā sic
pz ex dūl. Ne distinctē scāz spectātiaz et pti
ciaz pēt spectom et pcī.

Q2. Postq ad de pte phic spectātia z ad de pte pti
cica cerūū dicūū ūc oz de eaz adūucē qnc
ad dīc. qīo q quo distīguāt pēt spectōnē z pti
cū ulle q pticie sē sīt z spectātie. oz ei p utunc spe
cātia ocēplan q utunc pticia de tem oqm. eqū
lo spectātie ñ cū pticia sē. nōnc ei arismetica acet
nūol addē adūucē z cbtē alūucē. mlt phcare
et dicē z radicel eoz exercē. q oīa sē oqcē. sē ūnc
musica dicz ciciarizare z cante tibia z hī. sē ūnc
geometria dicz mēsē cōm dimēsīōm. vñ z cuzpētarū
z cōtarū p ea oqmē. sē ūnc p astronomia scic tpe
nauigādi z scīandi z hī. vndē q q vnaqz dicz
spectātiaz sit ī pticia. vi q q z spectātie sē pti
cie z pticie spectātie. Et dd q oīc oqcia scīa
ad hē de qcēplatē z eo. sic dīm ē. h cū bñ disti
gūē pēt sīnel pnci itēdol vñ d ay ī so meth. q
sīnl scie spectātie ē uital z sīnl scie oqtē est
acto. oqtel ei licz qlidēt ī eo q agūt tū ñ pte
seruātē de ea pp se qm hz r ei q agūt. q uel q
moral' ul' mecanic qlidēt q agēdo z quo z pp qd
tū finali ñ icēdēt ñ oqnē l' oq. z ío a sīne pnci
itēdo dr acēt. ñ l' a phc q uel legūt disputēt et
qlic q sē aliq actēt. ñ tū sīdīc sua itēdo ī tali
bz actōnbz hz referre eas ad intētū eqnē ī rebz
phicis. s' si arismetic ul' geo dicūt sīgīc z tū
cit dūcas p ticēl lēt z cōmēdēt qcūt ñ sta
cit hī ñ pp intacē eorūdēm ul' alū ipmedā. et ī
oīc acto q ē ī spectātie sē q hī ad spectōnē finali oz

dīant. Ad ea q obīcī sē de arte nauandi et hā qd
sē' nauigādi z hī. dd q q mecā sē z aliq ñ stūte
nate mathē spectātie z ab eis adūcē. q spectātē
mathēm qlidānt eās z onē pp q p eoz q ī ārt
mecā suppōnē qz sē. z ío ille dē mecā ñ pcinet
ad spectātē. s q hī sē. z ío oqm nlla ē. dūce ei
scie sē. ar linē mathē z q ē de mio mlt plicā
tīa z dīsuna z ío nūatā. ulla ei rēt nūoz z mū
dōnū qlidūt. h ñ op qm. vñ ulla ē spectātīa z
oqtīa. oīo q dicī de armō mathē z de audū z
de geo mathē z de machinatū z de astro mathē
z de nauigādi. h mātē uule ay ī p postīoz. Ne
qxone scīaz spectātiaz z pticiaz adūucē pēt
Sed nē accurrit dubū si mecā Club z curza
stūtēnāt scīē spectātie. an eē ñ ne. z q q
uz Quū qr magī stūtēnāt actie spectātie q
ad. t qr nlla actīa stūtēnāt methice. aut
si aliq stūtēnāt dicūt q z quo. Ad pto qr
actīa moral' nlli spectātē stūtēnet z quo se hē
ad alual. Ad sto z quo se se hūt adūucē m
duc pte actie. s moral' z mecā z an aliq ñ
sit una ab alia. Ad p dd uc m ū q ex me
canice stūtēnāt scīē spectātie q uel alie ūne
mat ī eis plenior rō stūtēnatōis ī aliq uz nl
ñ plena. sb phica ei sē medicina z astrō. q ñ
iogē reducit ad metracām q dicīa est. eo
m lanificū z armatīa. z arhytecto z agricultīa z
cinīa rē eoz q qlidānt mlt ūnuāt a phica.
et phica hē dze pp q mlt oz de qlz ūte dūt qz sē.
s nauigō q ad medicīnā pīnz z agricultīa mlt ū
ūnuāt ab astrō pp qlidānē tpm z motū astō
z mlta suppōnt q astrō ul' astrolō hē dze
q. s' ar nūatīa q pp qrīcēt bñ reducē ad ūn
certīam ab ay est. z ar armō ūtūal q pē bñ
reduci ad medicīnā ab armō mathēmatica ē. s ar
hytecto stabl z armatīa q ad mō oqūdi ab ge
ometria sē. qz qū hē dze pp q mlt oz de qlz qe
dūt tūn qz. s' lanificū q ad mō puto ē stab
ay z geo. nūm oī z tertīum stlo z mūtūa te
lay z tōm qlidāt qcēt ī oūz qz sic ē ul' sic. z
eoz de eāē ad arismē ul' geo spectāt. sē medicīa
ñ tū a phica ūnuāt. sz ab astrolō. z q q nūl ab
tno sit q neqt scīri astrolō. s' z aliū mecā sicz
lucēt qz qe sīt ab aliq spectātīa ul' aliqz. et
hī rē m ul' tōz. ul' ncūlez. ita q spectātīa dicz pp
q eoz q mecā suppōnt tūn ex sē. et ea ē. q spec
tātīa ē p se eāē qlidātīa. mecā u eāē ōnūl

et oppos. Ad sim d' q' q' pt et ro gt medi sb
alternat spectatis & n eq. una q. oem oppem p
cedit ueri oppondi eqr & spectatie ut dem e
tendit uniuersis eqr ne & medi oppone et eqr. ali
a. q. spectate rel nilet qlibet & medi oppones
hual & opu sit eadem rel nilet adicta & io qlibet
eadem rel nilet est spectate g ne sit apte huaiis
utilis. & io mle iuuat spectate ad medi & libi
tnat eal & n eq. q. medi sit et apte t spectà
tiam. Ad. iij. d' q medi n possit sbtilenari
methice n ipse. hmi est qlibet rel phical pte
apte sit huaiis utilis ut oici. sz methica n qli
bet rel phical ipse. sz q precedit eal ut pz et pce
dentis. io sbtilenari possit nisi scd. et machi
et q rel phical qlibet sz n ipse methice. sed qm
uis methica qlibet eal q q hi medi a pria
ua entia n pt tm i et pp hi sbtilenatio pria si
cut pz alie spectate eid pp hi sbtilenat ut po
litica est ethica & eid n sbtilenat eo q sz me
thica hat qlibet sit eatot & eorum. mozet
pti & oppones uolutariat q q sit ad uiuendum & ad
uiuendum in qlibet. et si & holum qlibet. n exced
it eis tiol n. ethica a qlibet uolutariat opp
nes & mozes ut sic ad uiuendum ul' ab illa & uo
luntate quin n hat qlibet ut n est. sz ut ut
tuosa e. et ut pnci bonar ul' maloz actoni
bus ethica qlibet huaiis oppones & io dico
quia sz est ho gtie i corpe mozis. hi a qlibet
ipse n pnuz ad methice q ipse qlibet spe cor
tol & phical quietol q q quieti sit. sz solu q
ad ium corp & io n pt sbtilenari methice. sz n
pt sbtilenari alius spectatis q est qlibet iu
tate q iost reb alius q q u sit. et dico in ulc
pnt dicit q uolutariu q n e pnci motum
potest tm uno in age. sz uolutariat e pnci pu
tat age opposita. et sic ad est pnci nobili
ty fl. sic est spectate ordinant ad ethica no
ut ei similent. sz ut ei familiant. sic ei ut
applicata ordinat ad motiam & oio ia eqr
ad op bonu l' ad actone bona interiore ul' exti
orem. sic est spectate ordinant ad pna spectà
tam. s. ad methica & ei familiant ut p eqr
ethicu. eqr nolent eqr p oim ut de
cet ap i p meth & in ulti illi sumu in eqr
q e ea p ordinat ad amore ei & ad oppone
intuere pfam. p eqm upm summu. m tide si
cut gt uideam & id summu bonu habeam & up
fruam & ita tot finis sic spectate ordina
t ad finem ethice. & tota spectata ad ethica
et ei simulat. et sic pz qd tu. Ad. iiij. d' q si
cut est spectatie familiant methice & eide
sbtilenat qq finis ut dem est. n tm eide sbtilenat
sic oio medi familiat ethice & eid sbtilenat qq
finis. n tm eid sbtilenat. et ei bonu colle q in
tendit medi ad bonu spuale ordinari dz q pte
dicit ab ethica ut s. Amicitiam uiceratiam fa
cilius & melius possit uita moz utuosie de
duci. Cod in & i ippit pribz ethice politica oe
nomica ad morale ordiant. qd ei ho bna a
git integrume cum aut familie ad bitudi
ne ordiare dz q pte pficiend e. et ita bitudo
e finis ethice ppul. tm magis ipse moral q
oeconomice. ul' politice. est ei finis remot
oris oppte scd. & h dicz ay mgiste i p eth di
cit. q oib arc & oib dcrna c acd & eicto bonu
q dl appete ui & cin dicz q pz qd sit dza fi
nis & bonor ipse ideoq a diuisis arcibz tm
at fit e oppositu q pp ipm uolum & alia pp
illu. aliqn ei est gtia i finis. & est ua
cui & iane deliciu. & io ille ultim fit ad q
se alii e bon & optim & in q dr q ipse finis o
pictat finet aliaq actualit e ipse sit fit
oppte actiaq. s. ethice & io i e huanu bon
lit gd statis pz q est actie scie ordinant ad
ethica & ei familiant. n no & & est spectate
& magie ad morale. & fit ultis chaim co phic
e ethica moral. & finis ei ultis finis oim fi
nium intentoq ipha & pribz ei & p qm to phic
ti ois phia & e q a phia intendit ad bitudie
ordiat. tm dem sit q ipse spectatiaq & acti
uaq adiuuet & medi ac ethice. Ipse apparet
istoq uacilloq pte ethice & oeconom & ipse ac

Demu qr q sic dza it pte actu dua .qq.
op & oppone. ut scias q scia ipse dz pte ioa
q oppotia. et q actia & an different. hunc ultr
notationes medi & ethice. et illi pte q in
scius spectatis incit. Et d' e oim. se pmu
eth. q pris gte cultent i actu latine. et
cugia. i oppone. et q pz q p eod accipiedu
pri & actu & pte & actum. sz cugia et .cugia.
oppone & cugiae & oppotu. d a' ide q pris
sit act e p eleetem ly opp. cugia a' sit oppe

nil' uniqq; sic uid' & mot'. ul' nil' dic sic natur
mot'. ul' nil' & mathematica uniqq; sic uid' ul' nil'
& p' sq; mod' uid' intellectua arte. ex q; diffinitiones p;
q; opi' ppe accepta e ipsius q' act'. q; act' n e
ppe n aps' hymnam eqone' clemenia & clemo ut id'
dr. iudicii hoc duoru ppositi unu alteri ppnet
vn p; q' ulla acto sui p'ris q e i spectaticis mag
ppe dr opi' q' p'ris ul' act'. racinato est & medi
tato & hi actiones in intellectu po se s' nim q' s
uolutatis elatem. et p; q' acto sui opi' q e
i actis hui dr p'ris ul' act' q e s humani elatem.
puri dn ifra tdit' inde h dna opinis. q' opi et
mot' ipe nil' acto q' ad manet pt oponē ostitui
t. aut q n d ab ipi oponē ostituit. op' a' e effect
manet ptq' desiccit opi. vm q'ta artiu tis e
opi sola. ut musice finis e cantare gordiet ul' or
gano ut armo s tdicis rocet a musica. Quid a'
tis e ad op' ut fabr' finis e tectoriu ul' mica. s' ad
hi manet ptq' cessauit opi. pt q' igitur scia
d' oprtia e finis e opi & e tis e op' ad. sz differen
ter. q; ulla dr oprtia ab oponē. et h ab opi. q;
q' s ax i p' eth. hic ethica e act' ptet s utrutē
et. ostat inecta e tem p' max ppe ce ad op'. vm
dr uetq; oprtia. sz ethica ab oponē. & mecia ab opi
nis & id' qm. sui p' eth. dicit arte i spectaticam
oprtiam & seiua. & q' oprtie se q; oponē pe
arte scam n reliquit op' manet ut arc actiua
& arc cantandi. tactie se q' p' oponē reliquit op'
manet ut textrinua. & nauistiua. et s hanc
dionē ethica vn dr sim oprtia. q; ei sic e ac
tus ptet s uctiae & mecia p' max ppe seiua se
manet. stellis e op' manet artis seiue. ad manet et am
ma aps' et. sic accit i mecia se oiuz & dico se
oiuz pp arte cantandi & ceiliare hi. q ad medici
na reduci potest et p; nulla q' q; dicit occonect
hui oiuz tal' pte colligi dio q artiu qdā se opi
tie s q. ut ot spectatie. qdā simpli ut oct ptice.
et hux. qdā se oprtie tm ut ethice. qdā se oprtie
et seiue ut mecia. vetq; tm. s. ethica & mecia p' ne
d' oprtia ut p; et ptis mag' tm mecia q' intedit
oponē & op' q' ethica q' intedit oponē tm. vetq;
s hic dr ptica sui actia. sz uetq; oprtia s hua
eleonē. mag' tm stoice ethica. et mag' eligibi
lia se q' intedit op' q' mecia & mag' & indigem rabbi
s discta eleonē. s q' p; de applicte q; dr iuxta ptie
actim & oprtim & dr artiu. sit tm unusqq; p
a accipi potest & sic hnicus legit dn i is ethicu.

..de dna & arte et. Q4.
scam sui discipuli.

Ergo a' q; sup' dicit artes alii scias alii ar
tes nominum esse ppetatis & dna sit ar
tes & scam. sci q' arc dr qm ad hi sic' acz opia
ectat. discipla sui scia qm ex hui q' ale se hnt
in possit ad discrete. qm dm plane poit qm.
se p' eth. ysa sup' posuim qm quo ptica p
tinz ad pham detauum. alia & sol' pri dna.
q' & hugo potest e pdna. s. q' arc e q' sit i sl'ica
m & explicate p oponē. ut architectonica. dis ci
plina u sui scia q' i spectoe q' sistit & p sola et
plicat rocinatione ut logica & est scie specla
tie s q' tales. hie a' dm ui sinuare ay i finie
prst'. dicit q' ule existet i aia pnci e arcis et
scie & liqd' et gnem. arcis e pnci. si u et et
scie. sepe tm qne accipit arc p scia et qq.

De ortu finemal' scie & gnie.

Deq; restat de ortu finemal' scie ad dre.
sci q' q' sic i mecis arcibz e q' p' se i usu
q' i arte ep p usu actie arc. ut p usu fab
cidi fabricatoria & p usu musicadi arc mu
taris. sic erat & i ludibriz. s. q' p' erat i usu q'
i arte. p' ei q' est artis ad rec pi abit & p'm
est ord agrol incurabat & p' est altro p' ctiul
stellay discedet cp'in cap'ciuit & sic de ceteris
erat. sz dn solu erat i usu mlta i eis erat di
minuta. mlta sistua & mlta pua. n mu ia
extincu cay n tm & cam gubnatie. hic fiunt
uarie opiones & mlte erroes & sic i oibz
artibz & scis sic pz i ordiz. adh & i moralibz
et rectitudie ay. qd' ducit q' studio libri
bz dedit tacit uictate & qietate. opiones ee
cate rec n posse val ee uno q' iun e ee cate
re uno in se hie nedo. admirari se vn ee ista
uarietas opionu & q' posz i ill' hm ee & quo
d hm posz iuciri. v. g. ei qda poliunt pnci
pia mlta & qda cm unui & i qda mo qda imo
qda limi qda ilimi. et q' poliunt mlta. qda
finita qda sinita & q finita adh mlta. mois
s' ei qda poliunt simu ipsu ee solup corpis
qda dicitat. qda ipnozz qda scam. qda utuit
& hi uidet plancet ee iucate & ee iucto
ne ei sollicti q' a' un cor mo & nedo ver ee
aut nlis. sz qia de eo n se sil' v. iq retet q'
ee studiem iucatis & cam ceuatois ab illa
prepnit illa cam ee rocinadi ipcia. qtz et q'
s rocinalit sectiee noluit eacp hm. vi
dett & q' q' hum rocinadi ipcia hnet hm in

..alia dna.

..Q4.

nentur et iudicialis. Ideo modus ratiocinandi quem in usu habuerat cum regimine [illegible] et causis ipsi fatigerent reducere in artem, inquirerent quis modus ratiocinandi semper fallit et quis numquam, quis medio modo se habet, et distinxerunt modos ratiocinandi fallaces a veris, et modum verum per illum qui ex pluribus propositionibus conclusionem concludit et illum qui ex necessariis necessarium. Ut sic sciret quis ratiocinationi in scientiis utendum esset, quam esset vitandum et quae illuminat, et ut sciret quid esset illuminans faciens scientiam et quid opinionem. Et sic artem ratiocinandi digesserunt in ordinem et compleverunt et hoc per sermones propositionum. Aliarum etiam scientiarum quae in usu habuerant ad hoc omnes per artem rationis inventa digesserunt et compleverunt, silva resecarent, diminuta supplerent, superflua et falsa corrigerent. Et ideo scientia rationis dicitur ars artium vel scientia scientiarum, quia ipsa est digestiva, completiva et rectificativa sui et aliarum. Sic manus dicitur organum quia instrumentum non solum est [illegible], sed quia est aliorum membrorum corporis et [illegible] tale dicitur [illegible] necessarius. Quia autem non sermo ratiocinativus non aliqua scientia vel disputatio aut mentis conceptio [illegible] et [illegible] quomodo ab aliis intelligi [illegible] tamen non in genere [illegible]. Videre multam incommoditatem intelligere ac addiscendi [illegible] ex hoc accidere quod modus loquendi et scribendi non esset redactus in artem. Ideo propter incommoditatem addiscendi et docendi et omnium mutuos conceptus [illegible] modos loquendi et scribendi qui prius in solo usu erant per studium diligentiam redegerunt in artem. Sic ergo de sermone humano per philosophiam constituta est quae docet artificialiter loqui, scribere et ratiocinari. Sicut ergo aliae scientiae prius fuerunt in usu quam in arte, sic et sermocinales prius enim loquebantur, scribebant et ratiocinabantur quam esset grammatica, logica vel rhetorica. Et iste sermocinales et propter se et propter alias inventae sunt, ut probatum est. Ex quibus patet quod sermocinalis scientia ultima est in via inventionis, prima tamen dicitur esse in ordine [illegible] et ideo ante alias addisci dicitur. Ex huius praedictis patet subiectum. Sermo enim est in genere, scilicet sermo et partes eius. Finis est scientia recte loquendi, scribendi et ratiocinandi in omnibus. Patet diffinitio eius ex dictis talis: sermocinalis scientia est pars philosophiae de sermone docens recte loqui, scribere et ratiocinari. Et haec enim nunc logica dicitur, ut infra patebit.

De sermone utrum sit scientia et quomodo.

Sed nunc quaeritur quomodo de sermone et de sermocinali possit esse scientia et de ratione et modo rationis. Sermo enim transit modo et praeterit, et scientia dicitur esse de permanentibus, quia de non existentibus non est scientia. Item sermo signum est obiecti de sensu quod depingitur in intellectu sicut alia signa sensibilia. Scientia est de intelligibilibus tantum, quia scientia est cognitio intellectiva et sensibile non est intelligibile ut universale. Haec scientia omnis docet per sermonem. Ergo talis scientia fit in addiscente per sermonem et est de sermone. Et ita idem est de quo est et per quod. Sed prius est per quod sit ad quod de quo, ergo per id quod id est. Et propter hoc dicitur potentia quod ipsa in actu et in potentia in actu. Ergo idem erit ipsum prius et posterius.

Ad haec dicendum quod de sermone bene potest esse scientia. Habet enim artificialiter sermocinari. Et ad primum dicendum quod non oportet quod de permanentibus in actu est quod est scientia, ut patet ex praedictis, sed in potestate sufficit. Dicitur enim ecclipsis lunae per oppositionem terrae eius ad solem et terrae interpositionem, et ecclipsis solis per interpositionem corporis lunaris inter aspectum nostrum et solem, non tamen semper est ecclipsis nec hic oppositio et interpositio. Et tamen in huius generationis cognitione nullo modo fallet. Et minimum ergo scientia quae de nullo in ente non est scientia et loquitur de ista scientia quae est causalis et de affirmativa. Scientia enim semper est rei sed aliquando praeter ista scientia affirmativa de re. Unum est actuale quod est modo per se aliud esse potentiale, quando scilicet res non est actu. Sed scientia potentiae sufficit per quam potest ponere aliud in actu. Sic patet de ecclipsi. Et quia res ista in aliquo maiori quantitate videatur quod scire non habet, enim deinde potest et collige et quando non in aliquo visu et habet, tamen esse aptitudo quod est minus quam esse possibile. Aptitudo enim dicitur habet incompleta potentia. Oculus enim caecati in iuventute aptitudinem naturalem habet videndi, non est in potentia completa ad visum, sed ad illa est defectum quod est in potentia activa visiva, sed deficit ei melior dispositio organi. Dico ergo quod de sermone scientia est, et talis quae est aptitudo naturalis videndi et tamen ideo non est visus actu nec potentia. Et etiam modo scitur de truncato quod est aptitudo naturalis gradiendi, tamen non actu graditur nec potest gradi. Unde ad idem dicendum de hac. Et puto quod non cadit scientia nisi forte negativa. Quamvis sermo sit res transiens et plures manet tamen potentia in aliquibus, scilicet potentia est vel aptitudine. Semper enim homo habet potentiam loquendi vel aptitudinem, et ita sermo est in nullo loquente in actu habet esse sufficiens ad scientiam.

Ad secundum dicendum quod hoc est falsum, sensibile non est intelligibile, immo enim universale quod est sensibile est intelligibile, sed non econverso. Et ideo hoc est quod oportet cognitionem ab inferiori et exteriori incipere, cognoscere per sensum et inferiorum. Et hoc patet sensibile per rationem. Et enim non ratiocinatur sed solus intellectus, et ille non ratiocinatur nisi de huius quae aliquo modo novit. Ratiocinatur autem saepe de sensibilibus et singularibus, ut patet in locis per conversionem negationis et huius. Ergo novit et intelligit ea aliquo modo. Ergo est universale sermocinali sed intelligit et non sensibile per sensibilia et singularibus sermocinantem. Ergo intellectus illa novit et ideo puto quod est sensibile est intelligibile et ita de singulare. Si dicas quod sensibile et intelligibile sunt opposita, dico quod non. Non sic enim diversitas sed ideo quod est ipsius et ideo quod est in minimo. Quia multa sunt intelligibilia quae non sunt sensibilia, sed non est sensibile quod non intelligibile. Sed si dicis quod singulare et intelligibile opponuntur, dico quod non. Sed potius singulare et universale. Et non solum universale est intelligibile, ut probatum est. Si autem quaeris utrum sensibile intelligibile distinguuntur, aut est hic reduplicatione et non, quaestio est causa est, aut ratione acceptio vel credendi. Sic modo conceditur quod sensibile ipsum talis est intelligibile, et vel ergo ipsum habet naturam a sensibus acceptibilem.

·Quare scientia rationis dicitur ars artium.

·Subiectum.

·Finis.

·Diffinitio.

·Quaestio.

·Nota quod scientia semper est rei, sed aliquando est potentia scientia.

·Quod aptitudo uno modo

Caecus aptitudo naturalis videndi

hic ⁊ ab illis cap. ceruice q. eccio ūum cē eo q. n. cēt
cap. ceruice a ci q. ñ eo ipso sic cap. ab illis. q. q. cap.
ceruicis ad ipsa ceruicē ordinat. Si so m cē cl. sen. ig.
cētat cē itelli. ⁊ sic cē d. aut ei cētat d. actū cētēdi
ut hic ul ut act. si ut hic sic ñ q. hic ad singla
re cētatōnē ⁊ qēdi dz. si ut actū cē q. hic ad si
gla re cētatōem ⁊ cē cl. ig. cētat h ⁊ nc. cētatōe
sig. lari. q. cē silr distinguēd cē ex pte p. dicti h
q. d. itelli. q. si sumat p hic aut p act ut hic
vm cē q. sen. ig. ille cē itelli. q. i. cl. sen. ig. actu
alr h ⁊ nc cētat cē hē ūm i se q. itelligat ul p
itelli. ñ ei ordo nz rec nz mod rei cētis q. ñ itelli pos
sit. Si a. sumat p act sla cē. q. cl. cē. sen. ig. h
et nc cētis actu itelligis. sim cē. cētinē ei aliq
qm ñ itelligis. sed qcd ultā singlis ig. singlis cē
itelli. mlto po q. hic. singlis ig. singlis cē sen.
mlto ei cl. singlia ilcēt. ⁊ nlin cē ñ itelli. pz q.
ex pdis q. hz sor sic sen po d. ipp pē cē cgā. ñ
cē trīn d. itelli. cē sit ei sen cē itelli. a ⁊ cē i q. sicut
illa ro sa. inuit ei q. d. sen. negat cē scā q. mai
cl sim cē. cē sic phica p magna pte d. sēi ⁊ d.
m ⁊ d. actu cap. cē ei qdare sen. ⁊ cl. p hitiq
p act. ut hitū cē. aut p actū i act. ⁊ p mul du
dz mdis cadit i qlibēne scētificā. cū i m q. cl.
⁊ sen. dcīant cl. h ⁊ nc sig. nata ñ cadit i qlibē
ne scētificā pte. et tñ illo m cl itelli. ut dixi
hz ñ cl cē ulia. ⁊ scētificā. sperlato cē trīn et uli
a p phim. qm q. d. cē causo ul tōo ul aliq sen. d.
tiat. p hic. ab sthic i a sig. lari ⁊ a signato h ⁊ nc.
Si sm phic dcīant mod. log. di ul trīnādi ⁊ io
cētis d. sm. ab sthic ulti a sm. sig. lari
cētato h ⁊ nc. ⁊ d. po i ñ ulicitis sic dcīat. cl
hul m cē q. d. cē sen. ⁊ d. cē sig. lis ⁊ q. cē sen. ñ
repugnat cē ulis. ⁊ io d. sen. pt. et scā q. cē d.
solo uli. p d. sig. lari p q. in ñ cē scā. q. cē sig. la
ris. hic cē ulis. et sig. ur p q. tale cē h ⁊ nc. pti
pue i sig. laribz. hz ulis p q. vi cē ugz ⁊ sp. ⁊ si o
bigl. ar. sen. et cl. trīn idē. cē. d. q. log. d.
sen. sig. nato et cētis h ⁊ nc. ⁊ io sen. i ñ cē trīn
sig. lis sen. ⁊ io d. ulia ñ cē scā q. cē cap. cta et
firma. ñ tñ et hul nego sig. lis uag. q. ab
sthic a sig. lis h ⁊ nc. cadit i qlibēne scētifi
ca. hz sig. lare sig. nat p ctū h ⁊ nc. sing. lis ei
sic ab sthic qd ulis cē. hz tē uc sig. lis cē et qtēi
tū uli qm cto loco ⁊ cto qz ul cto u. et qm d.
sig. p uam id. donatīem. ad. xiij. d. q. i sm
cinali scā qd. qd sl. d. ⁊ q. pl. d. pl
dozet. v. g. cē sen. d. ponēdi ⁊ dicēdi

et faciēdi ordē ⁊ pnēt. ñ ⁊ p ea d. d. ar co
ñtēdi ñcinatīē. sē. ar faciēdi ordē ⁊ pnēt
d. p arte cap. sapiēs cōnes ⁊ pte ordis
i sinil sig. nlz ⁊ q. sig. nlz. et h item cap. cē p
arte sillogādi ⁊ scētēdi p ambiam. hz hac ñ p
ceditur alia i scā sm. q. lutē sē p elq i illa.
Si a. qrit quo d. ar sillogādi ⁊ scētēdi.
dico q. aut i ea d. ling. p sm. cē ierē ⁊ uliq
lē aut i alia lig. v. g. latin. d. latin cogl
lis latinal. pdicti ei sig. lis lutē lo ei lati
nū. si forte ultrīcēd nouit latin. et uliu ñ
et arte. aut lat. ei hy. lpmū aut gallē aut
ag. lē. ul a ydioma i q. qicit et d. tall sig. lis
lic nectē. ⁊ tall sic. ⁊ et tallū quictē tall re
lut de lon. ⁊ et tallū tall. dō p allnēcētēti
a h d. ne p arte cap. cēt quigrie ⁊ scīnt
lēs. et ignorant. ⁊ c sm artificial p
sm. uiualē ⁊ ierē forte addicē. Si aut
qrit de po sm. uiuali qm addicē ⁊ an
sm. ⁊ dico uiualē sm. ydioma iq. qc
p lo. d. q. pte semzupm qdūū dez ⁊ ter po ad
dicē. i. pte i una p dez se i a. sic dez au. ili
. i. qs. cm ei pīū ñ nouūt exprīc affec
tuol nellē tñ ⁊ ad ij nitūē ⁊ q. ñ itelli
gūē gemit ⁊ plorat. ⁊ agitēt emittit
et qdā ōis ñ ill collectia adūtūt hoēt lap
pel ⁊ mod eorz cōtēt aut mod aut rel de
qbz loquē ⁊ pol sm. et ac uocibula audi
tu ill recipiēt p q. suetudīem audire
tuēt. ⁊ qli pte nuctūē ⁊ et quictis
motibz cōlibz lū muctibz qt i loqēbz u
dēt i ñ de qbz locūē sig. net uocibloq et
dio sm. acpuit ⁊ cap. ceuit ⁊ sic p ulū audi
⁊ uidēdi ⁊ ñ ē idulū collugēdi memorie ut dī
⁊ audīt. ⁊ p ulū tlr. qp. mēdi affēcē liuat
aliat addicē prīū ydio eorz ī qt educāt. Si q.
sm. p sm. addicē ulz ad p sm. q. ho ad
dicat. qm q. q. scīa de sm. addicē p sm.
ūum cē. ñ tñ id p sc. hz sm. artificial ⁊ ignor
p ierē ⁊ notū. qz uiual ⁊ sm. i uli ad. mad
artis p sm. sen. ⁊ singlārē. ⁊ sm. unū ydio
simp p sm. nnī ydne ⁊ i ñ cē p id sc. ñ mi
rād cē ill. c. q. d. sm. addicē sm. qz sm.
cē signū totūm ñ solū a designis. hz ⁊ semzup
et qz sm. cē op rōis et rō ñ solū d. igit se i ali
al rel a se hz ⁊ i iual actēt q. ūcē ⁊ lū se p
scā reflectē io sē sm. ciat de aliis rebz sicz
de suo sm. Si a. qrit cū p sm. cēcat

modo syllogisticam quem modo quasi tempus modo logicam
monet per quam homo loquitur. Modo quem est adhibere modo lo
gicam ex arte et prius nullam modo hunc arteis ad
discere modo artificiosi logicam per modum usualem. Si
modo usualem primo se per addiscere si se per discere
ta per numum modo ei in scientiis logicis in
nescientiis logicis. Nunum quia sic in aliis artibus et de
tinc modo ei fallendi ex arte per modum fallendi
ex usu addiscere illpreciendo alios fallentes et
audiendo alios. Quo de ratiocinatione possit esse
scientia et quo quid est habitum unum scire et administrare

Sed adhuc est dubium difficile quod omnis
de ratiocinatione possit esse scientia. Quia ei qui est omnis
scientia nullum unum esse possibile si ratiocinatio omnis est omnis qui
ut sit ea. eo quia tunc illa non est scientia. Et quia omnis scientia
instituitur in esse per ratiocinationem illa et quia est de ratiocinatione
non instituitur per principia. id est ei per quia et de quia est talis scientia
et id est se per principia. scientia ei de ratione dicit instituere
ratiocinationem. quia ratiocinatio non est instituta ab illa. si
si fuit illa scientia per ratiocinationem et ratio ita per insti
tuta est in idem per se. Et id est quia est scientia de ratione
et per ratione. ad primum id est quia id per est esse uno in nullis quia
et alio in uno per unum ut puta unum cum est per possibilem
multorum cum per unum. et circulum unum cum est per centum. et
multorum per unum sic est de ratione quia est impossibile per
centum. aut ut simum. nullus cum uno omnis scientia
quia fundum. Sed hic est quia ratio est instituta ut est
ad in se vel per se. ut ad nuclanc ad aliam scientiam
per unum est simum cum per simoci scientia. Sed unum illum ei
et omnem aliam scientiam per unum ratiocinationem scientia per dicit
scientia. Sed unum per arc. stia dubitationem ratiocinationis et
ratiocinatio scientia cum ait per topica. in dubitatione probleuma
tis dialectica. dicit quia est ut primum vel ut admu
clanc. et quia in experimentis hic de aliis modis ro
cinationis. et tria cum hic est unum ut scientia syllogizandi
sit instituere per syllogismum ut primum vel ut admuclan
te. et scientia demonstrationis sit per instituere demonstrationem
ut primum est ad vel ut admuclanc est. Et per omnem ho
per modum primum ratiocinationem ad logicam et est in logica
simum. Sed unum ad demonstrationem et ratio omnem illorum. Sed
est ait quia sic dicta est ratiocinatio sic et sic instituta. aut ei est dubitatio in unum vel in forma vel in uterque
vel neuter. Et id est quia est in est aliqua dubitatio. sed in
forma non. et non loquitur de dubitatione id est modus ratiocinationis
nisi sed de illa quia est ratiocinationem simpliciter vel quia
modo ei instituitur ut primum est. et instituitur ut admu

clanc. Ita forma dicit non est dubitatio quia uterque modo et
figura in una et eadem ratiocinandi est. In mi est. quia est ratio et
per judicabilem et modi sui recti rei. recti instituti
non admuclanc sed per illum recte accurrit et in per illum quia
et recti instituta ut per illum est in sed ad sed modi sui ro
nem rei accurrit et de per illum per est. h. g. geometri
vel nil concludit quia quia est dicit linea est
a est continua quia dicit et ultra tria linea qui
nunum et hi de prima quinque sed et significat ual recti pri
cabilem. id sed ratiocinatio arithmetica in nihil et quia
plus in rei quia instituitur per illum scientia. sed recti illum non
est accurrit rationis hi non iecunt rei quia modi nu
diatis quia ro accurrit sed illum non est dicit
ille et linea. i. ipsum ad primum vel ulte de per principia
et dubitatio sed se habet ad continuum non sic quantum
tiol in per illum non affirmatur non concludit unum ei
nu de quibus affirmatio non est in illos medi
um quantum. Sed non concludit negatum non est me
dium extremum ab a extremorum quia quia rei ille uni
tas et principia illum aliquid et quia et extre
mum. Sed extremum et medium et non extremum
tertium una est ut primum et a ut postremum unum ro de
est recti sed hi rei principia non sed tiol designatur
cal. ubi quia modi ro sed recti quare est rei facium
rei rei. hi in est recti illorum est scientia et de
sed rei ual principia quia rei illi modi sui rei a quia sed
imbilet. quia nu in bni rei abstinere ad modi arcis et
quidem sol apud se et quare per adinuce eo in
quare per sed quare sed rei. Sed quia de toto medio
et medium de toto primo. id extremum per de toto
extremo primo. vel sic quia per remouet a to
to medio et medium est toti primo. id per re
mouet a toto primo. possunt et per ei quid
vel facultatis rei signare quia ab quia abstinet
ut. a. b. c. non solum sic est de ratione sillo in genere. et
de modi ei est ei spiles demonstrare demonstrat spiles
et per pulcrum et per vel sic et per est ipse ut
eclipsi de luna opposita soli diametri per in po
nere est et hi. ro sumunt illos modi quia sic ei
simum et in demonstratio simum sed per et abstinet a quia
principia et quia per adinuce in eo demonstra
quo rei per per coniunge. Sed et de dia. dum ei quia
rei physical vel ethical vel logical probabilis admu
clanc est et ultra. dum rei sed abstinet et eo in
probabili cal quia de quia per in se stat per logica et
scientia est. cum sed rei sed abstinet si non magis in quia

Nota quia ad per est unum et est et est unum unum.

quo ratiocinatio scientia et quo ars.

quo simum et quo illorum.

88.

quid dialectica

quid demonstrativa.

quid sillogistica.

ars ratione instrumentum omnibus administrans.

scientia.

[illegible] scire [illegible]

logica omnium scientiarum et modus

quare dicitur rationalis scientia.

quare de sermonibus interpretationibus.

quare ars artium et scientia scientiarum.

disciplinalium scientiarum sed quia in aliis non in disciplinalibus magis res percipiunt considerat quam principia. Dialectica est et tollet res secundum totum partem genus speciem. Huiusmodi sunt et hi a quibus tribuuntur loci dialectici. Qui abstrahunt res ex quibus considerant sicut disciplinales quia solum respiciunt in considerando et sunt principia. Demonstrativa est et tollet res secundum passionem subiecti eius. Qui abstrahunt res ut [illegible] huiusmodi secundum que assumitur extremum [illegible] medium et hi et alii considerant secundum modum ratiocinandi communiter dialectica et demonstrativa. Sillogistica est simpliciter. Ars igitur sunt modus ratiocinandi descendens secundum res ipsas predicatas que considerantur a scientiis realibus ars dicitur pars [illegible] et sic est omnium instrumentum et omnibus administrans. Eadem autem descendens secundum modos suos res [illegible] abstractas ab aliis scientia est et est distincta ab aliis non administrans aliis et per hoc non est [illegible] eius instrumentum. secundo modo in subiectum. et sic quia scientia rationalis non solum est administrans aliis scientiis sed et in se ipsa [illegible] artes constituere et constituunt [illegible] constructa utitur tamquam res [illegible] ex alienas. sic [illegible] cultellum [illegible] et [illegible] deinde [illegible] utitur ipso et aliis [illegible] et ipse ea utitur non solum in propriis sed et in alienis. quia igitur nullus sciret [illegible] modum ratiocinandi non [illegible] logice ideo omnis [illegible] indiget scire logicam et ipsa instrumentum et ideo ratiocinando dicitur omnium instrumentum et logica omnium scientiarum et [illegible] modus [illegible] et ideo est administrans omnibus. hoc [illegible] quod logica dicitur modus scientiarum de quo dicit Aristoteles in secundo methaphysice quod [illegible] est querere simul scientiam et modum [illegible] declaratur. Ipsa enim in [illegible] modos [illegible] considerantur in aliis scientiis et [illegible] [illegible] modus [illegible] [illegible] in omnibus est scientia non [illegible] [illegible] [illegible] quare dicitur rationalis scientia. modi enim predicandi [illegible] considerant scientie [illegible] [illegible] [illegible] quia per illas distinguit eas ratio et distinctio [illegible] ab eo dicit differenciam ab uno [illegible] in alium [illegible] per solum intellectum sic in [illegible] accipitur [illegible] per medium [illegible] [illegible] quia igitur tales res [illegible] principaliter considerat logica ideo rationalis scientia dicitur. Alia pars [illegible] quod est [illegible] [illegible] dicetur. hic et [illegible] quare dicitur esse de sermonibus interpretationibus et de nominibus significationibus interpretationes [illegible] res eius [illegible] ponunt [illegible] et nomina eas significantia [illegible] [illegible] [illegible] et nomina primarum intentionum sed res [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et hi [illegible] secundarum et nomina eas significantia nominum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] est res et deinde ex consideratione et collatione rerum a [illegible] [illegible] colliguntur [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] quare logica dicitur ars artium scientia scientiarum. quia ipsa est [illegible] et aliarum omnium rectificativa [illegible] ex [illegible] [illegible] colligi potest quo [illegible] et ratiocinatio differunt. Illa de [illegible] pertinet ad totum [illegible] [illegible] et quomodo ad totum [illegible] et quod [illegible] est eis in se considerate et administrantur.

Cadit autem dubium quod illa scientia que est de ratiocinatione ut de subiecto constituta est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] uno esse [illegible] [illegible] [illegible] alio esse. Dicendum igitur quod eadem est ratiocinatio de qua est scientia [illegible] et [illegible] constituta est et ordinata eadem scientia. sed [illegible] inventa ars ratiocinandi deinde per doctrinam scripta vel verbo explicata. Ars igitur [illegible] est que est [illegible] scientiarum et de [illegible] [illegible] de [illegible] est illa que per doctrinam tradita est scripto vel verbo et eius subiectum est [illegible] non [illegible] esse inventionis sed esse traditionis et doctrine. Eadem tamen est [illegible] que inventa est et [illegible] per doctrinam tradita [illegible] [illegible] esse inventionis est [illegible] tradita est [illegible] eadem [illegible] esse doctrine. sic igitur verbum [illegible] unum et idem [illegible] est in [illegible] et [illegible] [illegible] signo sensibili [illegible] [illegible] ut est in [illegible] est ordinatum [illegible] ut est in [illegible] [illegible] sic modus [illegible] artificialis [illegible] est inventus et in cognitione sola [illegible] post [illegible] est per doctrinam [illegible] [illegible] et [illegible] ut inventus est et in cognitione [illegible] est ordinatus et constituitur sicut in doctrina [illegible] est. ratiocinatio igitur doctrinata est subiectum scientie rationalis. sed ratiocinatio inventa est eadem scientie constituta et ordinata. et dico ratiocinationem modum ratiocinandi ex arte. [illegible] idem est in [illegible] non differens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inventionis et doctrine.

Si queritur [illegible] omnis ars [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subiectum illius artis [illegible] [illegible] quod in [illegible] est. Dicendum quod [illegible] de hiis ratiocinationibus sunt arte [illegible] est scientia [illegible] per doctrinam explicata [illegible] est. sed non [illegible] illam rationem [illegible] sed [illegible] rationem doctrine. sicut enim verbum mentale est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et verbum [illegible] de mentali [illegible] [illegible] exprimit [illegible] [illegible] [illegible] mentale est. sed [illegible] [illegible] [illegible] est. sic ars [illegible] inventa est de [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et ars [illegible] per doctrinam explicata est de arte [illegible] inventa. sed non exprimit illam [illegible] esse [illegible] inventionis [illegible] latet in mente inventoris sed [illegible] esse doctrine [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manifestat.

Si queritur quod arte [illegible] illa [illegible] inventa sit ars illa [illegible] esse inventionis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] alia [illegible] eius est [illegible] modus et ars [illegible] ad [illegible] [illegible] non per artem sed per modum [illegible]

quare scientia de terminationibus et positionibus [illegible]

ratiocinatio

·Cūm ulē ē ꝓ ulē ē.

·Ille unū denotat mlta ꝑ ꝑ ac
pobiul ē mlta.

·Sedm aug. cādor ē cādo.

·Ꝑ rōnatō q. mod rōnis.

·Ce dione scie sinecialis.

·Qq.

·Ꝑ dio sinoi scie
pēt sinē.

ex usu hicū ꝑ studiū. vñ sic ad ulē q ē
pnci arcis ꝛ scie uēt ꝑ ll ꝛ ex ꝑuūtū ex ñ
ꝑ ulē. ē ad ꝓm ꝓuētū ē ꝓm ē ulē ñ ꝑ ad q
dr. ē ex ulit. ꝛ ē ꝓ ulē ē. ꝛ ꝓ ē ꝑnci scie ñ
ꝑ ad ꝑnci. ꝛ ꝑ sequm. sic ad arte rōi ex ñ
uētōē hītā uēt ꝑ ulituālē rōnā ex ñ ꝛ usu
hītā ꝛ studiū dūgēt ad q. cū ꝓuēt ꝓm
ꝑ se ꝓm rōnata ē ꝛ ñ alūdē ꝓ arte q rōi
nēt ꝛ ꝓm ē ꝑnci ordiatīm ꝛ rōnātīm oīs dr
tne ñ ꝑ alā rōnātōnē ñ sb a ē ꝓꝓ. ꝛ ꝑ se
mzꝓm ne sb rōē ñuētōnūl. ñ ē i mūdo q
ē i oī gnē denotātōnū unū denotat mlta ꝑ
ꝑ ꝛ ꝓtinūl. oz q ip denotānt oīa semzꝓm
denotat ē ad ꝓm ꝓuētū ē. ꝛ ro ē q. ꝓm ē
simplicissim omī mistura i illo gnē. v. g. al
tedo ē qnta q. cor ē iest ē qnetū ꝛ cor ē qnetū
q. qtūl ē qta ꝛ ꝓm qtūl ꝑ gm. a ꝓm ē
qta ñ ē alūdē qnta. ꝛ sic ꝓm. s cor ē cādo q.
ñ ficet ei ē cādia. q. cādor q ē iēstē ē cādo
d q. sic d aug. i. vi. li de t. ab surdo ē dr cādi
d ñ cādor. sīl ig nūl agit ꝑ sozin sua. ꝛ sor
agit ꝑ utūtē ut ꝑ actōnē. ꝛ actō ñ alio
agit. ꝛ sequ. s cor uūt aīa sua ꝛ aīa ui
uit uita sua. ꝛ uita a uūt se ꝓm. ꝛ ñ alū
dr. s ro rōnāt ꝑ tonē sua. ro ꝑ rōnātōnē q.
rōi ē mod rōis. ꝛ rōnātō rōnāt se ꝓm. s
ꝛ ꝓ ll dr tne rōnāre sē ꝑ actū rōnāndi. s.
logicā. q ē quūm oīs ll calē ꝛ usū. actua
a rōi ꝑ rōnātōnē iuētā ē rōnādi. ꝛ rōnātō
iuēta semzꝓm i rōnata ē. uno ꝛ mod unūtis
una. dilio dila ulital ulis. sig fīcat sig lanc
ꝛ alia talia inūalia. ꝛ hūl g. ādat latis q.
de simone simp ꝛ de rōnātōnē pēt ē scia ꝛ quo.

Ce dione scie sinecialis.

Consequēt dicēda ē sinecial scia. et quia
sīmo rotūl signū ē q. ut dr ꝓ lo. ad ij
iuētul ē sīmo ut ꝓ lo sic. mutūc ꝓ idi
cia. et sig ñ ē q. tūl ad a. ro scia sinoi tota
lē ordīat ad a. s. ad aliāl scial ꝑ ipsum et
ortu ei g. ē tne pcūlē actū ē dio sinoi
scie. sīmo a ē sigūāt eoy q. nl nota ē aut
ādūāt eor q. ad ij ignota. ē. ꝑ in. ē gmatica
lo in logica ꝛ rectorica. sīmo ei ādūāt ignoti
ū ut notū. q. ē pāt ē ādūāt ē gōni. ām
sz q. oīs duc ē q. ē ꝓ ꝓ. ꝓ. s. ē ꝓ. ꝛ

ꝓꝓ rhetorīl. sīmo g. iqlūt ū ignoti ē thesi ea
illl ꝛ sīt ei de q. ē logica. sz ē ꝓꝓ rhetorīl re
thō. sū rōnātō rethō q. id ē de q. rethō ē. est
a thesil qo q. dr. re cōstātūl unū q. ut ac dis
tert. et h i accnalitz scūl. demōstratio sillo de
tīat i dūbīo ilz phī dia. q. ut ad mūdānl ē nē
ē logicē ut ē hīc thesi ut ad sillm sīt nēcy
ē ti ꝛ duc ꝓpēt. nē ē hīc. ut h. ꝓtū sūmū lo
nū voluptal uē phīc ut h ut g. nātō ē ex qui
est a ꝓꝓ rhetorīl q. ꝛ a rethozily dr q. stūtūtō l. cā
qo. ꝓ sōnl tpiz scūt. et ēl qz ē sīlūtūl
ut uūt nē ēl ī ēstūū dubio rei ꝓūlūtūz dētu
dē q. ūllū ꝓ ll cūnēt romanol nēcūūt. sē
a cōsūtūdīē ut d. ūt. i. iij. top. ōl q. ꝓ. qm ē
quo qlz ānūlūl. q. ordīē ūtūr mūtātō ūlū si
cūūt sic. ālāl q. qlz ānūlūl ē quo qm. ꝓ. h. oēt
i ꝓūo ex lōc. ip top. ꝓnte ūlūūt. ānūl. ēl.
q. dētūdūt. q. ēl sīm qūt. v. i. ēstūū. qlz ānū
lūl ūllū ꝓ. aut q. ānūl nēcūūt. ōl. ūūt. qm
ꝓz dubio rei ꝓū. h a ia dēa dūbīō lgicē et
rethō. ālz ꝓ ꝓ sic. qo aut qūt de re ūl abstē
tā a sīgū. aut de re sīgū. ē. ꝓ ūl negō sīgū. ꝓ m
ē quo ꝓtīnēt phīl. sīm. ordīē ut. ē hīc. ip top.
et ꝓ ē scīētīfica. q. ꝓ dia cūnat. ꝛ ꝓ demōstrātīam
sz ꝓ ūllā ñ ūmēdīātē h. scia sz ut dr ay ip top.
ualēt ad ē phīam dūscīplūūl. sz ꝓ ūllā obti
nēt. qpīo q. dūspōīt ad scīam. ꝓ de mūnūtīam a
ūmē h. scia. et ro sīmo ēqlūēt de hī qē sbcūt
ad logicā. ēēdī a qd q. ordīnūtz ogrūūt cūm
lil dz. ꝓt ē de q. ēqlūēt ꝓ tūc ad rethō. rethō ei ē
ꝓ cūm scīē. ꝛ ēstūēt dēlūūt. hāc q. ordīam gōnū
plānē hūūl a tōē. i. sīē qrī top. u. ꝓōt dūm ūt
logōs dia ꝛ rethō. i. ei ādz qz ꝛ ūē facūltātēl. t.
dia ꝛ rethō ꝛ ānz loci dūffōrē ē ūlūtūē ꝛ ꝓ ūcīā
rōnātē. qz dia ē ūlūs ꝛ rethō ꝓ ūcū. ēēt ādūē
ei q. ōīūūt rethorīcī facūūt. oīs. sīū qūēt sig
ūlārēl. ꝛ ro loci rethō ñ uūūt dia. oīo. aut ro
ñ ādūūtūl. l. li fortē dūcēdūt ad ꝓsōnā sīgūā
rē ūl negōtīū sīgūārē. sz rethōz ē ūdūz loci
dia. qz ūīī ē ūl ēs ūūūtēl i sē logōz rethō ūū
ꝛ ñ cō. sīē ūl ē ūūūz i sē ꝓēt ꝛ ñ cō. sīē q. ꝛ dī
stūctō tū scīāz sīmōcīālūū ꝓēt sīēt ad q. sīūt
ē ēstō. ꝛ ꝓ. sūū dūstūctō ꝓēt sībīcīā. de sīmo. dūstūē
ne ei sīgūātūs ꝓ se ē ꝓ mā. de rōcūātīo ꝓ se alē
duc. i. q. de rōnātīo ē ēstēt ꝛ ē ūlūā ꝛ scīē

·Ꝑ rhetor

·Ꝑ ꝓꝓ rhetorīl

·Ꝑ ūcūū ꝓūl

·dūstūē ꝓēt sībī cīā.

tifica · logica · et rhetorica · et ipse theologus et rectus in
gularis et artificialis et naturalis et rhetorice huius nomen q
ñ ignorat sic distinguit simonem scilicet · q · sit scilicet et
monem dicit recte ligatum q non est · et recte ligatum
quia distinguit q ignorat · Hic est ad dictum et ñ est
q sit dedimus · Verificatio vel sit distinctionis
simonialis scilicet et expressis et ratione.

.40. Circa ia dictum potest forte movere quid quod
dixi quia ab aliis distinguunt sic simonem ligatum · Si enim ut quia aliquis faciat · simo
ni rhetorice et ligatum est · Et sic est ignorat quia
quantum ligatum · videtur quasi vel scilicet ali
ac dual aut male quia ut sit sic de simone
ligatio et alia de rhetorica · Ad quod distinguitur
logica et rhetorica sicut theologia et ipsa scilicet simo
nia · sic · distinguitur in topica · Et dicit et rhetorica pertinet
illa · Sed solum est ipsa quia quantum illa sic quidem
pertinet ei · Ad primum dicit quod sic simo rhetorice ligatur · cum a
liunde ligatur est et aliunde rhetorice · Sic ergo est et pertinet
quia auctoritas nec admittit aliunde et abstinet
ligatur · vicinatur pertinet recte dicitur et aliquo
modo in alterum per medium ut pertinet et quia quia
est vel aliquo amovetur · Et a quia est dicit de simone
quod aptus ligatur sic sit aut duas quod aptus vicinatur · Ad
secundum dicit quod ignorat qui nescit nisi per notum
et ideo qui per simonem quia quadam ignorat est quia simo
nem illum sicut de rebus notis · aliquam est ñ certificatum
potest ñ iudicium quod ignorat est · et ideo sit est eadem ut nuo
ignorata per sic idem et dicitur ligat · tum sit prior est
ligat · Et simonem quod distinguit · sit autem sit prior est pro · sit et
id nuo prior est pro quod autem · Tertio quia quod in notitia
ñ nescit quod ligatur per simonem id sicut ignorat quod
stulti cum incipit sed tyro ut sum et rosae nihil aliquid
incipit noscere tam obstuto oi per quod ipsa de ignoratis
ignorat · Ad iii · dicit quod ratio distinguit per illa quod est
expressus nulla quod est expressus nec ratione est the
lim · Sed illa per se et stabile ñ est expressus · ut quod
ar in dicit nocuit phlegma · illa a quod est expressus
quia est expressus simpliciter distinguit in publicata
in topica · Si quis oibz vel publicis vel capricibz · et
vel oibz vel publicis vel maxime notis et propinquis
quia est expressus aliquid ut oratorum aut sic quia si
expressus est quasi simile · Si quis quia sit dicta si
ligatio est theologia non et demonstratio · Sed ab et ab
ut id dicit est · et sic distinguit sicut logica potest quod
est rhetorica dicitur et rhetorice et dicta est recto per dictio
tonem theologie · Hoc autem in topica ñ intendit de ut ex
ñ ratio · Si quod est nocuit et quod expressus · Sed tum de illo
quod est expressus et ideo ñ solum ñ est dicta et rhetorica quod ex

distinguit publicis.

publicis rationes et ideo sua distinctio ñ est est illa quam
sit facit sed per illi · Si quod autem accidit ad intentionem
eius · Et ortus quia ima sit sine ac distinctio.

.41. Hic de singulis simonia scilicet ad dictum et per de
gratia · ortus quia ima est predicis puta pre
cepti simo iussu tumulis duxit et ab iure bua m
nerit ñ ut calu regis prepetit phie amu
tores plebis et sed logicis et audiens quia modi
tatem est sed quia simonia sit sin arte · Hic tamen in qui
simone qui in quantum est scit per accidens eum esse tonus
et logicis possit suos accepit expunie · tunu
bn intelligunt qui canali logice et iuniformiter
et qui ex arbitrio suo simone ut may simoni
d sing · mun et bn et tardi tot scilicet quia equo
uerit qui mun · quia et mun artificialis lo et
mun bn intelligunt et tardi sbz cum sa
pientes tollere utris iniquitatem et tuendi qd
tollentur per artificio sui quia mun ac uniformiter
may simoni et quia simo per in arte reduci ac hi quia
quia et uniformiter et ipse ac pmpte oia per ipsum
ligatur · legam hi qui tuentur · Hic est gratia
dia ab eius ei per · quia ei gratia est latine
et huic patet sbm et fil et dicto hi scit · Sbm
ei simo ligatur est et quia hi · tu quia et aptus
may ligat cum mutis accepem · dicto · scia de
simone dicit cum ai accepione est ligatio.

Vicio corr quia dia sit per epem et ratione.

Horsica movebit dum quia dixi sbm gratia de
simone ligatum sed quia hi tu quia ag de hirt
et illic quia ñ ligat per ter · tu quia ñ de oi ligatio
ui agit · et aliq uor illi ligatio de qua ñ ag
tu quia et aliquid est dic quia per sic de quia
et quia hi · Ulte dubitabit ad quod dicit quod di
cit quia est ligatio est alu et pri gudicol dicit
utum est scam recte scien et ite logo · Et
ad primum et quia est sbm scit quia quinz oia de qbz agit
est illa aut sic pter sbtial · ut ite gt sed aut
sic pnci alia · aut pter sed hi · quia gt sim et
illa sit pter et pnci simonis · io de ut ag gra
vn ad quia ñ or sbm sic quinc oia de qbz qui a
git tag pter sbtial ut de ut pdicat · Si ad quia
ñ agit de oi uor ligatia · sic de simone ligatio
tio et quia hi et ij quia dico simone utili uor ad
placet ligatia · oibz simo est uor hua iuri
ta ad ligo et placet huan et quia uel oi simo et
ligatio est ñ oi tu est nugo est or simo ligatio
et et quia hi · quia pluc de iaterem ligatis iterdi
t ñ simonis pgse et illa pte quia ligatio est · ut
sic distinguit a lemzuo et quia iniatio est sic ei

.42.

sbm.
simo.
dicto

eiusdem est quod non invenitur aliquis modus sciendi correctus in illo phisice compositus et correctus sic modo. Sed dicendum quod sermo grammatice est oratio congrua, licet quod huiusmodi non distinctum sit ab eo quod dicitur proprium esse de sermone logico, licet quod huiusmodi oratio est congrua continens omnia de quibus est grammatica et sermo congrue ligatus sicut est simplex. Sed sermo congrue ligatus de pluribus fit, et ex oratio. Aliter enim grammatica de voce littera sillaba dictione et oratione tractat partibus orationis singulis singillatim, deinde earum in ligatione et constructione, et hoc dicit Priscianus in xvi libris maioris voluminis. Deinde dicit prout ad invicem earum partes construuntur et coniunguntur, et hoc facit Priscianus in duobus libris minoris voluminis. De quibus omnibus prout ex voce littera sillaba componitur sermo ligatus sive congrualis est. Sed dicendum quod non predicatur de omnibus nisi de aliquibus partibus orationis per se. Si igitur verbum dicitur de isto genere et non discernit ab invicem illa omnia quantum ad unitatem, veniendum igitur quod dicitur tamen esse sermonem non ordinatur ad congrue loquendum vel sermonem congrue ligatum, tamen licet quod huiusmodi plus autem intelligitur quod in quod dicitur totum esse omne congrua. Dicitur enim intelligitur esse isto finem et distinctionem eius a ceteris et ab aliis scientiis sermocinalibus. ¶ Ad aliud dicendum quod eciam que nobis nota sunt ligature plurium aliarum scientiarum dupliciter signo scripta, absque scripta locuta prescripti. Et ideo quod grammatica intendit modus artificiosum docere ligandi, docet quomodo interpretetur, docet modus scribendi recte et loquendi recte. Unde illa diffinitio que dicit quod grammatica est scientia recte scribendi et recte loquendi, ideo dicit eam illa quam sunt docendi, sed dicitur specialis et explicite quam illa diffinitio generalis et involuta. ¶ Et propterea quod ad hanc scientiam reducitur ars dictandi et que est componendi quod poetis vel poeta ex parte qua congrue intendit ad ligandum aut ut prosit aut ut delectet, que duo fecit poetis coniungunt, quia aut prodesse volunt aut delectare poete. Carmina tamen prout ex parte qua numeralis quantitatis est et armonie ad iudicium musici pertinet ut prius dictum est. Est autem poetica sive grammatica scientia componendi carmina metrice. Et metrum sive eius est distincta pedum et temporum varietate modulatio. Et prout ut dicitur est sillabarum et temporum ordinacio.

quia reducitur ad grammaticam

quid poetica

metrum

quid poesis

De nomine logice et ortu, sufficiencia, distinctione et fine ac divisione.

De logica sciendum quod nomen eius equivocum est. Quia ut dicit Hugo de Sancto Victore in suo Didascalicon, hoc nomen sumitur a greco nomine logos, quod apud eos significat sermonem et rationem, et ideo apud illos hoc est equivocum, et ideo logica apud nos uno modo est scientia sermonis et sic comprehendit grammaticam, rethoricam et logicam proprie dictam; alio modo est scientia rationis, et sic est una trivialis scientia divisa contra grammaticam et rethoricam, et sic dicitur in intentione. Et que scientia quidem ideo rationalis scientia dicitur quia aliquid rationis ut ipsa sola rationem sequitur. Sic enim dicitur alia sermocinalis scientia, sed quia docet modos rationis non solum in interiore exercere sed in sermone. Est quod res rationis considerat et sermo nec quibus recte scit rationes a mente per sermonem explicatas. Hinc enim est quod sic dicitur quod tamquam quedam rationis potentis ex necesse scientie consideratio. Sed quia scientia rationalis sit tantum quod motu rationis docet uti artificialiter et sermo quod docet illum artificialiter sermocinari. Hic autem scientie ortus ut predictum est talis erat. Cum in phisicis naturales cepissent opiniones contrarias et in multis errores, quia non scirent quam certitudinem de eis, perpendunt studiosi hoc esse ex inpericia ratiocinandi et quod non possit esse certitudo sine scientia ratiocinandi, et ideo studuerunt modum ratiocinandi redigere in artem et ita scientiam construxerunt per quam et seminarium et aliam artem exposuerunt et ordinaverunt. Et hec est scientia de modis ratiocinandi in omnibus tamen enim illis pro bonorum rationi non solum in dialectica et demonstrativa sed eciam in rethorica et ubi in omnibus arte. Et nos videmus ut testatur Aristoteles sine propositione est de inductione. Hec tamen bona racio in moralia rebus vilibus sufficiebat, que concludunt phisica que tunc est dicunt prius logice consideranda est. Ideo maxima de rebus singularibus et sensibilibus que concludunt oratores que ipotheses pertractant, consideravit doctores. Ut dicit Porphirius alii mecanici logice sufficienciam in modis ratiocinandi et in eius partibus. Hoc quod est considerare phisicas tramandas contingit ratiocinari ex propriis et communibus. Ex propriis dico quum ex talibus argumentatio est que est illa scientia sive in qua est quod tractanda, et sic ex taliatur, sed ut est concludere ex angulis triangulis esse equales duobus rectis per angulum extrinsecum qui equatur duobus intrinsecis oppositis, et est concludere lunam eclipsari diametraliter opposita soli per umbram terre interposite et hoc. Talia enim media sunt propria talium conclusionum. Ex communibus dico quum fit argumentatio ex talibus que communia sunt in rebus omnibus scientie et possunt aptari ad omnes scientias et ad principia omnium et non solum ad conclusiones. Dicitur enim ad omnem methodorum principia viam habet, ut docet Aristoteles in primo Topicorum. Huiusmodi autem communia sunt totum et pars, genus, species et alia accidentia, ex huiusmodi quibus loci dialectici sumuntur. Verbi gratia, si ostendatur triangulum habere tres angulos equales duobus rectis, quia hoc per se accidit ei et suo per se subiecto, et hoc tamen angulorum est per se accidens trianguli. Et si ostendatur lunam oppositam soli eclipsari ab lumine ab illustratore aut solem eclipsari quia absconditur vel pro tenebris est, et huiusmodi in causis eclipsis medium autem accidentibus, et potest adaptari adeo bene aliis conclusionibus et scientiis sicut conclusio. Jam autem est quod ad conclusiones scientificas argumentatur tantum ex propriis tantum ex communibus et ad principia ex communibus, quia scientie accidentia est inventis nobis. Et nunquam cognoscuntur ab aliquibus rationibus ad propria, et ideo per scienciam per media communia probabilia conficiatur opinio et sic de procedendum ad principia eorum. Et sic sit una scientia. Si tamen applicatur ut patet esse quod g

logica

logica equivoce

quare dicitur trivialis

quia sermo dicitur

de ortu logice

per communia et propria

et ubi

alius modus inveniendi et iudicandi proprio est disputationi
[illegible] est in propriis earum disciplinis et alius in omnibus.
quia hic inveniri debet medium probabile tantum commune necnon
quod per hec multiplex et secundum unumquodque aut plures ad eandem
conclusionem et in propriis est interrogative et disputative ex quibus est
propriis. ex qualibet parte tamen interrogatur et disputatur festinando ad
conclusionem et si non concludat propositum ut docet Aristoteles in viii
topicorum et in primo elenchorum. ideo ad logicam que est modus sciendi
pertinet docere modum inveniendi communem in illa parte que dicitur ars
topicorum ex propriis et ex quibus et illa que docet iudicare
ex propriis logica demonstrativa dicitur et traditur in libro posteriorum.
et illa que ex quibus dialectica et traditur in libro topicorum. Aristoteles sicut quia iste
docet ratiocinationum ex propriis et quibus sumuntur ex parte
rei. quia ex parte rei et precedit [illegible] variatur et forma
ratiocinationis eadem est in omnibus. ideo accipitur logica sufficienter
tantum de modo ratiocinandi in genere prout abstrahit ab omni materia
propria, quia ad quam modus ratiocinandi respiciat tamen demonstrator et
dialecticus ratiocinari volunt. eadem enim est forma syllogistica in
utrisque materia, scilicet necessaria et probabili. [illegible] tamen quod non [illegible] abstrahit
[illegible] forma que deficeret de ipsa omnibus [illegible] quia hic est non
possibile. sicut mathematica abstrahit a materia physica sensibili
et non ipsa habent suam materiam intelligibilem ut in precedentibus
ostendimus. sic forma syllogistica et ratiocinativa abstrahit
a materia communi [illegible] probabili et necessaria. habet tamen secundum quod
[illegible] simpliciorem que est utrisque communem scilicet terminos duos
extremos et medium primum ex quibus conficiuntur due propositiones.
de forma autem syllogistica et ratiocinativa in libro priorum Aristoteles docuit
[illegible] componitur [illegible] duas propositiones. [illegible]
tales que abstrahat a materia probabili et necessaria et docet quot
modis et quibus [illegible] figuris et quibus possunt in eis fieri
ratiocinatio in genere. ut in formam [illegible] demon-
strator quam dialecticus. docet quomodo in prioribus modus ratiocinandi per ordi-
nem combinationem propositionum [illegible] et hic [illegible]
[illegible] ordinem [illegible] figura non est non quando combinatio non [illegible]
[illegible] equale et debet esse medium et qualiter inveniendum. eadem
autem ubique [illegible] docet alios modos ratiocinationum qui non
videntur syllogismi nullam vim [illegible] habent nisi per syllogismum et per figuram
et modos [illegible] scilicet ex hiis ostendit de inductione ex de-
ductione instantia et [illegible]. Deinde in posterioribus docet modum
ratiocinandi ex propriis unicuique facultati [illegible] ad con-
stituendum syllogismum demonstrativum et propter [illegible] scientiam non hic facit
aliam formam syllogisticam [illegible] eadem repetens [illegible]
[illegible] syllogismi demonstrativi [illegible] syllogismus simpliciter [illegible]
ad demonstrationem ut [illegible] de materia dicitur esse ex principiis
primis rei concludentes et [illegible]
[illegible] extendendo tamen [illegible] ex [illegible]
[illegible] et [illegible] ex effectu alium ex [illegible]
[illegible] ad [illegible] demonstrator et [illegible]
modi medium dicitur esse demonstrativum et quo inveniendum et ubi
duo [illegible] eius confirmationis sic patet ex communi prohemio
in primo topicorum [illegible] primo posteriorum et ex [illegible]
go [illegible] forme priorum vel compilatio huius sit [illegible]
[illegible] et ideo vocatur resolutoria seu analetica prio-
rum et posteriorum. [illegible] confirmationis potest esse quo ad
formam modo syllogistico principaliter ac finaliter intendit quod [illegible]
concludat [illegible] demonstrativa est. dialectica et sophistica non
intendit principaliter ut iam patebit. sed propter hec
scientiam causat per demonstrationem et ideo est forma syllogistica in eadem
confirmatione [illegible] modus demonstrandi. alia causa potest
esse quia [illegible] videlicet causa esse syllogismum simpliciter quod est
demonstratio. oportet enim in syllogismo simpliciter iudicare de eius et
veritate. de figura et de modo quibus consistit in dispositione propositionum que
unumquodque [illegible] ut patet [illegible] libro
priorum. oportet enim in demonstratione [illegible] principia que
[illegible] vel non. et [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] et certa [illegible] in primo priorum docet
et sic [illegible] est [illegible] et ideo utrique libri

quare vocatur analetica seu resolutoria.

vocatur analetica vel resolutoria quia de [illegible] syllogismi per re-
solutionem eius iudicatur. [illegible] autem est [illegible]
[illegible] iudicium sic patet in primo posteriorum non docet medium syllo-
gisticum invenire. et ideo priorum non docet invenire medi-
um demonstrativum. docet autem in libro topicorum modos [illegible] ex quibus ad
[illegible] scientiam scilicet ex probabilibus ad constituendum syllogismum dialecticum
[illegible] duorum contradictionem opponendo et [illegible] opinio
non ut [illegible] sed ut [illegible] et facile
[illegible] ad [illegible] scientiam et [illegible] docet [illegible] for-
ma syllogistica simpliciter ad syllogismum dialecticum et quia dialectica [illegible] ad
[illegible] scilicet ad disciplinas philosophie ut [illegible]
et ad obviationem et ad exercitationem de ipsis [illegible]
[illegible] finem dicitur et [illegible] ad libri viii de [illegible]

quid docet in libro topicorum.

[illegible] ordinatur ad [illegible] distinguit
iiii genera problematum iuxta iiii genera predicabilium [illegible]
[illegible] et accidentale [illegible]
ex probabilibus syllogismum ad [illegible] problematibus [illegible]
quia non docet [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel non [illegible] vel ut [illegible] vel ut
[illegible] et ideo non est probabile de [illegible] quod est [illegible]
[illegible] ad [illegible] dico de [illegible]
et [illegible] probabile per [illegible] quia non [illegible] non
de [illegible] inveniendi probabile autem de accidente dicitur [illegible]
ad [illegible] simpliciter et [illegible] est [illegible] accidens
[illegible] de [illegible] simpliciter [illegible] probabile

probabile de accidente dicitur.

de accidente [illegible] reducitur ad accidens de-
[illegible] ad [illegible]
[illegible] inveniendi [illegible] in accidente. Sed
in [illegible] simpliciter tantum materia. et ideo [illegible] de inventione sim-
plici [illegible] accidenti [illegible] alius. In viii autem

de inventione simplici.

quod docetur in viii topicorum.

topicorum docetur dialectica obviativa et exercitativa et in
[illegible] due non [illegible] sed [illegible] in [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad [illegible] non [illegible]
[illegible] Aristoteles [illegible] in [illegible] topicorum.
[illegible] docet [illegible] libri necessitatem et sufficientiam

. Ratinatio decepcia aliter dr philo disciplie.

. Sillis ignoratie.

logica. l. qz nich' oz noti de opinicis pnci u dr
ay i pt. z ratinatio in dnicia q dia e pnci ayl
edi uicie z uie uiuz acit decipi icuit u. id
oz logica dciare decep nel q posit acide uie ei
ut uicie z l exercicl ad iun uciat z ciuil ay
noscit. Ratinatio q decepcia sophistica uocat
qz apparz aliq in fiei clam e n fiat q li ac
cidit uie cnicni sillin ipnic alie facilcicil
dr philo disciplie. qz philosophiat ex pnic dr dis
ciplie ul sillis ignoratie. qz fiei ignorancia oiphoic
q e hic fiei opinic scie ut dcz ay i pt. n nulli
z uocit ipin sillin decepcoriu p q noiat ay
i p enlench qz n dr calm. q tn u dcz. z io dci
pit. z ulte philo q ay i p top. z i p post. et uiti
ul alia p mlla fia qludit z ex pnic z pnic
tic ratinat z qludit ex nitte qz n pcit. ne
forin sillogi z q rem dnicpic q oz ce sy ex
hic. de uno dciat ay i cad li e dnitte. l. i p pt
sit. illa u ratinatio decepcio q fit uie sillin dia
i qibz oiz faculcatiuz uirigiol sillis uocit in
top. z i elench de uno e ul elenc. z ulte reu nlci
moil e aut ei fiei q n deiet aut n fiei qz dcie
rer. ulte a fiei q n dz q ie ducit pcin ul qm
flam ad facied hic flm q n deiet fiei rcia
co z ulte e fiz moil. q ay i p top. qz aut pcit
i foz tm. l. qn gncia n trenz. ue oil io e al. ali
nul n e ho. q alin n e al. aut i nn trn. l. qn
ncia io e fiz aliq p mlla e fia z pnul q tn
appet pbi. ut oil statua e nl fig hom ul e
statua q e nl. p q e e z pnia pt apparet p fal
lam acnicl lic. oil statua e ec. z de ec e nle. q
oil statua e nl. aut pcit i nn z i foz. ue oil
ho e al. rlt n e ho q n e al. mior e e z pnia.
pt tn uidi aliq ptl p fallam acnicl. lic. nul
lu pnu e ho. risible e pnu q n e ho. pcunt ei
dia io i foz qz arg ut. a dcitcgne anec. de hi
l moil i elen. agit qz de eo q pcay i foz in
illa pte u agit de loci sophi i de z qe dem
i ei agz de apparenti sillo. z hi e qz pcit i foz. In
illo a e p elenc. q n a hmc. ei io ay dciate
de illo q pcit i nn q id uacit sophi. ue sem
pin oppoit. et ex hui relinq sdi eg dciat
de illo q pcit i nn z i foz. ille a sophi n fiei q
deiet q e lic ex pbilibz z qludit ex nitte
tn ex li decip q p mutit. scientifice qlude
dn qlom ex pnic z qludit ex qbz q solā si
de fiei posit cnoi fiei sillis hiuc de q oza
ta dli cal. ut dz. In qzz g ie e repit mai
et mi aliq i cad e repit ecile. lz i g ie cdra
top e repit mai z mi dlo. g. t de repit q

drin ecile dlo. ulte sillis e sophi n qz e fiei qn
cia n qz sillogizat ex apparentiz z pbi. qludit
ei ex nitte z ex pbi. z io dr sophistic z lui
giol qz e ex qbz ut dia e deiet de ex pnic et
dnitic. vn ay i p elenc. d q p onc bilomul q
drit z dic tn qz n e fm rei io e so. z ulte sillis e
ciuil mod fiei onul de moil dic pnit ay i. viii
top. l. qn oio qludz ad pnic n tn q qui dici
plina. et hi e qn q n e medi ui medi ei. aut
q n e qed ui qed. De uno in sillis uirigi dcia
t ut in ui i p elenc. vnlo. e. et sillis uirigiol et
sophistic dr e un apparent z. ulti z repnitur
al illi q i cad e aio p pnci uocit ay decepto
riu p q eo qz in decepcori e q ex qbz e. e deiet
calm rei pietie z fiei cerie p q. uirigiol q sil
lis dil moil e z de uno q oz moil lol e lub elenc.
qz e dia lic ex qbz et oz arcel z uirigiolul lic
decepcori et qia et ex qbz pcedit ad dia qlud
uirigiol oio. lic ad dnitcne ylo dicep line opi
pitoru ei cad e dicep z io un qcinu ecit e
de qibz et oz arcel z ie ial totali ad dia pnicl
lub top z elenc. q a plibz solz uocari arl inci
qz milt oz i uicie z pui uidicit. et ei dia p
blic qlti ed ul dcl tned i uialibz moil pt me
dii excepcari i qbz oibz n amp uidicit oz
n q medii uicti lic pla z bn qlqdit. sic ei
dcz ay i. viii top. de ind dia q p qlidind si
o qludit. so uti um ul flm. et io ex qlibz. q
mia melioz e q qludit ex flic dii in pla q q
ex uil pluz z pcia e q ex flic z pla et uirigi
olti u sillis tot moil e iucto qt moil ipe fit
iudi n q ad oppnite n e n q fiat apparentia in
m ul i foz nl i utq. et ad ipnite tot moil qt
l eae apparentie lic pn i bo elenc. hic q in e qt
solz d q copica z elenchi lt art iuciendi. pza
qde z pctora art iudi. a maior e ex ptc ba pt
noiato. e tn i singul ad lic de iuctie z ad
de iud. z p pl z mi pnit nitl z apei de sillo di
alec z uirigiolo ad dia pnicz tn qz utz e ex
qbz. tn qz qiqitor cad e dicep ima q h mai
fedie q ay i li elenc. i. e. q a q arguit q elenc.
uciit z h tcitqt tori ctrie qcinuicl. qa
qil pmitcit placito i pnci top z qil lecit
epilog i fie elenc. hic z yz q erat q dni
lub elenc. et qz sillo sophi q tota qicuit qua
ille ei sophi q p alogizat ex pnil alie dic
plic in cptat ad dia. h ad dnitcne uc o
ay i ad c. p elenc. sin a q apparuit z ipo de
illo dciat i pl loziz. ex pcit aliq in pte. sufficiti
di pt sufficien i g ie dcinul tcinadi quoc

. de q sillo Mli. de thop.

. sufficiti

dicitur ay i. uij. libri logice sunt. s. isagogus z pre
dicamenta. topica z elenchi. quia ut dicitur a boetio
dicitur ab unione tio i aliud z medium quia ut a
p quibus dicitur tio. c medio. aut unum quibus z ut
liqui ab illo dicitur. ut sic qlcsit quem tio
adunare ut eorum diacem abuuice. ig aliqd arte
at artis dicti. oz hic arte quondi tio z dicendi
et quibus z dio. qui ut sunt sui enunciationis
oportuit ay dicitare de enunciatione z sunt breuiter
ac ut eorum. et si ad fit libri quarum. si quibus
z dio qui fac intelli dicit recipere. et ut ex
ex intelligo oz ei i enunciationibus qlibet unum z
illum ex quibus dicitur aliud unum et
illum. ita quibus enunciationes aliquas et
ut ue ut fle ut pr ad ei ut ut ex intelligo
idcoq tuit logice cum notitia ut pulchre z num ca
z agere q ad hi q quibus cay z intelligo quibus
z ad hi fiat ay juge. ex hinc ia patet pte tota
sufficien i quic libri z ptui logice ay. cu ei to
cinato sit op rois quo z dicitur qp se q e inc
bz ad hi ut hi z arte fiat z ut quibus ut quomodo
lin z dilibrin qq. q tdit i ppi. sio cay artis
cal quo z dio q tdit i ceti libri. sz qt ratio ut
e quic quo z dio rois sz illa qe ex mox z unu
medii io. ad sciam tici p oz scire quo artificia
fiat quic quo z dio duo tio z ptem. z sio quo
fiat quo ex mox ut dio z me. placet ei p se
et z pma cit to ifam. ex quibus ei dicitur tic
to i quidem. p i pnam tdz. sedm i ceti libri
qz ito quo z dio ex mox z medii pt ee z me
dii simp ab ipsi ab oi mu qd z dico i hi ge
nic nim z libri ut nam sui ee oiz scui ut p
um cti. sel z medii gtii nisi io p oportuit
ee arte tici simp qm oi in gi z ipe z lu et
nicie i tic z quibus ii ligatici. sz applicabiliz oi
in z potestibus stare cunoi ee. a. b. c. z hi fit i pozi
biz. s arte rig sipili i uctiz in z hi fit i aliud li
bri q quecin g e ex natui z ipui ei scie fuc
scientifica cogim z illa q e ex plubiliz z oi fac
ibiz fiat cogne opiatim qz z e potior z a
ratinatiz finali iecta io de qua z dicet i li p
tio z hi dz demtato. z de la lo i li tos z dz illi
dia et qz iux uctiz ratiatoi cadit obliquus
z accipio qm ut uicet nate e nota ee io de z
lo duplic q e accepto iux demtone dicia
t i posit. et de libro uiciqoto q e accepto iux
dia i clenc z hic sufficiet declarat e de arte
rici. sz hinc quidi pt facile libri logice z titu
lus. dictio. libri ei ratinato e. ad quim q redu
cit oia q i logica tdit tdm pteri libri et

ul iteri lec. ul aliq tilli m. q a pnt ei libri
illi i quo tedcit ol ei mori ratinatoi ut ay
et ay i pozibiz ui hnt ex illo z i pm reduci
uti hi pnt ratiatem libri pnt i q qit pz et
oi m ratl z q pnt illi pnt ratinatem pu
tillima i q ol mori ratiatoi reducit. finis
a e iuratic ignote uictigo. pi et tlxtl q
ad phca qlibet pnet. dicto tall colligi
ex hinc logica e scia et ratinatio artis mo
uictigadi iuratic ignoti et tlxtl ul et qdam
phici. ex ia dicit aliq in bri colligi ro uomic
logice z oztul z sufficiatic libri finis z dicto.
de arte dicendi et dicti quo pnet ad lo
gicam z u dcianic de arte z iuciendi z iudi q
m se hemic ad illas.

Quia ia cui p la pollet aliq moue p a h
y niche ia tact e de arte dicendi z dicti
q ut q ad logicam pnz. cu ei logica sit mo
scia z i scili oz hic noticia iqplexoz z qple
xoz z qplexoz ay fiat p ratiatem et iqple
xoz p dione q e p priora n. oz logica n solu
arte rici dicit sz z dicti ac dicendi. sn e q oi
scic mo z fiz i tlz qlibet. s. i dicti dione z
collatione e ei libri i oi scia sit p ang u illa
scia. ex semtiui pu libri dicti mere n pe. q li
fac. aliude mutuat ei dicti. aut ex pri
tiz collig notitiam. io ex se n hi scia uno
ficet sui libri n p dicem. dio a gne libri p
tes z spec ei ex dile z differentiis dicti z collig
dicti pteri z stri q. t a p dicti ratinat de
pteriz ill z spriz pre ca z ui pallet. sn z e q ut
legi sua sic tdit q i uno li de dione agit
i a dicti. unt ex ratinate qr g an i logica
ay ista tu tdit z li sic. z q n i libri sequi
tur q ex quo ad illa ta se se hnt arte inuicen
di z iudi de qiz iudicii e. quo z u tdit i arte
rici. ad hi dq q sic omni e ad logica q tat
tpli pcd arti. d. dicendi et dicti z rici z pui de
tiat ay. n tn i pbi sequi sic lic q diisa
sunt cay quid. ni ui q ay ea sat sequit de ia
te q fuerit de ee arti. lic a pp iuniorem qd
addit q sit magis de bn ee z io ay i logica lu
a arte dicti dicitur qd ei iuctigni pt dicti
tal q e mi i illo demtatio. et ide z arte dicendi
di qin p pum iuctigni pt dicti. n e nem
logice q e mag oim scia z pp a arte dicti dicit
q pp medii dicti sumo. n arte dicendi u pp
sicemoi differem q e medii i dicti. lic au
mitol medi dionu qz reg auc pp iuniorem
instructiem z m iuiz fec. sit mitol medi dic

finis.

dicti.

.42.

libri.

totum congregavit in alio libro per eadem communia que omnes forte ad unum genus sunt in libro posteriorum quod dicit etc. Aristoteles et quidam dicunt quod in topicis Aristoteles non intendit in scientia non [illegible] primo [illegible] Aristoteles dicitur [illegible] ab Aristotele in primo posteriorum. Illius fine et illorum in topicis non intendit dicit non propter quod [illegible] Aristoteles est scientia vel Aristoteles in topicis et in scientia quod est brevius [illegible] est sic ad quod stat modus totius in omni scientia. Quidam dicunt et quod ad scientiam non venit in demonstrative potentiam nisi per differentiam collectivam et ad illam non nisi per dictionem et in dicto et dicto totaliter ordinantur ad scientiam. Sillogistica est sillogismo demonstrativo sed quod [illegible] Aristoteles determinavit de arte dialectica et disputativa que ad logicam pertinent. Et hic sic in isto patet quod [illegible] magis [illegible] habeat tamquam perfectum [illegible] logicam [illegible] tamen [illegible] ordinem sed iste [illegible] arte. Si enim ars disputativa et dialectica necesse esset ad [illegible] generis [illegible] videtur esse [illegible] magis quod Aristoteles [illegible] sed necesse est ad [illegible] determinationem melius [illegible] Aristoteles et magis artem de ea determinavit in [illegible] libro sillogismo demonstrativo quibus dialectica argumentatur per locos a dialectica et a dialectica. Et aliud ad constructionem vel ad determinationem dictionis non tamen arte dialectica [illegible] vel disputativa [illegible] rei [illegible] ex propositionibus dialectica a sola opinione [illegible] communibus pluribus [illegible] ex quibus [illegible] que apparent non aliter aliquid [illegible] non aliud [illegible] vel quod tale ex ideo ad determinationem [illegible] ars etiam disputativa ac dialectica quam [illegible] et [illegible] doctrina [illegible] dictio disputativa et collectiva.

Ad id quod querebatur de inventione et de iudicio dico quod [illegible] pertinet in libro [illegible] arte dialectica disputativa et colligendi. Unde sic dicitur in arte colligendi invenire medium et de inventio iudicare sicut in dialectica dicitur invenire [illegible] propositionis an [illegible] an necessarium et de inventis iudicare. [illegible] est in arte disputativa in hoc tamen est differentia quod inventio et iudicium [illegible] in arte colligendi quod in aliis [illegible] quod [illegible] dicitur invenire medium et de inventio iudicare. Sed in arte dialectica et disputativa [illegible] quod eiusdem [illegible] sit inventio et iudicium et ideo non sunt [illegible] pertinet inventionem et iudicium sicut in arte colligendi. Ex iam [illegible] manifestum est quod licet logica habeat partem inventivam et iudicativam partem et dialecticam et disputativam et collectivam tamen [illegible] dicitur esse de determinacione vel sillogismo quod [illegible] autem in determinatione [illegible] ad eam ordinantur.

Sed iam occurrit dubium. Sicut enim de sillogismo vel de [illegible] sic [illegible] de omni [illegible] et sillogismo [illegible] agere. Utrum de sillogismo temptativo agatur est [illegible] distinctionis temptative.

Et dico quod [illegible] quia [illegible] et [illegible] sillogismo [illegible] temptativo [illegible] aliquid [illegible] temptativa [illegible] est quod ex propriis de ignorantia sumitur. Et sumitur ex propriis de ignorantia non ex communibus apparentibus probabilibus [illegible] tamquam [illegible] est cum ignorat probabilia que apparentia probabilia [illegible] probabilibus [illegible] sumuntur per sillogismum litigiosum [illegible] ex apparentibus probabilibus et ideo de hoc temptativo determinatur et non de sillogismo litigioso [illegible] quod [illegible] et sola [illegible] differentia quod enim dicitur litigiosus ex apparentibus probabilibus quod sillogizat ex hiis que videntur probabilia et non sunt. Item dicitur temptativa est quia que sumuntur ex propriis de ignorantia communi de hoc autem sillogismo determinatur in primo elenchorum capitulo *quoniam autem huius*. Unde [illegible] quod in [illegible] de litigioso quod non [illegible] arguit et [illegible] ignorantiam [illegible] propriam temptative. Propter enim sillogizare [illegible] ignorantiam [illegible] quod non arguit [illegible] quod arguit ex apparentibus probabilibus cum debet apparere ex probabilibus. [illegible] sumitur ex propriis de ignorantia propriorum cum [illegible] quia tamquam [illegible] propria [illegible] accipitur sillogismus dialecticus [illegible] determinatio in aliqua facultate. [illegible] in sillogismo [illegible] et ideo temptativo de sillogismo est proprium in determinatione est non de sillogismo litigioso [illegible] ex quibus est propria de quibus [illegible] quod non [illegible] faciendo [illegible] quod non dicitur sed non faciendo quod facere debet. Ille enim sillogismus vere dialecticus est quod est ex probabilibus et est litigiosus vel ad quod ex quibus arguit ad [illegible] propriam alicuius facultatis. Et est temptativus qui sumitur ex propriis de ignorantia. Si enim [illegible] medium dialectica accipiatur tamquam proprium et scientificum [illegible] propria facultate sic [illegible] sic accipiente [illegible] propria in illa facultate. Ideo est de tali sillogismo litigioso determinat Aristoteles in primo elenchorum capitulo *est sillogismus litigiosus et sophisticus*. [illegible] quod in [illegible] quod ideo est temptativus et [illegible] quod sic incipit *talis autem et temptativa*. Unde dicit quod temptativus talis non ex propriis aliquid est [illegible] sed ex quibus quibus sciens non est necesse artem scire et quibus ignorantis necesse est eam ignorare. Et in [illegible] de tali temptativo. Ex hiis manifestum est quod [illegible] de temptativo sillogismo determinatur [illegible] non determinatur est de litigioso propriamente in [illegible] et de litigioso quod est ex quibus necessaria propria quod est in [illegible] sillogismo dialectico [illegible] est in eius locus [illegible] ut dictum est. Ex illo [illegible] temptativo sed [illegible] dicitur litigiosi et [illegible] temptativi. [illegible] est autem ex dictis quod vero sillogismus temptativus est quidam dialecticus ille enim qui ex propriis sumitur [illegible] est vere sillogismus [illegible] sed [illegible] quod dialectica in [illegible] et ille qui sumitur ex propriis [illegible] propria non in [illegible] non in [illegible] [illegible] quod dialectica. Sed est [illegible] et ideo in illo capitulo *quoniam autem huius* non determinat de positione temptative dicit Aristoteles quod temptativa est pars dialectice et in illo capitulo *talis autem et temptativa*. Ubi determinat de positione temptatio dicit quod omnes utuntur quodammodo dialectica et temptativa et quod temptativus sillogismus utitur arte sillogistica. Manifestum autem est ex dictis quod dicit est temptativa et minor sillogismo utique utitur et non utique determinatur in libro Aristoteles nec arbitror [illegible]

·quod temptare·

·cum sumitur ex propriis de ignorantia non probabilibus·

opte esse prone de utile quia sicut puerum sui usus
emplicatur esse in motu sillogismi. solo tempore
bui dicere temporalia quia dia si solum quia sillogismus temporalis
est quia dia ut ia dicuntur esse. sic et quia sillogismus dia ex p
bus simpliciter et temporalis. ex plus alicui sicut ia et qua
sillogismus dia sicut sicut simpliciter sicut de signo.
Si quis a quinque an temporalia uerum alium uerum sigmo
lo apparere. si quis petat i for. dicat ay quia non. quia sciens
pt ipsum ly ordinis. et ideo non sic uerum nisi sig
nificat. si a sit a temporalia quia alius temporalis a mo
dis predicat ut plo discipulus et ly quia et ly ia an
ay ea dicuntur i alius alio si ajacent ut ceio. ut
multum curo. Ex terminatione dicuntur esse sillogismus
simpliciter et magis ei quia sit dia et dicuntur.
Cum ia uideatur quia sufficiat dicuntur plo
ay de oi rei ne quia est uerum sillogismus ia adhuc res
tat dubium de terminatione dicuntur. an sufficiat equi
sic ei plo discipulus esse rerum dicuntur unum dicentem
sillogismum de quantitate si pri et sillogismus uerum dia i
top. sic uerum a esse uerum sillogismum simpliciter quia quia dicuntur
i pos. si sit non uerum a quia sillogismus sophi. quia applic
tur plo discipulus et sillogismum sigmoliu sic sillogismus sup
sic applicatur dicentem et dia sillogismus et uerum esse si
ficat ay non diffinit sillogismum sophi sem plo dis
pline et sillogismo sigmoliu sic diffinit sillogismum simpliciter
sem dicentem et dia. si a dicit quia non est ille sophi quia
dicit quia pertinet sillogismum simpliciter. quia sic et sigmoliu sic rerum quia
non illum petat et quia uerum dicit ay dicit. et
quia solum i sigmoliu diffinit. Secundo quia de rei pertinet
et sillogismum dicentem. sic in i sigmoliu quia pertinet sillogismum
dia tam i for. quia in sic est i appul et sic faculterus si
cut sigmoliu plo discipulus petit i in quia est ex sic. sic tui
quia possit petere i for. quia non teneat quia. ut si quis in
appul sit sigmoliu sic ay immutare. oio est unica line
a quinet. hi ei est falsa quia. et sillogismus apparet i appul
sit sigmoliu. si quis a dicit quia non exercuerit acci
dit ad dicentia. et quia differen accidit. ideo duabus
propositis non et quia uere sic quia. et quia ex falso sicut sillogismus. prum est in. quia
ex falso illum ay ut et ex male propositis non est
pt sigmoliu petere plo discipulus quia est ex appul tam bum in
for. quia i non sic et sigmoliu ut ui. quod ei quia dicit ay
i p top. quia plo discipulus superat non a nul sic sil
lim. et si p pte. n de tali plo dicitur solum dicit quod
ex falso sillogizare et quia mouet et multum dicit nisi
mat quia petit i quia. Et quia de rei pertinet fonte uere
sillogismum dicit. uidetur quia sillogismo sigmoliu dicit
i alii quia de dia est de plo discipulus et sillogismo dicentio

dicit i eo ui quia sillogismus de sillogismo simpliciter et de quinque
nutu quia quia non illum. Ad pm dicit quia est a rei
petat quia sillogismum simpliciter abstrahere a dicentio et
a dia. si ille non est sillogismus abstrahere simpliciter a plo
discipulus et sillogismo sigmoliu. hic quia est non possit sillogismus
ei solum si quia illud quia est i in et pri i for. pri
et quia pri et pm. si sillogismus simpliciter quia est quia dicentio
et dia. si quia hi. non quia aim dam fuit. quia non
magis respicit pm quia quia de sic. ideo rei dicentio
et ipsum ly sic illam in respicit si quia hi. ideo non sit
et prum ex pte in et sillogismus simpliciter quia abstrahere
dicentio et dia. illam in respiciat. et dico in in
sic i preden sequ uidetur quia hic sillogismum ad plu
ceio. in non in et rei prum quia sillogismum simpliciter
quia non est i pri i for. quia i elen. uocat apparet
sillogismum quia quia et uocat apparere ei et ille dicit
et i pos. sit et differencia sillogismi simpliciter quia non
i uocat apparere. quia non agit i de eius apparentia
ei. si uocat quia quinque inutil. et rei tona. quia
sillogismus fuit i qui ex duabus propositis ly quinque
uu. dr. si ulic et pri affir. et negatione. non
fuit i possit uerum ab uno quod. v. qe. et duc
sic pertinet i sillo a uerum est ulic. aut uerum pri
aut p ulic et ha pri aut ex tuna quia uerum
uu. dr. dicit i uu. per affirmatum et negatum
quia si uerum sit ulic aut uerum est affir aut uerum
negatio. aut p affir. et ha negatio aut ex. et
in si uerum sit pri ul una ulic et a pri. hic quia
nationem discutiendo uerum prec i possit. quia non
alii fit non sillogismus quia a uerum quinque. et quia
non est i utilis ad sillogismum non est inutilis. si quia
sic et quia sic. ideo exigitur ar illi prec ut uti
lis et utilis mox oni et utilis et inuti
lium et ideo quia quinque quia est ex maiore pri in p
fig. ul ex minore negatio et hi possit hic ea
apparere si sic ul an. aci. ul an sillogismus non
ea ille ag. de illa ea et ideo ille non uocat sillogismus
apparere. si i elenc. u de illa tertia. si uocat
quia a disputatiuis et legitimis inutil quinque
quia quinque prec sillo on dr uduum quia
necessaria et inutilium quia fla. ea a qui nulla dis
tinguit ay sillogismum so. et quia est ad plo discipulus
et ad sillogismum sigmoliu. sic distinguit sillogismum et quia
est gre ad dicunt in et dia pte ad plo et de di
na quia non est alia ea una inuocat sophisti
cus et sill. sic est a una ea ... nec quia
i oio. inc sillogismus sillogismus ei quia a pte for

·q i elen. uocat apparet. i li top uocat inutil quinque

·qr nulla distinguit ay sillogismum sophi. et quia est ad plo discipulus et ad sillogismum sigmoliu.

predicat quia est una in omnibus sed gen. dicitur de in sophistis sicut so
phistica vel a parte ante vel a parte post in si sit case omo de
ulse et eadem res forte multis differunt sicut lingua
ol in sua gramatica sed solum dicunt. ut ex in p. top. de eum
differentiis exercet in elenc. alia. quia logica de eo sillo
tractat principalis. et per illum acquirit una scia. sed solum sa
rio. si ne sperdiat illa sillo ducit in scias. et in arit
metica unus tuc ysc et dupte tuc ad scam. arti a
dcipto rac tractatis et ei cap. p acum et id incerc
et ideo non pertinent ad logicam tam collectam de tacto
de sillo solum sic de no solum et ideo forte multis eum differ
at. Ex hiis patet ad p quest. Ad s. d. quod non est
plo discipline quod peccat in fore. non pertinet ad quidem
demtorum sed dia. demtorum pertinet fiducialiter quidem
et s non pertinet pertinet. vnum medium et e medium quod
adunicet s non pertinet pertinet pertinet tri et ellenica. v. g. cum
o quod angulus tangli equalet duobus rectis sed hi
medium. s. quia angulus extrinsecus equalis duobus in
trinsecis oppositis non lo. de tangli extrinsecus. ut e qu
e anus vel oblic. vel alic. ge aut spes aut tet aut
pl. aut hi. sed s id quod e in ceni sua equalis duobus in
oppositis quidem in se et in sua ceni id quod est. eo in
et quod plo discipline tuc non quidem pertinet non s non pertinet pertinet
sed ad summum vel interpretant. dia non tum quidem eius
quod multis in ei facultate arg. unum tuc cimoi s
tot. pl. gen. spec. sle. dulle. et hi sed pertinet i q. sl
hnc tribus eadem. quidem ei tangim in quit quod e
vel spet ule vel pri vel hi et sil figum. pur et in
ppr. et oia pertinent scias et id oil rei dicit sit eios
pertinet alic scie sed med. ut. v. et pertinent ie ei e
pertinent hic tum agles equilu. d. r. e pertinent tangli.
g. ei ie ri tangli he et angli. c. d. r. et oil no
ei dicit sit eios pertinet sed med. pertinent non tu sed un
pertinent medii et circulem. sed pertinent alicum ei rem
rem et acutale. ut oil tangli e figu. y lacte
lec e tangli. g. e figu. istu ei rei dicit sit
oil eios pertinet ulic et pri ei sit in hi media tangli
duos eximos. oil id tal rei quod tal pri
tz ad dualem et id oil sill pertinet ad p. m. pri
net sed fiat in sic pertinet alic sic. vel hilz. ta
l ei rei sint pnel pertinent non ex pte pte non
medium et circul. sed ex pte rem quidem quod accidit
non pte. v. g. e. d. quod oil circ unica linea quine
t et oil circ e figu. g. oil fig unica linea quin
tinet. sla quinti e a pte quinti hic in pertinet
tia quod ulti. d. de. v. alic. pertinet vel d. de quin

vnum circ e imed. non mag. ad quod d. pertinet de
fig. q. de q. vel a pri. de circ. non mag. e circ. vn
medium pertinet q. circ quin alic circ. sic e in
alic illic pertinet. sed in e fig. circulus per exiuc
al quidem vel tres et non pertinent circile in eio
per et id nich ad demtorum de vel s q. hi. pte ei pri
cipi facultatis quidem s pertinet et circulet corpi nis
et per pertinet sic ad unice collatus tractat. et id in
pti. n delnit tangle de sillo pertinet. sed pt in
tractatu principe ad dia. Ad. vj. d. q. s per
fectum unum e total lib. toti tractat top. et elen
dictet per plet pertinet libello. sed mod. dic
ting. nt per nota topica et elencos. e unum tract
tabi q. i prima top. alic intend si hui qi elen
ag. tic. sic de hui qi top. et q. i tic elenc. sic
epilog. ad in top. sic et alia i elenc. et q. in
epilog elenc. pertinent quinta tem e pertinen
e de sophis a elenc. non ei mol e phil. nisi
exercit pertinet sinonul q. non tractat a quae
tic ichet. sle e de plei maiorul et minorul
volumil. vnum e ei totille volum. ap. p. m
sed hic pertinet dicit. per quidem et pertinent
unior id pertinent sed non sci q. seorsum
a sillo dia tractat de litigiolo. et exterior de
per sollicit tractare dum de eq. yma e et mili
plici sic q. intil quod pertinet nix sillm sed
per et q. plo discipline pertinet nix sillm dem
tem plo ei discipline tum i m. pertinent multil co
nugo tum i fore sed litigiol alum de tum et no
tac q. dicit. alum et tac q. non dicit. et sile pe
cat tui i m tui i fore tui i nec et pertinent in
fore alum earz in sillo rem tum. alum ugali et
reali. v. g. oil aq e fili. sed ad infinitum e aq
g. e nile. h nile e dicit i modificat ugali sed
reali tum. sed si sic dicit. oil aq e nil nilla
licitat e aq. g. nilla licitat e nil. per tem et e
i in totali. et minor e negatia i p. fig. a
e q. nicil quod q. hi non nicit id oppnit
te et pnte. sed te p. e id i litigiolli ap
pnte sic in sillo simp nicit id oppnete
et pnte q. hi. sed te p. e id in dum sper
ei. sle et id demtor dispuz non tum actedit
olelii pnte. et id i demtil non e art instruet
pnte. sed i dia oio or oppnete actede pen
te. et ex hui pter q. pte quidem et id ulic or
illum tu oppnete q. pnte. et id e a et a

quia i demtil non e art nisi circul pnti et quinti tic i dialectic.

pl uolunt instruere opus et ipsum tam in topicis quam in elencis
quia ad dialectam pertinet colligere et probare. sic etiam sicut
dialectica sicut appetere sicut temptare. ut plane ars
ars in predicamentis. Sed ad quam argumentum. quia ad hoc
tantum necessarium sillogismum appetere fuit ut ayre
et distinguere scirent cum appareat eis in existentia
et modi intentionum et undenorum. cum quia distinguatur
plures ad hominem et per glam. cum quia probabiles et sapientes
et deceptiones ut dicit ayr et uerisque horum reddere
rationem in sciam. quo per quasque appetunt illi maiores
tam et eis uniuersaliter a dialectica et demonstrare operantur logice
collocare et uere arciare. et in secundum tantum de uno
tuli. de utrique de dialectica tractat. et in operatur de quibus
uniuersalibus et propriis disciplice in secundum tractat
et post sillogismum simpliciter et post demonstrationem quales tractat
per rationes quales. Hec quoque dialectica et demonstratio ad uniuersalem
et easy dicta et quaestionem.

Sed adhuc restat difficile quo de dialectica
quae est quam prius quidem et sine eo et si non
est quae obscure prius est ars obscure multarum differentiarum
quia multum est obscuro et tortuosum. eo quod tortum est cum non ut
accessus sanguinis et cor arteriae et appetitus
quibus quae sit duae differentiae ut. Sed et duae ars
obscure tamen prius quae differentia est demonstratio prius per me
dio eis et differe. Sed in dialectica argumentum eis prius loca a eis
et prius loca a differe. Est demonstratio non non oportet eam prius
esse. ut quae prius sit stelle. oportet quae non scintillat
Sed et dialectica ab esse argumentum quae quae quo differant
et eundem medium utrumque et ad eadem oportet. Similiter
et quae quo different ad nunciandum et uerum posse
aliquid in se quia et ut et ad nunciandum. sic eis et to
ta scientia rationalis duplex aliquam partem. ad primum ad quae
differt demonstratio et dialectica tam in obtentione principium dif
ferens prius ex parte medii. quae dialectica multis modis in
tentis. extrinsecis et medium rationat ad de gremio
problematis tractandum. et si ad utrumque prius prius
bilis tamen. atque ordinis. quia ad eam ut differe ut to
to ut hi. ut aliquid a dialectica non largitur medium ad
problema de accidente. nec ad problema de genere et
differe ad alia. nec et ad argumentum dat in ethicis nec
in physicis. nec in logicis. Sed demonstratio non utitur multi
tudine talium mediorum. Sed si propositio demonstrationis
ex eis propria et immediata demonstrat et solum extrinsecus
eis aut suppta ex eis propria et immediata et ex

eis remota ac mediata. quia et ab esse. quia prius
differem ordinis hic et quia differ enim de eis sit ex pro
prius. ut de esse. si forte dicit differ ex posito
oculis. hui medium oportet et demonstratio in argu
mentat ad uerum propter quod. si ad uiam tam
et hi prius et nec et prius non ei aliquid eam ut esse
ut differem et quae. si in nec prius et extrinsecus. quia hi
et hi prius eis. ut esse ut differ et extrinsecus. prius re
dicit et id ap demonstrare non aliquid loca ut ol mul
tis. si ut prius est unumquisque oloni simul loca et ut
ei a oloc prius et per accidens per principem propriae
sed differit ex parte oluli. dia eis uerum arte
rationadi ad multa gna propter tiandi. quae ad o
plexa assignat et ad inplexa. ut pri ex. per. propter
et eis proprium accel et quiri de prius ap dia. Sem
tia au. prius prius eadem demonstrare et de de
so m prius et si est prius inplexum et et eis et solis
ly et et ly prim est. si sic demonstrare ex imm. Sum
et dia argumentum ad et gen differt tiand. sui sit
ex pralis interpretibus aliquid sui ex extrinsecis et
per eam or eam assignet differ. ut et differem
et pot extrinsecus et quiri. si demonstratio non dicit eam
differem. nisi est et alia aliq. ut differ est med.
sit et prius et extrinsecus differ oste si si ut et prius
ordinat et differem magis tu est dubitat ut pri
si si argumentet utrum per differem et eam et essem
ualet tu dissile. dia eis aliquid sui med. tag
pria et pot alie sic. et id non dicit per principem. est et id
aliquid in se et ut et id non nisi
oppinem. est opinio uarialis. si quidem aliquid
prim tag necessim et extrinsecus non pot alie se hic et
id accidit sciam est et ex et uarta. nisi id
et prius et id med nuo pot hic opinem et
per ma sciam. aut simil tpr. nisi hic opinione
et aliq per ad med et aliu sciam et ex per id me
dii sic dicit atque ulul sine per per. atque et in et sic
et ex per solu dubitatio per necessim et et opio
ua et sla. et et ex per dubitat per necessim et
per id med per et solu dubitat per necessim et et
sciam et opio. et dicit et per hi est illa dubitat per
ne et et nouit et eam et per uitate
pria et prim prius non posse alie se hic et
arbitrantur med per et nouit ea. sic non posse
alie se hic non opinat. si se sic. et aliquid
et eam et med et tag posse alie se hic opi
nat et non sciat uc. et nouit luna et

. aud demonstrare non aliquid loca ut est mistere.

. sed ut in sciam et opio per id med.

potestatem solis eclipsari per hominem quod dicit umbram terre
et arbitrat quod aliquis se possit interponere. Quare forte pu
tat quod aliquem posset eclipsari quod aliquis umbram terre. Et ab
umbra nubis vel alterius corporis. Et per quidem non
in bullos quos putant quod posset eis esse lucida et
per opacos et per quidem dimittere per tunc ad nos
apparent eis cinerei et cerinei et oriem hes
et in scientiam. Quia apparent umbra terre esse una cum
eclipsis lunae et esse et quod in aliquis per illius esse sa
cia hes. Sic quod quidam medium utrum dia et cum
tor sit medium diversis ut cum esset in cerinei
tor aliquis medium quod differre et ita quod quidam
re in per cum et diffo cum dicit excepto quod aliquis ut
et effectu. et esse or quod effect sit quibus vel et non
or quod ei sicut arz in per pte. dia a multis aliquis me
diis utrum et utrum dia dicit multiplici quod cerinei
quod multiplicat per hominem icuti oriem. ad
ed quod cerinea in potestate contra admini
clat ad alias scias quibus quis et aliquis utrum in
gen. de intro ei per quod scia et per modum acq
sita uniuset. sz dia in corpus contra admuncla
et ad quid solum promouet rem ad quid quod
notitie uarias sic est scias quod esse uaria per
quod ei apparat una ad unam scam quod est bitus
quum vel ad illum quod dicit hic pnt. et ic dicit in per
tor quod est sit quia quidem problemata si ethi
ca. et uel per pentibus obediendum legibus si
disseruat et phica. ut uel mud sic et cu
et lo ut uel opponitur eid sic discipline
quod oibz negotiat phica quidem quod dem
to dicit intuate sz dia per opinion forsitan dia
per dicit admunclant et unus quidem quod cerinea
tu quod admunclari est pte adutori dare et in
totum facere et dia admittat unus scam sz in ei
quitur cerinea a quidem effice et quod et tu quod
in oibz partibus phic. ethica phica et logica per tu
ret facile inciunt sz forte in sit demum
nec quia ethica non facile est cerne. aut oio
per et sit in aliquibz nihilz ut in strictibz dem est
in dem est quo practice scie pte sit phic.
metn in hi dicit scia cerinea quod logica tenet
admunclari aliquis scius. quod est per ca quitu
unt et augent et quod sint et quod per
unica vel paucat quod et cerinea et hinc mul
tis. et dico ol quod possibilitas entui per

tur de oibz sit scie. in ei in oibz equl nec aut for
forsitan oio uet uerum pte ex hi no quod quia per
phie dnr phica ethica et logica per phica in dis
tora scia specialia quod de rebz dnur dicit esse. quia vel
la in entum oium specialit et quod dicit phica
que dam et mathesi. et methica. et per logica in
ellis tora scia dual dia a logica sumo. sz ma
thica cadit ex hic diocem. quia in solectant
phunt et ei multum sollicitari. aut forte
quia pte reduci ad ethica tamen ei multum. aut ad
phica. quia quam illustrat media phica per que
quit rem in phica et qual quit. vel rem mo
quindi. sic illum esse et de quine scia per specia
tia et per ticam adunum dicit esse. quia hinc quod per
dia et demum ita in se quic quod in admunclando
et sillo uo vel recinatia in gne quo admunu
clet oibz scius in or quia quia per quod admuclin per
stat in suis spebz dia et demum dia per vel ad
muclant. in alia pte et sic per per. in ei dicendum
uado in aliquod scia in dia recinat per quia et plu
rie et dia. aut per et et sic et demuratia
de quine logice sterlin et methaph. per demu
am et differentiam.

Adhuc restat ad dicendum de quine logice et
meth. quia uetz quid scia est. dicit quod aut in mu
meth. quod methi est dicere de entes limp et de
accintibz ei per et ic in dim de clumtis sz de
accintibz eau in gne et de per quibz quia enu
um sit quod. quod est aut quid. gen species per
unum per dim vel dubia et hi. et ic dicit quod ei
est quidere oia in uni. et hi per et dicit quod ei
in jum. meth. in per unum. quod scie lo et lo prouc
et in id gen. cum est per phia quia quid sectat de oibz
ibz et dicit dm tale quod dicit per phia a logica in
in uetus et a sophi per quidne repit. ute lo
ei scit in quod scit prum phi sophi a estiat se sa
re et nescit in rei intuite. et hinc dicit aut in est
quod lo et lo id per dm quidque est per phia. et quod
in dm est enl limp est sicut per acintibz et per
in oia in gne. Circa qi per quo quod per logica in
tendit ay. et in per qui. i quod dia tm. eo quod per
exponet dm quod dicit in ay in prma phim et
lo dicit quod differt in in uetus. quia prum phi
quidit de entes quidne demuratia. lo a quido
nez tu. et quidit quod tal quido ad dia pertinet

·Ilo. de phio qui dn.

·Ilo qui dn.

·Ilo dm phie lo sophi.

·quod admunclari.

·48·

tim. Sz i ñ uidet sufficere. qz ē oīs scia demtia
sm demūdi sunt algrica. p phia q̄ sidet
de ente q̄ sidōne demtia sunt sm demūdi a
lgrica et i lo demtia a dō ne sicut de ente q̄ si
dōne sic lgrica dia. ¶ Hē ē tres sit ytel phie
s. ethica phica lgrica. sic de oīb negociat di
alectic p oīom. s phic z demtor de oīb q̄nt
m ymitet negociat p sue ante. ut i ppio e.
predicti dm ē y ar i y tp. g ñ solu dia ē q̄
scia ē p phia. sz q demtia q̄ mls aliq m mag q̄
sic dia q demtia et i y lgrica ñ solu in illi
geo ē dia i ubi ar. sz ym totu scia m rōna
tina ē theo q q̄ sicut dia z demtiam. et h
pueo um ē et p lgrica illic uam rōna
tiam dicit p tota. ¶ Deinde giro ueri ulte acci
pi dicit lo et lo ut p se q̄ sidant ul put ad
miscant. et ui q̄ p m. qz put admiscant p
se arcet q̄ scic et lo po ē dia st q̄ de oīb. qz
rōnatia admiscant ē aliq scul fo. nca mit
ar q̄ sic de cal gne lo a q̄ methici. et i ui q̄
pe ut scic st i ite q̄ sidant cadē i dīs ubi ar
q et puto vm ē. ¶ Sz te p la acrē dubita
p quo lo sit de rōnatio ul de simb. et quo
sit pl scic p mci. si sit de ente simp sic meth
et p q̄nt de oīb i gne. ¶ Sdm qm differt
q̄ sidōne p phi. lo et lop ē enc. si ē id q̄ si
dent et quo iterū ē d ar nup dei. ¶ Ceiū quo
scte hnt ad inuē ulte scic ē ei q̄ sz sic q̄
oīb scit qz q̄ sidant i gne dia q̄ ē q̄ alic
dualz et p q̄nt z simp. si q̄ meth ē q̄ oīb sci
encl g et simp. si g z lo. sz lo ē q̄ oīb cad
ūe g z z meth. Sz si meth ē q̄ lo et lgri
ca meth g meth. c. cal m z alie ē z alic
ē p camo rōn. ¶ Qrit q gne q̄ sitrc si ulte
scic ē. ver. l. si ulterior oīs an alt. ¶ ad p m q
q sic si oīs ē i et sufficit lo dem ē. scia
rōnatia ē collatia ir ad inuē pē q̄rem
et dīone alia ē z ñ ē ir. et h p si mci
o sic i simplici ppe dem tior dilatia p me
dū sic i rōnatie q̄ sicta. et ñ sic rō h q̄
ne z dīone ar sic ñ ituenda ad ē ir z ñ ē. z
o ñ solu q̄ sidant rōnal q̄ sual q̄ ē z dīo
nec q̄ ar se sicut. sz rel ē q̄ ē q̄ sic. q
a sic q̄ ē z dicit h ex q̄ sidant pe si mōic
q̄ ir. q̄ sz uidz rel abinuē difficia q̄ q̄ci

re. et ē q̄ cum uidz q̄ ē ir sic q̄ici et
id ul sic ulte z ici et ant et q̄ nl q ñ oīo i id
hnt q̄ sunt rōnel extnecatic anicis q̄ici
q̄ci. tbi pōt exercem medii. et hi. p q̄ q̄ nec
tit ppet z ñ inat ōēt. tū negociat q̄ affir
matiat. qz hi rōnel sup ecatel ñ mag inci
ūt i uno g ñ enc ñ q̄ i alio. sz q̄ i omi
q̄dant q sit ppetat el encl simp. k q q̄ nl
ē et ideo q̄dam rel simp i gne tb dīl ppe q̄
dat encl simp k q encl ē et i gne oīa. ē g lo
rōnel scia. qz med rōnel dicz z rōnel encl ñ q̄dant.
ē z hmo qz agit de rōnel p simone et p sla. qz lgrica rōnal scia
et nō solu i mēte. vñ bñ dz ē de simone rō
natio ul rōnel simaciatz. ē z de ente simp. si
de oīb i gne sic methū. qz ñ dicz rōnari sig
nificat. sz p q̄one ad id q i relz iuēit de ē
z ñ ē p id q de relz not ē. uēiat ad id q q̄
not ē. et h sic id differt i relz oīb p hōnel
encl g nal et q q̄ecit encl k q encl ē. si q̄
dicunt sua q̄dant q̄one et z dicit ut ia.
oīb ñ ē. Sic g m ē q lo sm uno m dz rōnel slo. de oīb med
alio m hmo rōnat. tcio m encl simp ñ de sm lgrice.
ci ul oīa i gne hmo rōnatio adūuē col
lata. et h oīa ta i ide redūt. qz unūq qz
eorz sē alia duo pzcat z sū ul ñ ē. ¶ ad q
d q meth q̄dant simp k rem encl q̄ē i
relz. et ppetuet g nl encl k q encl ñ
rōe encl q̄dant. lo uo q̄dant cad k q ñ
sua
sul a rōe q̄ nubia z oībia z h ē q d ar
q diffunt i m uetul unt ei cat ē q̄
dicz encl simp z ei ppu acēcia. sz differt
i m ūā dō. hic ē q meth dicz arcē diff
et lo. sic. sz ulle ut cat tcat unūq dz encl
tā sla q acēnt k q encl ē. ulte i cat tcat
unūq dz ānile p diffrem callem z q
z dēmūr dz. vñ lo i illa pte tdic arcem
diff i q arcē dēmūdi. qz diffo tal dz ē
med dēmūōis. qop ñ cōdant encl simp z
ei ppetuet. iq rōi p q̄rem z dīone sub
icunt. et i h q ē lo. sz ē meth z lgrica
itendūt p m uetuē. q lo itendūt ap
pentia uetul ut p apprēdē lapidem q̄m
male rōnal ptdic acipit glam et
hūanū tuqē. et h ē q d ar q ppu diff
al ul p q̄dānē rōnul uetē. sic hul pz

qm ē q rōna
tia q̄dant
z dicit.

cujo et id differunt quidem methodica. Logica et
Logica. ad. iij. dicit quia una pars dicitur tum scilicet
et quia omnis scientia aliud a se. et ei recte et bene co
cinnatur sed ad ens. et quia ens et habet qui
dare primum phi. quia ei et quidam et ens et quia
ens. et. in colum ens applicetur. iterum et ens diminuitur
et hoc ut dicit ar in fine. vi. methe. et ens etiam
alie et sim quia ei aliqua tim. et in methe et quia
habet ei ens et ei appetatur primum entis quidam
tum licet alia rationalia. de hiis quia quia hoc habet qui
dare logica. et in logica et quia methe. iterum non
legitur quia cadit ita licet quia. cadit licet aliud et
pri. in ei legitur quia si aliquis licet omnis scientia quia
quia licet si quia iterum aliud a se. nec legitur si methe
licet quia logica. et logica methe quia cadit methe. et quia dui
limatur et una relicta quia et ea. ut patet ex iam
dictis. quia quia dubitatur quidem quidam et ens. cadit in dy
de logica ut patet ex facilitate. sed nego tum quia cadit licet
licet rectum et aliud logica ei licet et tum et ali
al quia quia et diffinitia et ordinatio ita licet quia
aliud quia quia licet dicitur et et. v. dum et quia de
recinatione possit et scia. sed et methe quidam
licet explanatio et. quia et ei per scia licet quia et. v. quia in
et a ipsa et io et licet pnci tellia et quia licet si
det ita adhuc dimittere. et hic in quia indigeat
et explanatione ono per licet eundem ut hic de
nullo cadit affirmo et nego. dum et si indigeat le
ui indici ut declaratione narratio inoctesit.
Sed ita quia licet explanatio et. l. omnis ita
pnci ei per licet et pnci appetite. u in licet exilite
tio. quia quicuque omnis hic exilitio appetit
hic facere et in ve. et in et pnci appetit in hic
exilitio ipsa et sophismata. quia omnis pnci
appetit et sophis in hic exilitio in agere
ut sophista et et licet hic dia ut demonstrat
et licet dia ut demonstre et ad ipsa primum in ad
dia. sic quia pr quo licet licet hinc adiunge iste
cecit licet et quia ad licet. Et ad. iiij. dicit quia in sit
det quia chalcinatio. et hic quia methe omnis et
licet quia dicitur et de oppone per phie ad aliqua
scia superlatia. de logica a manu et et de logica quia
in quinte subiecta aliqua sit subiecti eque in det
cedit de in ab ipsi in ullas. est a in in methe

methodica sit.

methodica sit.

methodica quia scia.

quia scia aliqua quia ad quia et ei dicit aliud de oppo
tia oppone cuncti hi quia dicitur aliae ei scie dicitur
de primis entis quia ad nim ei primum cad ei de magnitudine
dicitur et quia possit magnitudi tim. sim aris
de nio tim et quia possit nim. et sic de aliis. et
adhuc et unique eorum ad ens. et et rem enti in illi
hic estimatio possit qui oi gin entium. cimoi unum
milcum sle dille. genus spec et multa alia. predica
ria quia entia de ipsis titum spiritus scie no capit
cum hyperbole et illas. quia nim primum sui libici de
tiam quia eax is nim entis omis quia nulla et hi
tiae methica. ut quinet de cognitione entium
hi quia dicit spiritus sanctus. sed omis predicis sacrificium et a
qua pnci vt de quia affirmo et nego et de nullo
cad sit affirmo ut nego et hi. g. et diffo omis de
mitis scius pnci et. quia mitis quia et a nulla eax de
tiat. quia ei et quia tale p et. et nulla scia quidit et
se pza tuo sio gnie methia quia pnci ulia de
medium omis et de mitiax scias quidit et pti
at ti supiet quia dicitur predicatis scius. quia hic
oia methice et quidnul in iiij. methe. dicitur ax
alia et quidit ad quia no yringie quidito methe in
phica. ut pnci sle acentia cum moe et mutatis
tudet et simitial sexual ut studem et. quia sit
tale et pnci oim certor entium. hic quia pz de quita
te methice ad aliae logica uno quia et omis iter
mad cet ei et pim digunt et ordiant. qui ei
mag et oim eo quia oit scia recinatio actric et insti
tuit. Sed a ich tall quia et pro certor omis. qui oi ge
nie entium quia sed methia recinatio et oim scam sit et
ipsm in et ducit ad scam dicte sit magis pulla de
uat a scia. ich tu qui cop scie ut cop uttet
sic oprat ad oim scam. sit si in et in idute. ex
hic adq seue latis pz quo get et ad sic
de ortu rethorice sed finc ad diffe.

Nuc de mu de ortu rethorice ad. q tal et
Qr ethica cuul seu politica dr tot cui
tatis ul pte ul reg tu ite publica. vin et q
gtuc admuslite. h aii sicti nec in quia
iti utilitati et honestici toti rei pu et sit
nat et ethice cuul prudet quo et oia tuari
possit uisti utilitas atq honestas. h a mi
ta ist difficultate tu ex bonor iexperien
et vel hiuas tu ex malor sillatate et pusitatis

Le oiis

ex ccultatate.

eorum accusatione · cui ex impenetrabili caliginis profundo
tale · et ideo oportuit accusatore longe gratiae ad rem pertinentem
et aptae administrandae et multum utile ut honestum
adhibere ignoscere proximis quorum diuturnitatem inuestigare
nec · hinc quidem et quia euenit de mortuis et quae hominum
memoriae recedere quae ac praesentes fere statuerunt in
quibus propinquis quae euenerunt de iudicio uti
ut honesto · et rebus diuersis et ex quibus causis me
ut eisdem uiuis diuersi possent hi quae ut ita ars rei
et eam tacere emergentia et hi ita ad rethorum
quo accusatorem quem diuersis rethorum diuersum ni
nosset dicere ei quo eum sophistae ei stat quisque
hi ei oia circo ad summum nec dubium · quo ei
eum dicere quo quae de hinc quae pertinet ad deliberandum cum
uiuentibus administrandum · cum ut multum utile et ho
nestum sophistae · i. libro · quo suppo theli · thesis ei
quo unum quae constituit sophistae quo constituunt et ideo
quam libet thesis sic mun est magis ei dicere egum
dissal' quare dicere de alicuius re aliquid praeter ut in uiuis
diuere · et hi in quibus eumulis ei solis ut ut id dicere · ideo
dicere ei · quare antiqui dicebant carere de re quelare et
in dicere ei · q · de re quela · stat a stando dicere fere
quae stando mos est oratoribus allegare ut ut dicit
ysid · quae stat pro pro pete · ut utis alea iurgium · ut
quae utis pro in quitat · l · rei et actoris · constituto
dicere ut quae petit ante in quitat simul ut dem et ut
quae sic statutum est a magistris dicere quae ignora
bat in quibus eumulis · sic hui mi est quae rethor pro ei
ut sciet et ethice eumulis detinet · pro in ia libm rethor
· l · rei rethor · de in ei rei et eumulis quem tiandi
est rethorica · sic lo de in rei et quem phicus · ha
rei rethor quis iterum oratoris dicere sic demuto est in
iterum demutoris · quis a oro rethor nuncupat · et hic
lex praet · l · phemus seu exordium narrationem
praetionem seu diem · affirmationem affirmationem
seu replicationem · quam seu pozem quis sic a tull'
in ia rethor distinguit · exordium est principium oratis quae
animum auditoris aut iudicis affirmat ut appat
ad audiendum · narratio est res gestae aut ut gest
tae exemplo · dio est quae aperit quae quae quae in
sua sit et quae exponunt acta de rebus limitatis.
Confirmatio argumentorum nuncupatur est allegatio
Confutatio est horum laxum dissolo · concludo est artificia
aliud oratis et · sic hui lex praetis affirmat oratis in

rei rethor · quae est libm hi sic · pro et finit rethor et
ia dicit quae est eucatigo in et quem eumulis · vm gu
dissal' dicit quo eumul est rei quae hi sic quia ia ad
praeter et dico sed l' dico alie plonc quae plurib
argu ia ul' tla et oudi pri · ut an iorestet in
re occidit mirem sua · sic hui eluci pri dissolo
rethor tal' rethor est lineri sed ita ita quae est quo
ne eumulis dandum · qua a' oratoris quem p semi
prim diare nio polli n et amur preter sil' acto
ris et rei in uno affirmare h [illegible] lis res mat' pollut finit alius
ad plua ad iudici quod quem diare pera nio
plualio pro finit rethor · vm loc i · iii · top
dicit finit oratoris est cum i tuo oratoris · l · vndue
ille et appo ad pluallionis · cum i alto iudeis iu
dice tis pluallisse · et l hic fine diffinit hug
de h · vic · i dialec lic · rei et quae plua ad p
luad' quis ydonea et ysid' li bo · c · i · sic rethor
est vm adi sed et cumulis quoris ad pluad' in
sta et tona i ri · p negor quis cum vmen quo
oratoris nio iterum pluadere i pp quoit diato
ne multum utile ut honestum quia pro latum pluam
educat · ideo diatem quoit eumul' poliu sit re
thor tanq id quia pnci et finali ab arte iterum.
Vnicuique ia duo est libm rethor
o duo eumulata quis pri quo rei rethor pri
sit est libm · m ei arti et libm uidenti est
id et id dicit i · iii · top quia nu rethor facultatis est
oil rel pronta ad dicem quia si est a ite quia eumul quo
Sed est rethor de multis aliis ita ut de tis gnu
lis eius quae sed iudiciale deliberatum demum · de iuste
que et dispone eloque meno et pronuntiate que
pri sit est arti rethor et alia v · eld' pret
quia est quia oro rethor libm po. Sed quo dicit ora re
thor rei nuch ei relationem de exordio nar
ratione et proprie ut ui ex eorum dissidis pro dicis.
Dicit cum pret rethor oratoris lis no rei et iam ui
dicit id dicit rethor et rei Sed quia ad rem primi
repetitio quae est horum laxum iurmo. Sed quod no
ui pri rei mi pre est sic et ei. ad · i · id quia dis
sent sed et art sic libm et nuncia ei i relatione
quisque et de libo · art a i actor quisque et agre et
in ul' iym · sic quod dia sed sic pm quidam est sed ia et
rei dia sic de libo · sed quia ad nuclat est arc oratia
est publica dia dandum · sic est rethor theorica

dicto

dicto

dua dicto

.cd.

et practica. qui rethor de secunda rethor et tertia de
laudo. et qui practica et quomodo causulet tiandi oratoris
et fabulos duos modos differunt rethoris et oratoris
quia rethoris est quasi oratoris quia postulat ut det in
causis et ideo ad rethoris pertinet theo ad oratoris
pertinet practica. ergo quare dicit in rethorica facultatis
et causulet quomodo non est hoc quod dixi ei causam et to
cinatorem rethoricam. habet ei causam et causam
quia theo est. et sic locutus est de illa. nunc quia pertinet
est. et sic est de illa. ad hoc dicit quia
sic in dia oratione medium iudicare
vii iudicio et iudium est quam intentet pertinet
tam secundum dia. sic in rethorica iudicio disputo
clamando memoria et pronunciatio pertinet rethorica
nisi in oratione pertinet ei oratio ad. vii dicit iudi
tio. quia non est quia tertia rethorica pertinet ne in
ipsum agit oratoris. quia non et relinquit tertia illam
in habitu est rethorica pertinet facultatis. sunt quare de
v. pertinet oratoris rethorica quia est pertinet primum ei et sunt
pertinet quia utrique pertinet. et ut dicit in quo. nu. tota pertinet
idem nascitur quia est quia est oratoris quia sunt facta
facultatis est. quia quare de hoc agit pertinet oratoris
rethorica. et in quinto et ad primum reducitur. et ideo
hic non inducit rethorica et est est aut rationi rethorica quia
tractat de inventione disponere et est non est quia causam
et de oratoris quia in illa tractatur. sed quia de est pertinet
aut aliquid in quinto. ita quia ad primum reducitur
et omnia pertinent ad notitiam tractatur. si quis a nascitur
dicit pertinet rethorica differt facit facit ei causam in
sua rethorica dicit. quia inventio est in una quinta
tatio aut iudicium quia causam pluribus reducit.
disponere est ordo et distributio quia demonstratio quia quia
facit sic collatio. elocutio est ornatus et
sententiarum ad inventionem accommodatio. ex memo
est turma ai in ulnos et disponit pertinet. pronu
ciatio est actio multum gestus modicum est inventio
te. Quia a omnia est de tribus genibus cum non quia
genia cum in rethorica est sic genia problemata vitia
in quibus problemata tinado oratoris adde totum illum dia
est arte inventi et iudi. sic in quibus genie cum tiando oratoris
adde totum oratione sui in una rethorica est inventione
disponere elocutio memo pronunciatio ideo ista
genia cum nascuntur ex quibus rethorica facultatis

quia tota ars in duo quibus eorum et quibus oratoris tota est
quasi rethorica in sic quia sicut et disputio est problema
matis dia est quasi dia in sic quia et quia tota oratio
rethorica iam dicit quibus tui genus et inventio disponere
elocutio memo et pronunciatio illi tota oratio. ideo inve
disponere et est illud est pertinet rethorica in quo nisi agit in illa
est ille pertinet non est. et ideo dum pertinet non solum oratoris sed
et tota rethorica facultatis quia sic dia est quia dia
ut de sto et non de problemata tui quia sillo dia est unum in oratio
problemata tiando. et in quibus est problema. tui quia non
distinguum oia problemata non tractantur in dia
non pertinent dia ut sciat quibus inventionem et
iudicia media plurilia tullio oratoris sic oratio rethorica
est illum in rethorica et non quia est pertinet acaldo. sicut
a ipsum notat tui grium cum distinctem et
distinct facit est ei tullio in sua rethorica dicit quia gena
est genus quia tertia oratoris. Demonstratum deliberatum
iudiciale. Demonstratum quia tribuit in alio personae lau
de aut vituperatione. Deliberatum est in quibus tractatur
quia habet ille suasione et dissuasione. iudiciale est quia
pertinet in quibus habet accusatione aut petitione est
defensione. sed pertinet quia differt est quia quia demon
stratum pertinet spectat ad presentem. Deliberatum ad futurum.
iudicia ad preteritum. sed est facta quia demonstratum tertium in
marcio cum apud romanos deliberatum in capi
tolio. iudicia in foro. sed est finem quia demonstratum reducit
ad honestum. deliberatum ad utile. iudicia ad iustum.
sed est personal quia demonstratum genus tertium tot pertinent
deliberatum sengatorum. iudicia civis pertinent. et actor nunc
et iudex ad. ny. de quibus alium est medium
dualis pertinent exemplum ut pro milla pertinet et decem
te quoque alium est tota disputatio ad quem sicut quia
nunc finem est rici una ut ordo et iste in accipit
ordo ut rici apud oratorem. vii sic in disputatio
dia quasi est ordo ut pro maior et minor. quia
dia de bu est ut pertinet pro necessitate. et inductio pro la
tio magnitudine et exemplacio quia omnium di
putatio ordo ut rici quinque. sic est in ordo
ut rici una rethorica non ei sola nunc nudi quia ad pertinet
tui valent quia est ordo est disputatio. et alia quia est ordo
bu est. exordium est est. quia inductio ordo non quia est. exordium
gratis inducat ut est. et quia inducit aliquid audi inductio
torum ut iudicis ad audiendum. narratio est est. narratio
quia ordo magnificatio et petitio est quia explanatio.

laudo

quia inventio

disp

elocutio

memoria

pronunciatio

genia cum in rethor

licet pz ex distortio cuius delatio a quo in dia non pzn
det a pte onus retho. qz non dicit in delate vm. vel
am tiranide fiat. vt intendat ullum honestum et uti
le. In dia a obmutatio a intendit gnia et iniqua
to aliorz. et ido in non est iaudicient qm delate pro
tu. sed replicatio nullum ad oratorem. qz non fiat pro
licet omnis q adulgrum volunt non prendz. et ido qm
ex iocunatione dia. Sed et quia licet sic et o
nus. est ei et rei est ul' iura. est. licet contenti
et fiat prendatur cum est illi dia. et licet ex
ambiens ad ex unt se quatum. et sic et non est
pl rei fiat. sunt duobz modi est. aut ei et est dili
aut indiuiduum indiuiduum. ut punct cinat linea
et linea lineam et lineam ex. et sic adhibet non est
pt. diuiduum. ut dignet et pet et inter est ei ex. et
tall' et pte est. hi a et lone retho est. sed quia quia
rdcum retho qtum omnis lex iudaic precep quod
iunt in retho. et quia ead est et rdcum et ozo retho
et ced pecl vetrulqz. De quone retho
et lagice adunatem et dentam et dam.

Qua ti lagica quod retho est scia rationalia
et eax quone adunet potest alic et du
bio. quia qr retho torum sillo simp intendit sic lo
sed qr non torum demindi. t qr non distinguat et q
drup pble. sic dia est uter prenet ex plubiz
dez recl aut simp aut alic tut nc. dbto qr
uodm est pl lo et non retho et qr disp et clo et me
mo et pnuciato pcel est retho et non lo. ad i. dq
qz retho dez arguere et solut plulilz nad qm
de sillo simp quia est in plulili et necie. sed qz ut
et lac in uij. top. dia ut ut pfeio sillic et orator
entimemat biutate qcut est. se qz retho
dez arguere ex quetis ut qz dunt et nate ido
fit fur. si alliment ulet quet qbz uet sillo
qz sillo sm uli et non pt. fiet non fle et fiat pm
bilet. ut si qt pponet q oic dunet et nate est fur
et ido non milt ad retho de sillo. sed men si qm et
tiguat pm sillo uti torum sillo mutuat alo
qz lo est trade torum rem in o m et scia et si fiet ili
pz ut dez ay in cad uerl. de iudicie et sic non
pcinz ad retho de sillo simp qriat. ad p dq
q dnitor dez et sic scam i disci. et ido non qlu
dit et si p call dnc nc al et. ul' p esse q sic simp
uotioz et hoc mch pt rettor ul' orator qz non pt
fiet nqz fiat ul' suspicam et qlud pm si origen

et p quatat non inuit qtingenter. vm non arguit
a ei ul' ab esse non si a dnstantiul plone et ne
gnu et pea et non hat actiat retho. de dubie et
dione de qbz actiat demtoz pp demtem ut
prem est. ad. iij. dq q dia fiat intendit p qm
sicili uenat qd scia et ido dubiguit qdrup
pble pet qdrup poicat de e uenia ul' min
hendi nuci est ul' alu fiat fiat. oratoz a fiat
non intendit in pp sinam iudici in qualibet uult
ul' utile ul' honest. vm finali tendit uult
utile ul' honest et ido pet uta ta dubiget ep
gen cae ut prem est. quid a dia et retho ipi
ant q ex plu argunt dubiet tum multip. cum
qz dia theum quiat et retho ypothetum. sz h
est de tori lagice ad retho ut prem est. cum qz dia
intrinsice et extrinsice intrinsic intrinsice inuenat. sz
retho qui sua media poit dni probaunt. cum q
dia pstic utut sillic sz retho entri. cum qz in dic
putatur dia ille est sinam q adulari est iuri
go et oppinic elicit extrinsione a extrinsecus tangin
sinam. sz in disputatione retho actoz hic iudice
alum ab adulario q inc eos discepatat et sinam
pst. cum qz laci dia quozec et retho pticlariozec
et ido non neq utilec est laci dia retho turo a ec.
laci ei retho et num tem et ta plona respicunt
lunguit ei ex adjuetic p et nego ut pz in sua re
tho difficili et uij. top. hec. lucrict. loci a dia
pz ad qe quidunt et si ad ctm tem ul' ta plo
na designat. non est hi pni sz acntall. omnis hec
dre in uij. top hec poite est. sz obic qd q non est
retho scia si de etic plonu et tem quidunt qz et
linguarum non est quidto scientifica. ad q non
retho abstinc ab hi fio ligari et illo et ab hec
plona linguari et illa dicet quo agend est arti
ficialis et tem linguae simp in gnc p linguari
ris. vm abstinc a linguari ligto. sz non a ligua
ri uago. et ido scia est et de uli. qz ligare uagum
est pollz uli. q a retho dez sic in uli si applicat
retho pstica in linguari lignate. ut p i qe q
tdic in theo cludit de lio linguari ul' p ligua
lignatis h et uc et hi rect est qz retho dez tem
tate cal qbz in cm sartre. h oratoz tetat quic
linguae et ad retho pcinz theo pte et ad orato
re pstica. ad iij. dq q in lagica disputat
disputat ille q opponit de nc q nuc iudicat.

replicatio.

sed et rei est ul' inte.

sed in qbz distinc dia et retho.

et ille q̃ prendit et hunc iudex iletur tuũ recte
linẽ. stat ei i dentil iudex oppositi i dex et ordi
tem cẽ dexter. stat ei i dia iudex prentil. iuiqua
et ei i et est a prente qll' qr ñ prior in ex qestis
et in ẽ q pro dia dr iuiqo. tz ñ sic pro denicia
stat ei in disputatõe logica iudex q sic ica. sii
a pte oppnentis sii a pte prentis. ꝑ q ñ disputõis
reqrit et expectat a iudice. sic ei iu
diciũ p ea q lo artis sẽ. et id iudex ibi pit pl
logice oppnẽs ñ ẽ t disputõe rethor. nec ei
orator ñ faciat ad iudicẽ de medio q iuicit
et oppnit et adulari et prendit de eius iudicet
nutet ea illinuare. nouit tũ iudex iletur tz ex
pectat iudicẽ tertii. l. iudicis q hẽ de utilz op
pnẽ et prone iudicare et iudicẽ. ideo ẽ pl dis
putõis rethor qz tam actor et re disputat
i. tz ñ iudicat i p arte rethor p iura cumula
ul' canonica. ñ ei dez rethor sententiat pter
re tz remanet ad pluadend' ei q dz sententia
re qz g iudicẽ finali. incetũ et expectat ab
oratore ex disputẽ ẽ et ex rethor. io nõ
pro iudicẽ pl rethor. set i disputõe rethor ora
tor primo allegat medio q militudinẽ et
io nõ i hẽ arte disp et memo. ut la
at tũ oppnet qm tendit media pro ad
ul' p orata p arte disponẽdi aq' se colligẽ
et pone ordine debito et p arte memo pnte
cad pnte cũ oratore retinere tenet dom' orator
tat. tz neuẽ ultra ẽ nec logicat qñ ẽ i tal'
ordine plicitat. tz stat pte v' simplica medio
pnto adhibet tzñ. ab negando ul' qlenciẽdo.
set qz orator cup' ut suadere iudex p sua pte
io captat benuolentiã ei p mal' ornat addit
gerendi se. et io ei nec ẽ art claudi q ad simo
nẽ et art pnuciandi q ad gest. et io pter rethor
lit elocutio et pnuciatio. tz ñ sic ẽ de logico
q ñ curat de benuolentia alie. tz ut ei tend
at simplica qlentiu. et io ñ ẽ dẽ duc pter lo.
se hul pter qlica de qõne rethor et logice.
Quo se hũt simpl scia ad spectatam et pticã
et utrũ sb aliqua eay continuatur.

Adhuc hui qdam restat qõ de nõ simo
scia i gne. ẽ qñ sit pl phie. et phia dicit
p rethoricã et pticã. ul' p spectatam et actam
ut i pmissis clarum. possit ab aliq qri ad
qm pte phie se hat simpl scia et quo ad
tinqz se hat. ñ ei ui simpl scia qm sb pte
ei pte phie. qz ñ agit de oribz et oribz hui
mi. sic ethica et methica. tz nz sb spectatã qz
ut dr ay i. vi. meth. tert modi cenlet phie spe
catie. phie et matheme. et dimul et sb hui nõ
oppnet simpl. Et dr ut in ui q nouit pl
phie. s. tz spectata tz acta sq eadẽ id iudicat scia
oppnet pte sino scam. sino illa dicit sp tat ad
pte phie q de reb ẽ qre in qb ul' um est v' bon
simo a' de ligno ẽ. s. de simone ẽ exercitio scie
pp scia spectat et pticat. v' rethor ei exercitio
ẽ pp ethica cumulẽ ut patet ẽ ut sic quam ad
ea reducat. s. p mag' simulat et ñ p mag' sb illu
mat. ul' p mag' ptic sb rectie. logica a' exercitio
ẽ ulr pp ul' scia. et pue ẽ pp spectatam qz dez
iuestigare um i oib' rei tz pnequali. et ex ter
a. s. qare phie et secundũ sic logica debet ma
rie spectatie et sic ad ea quam reducit. p ea aut
max util' ẽ ad spectatam pte. luc et oratie ad eam
scam q dicit et ad eam mos ai exp med' equilla
max dicit simpl. et io ad illa nec ẽ max art
lig ad p simone. tb sp tat ad p matica ii pdam
ẽ. sic g p ea tamq' oib' dicit nec max spectã
tis. g simpl scia quam reducit tãq' tamq ad
phiam spectatam et actam pte dam. tz ñ tãq' ei
subalternata. ñ tãq' pl ei sb ita. v' mem sic alie scie
omnl ad hunc de spectatam. et ad de actam ut i pre
dicmentis dem ẽ sic et simpl. vii i gen spectat ẽ q
dez qam rectie logd' et sb' ut recte ligtet p
lig dz. acet a' q ex arte recte lo et sb. s. i logi
ci spectat ẽ q dez mag' disp ñ iim iuestigãdi
p inuentrem. acet a' q ex arte et recte disputat
et inuenat. ceo' m i rethor spectat ẽ rethor
q dez quo d' i q oib' cumulat. acet ẽ orator q dr
i ei q ut dr luc. j. ruy. tuy. rethor facultatis ef
fector orator ẽ e oim ẽ applicat dez ad pnalio
nẽ h adplent de simo scia sufficiat. De ordine
scia. tz sici. sb iuestrem et s. iim et dicenda.

Postrem de ortu pmi phie p modo mio dr
nec restat ad de eay ordine adinuicẽ ad. co
sidẽ a' pt i eis ordo. tz ordo iuestis ul' ordo qu
p et ordo ñ et ordo dectie. ordo a' iuestis et ordo ta
p et forte ignat. a modus ñ nus qz ia iuestaint
scie et ñ hnt hystorie q tpa ordo eay narrãdo

p. 219

adiscere mecanicam et illam illa ulla ymaneat
et uniquique talium talis per artem mechanicam eius igitur
ut ulla operis aptior est. dicunt ad aliam si ualet
proficiat. si de ordine diuino prius philosophiae adplenis
discipulis sufficiat. De quone prius philosophiae
adiungere perfectiuitatem quae fit ad aliam.

Cum de fine philosophiae uniuersaliter et
philosophiae libri tractum sit nunc de finibus quibus et extra
tractatur ad ea. et si est ordo de utilitate quae fiunt adiuuantes
ipsa se uidetur quo una ualet ad aliam et quo omnium
scire respiciat aliam tamquam finem extremum. Sed quia
ethica quae ad omnes alias ut quae alias prius ethicam quae
cum tamquam per eminentiam suppeditat eam. si quae faculta
lie adiscentur et utilia quae magis expedit adiscere
ut uiuere uiuentes eo quo ut dilectiones per sempiternam
et quae prius accedit ad illud lumen quo illuminat omnem hy
minem uiuentem in hoc mundo. et utilia et quae adiscuntur
ad mutuum alium a magis ad gloriam uel honorem uel ad
ad tuitorum quorum et ad commutum quae et eo quia
aliam ad ethicam quae per iudicium per singulas philo
per quae sunt declaratum est. et. xlij. qui ei omnium est magistra
et quae speculatiua et mechanica ad ethicam ordinantur
et finem eam ad finem est et quae et ethica secundum
et politica ad moralem ordinantur. De fine cuius
potest omnis quae ad ethicam rectius ei ut sepe dicimus
est deinde ethice politice logicae quae ad eam ualet
philosophiam per in institutionem. et grammatica per in notitiam deli
ligendam. sed omnis philosophia ut ad ethicam ut dicimus est quae tam
lo quae grammatica ad eam ut. quae et certe prius philosophiae fere si
gle ad eam quae fit. a mechanica enim quae est eminentiam limpe
quidem et eius affectatiuus quae hi quae est. quae quae fiunt a
spiritum sciam sinecinalium speculatiuam et actiua
per. ut dicitur id quae est omnis enim quae quae fit non pos
sunt est solum quae illi enim prius aliam dicunt et
id omnis omnis quae et prius quia illam declarat quae
bus unaquaque dicimus utitur per quae sufficit in quo quae. quae
eo omnis alia quae fit ad illam eo quae quae non dicit non
scam uelem de entibus et alia dicunt quae sciam
de quae omnis entibus et quae quae omnis aliam uniuersalem
ut sit una completa scia de toto ente. sed metha
ei de ente per iecto dicitur hic et ad eius notitiam
quae est omnis cacumen quae per ethicam et id enim
scit quae de cacumine agunt ad methicam ualet
quae de cacumine quidem. dicunt mathicam non solum ad
ethicam et methicam ut in omnium est per pecia ipsum
et uuat milit ad mechanicam quae quo sit cum omnium
est. et. xlij. uuat et milit ad philosophiam cum quae quae
est filius et uuat a geometria per scia eloquio et eloquio

ethica quae ad aliam omnes.

alia quae est ad eam.

sinecinalis quae ad ethicam.

methica quae ad ethicam.

alia scie ualet ad methicam.

methica uuat aliam.

tatem quae uuat ab alterum ut ex tuum tractatum
est tum quae quidem utique tam mathematicae quae philosophiae nu
merum et magnitudinem et diuisionem et uiuentes
quidem alia uuat ad philosophiam eam notiora
uuat et mathematica scias sinecinalem quae fit quae
ad alium quam quem uiuat in illis et illam in
deinde. deinde logicam quae ad deinde quam quem quae est
dicit quae facile discit et adiscit et quae et mathe
ei explanet ad rectitudinem a nunc quo
uuet in forte ad quae ei quae dicunt quae
uidet eum naturam et rectum est cum uoce ac
eloquentia uuat et mathematica sciat adiuuet
in singulis omnis potest et potiores de quae in
tum est. et. xlij. uuat a philosophia ut per ex praedicat
ad ethicam et methicam quae et ad mathematicam quae qui
cant scire in libris philosophiae et mathematicae et diuisi
nem quidem philosophiae ei quidem sonos et
musicae. sed philosophiae celestia aer et stel
astronomia. sed quidem numeri et magnitudinem
sicut arismetica et geometria et musica et alia
et quae sunt et id libri quidem philosophiae et ma
thematicae multum quae uacuo utique ad reliquae quae et philo
sophia ad mechanicam ut in omnium est. et. xlij. quae
et ad finem sciam per ad gramaticam quae uestimentum
fundat in illum et ita pili ut. ut per in signis per
oris et motus signorum et quae uocabulorum eam adiuu
et. Sed ad logicam ut per ex illa explanet
dia et demonstrat de quae ad logicam. et ad rethori
cam sic ad dialecticam. et per ex illa quae publica
et affectua. quae quae sunt omnes scia ad aliam
per quae logicam et grammatica ad omnes uuat. hi in signis in
dicent illa in dicit cum illuminent per et per pecia et
cent. sed rethorica uno spiritu quae ad ethicam cum
per duabus tum ei per. si eloquentia et pronuntiatio
multum uuat per ad omnes et dicent. si ei
uet eloquentia dicta et pronuntiatio in dicendo tum
cum addiscunt. oia quae dicent. ethamica autem
quae quae ad ethicam per sempiternam cum omnium est
et. xlij. quae et per ad alias omnes uiuentes scias
quae uiuentes quae scunt scire addiscunt. hal ei ad
det studium multum quae uacuo ad quae mu
camcal afferunt et per quae in quae adhibet ethi
ca. quae omnes alia uiuentes ab ethica ad ethicam
ordinat ut potentium est. De hyle mia est et quae
uiuet per philosophia utilis est ad omnes alias et quae pri
cipium sinecinales ordinat ad rationales et ille
uiuentes quae ad ethicam et ethica per ad mora
lem. quae omnes philosophia ad moralem ethicam ordinat.

philosophia uuat ad ethicam et ad alias.

sinecinalis quae ad alias.

mechanica quae ad alias.

et ita oīs scīa ad ūtutē & bītudinē & de uti
lītate ēt hīc ꝓcl phīe adiuūē ēim dīm sīt
adꝑfectū & ī ꝑtēt finēt extinctē & tūc eay-
dē in ēi agendi ī oī ꝑte phīe q̄ spectat ad cām

Quum de libris & similiter ꝑtū phi[illegible]tōr lem.
Philosophie tēt oīs ēim ꝑtēs aliq̄ tact ēm
loca tractātū genera hīc ad rectat bzeuit tā
q̄ de tōr. l. de in eay. sīo q̄ q̄ mod oīs scīe
ī tbz q̄ūtē & q̄bz locis differūt. l. ī differē dīo
& collāgne lii ūtūmatīe. dīo a & differō ē nēc
ꝑ ēgem ī ōplexoz. dīo ut cōgscent ēm
scīe ꝑ ēm. ñ ēi ꝑt aliq̄ scīa ex semīnū dif
finire ꝑtū ēm ꝑ differēm ꝑte cām co qd
ēm ē p̄ ī scīa. et oīs ūa differō ex ꝑtibz ē
ōrbz ī aliq̄ differūt suū ēm aut ē notīs
cō aliq̄ & ñ ūa differō aut si ē ab alia ꝑtī
scīa ea mutuat. dīo ē nēc ꝑ ꝑtēs et ēt
ēm ut dīcō q̄ hīc ēm ꝑ ꝑtēs dīc seu ꝑtēs
ꝑtēs aut ēt ꝑ ꝑtēs & differūt ēt cōgscant
Collēcio ūo seu ūcūn ē nēc ꝑ ēgem oplexo
ꝑ ut oīdant ꝑte ꝑtīonēs de ꝑtibz & ēt
bz ēm ī ēm a ēm ūtutē oīs scīe ēt pl & mi
ēt ēt nobīl. et nobīl ēt q̄ exerci & ꝑmutēt
unitēq̄ ñ. ēim ēctat ē ēi analō ī ꝑtibz phīe
ēt q̄ sīt oīscī ē. c. xli & nuy. c. lxiij. ēt de ordīe
bar. dīm ē ēt tōrm sīt ēt ūtūtē oīsionēs
De ortog phīe & ꝑtibz ēi ēm & similiter
tōr ī q̄ ūm adꝑfectū dīm sīt.
Recapitulātō totius ꝑtēs a principio.
Prologus hī tēctat ī sūma ut patēat
ꝑtēs tal ē. Scīar q̄dam dīna ē. l. q̄
deo actore tēdita ē. q̄dam hūa. l. q̄ hūanis
rōibz ē ūcuta. p ē thelo & q̄ alia ꝑtēs tē
tari. Secū d ē. q. q̄dā ūcuta & ōrbz phīa. l. q̄ dīno
lūce ūtūt illustrūce ūcuta ē. q̄dā illūcta et
ōrbz magica. l. q̄ ex hūa ꝑtēs ūolūtate et
malignoz spīrū ūtūtu duxit orīgnē. De
ulla q̄ phīa ē tēctauum hī ꝑtēs. phīe q̄dā ē
ꝑ & rebz dīmis. l. q̄ & dei ēt ē ꝑ ēm.
q̄dā & hūanis. q̄ hō facit. et p ōrbz ꝑ phīe
speciālīa q̄ dīcī ī tēt. aut ēi ē & rebz mobī
bz & mūibz & hīc cal q̄dē & ē phīca aut &
rebz mobīibz & mūibz q̄ ñ ut talēt q̄dē. l. z
abstrāhō a motu & a mā & ē mathēmatica aut &
rebz oīo sepārīl a motu & a mā & ē metha
ca. mathēmatica ū. uij. sē mōi rēt ēi exercēt
ī motu & ī mā & abstrāhibilēt ab eis q̄ ūtūtē
sūt sīl q̄ta. ēi q̄ q̄ta q̄ūtat a aut ē multitu
do aut magtudo. multī ūo aut q̄dē abstrā
abstrāhō ab oī mā phīca. et hīc & ea ē arismeti
ca aut q̄ūtō rēt armō q̄ūtat & hīc & ea est
armō sīl musica. cū ag a aut q̄dē abstrā
do ab oī mā phīca & hīc & ea geō. aut q̄ūtō
mā ꝑmā & ꝑtissimā cīmōi ē cōr celestia &
hīc & ea ē astrō. et ū hūanē sīt ñ oēs
& simōnēs ē elementis sīnt. ꝑ q̄ phīe ēt ē & rebz
hūanis aut q̄dē hūan oēs aut simōnēs ēt
ꝑ ōrbz oēs ūl ꝑtica sīl actīa. Secū hūanē
sīt ꝑtica & ē aut ēi q̄dē oēs mōales ītend
ēt hūale bonū hōis q ē ēi ēm bonū & ē ethica.
aut q̄dē oēs mechanical ītendēt bonū corpōis hu
manī q ē bonū ēi ēmp & ut ñ. & ē mechanica. ēthi
ca tēt hēt ꝑtēs. l. moralē sīl dīm. seu mona
stica. seu solitaria ꝑ ēm hō scīat se ꝑ ēm regē ñ
oz. yconomica seu dispēsatīa sīl ꝑuatīa ꝑ
ēm hō scīat familia regē. politica publica ūl
ciuīle. ꝑ ēm hō scīat regē ciuitatē ꝑuīcia. ūl
regū. mechanica septēplex sūt ē ī hīc. ī nēt ēthy
artibz liberalibz. tēt ēi mechanice spectant ad ūtī
cōr. l. ēt cult. ciluīa seu nutrīta. & medicina
Oēuoz a alie ad exercēt corpōr. l. uestīa ūl co
operīa. armatīa. l armata. architectonica &
mercātā. sīnerīal ūo aut ē de simōnēs q̄ sig
ficat ē ueri ī ā noti. aut q̄ īqlitū sūt ē ū
ignoti. & hī duplī. aut ē ēt ēlect aut ē ī ꝑtīc
lēt. ꝑma ē grā. sa lāgīci. tēia rethorica. De ulta
ꝑ scīar motū & differūbz cōsēt. nūibz & finalibz
& tōrbz ī hīc dēm ē. dmp & de eay q̄ūtia et
dīā & de q̄bzdā dubitabilibz cōstātibz eac ad dīm
ē. de eay ūtētorbz sī q̄ sīt ūtūtē ūcīēt ī discū
sīō hugō. Hēc artibz magīcis ēt hugō.

Hīc de magīcis aperīā ea q̄ hugo aperīt
ī hīc ēiā ūlzī. d g q magīce artis ꝑmī
rēptōr tēcēt zoraustē. sīcē tūcānēpē q ñ nūl
prētāt sūsīē elyam. filiū nōe. hīc ꝑtī demētē
amplīauit tēpē q ī ꝑtēt ī medicina ī ligūl hī
bēuit. ōyagica a ī ꝑtia ñ recipīt. q oīs ūīēatis
& malīcie magīa ē. de ūo mētīēt & ūcīēt leāt
aīol seducīt a religione dīna culēam dēmonū
suadēt. oyor cōtūpīēm ī gētīt & ad de ēcēl ūm
tēt sēqēū ī ꝑtēt. hēc gīālī accepta. v. ꝑplētī
ē grā. l. mātīcēn. mathēci uana. sortīle
maleficia ꝑstīgia. oyancīe ut de sonat ūd q dī
natō. ī ōtīnz. v. sēc. ꝑmā nūcīnātīa q ī ēpēat
dīnatō q̄ sīt ꝑ sagīlegū sanguīs hūan ūm ēi
dēmonēs sīcūt. & ī eo delectāt oblatō. Secūm-

p. 225

geomancia

214–

distinguuntur. Sed non multum curandum videtur nec de nominibus inventorum, quia hec duo plus habent curiositatis quam utilitatis. Secundo ingeritur tamen unum, quod prius inventa sit mechanica maxime pro aliquibus ipsarum, ut agricultura vel aliquibus speciebus. Cum enim omnis scientia excogitata sit propter aliquem humano defectum sublevandum in corpore vel anima, ipsi vero quia sic primo innotuit hic defectus, a [illegible] quam est prior cognitio eius, sic prius satagerent defectui corporis subvenire. Non tamen omnis [illegible] mechanica excogitata sit ante inventionem aliarum artium liberalium. De ordine autem inventionis mechanicarum non curo ad presens.

627 Primo modo autem inventa putari potest pars philosophie speculativa quam ante ethica. Et hoc ex Tullii [illegible] sollicitiores fore [illegible] et usque se ostenderet esse inventorem [illegible] quia acquisito necessariis vite et esse scientiam quam esse mores in usu autem speculativis etiam congruentius ille ordo inventionis quod scientiis prevaluit est ~~[illegible]~~ desideriis [illegible] prevenerunt enim humana ratio ab exterioribus rebus sensu pervenit ad interiora et sensibilibus rebus ascendit in cognitionem superiorum. Unde incipiens a physicis et tandem per mathematica tandem pervenit ad methaphysica. Secundum hoc in ipsis mathematicis etiam fuisse ordinem inventionis vel forte quod sit tamen ut dicatur [illegible] ortu secundum [illegible] et sic [illegible] rationem [illegible] quia congruum humana procedit ab hiis que sunt notiora sensui ad ea que sunt remotiora et notiora intellectui. De hiis sufficiat tractatum est de ortu speculativarum. Tertium est tertio loco congruere putatur inventa ethica propter pacem servandam et mores hominum componendos. Quarto autem sermocinales post alias scientias inventas sed neque consummatas, nisi forte ars grammatice in aliquo forte prius excogitata est, scilicet rethorica et logica. Ipsa enim difficiliores fuerunt inventoribus ceteris. Unde in [illegible] velle in fine elenchorum quod logica non fuerit inventa ante ipsum. Sed ars rethorica tamen multo ante fuit inventa et artificiose tradita a diversis ex quibus constat quod adhuc ante inventa erat grammatica. Rethorica enim facultas est sive scientia bene dicendi et ornate, necesse presupponit grammaticam que est scientia bene recte loquendi. Vitiose igitur non inventa logica quod etiam alie iam invente et aucte a diversis exceptaverunt ut per eam ordinaretur et certificarentur, et ideo consumma rentur. Igitur erat ordo inventionis partium philosophie sicut ratio cognosci potest.

·ordo in(ventionis)· sci(enti)ar(um) sp(eculativarum)·

630 Ordo vero naturalis earum multiplex aliud est, et iste triplex est: potest enim ordo considerari in illis secundum scientiam vel secundum formam, scilicet secundum certitudinem in modo considerandi. Ordo vero secundum subiecta, id est quod ordo subiectorum et ideo sicut res divine de quibus est scientia speculativa priores rebus humanis sic et in hoc ordine generis priores esse scientie speculative practicis et sermocinalibus. Ordo autem speculativarum est secundum subiecto simpliciter et secundum prioritatem rei in illis secundum quod dicunt maioris abstractionis quam alie. Et ideo in eo modo abstracto

res tanto priores est nobis. De hoc ordine earum tum speculativarum principalium vide supra q. iiij. mathematica pars [illegible] est supra c. xxv. Et autem res humane sint opus et sermo congruentius putantur opus cuius causa est homo et bestia, sermo autem homini proprius. Licet enim sit prior est nisi intellectu dicto in hoc eo quod est homo et brutis inest. Sed intellectus homini non brutis. Communis est humanis congregationibus naturalis sit et spiritualis non. Sic opus humana civilis prior reputatur sermone eo quod civilis opus pluribus inest quam homini, et sermo soli homini. Licet opus humana civilis quedam in animalibus sit. Sed utraque hominem. Secundum igitur hunc ordinem subiectorum prior est activa scientia sermocinali et ex opposito eadem est moralis quod consideratur ethica. Et eadem mechanica quam attendit ars mechanica quod prior est opus morale illis eo quod ipsum esset necessarium et si homo non peccasset, sed mechanica non nisi propter malum [illegible] quod peccatum consecutum est vel propter peccatum est inflictum. Ideo congruit ethica prior est mechanica. Et in hoc ordine ultima est sermocinalis scientia. Potest tamen non incongrue dici quod sermocinalis scientia sit inter mediam moralem operationem et mechanicam. Et in secundo scientia ratione subiecti erit media inter ethicam et artem mechanicam. Cum hac ratione opus morale primum est ex hoc quod primum inest et opus interius est amor in bonum summum quod opus exterius non est ut modo. Sed amor in bono prius inest homini quam sermo eo quod ille ante inest ut docet lex in tertio Colossenses. Tertio est enim multis hominum in bonis illis incerta cupiditas. Sed ad illa deum errorem abducunt. Sed ille scilicet sermo non ante inest, sed ex doctrina ut dicit Augustinus in libro iiij De doctrina christiana. Sed quia signum ingeritur non est prius nisi ratio. Sed per doctrinam docetur. Cum est igitur opus modo illis prior sermone. Sed sermo est prior opere mechanico quod sermo utitur, est ante peccatum, et eius usus necessarius fuisset et si nunquam peccasset homo. Non sic autem opus mechanicum nec in mechanicum enim non est nisi ut subveniat defectibus corporis quod illi non fuissent si homo non peccasset. Demum in sermone non est ordo subiectorum nisi per diversas quasdam sermonis et ideo quod prius est sermo in re signanter quam notus est quod in re inveniretur quod ignotus est ut omnibus est in prius et sermo inveniret quod ignotus est quod est in re inveniretur esse thesim quam esse ypothesim sicut ulterius est prius per totum. Ideo prior in hoc ordine est grammatica logica et ultima rethorica. De mechanicis autem ad invicem ordine relinquo sollicitudinem hiis qui curam earum gerunt. Talis igitur est naturalis ordo partium philosophie secundum ordinem subiectorum.

·ordo per fines·

Secundum fines autem alius est ordo et loquor de finibus proximis per quos assignatum est supra singularum differentia, sicut et per subiecta quia autem ut dicit Augustinus libro secundo methaphysice, finis qui dicitur per bonum est causa finalis, ideo ordo scientiarum per fines attendendus est per bonitatem finium.

· Ordo pet forum ·

qz g̃ bonũ spũale simp̃ melio̅r est corp̃ z mca̅ tũc
est bonũ corpale. aliqz ũ ad bonũ spũale simp̃
melioꝛ est alie scie q̃ mcta et ideo in hac ordine
ponet. et qz de spũali z bono melioꝛ est ut scia
qz ethica tractat incedit. z alie sciam melioꝛ
est alic ethica et hi ordine ponꝛ. in alic a' qz melioꝛ
est qm̃ natal ꝛ ꝗgnita q̃ iqsitio ei ul' sigo q̃
z specl̃atia intendit qm̃ ꝛ tractat et simo
qm̃ut natal iqsitionem ul' sigem melioꝛem
sunt specl̃atie simo z ideo ponet in qm̃ a' specl̃a
tũ tacto melioꝛ est natal tãq̃ ctioꝛ q̃ est sic cta
q̃ intendꝛ q̃nto qm̃ ctioꝛ est z de ctioꝛ q̃ est sic
cta est de simplicioꝛ z ponꝛ z abstractioꝛ. z ideo
specl̃atie in ordine sinuũ habet ordinem sibo
z de q̃ sudem est in simo a' qdã melio est iqsitio
in ꝗgnoti q̃ modo sig̃ ia not tũ qz tocꝛ
scie intelligibilia est z tũ ea ũ est scia. tũ qz iclu
dit in se modo sig̃ tãq̃ pmublm. qz ũ sic ꝗ
noti iqsitio p simonem il sig̃ q̃ nota est me
li' qdã est iqsitio in ce tice sed q̃ ce ypothesis
qz illa volvat ultã. et ũ eq. et ctinet omnia
q̃ ulta. z ideo in tiz simo melioꝛ z ꝛ ũ logi
ca et tic. sed ũ rethꝛ. vltima g̃ ũ. in ordine
g̃ nũ pet intricate ꝛ sinuũ p ethica et
ultia mca̅ z alie medie in ia deo p ordinem
sinuũ q̃ intendit. pet forum a' q̃ nov ctiu
dine in omnibus ali' est in eis ordo a pdic. et ei
qdã ctic de mudiis utat z qdã qectũ et
qdã plublis rebus ille in hac ordine ponet
se q̃ dimit et ille posteriꝛ q̃ dia ul' rethꝛ
omnes z sic rem ponet in specl̃atie q̃ acte z
mꝛ specl̃atiat ille ponet q̃ manꝛ est abstr
tus z de rebus immutabilibus omnes et ite ac
tũ ethica ponꝛ mca̅ q̃ tũdem est. c. xii. tibi
a' ordine est absq; dubio phica sic posteriꝛ.
methica z mathica. aliqs eũ dicet mathi
cã esse prie methica. pp ctissimat de mutis
q̃ in mathica. ad forte dicet eo q̃ methi
ca est supma phie pte. et ideo est pnc̃ ꝗ est
p se notissima z aliꝛ ꝗum pnci sunt
scia z explanatia z forte uerũ ium est. qd'
mathica est ctioꝛ z ponꝛ in diffinendo. sed methi
ca ctioꝛ z ponꝛ z explanando z aliat declarando
sed q̃ ultic scitur tũ definit tũ aliat omnium
ũ est aliq̃ ctiendo ꝛ ex logica qstat logica cer
tissima est a deo ut ipse sic et libri z aliic ctiun
do sic z tũ omnis est in ctiando de ordine et ideo ipse

de scia scia z. tocꝛ z et modo cay. in hi g̃ ordine lo
est pma z alie ll' sciũt ordine ia dd. sed ho a' qz
ueritatis scia est ũ ieg̃ue ordinari pt mꝛ ethica
z mecanica qz ipsum unu pri ethice z totalit
hũa negotia qliat q̃ i cumulo q̃ ulant. g̃ia
a' qz pri studet sed num pri sed hũa ultimata q̃
ad id q̃ de ũ hat in gdu ctiendit phice ꝗgnue
collectari pt q̃ ad id q̃ de hũa ultimate hat in
gdu aliq̃ ilꝛ. omittet q̃ pri ordine in gia et
ꝗgnet ueienet a ũ ligꝛ ũ illet rem et alei
tũ. illectionet ũ uacalet talet ul' talet z plo
ille ul' ille ũ a ũ sed. sed ab hũa ipse. tal' g̃ m ũ
ordo pri phie. pet forum tũ pet de studine in oñ
dendo. et sic pr ordo ul' cay tyler. vlet est ordo de
tine q̃ tal' est qz omnis scie ricinat pri lulules. ille 639
ei manifeste ricinat. et arte. sed mca̅ certi
te a cũm ul' ũ ideo lo p' eius discendi est. sed qz nat
est ricinari melius laqueet z scire bũ ligũm p
pot excepto ideo adhuc an logica discedi est g̃ia. de
ũ addiscede est alie hi ordine qz notitia ri cãtu
z mlt̃ pretet hũuli ad amore ciuꝛ z ꝛ ideo
in notitia ad ũtute p addiscede est specl̃atie et
de ũ ethica. qdã tũ ũ uruconabili pponet
addiscentibus ethica phie specl̃atie et hi qz p oi
bus q̃ intendi est boni mores et uita uirtuosa z de ũ
ad utute scia ordinata est. p ei oꝛ hũe notitia
finis principal. z de ũ illa q̃ intendi est q̃ ad illũ om
dũ possit p moue. hnt specl̃atat a' aliq̃ fore
pponent methica. qz ait scia est et qdã scia
logice ut phiti est. a ꝗoribus ei admm qdã de
curre hũa tũ. et ipa est de ꝗsiimis z abstr
tissimis aliq̃ a' pponent uathica. ut hũa
tem mtis ictis demonstrabilibus z ordinatis sui
li' pmearent. pea alii forsitan pponent phica
qz ipa est de sensib̃ z mime abstractis q̃ de mutis
tũ z mm z a talibus incipit hũa notitia quia
hũa cognitio intellectua ex sensibus quam orte. ũ ã m
magis sensib̃ hibis hac uia ultima est tenendum
multũ a' ingentibus est intellm. uia pma. mlt̃ aut
ingentibus est ymaginatiem uia media. cũ ethica
z pp illa addiscedi tuta z rethꝛ pcipue pp il
la q̃ cumul est. ut illa sciant. aliq̃ cura rei publi
ce suscipiat. q̃ multi a' z pt de ũ phica in sum
cognosce tãdem addiscent mecanica ul' po qz
et lulules sciũt dimittat mecanicas z obtu
sis ingenius q̃ ũ facile adiciũ inciunt aut pcipi
t labulis obtusi ei tiepti ad actes lulules p

219

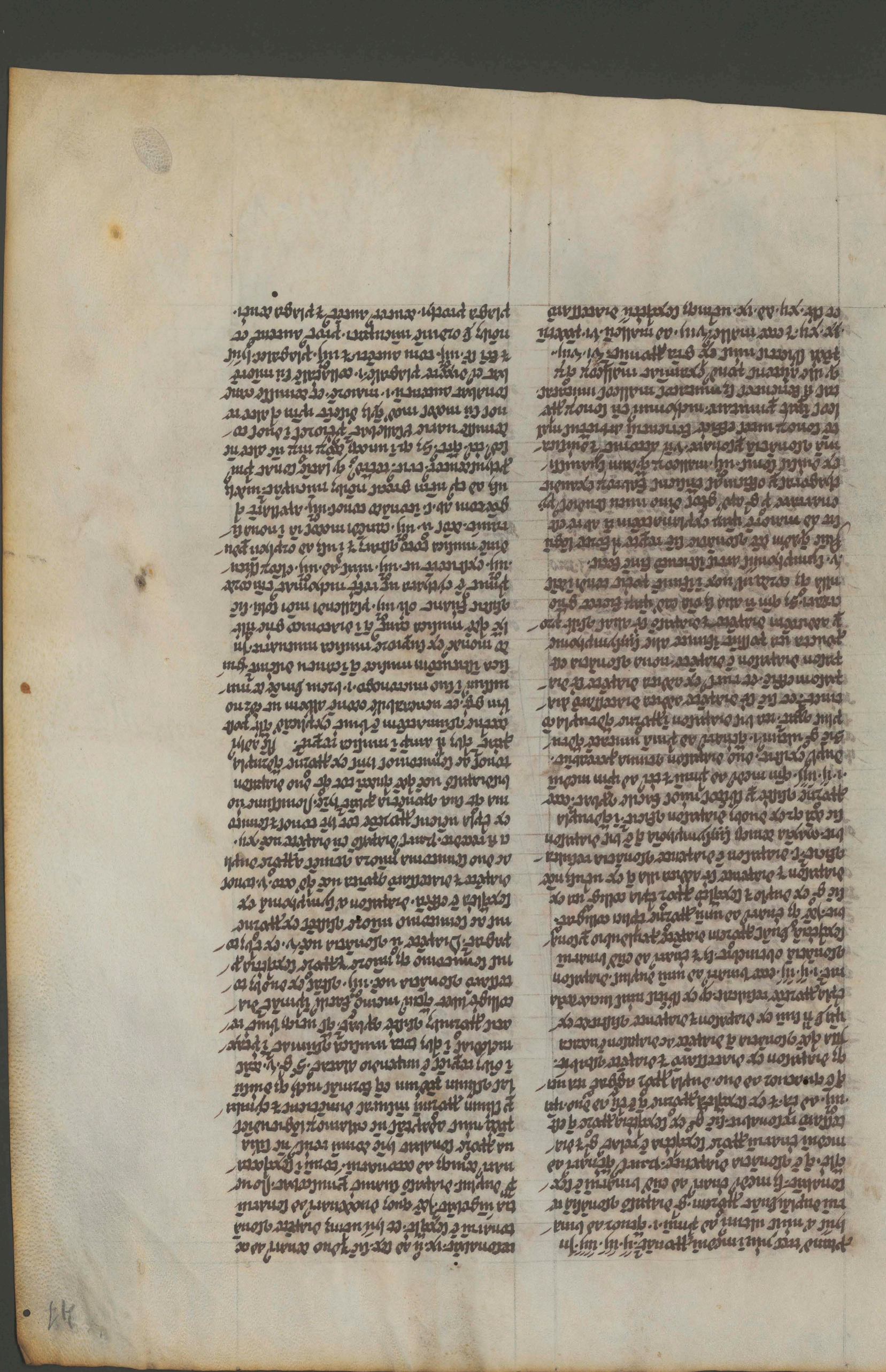

tertius autem & plaga tertia tertiedi autem & plaga
tertiedi. alusio a' ut aut grued tedium latinus p
antecedo pelo & plaga quarta die primi & sed. & p' aut
to deuto & plaga deuteri. tertia acq; ipsi p' aut
tio & plaga tri. quinta & sexta p' autem tertio
plaga tertiedi. septima & octauus. et qm oia a
fine tag' alo primo noiant & usq tonu a fine
sui mito dnolcunt. sut a' ill' oily. uij. tm m
uocet finalet. et i mra gma. mj. solum lit
finitie uidet. d. e. f. g. gruet dc. ita q p'ch
& plaga ei finat i. d. gru. deuteri & plaga deu
tri i. e. gru tertie & plaga ei i. f. gru. tertiedi &
plaga ei i. g. gru regularit tiet regla'le dico
q plagie pelo deuteri & tri. alii i. a. b. c. acuti
. y. alamire. lytalerm. et colliunt fine p eor
dula iecyrem qm fact ymnitunt. hoy a'
tonoy oim lex e & regla gnal'. q omis auct
ti a fine sui ascedit diapulon. i. regularit. vij.
uocet & qm & ad nona ul' decimat de ulli ac
tentatis licetia exalcat. In psalterio decem
coday psallit illi ut p i antiph. alina re
dpteoru mu. deyonit q; autemti tonu. i. sl'
sui fine uoce unita remittunt. vn fit ut
omis auctti ista. ix. uocet i alcenlu & dsce
lu. q. ista. ix. ordinet quoret. si duc uocet
ut dim e qm de lucetia finadt. plage u omis
a fine sui diapente deponit. & p diapete ascd
dt. i. v. uocib; remittunt. & v. uocib; iten
dunt. sed fit ut & plaga alet ascendd & & dsce
dd ista. ix. uocet sic auctti regularit intendunt
cantetur. assunt tu si' ipsi qm sic auctti et
lucetia uocet dual & ulz ad sexta uoce a fine sui
p septima aliqtiet intendunt. Qz q' cat' de sunt
i. d. gru pth' ul' plaga pthi peul dubio iudi
cet pthic qd auctet erit si a fine sui diapu
lon ascendat. l' admu' ad sexta uoce mlt'u qz
i alto. q. cursor fortissim' quoret & uiq' sl'
fie sui plusq' una uoce aliqte' remittent. Sz
plaga pthi u dubiu pm ee si desinet i. d.
gru diapente sohum intendit. ul' una l' fo
te q tuto fit dual uocet de lucetia ulti' aul
sumat & sl' eod' fie sui diatessaron ul' diape
te descendat. u i altis sz p' i unus fieri' uo
cib. q. gruor quoret. Si u i. e. gru cat' de sic
t' deuct autem et. ul' utriq; plagu ei & sl'
que sunt ex intentione ul' remissione cat' luca
de ego det. qm omis auctti a fine sui u dim
e p diapulon regularit intendit. et uiq' sl' fie

plus uoce unita remittunt & h i oily antemus
fit mit tenecat plage u. q. gruoret & mlt' ascd
de iporetet. ioz i unus uocib; quant & descedt
a fine suo & & adtendt regli diapente. pauci
li i. k. gru cetio aliq' finat & tunc autem l' pla
gu tri ptimo habeat. sz ei a fine ualid' ac fie
qm ascenl' & gru ac tlis a fine descel' qlis
fint demolt rubit. Deinceps cu i. k. gru cantd
fine facit erit tertia' autem ul' plagu tertie
dilz cuiusi & que fint pmul ascensio leta l' me
tet sl' fine desentio qrto declarabit. ex aut
dcis. viij. tonoy i antiphis uocet ut uoy dni
cgitui p ordine ieipiedo a p potunt iuceri. qz
p' antiph & p fidei mutis ichoat. ead' q; ex p
ordine i sn thome hystoyie antiph. et eid' ten
soyis suauius gnerant. De uocu quetib;.
Cum aut dn canit uox tegmis pyrie pcedt
ti dulimode coplat. Sci e lex tm quetis
uocu cristie nlec q; oi qtcie cantilena. vidz to
ni semitoni. diconi. semidiconi. diatessaron. diapte.
Diconi e duo tony. semidiconi e toni e semitonio
nlla ei uox ulc' qnti a se uocc' potit uno pul
su tedd' ul' remittedo saltare. sz cu acuedo l' re
pmedo uocc' uaricem' ad pxima ul' tria ul' qr
ta su qnta & u ulc' qmodo tulsum. et de simph
q gudmis multiu sufficiat sudu. sa ne diapy
ne. i. distant seu organi pcepta breuit exposu. est
a' diaphonia e plures uocu diuucte & qrdit' dis
sonat & dissonat' qrdit. nlla au uox uocu mta
potic qrdare u i ylonatis si' memoratis.
et q nmul acuta uox acutial sl' & auct ledt
plec & hoic uocc' mlt' exaltare sl' i pcentes sl'
pnuc & ilioyes alus symphonuc. diatessaron
diapte. ac diapulon sic melo et organo apti
oyes. Diconi & & semidiconi a qbzai cantib; ac
cptant apd' qs suauie dissonatia reddi uidet
e. alus u mois uox uocu mullatenu qrdalue n
q' sedu cantor i istoyib; longas distinctes facit
brior discurretib; sl' celeritate uocib; p solan
ti i aliq' dazy ylonatiaz cecunit. ul' forte ad ei
de uocu qm tenet sicior qdsedit. et no q' i
cantu q sic organu appellat. iii. modi cantd
di gemm' ubiqtado. modi; unu q' discretion pr
nucupum' q uctm i kyrie eleyson. ymnus. tali
us cate qrentib; modulatet. alusi mod' e q dicti
tilenula qm gallice motez uocat. q fit e iteri
or ibdmet gru' tene uocet. & brior uocib; si pla
cet au ulus celeri uaudiente qi saltatiib; tu apd'

geomēcia · q̃ ĩtĕptat̃ dinatō ĩ cēta · t̃ ydōmācia
q̃ ĩtĕptat̃ dinatō ĩ aēr · q̃ aēria · aēromācia
q̃ ĩtĕptat̃ dinatō ĩ aēre · q̃ ntia pyromātia qd̃
ĩtĕptat̃ dinatō ĩ igne · q̃ mathēsica uana tīet hĕ
sīet · l · aruspicina · augurū ul' auspiciū et
horoscopia aruspicet l' dī · q · horuspicet · i · ho
rar ĩspectet · q̃ obseruāt tpa ĩ rebz agēdis · ul'
aruspicet · q · arat ĩspicētes · q̃ ĩ extis · i · ĩuīs · tach
ōrz fūtura q̃dānt · augūrū · i · auspiciū t̃ dina
tō et auet · i · ptinz augurū · ad auet · i · dr̃ gar
rit · q · auū · q̃ auis zcipit ĩ garritu · ĩ auū
solēt dinare · et fūtū · auspiciū · ū · ad celos · q̃
auspiciū · ex · ĩ motu · i · uolatu auū · atēdr̃ q̃
celo zcipz · horoscopia q̃ · i · stellatō · dr̃ ē · ēgō · ĩ · ĩtrō
lic · facta · ydōm · ēgrant · sic · genethliaci · fūtūr · q̃
natīcates · obseruant · q̃ oli · ĩpsi · magi · nūcupā
bant · sortilegi · l' q̃ sortiz · dinatēt · ēgrūt · male
fici · ē · q̃ · p · incĕptōēs · ul' · caractēs · ul' · ligatōēs · l' · alia
q̃ · exercēbāt · ĩ · ĩmedior · g · ēcorōē · ārmoñ · ul' · illic
tu · nectendo · p · ficiūt · prestigiatores · ē · q̃ · p · fan
tastica · illusiones · et · ĩ · ĩmutatōēs · scenicis
ĩgnāl · arte · dīa · illudūt · p · ĩstigia · ĩgnorī · dr̃ · p
m · ĩuēsse · augūra · tīgēt · ĩuenerūt · aruspici
nā · tagēt · p · m · ēcēsīt · tdidit · ydromātia · p · ap
sīl · uenit · l' · lugēo · et · magicē · arz · t · ĩ · unū
co · arte · xi · l · nigromācia · ydōmācia · aēromācia
pyromātia · aruspicina · augurū · l' · auspiciū
horoscopia · sortilegū · ovalēticū · prestigiū.

Hōnda · sit · scū · t̃nitas · atq̃z · ĩdīa · vnitas · t · c̃.

Explicit liber de ortu scīarz · fm · Rupertum

.i. · Dīo · scīe · ut · accipiat̃ · illa · pt · q̃ · dr̃ · t · ē · phia ·
ii · De · diffē · t · ortu · phie · ĩ · gēnali ·
iii · De · diē · phie · p · ret · dinal · t · hnal · et · qlz · est ·
iiii · De · ortu · phie · spēlatīe · ĩ · cōi · q̃ · ē · et · rebz · et · ll'o
t · ei · t · fine · ppo · ac · diffē ·
v · Dīo · phie · specīatīe · p · ñ · ē · mathēsicē · t · dinam ·
vi · De · ortu · phie · ñ · ll'o · ac · fine · ppo · ul' · t · diffē ·
vii · Quō · q̃ · ĩtrat · ul' · mot · ē · cū · ll'o · ul' · q̃ · ĩtrat · ll'o · q̃ · mul
tum · p · ptz · sit · ll'o · ul' · q̃ · ĩtrat · ill' · t · nobliōr ·
viii · Ctie · phica · dicat̃ · ē · et · corz · mō · q̃ · iudicat̃ · mlta · a
ttinēre · et · quō · illa · oīa · ad · corz · mō · reducūt̃ ·
ix · Q̃r · ĩ · ll'o · phie · addr̃ · mō · s̃ · et · corz · t · q̃r · ñ · ĩ · ĩcerubile ·
x · Dīo · ul' · scīe · arz · ñ · ratēt · ll'ta · qualiū · ll'z · t · fine ·
xi · De · ortu · geometrie · t · ll'o · ei · t · fine · ac · diffē ·
xii · De · ortu · astro · t · astro · t · arz · dīa · ll'ta · similz · ac · diffōb ·
xiii · De · ortu · ypsīcie · ll'oz · ei · ac · fine · ppo · t · diffē ·
xiiii · Quō · dissimilat̃ · q̃dānt · ul' · t · mathēsicē · ĩtrat̃
grmā · q̃r · ñ · dīcīt · mathēsicē · de · pncipiis · cānti

lz · corzpl · nobile · scīm · q · hi ·

Q̃r · geo · q̃dānt · de · mūt · t · quō · cū · sit · de · mag · xv
Q̃rē · geo · po · dr̃ · ē · de · mag · ablata · q̃ · de · mag · ĩmo ·
Ē · q · mouet · ponēt · ea · ē · de · magnitudīe · immo ·
Quō · astro · q̃dānt · corz · ulua · h · cū · ē · scīa · ll' · quō · xvi
astro · ē · dūcta · ĩ · ll'o · a · geo · t · q̃r · ipū · metīe · tīa
Quō · ipū · ē · dūcta · scīa · mathēsicē · a · geo · t · cū · ei · ll'
altīata · t · ĩ · nō · q · dīr · et · ll'ul · ēnatō ·
De · ypsīa · ne · sit · mathēsica · scīa · l' · ul' · t · quō · se · hat · xvii
De · ortu · musīce · ll'o · ac · fine · ppo · ac · diffē · ad · ne · ĩnz · xviii
De · ortu · arismē · ll'o · fine · ac · diffē · eius · xix
Vtilitatō · ei · q · dīm · ē · et · ll'ic · arismetice · t · mu
sice · t · geometrīa · ei · cū · dō · lex · s̃ · cad · re · xx
De · dūlitate · unī · armonicā · t · ñ · ē · scīam · et · xxi
quō · ipū · ē · mathēsica · t · ablātīoz · eīm · ñ · ul' ·
Quō · se · hĕt · arismē · ad · alias · mathēsicas · t · quō · in xxii
uat · eas · t · ñ · uuat · ab · eis · t · q̃r ·
Dīo · t · suffīcia · mathēsicē · scīarz · ex · predīctis · mūtēta · xxiii
Q̃r · sit · ēntīcatē · tīdīe · scīe · mathēsice · et · q̃r · et xxiiii
nz · puncta · nz · plēs · ĩ · ll'o · nō · q̃dam · de · ĩfinito ·
In · solē · ctie · q̃ · ic · ppōtē · i · ll'o · c̃ · ll'o · de · ĩfinito · ĩuēiet ·
Primo · quō · ē · t · quō · ñ · ē · et · ll'o · tīa · i · dīe · q̃ · i · appē ·
Ro · quō · cadit · ll'o · scīa · t · ll'o · ĩua · zcptōē · et · quō · nō ·
Tīo · q · tā · grā · q̃m · ill' · de · infinito · hĕ · cōsīdēratē
ēpto · de · hēcia · corz · t · dīa · et · ĩfinitē · ē · ĩtellez · tīe ·
Q̃nto · que · causa · infinito ·
Quō · ablātīo · ē · ueri · t · de · diffēnci · ablātīōē · in xxv
tpli · scīa · spēlatīa · t · ĩ · mathēsicē · adīuncem ·
De · ortu · p · plīe · t · ll'o · ei · ac · fine · ac · diffē · xxvi
Quō · dr̃ · sit · ĩ · ĩ · plō · caynut · et · quō · cadit · ĩ xxvii
cad' · scīa · cū · cātura · ap' · phīm ·
De · genera · methēsicē · t · phīci · ĩ · suū · q̃dānt · ĩ · ll'z xxviii
De · genera · t · d · q̃dānt · ĩ · ll'z · methēsice · t · mathēsice xxix
t · quō · mathēsica · ē · et · rebz · sequēs · a · metuz · a · mī ·
de · mī · q̃ · ll'ē · ĩ · ĩsīnuēdi · phīce · t · ad · uīl · mī · phīce · t · ma
Q̃r · celū · hĕt · ĩmm · t · q · immuōē · cū · aliis · corz · phīce · xx
et · quō · ē · sua · mī · cū · pō · et · quō · nō ·
Q̃r · mī · ē · ĩ · spīz · cātīc · t · una · ē · mī · corzm · et · quō xxi
una · s · t · titat̃ · dr̃ · pō · et · mātiam · t · ei · mutatē ·
De · hīcudīe · mēthēsice · ad · omē · alias · spēlātīas xxii
et · q · ipū · ñ · sīl · ēnet · eas ·
Q̃r · scīe · spēlatīe · distīgūt̃ · p · tres · cūdāt · mo
dos · t · ñ · p · diūsīcatēm · tī · x · p · ducamēnz · xxiii
De · ortu · ill' · p · ric · phīe · que · est · de · rebz · hūanis · xxiiii
pr · actām · et · s · macīnalem ·
De · ortu · scīe · actīe · ĩ · ĩ · t · ei · ll'o · fine · ac · diffē · xxv
De · diē · actīe · p · ethicā · t · mecānicā · t · de · ortu xxvi
ethice · t · pnū · et · t · de · ll'o · t · fine · ac · diffē ·
De · ortu · mecā · in · g · ll · t · et · nō · ll'o · fine · ac · diffē · xxvii

xxxviii · Qt cete artes a mecanicis dicuntur liber.
xxxix · De diae et spelis mecanicis s. h. de s. vic.
xl · De diae et spelis mecanicis puy alii q p. et bonte mch.
xli · Quo scie practice pertinent ad philam et quod di
cuntur artes cum scientie.
xlii · De distinctione scianz speculatianz et practicanz penes
speculationem et praxim.
xliii · De oppone scianz speculatianz et practicanz adinu
cem penes sub et supra.
xliiii · De appitione istorum uocabulorum practicum actum et
opus et practate ac differencia.
xlv · De dna inter artem et sciam sui discipline.
xlvi · De ortu sinocinal' scie in gne.
xlvii · An de sinone possit esse scia et quo.
xlviii · Quo de rhematione possit esse scia et quo ut
est illum unum scie adminuclam oilz.
xlix · De dione scie sinocinalis.
l · Vnificatio partem scie quoq distinctoil inter
hinc scias et oppet et pentio nel.
li · De ortu gra tlo fine ac differe.
lii · Vnificatio corporis a rio dum st et oppum et pentio
liii · De nde lgi et ortu sufficiti et tlo fie ac differe. fine.
liiii · De arte dialdi et dissi quo pertinent ad lgicam et
ubi deriant de arte et inuciendi et iudicandi
quo se iunt ad illas.
lv · De sillo tempatio quid sit et quot modi et
ubi deriant in lgicam az.
lvi · De rhematione definiua et sillm simpli et mo
dl ei q tint dialetic et demonstratiuul.
lvii · De quae dia et rhemate adiuncte et eaz dna et genera.
lviii · De oppone lgice sophice et methice penes
ouenientia et dnam.
lix · De ortu rethorice tlo fine ac differe.
lx · Vnificatio ia dux et tlm rethorice.
lxi · De quae retlo et lo poiunte s. genera et dnm.
lxii · Quo se hat sino scia ad speculatam et practicam
et uter sub aliq eaz continet.
lxiii · De ordine scianz et ipsi. s. sm inuentionem et
sm naturam et sm doctrinam.
lxiiii · De oppone practi philie adiuncte penes utilita
tem cum hat una ad aliam.
lxv · De modo cui agendi in oi pte philie qui sp
tat ad cum formalem.
lxvi · Recapitulatio totius gressus a principio.
lxvii · De artibz magistri sm hugonis.

Est musica mudana humana et instrumentalis. De m
usica alia agit boe in musica sua cetera mu
sica alibi exercuerunt se q multum. Sz uer q
multum solunt ignorant. quia a instrumentalis in at
qz in musicis instrumentis ut lira et aliis exercent sui
q et aliaz musicaz quantum necesse hri thz gnu
lz quantum. q dicitur nunquam. Diatonum
a gen certis natalis cantus et tonum et tonum ac
semitonum in singulis octauis tetracordis
sinmatis u a nlis intentum in mollicie declinat
in oilz tetracordis et semitonum ac semitonu
m et tu semitonia spiritus spiritus. Charmonum
uo optime cantatur in oilz tetracor
dis et diesim ac diesim et diatonum. i. duos to
nos. est a diesis medietas semitonii in tribus qu
pe uocum dicuntur spiritus. uij. corde continue
e in qlz gne psalle placuit tuant temperate.
Sz chmatis gremii qui mollicies nisi est effu
ntur ab antiquorum e aut natu. Charmonum u
ti est difficultatis et hoim studiam in dudu
ab aula recessit. vnde diatonum in usu retinuit.
h a diatonum gen sic et duo reliq gna in v. melo
dis sui qlendatis tota qlitas q st diatessaron. dia
pente. diapason. diapason e diapente. bis diapa
son. Diatessaron a oim mua symphonia. i sexta
pte qlitas. lz a tessara q est quor non accepte
cop qlz ordi in qtuor ad qlz a te qrtu diates
saron rationalis. vn diatessaron a dia q est et the
sara. uij. notat. q. qtuor tia de qtis uocis. i. qt
tay uocum. gnus. lz acute sunt mixta et ex sex
tia pte resultat. lz a id est q tot. vn sex
tia pte q tot et tria pte tenet. ut uij. ad t
natum qua hat ei tot et ei tria pte. l minutat
contim qd diatessaron duos tonos ac semitonu
m minus. est a ton pte sex octaua qlem cont
net uocuna ad octonatum qut qlo e a semi
ton incidit tom lz a sem q e in fim. ton or
in stat et qlitie in minus nisi et ei pte q sic e
. et. xliii. ad. et. lvi. quint. Diapente u a dia q
e et. t penta. v. notat. eo q corde qlz ad qntat
qlz a te diapente psallentur. h qd in sexta pte
tot qlitis. uelut chordi ad iunatum quit et
qtuor semitoniu et tre tonos. vn tono integru
diatessaron transit. Diapasom u oim cpta sy
phonia. n aa a mio qlonatum cordis ut due
pte et n accipit. lz a dia de et pm q e et. q. et
oilz mutuat eo q qtuor in te dia qlonatis.
pte et. h qd in pte dupla qlitis et oil du
pla pte et sexquialtera et sexquitertia e cita. st ad h

omnis pmulcatōnes conuertit gōuocū ut pri mo
mento. O maria ꝛc. Cum a magō ducat lū ma
neries nūcupat eo q̄ pcillime regulat manc
tie discantet. Cuncti e i. Natura dl regulet cū
ad ipsū. i hyc nō a tribz dūlis ul ꝛ a quatuor ca
nēdo cōuoqt modulat. Qui mag̃ e q̄ ppe orga
nū appellat q̄ solū a duobz dūlis potest modu
lari. ꝛo dixi a duobz dūlis. qm̄ si plis duobz or
ganis canat bnm sp̄ qtinet una uocē. hyc a ipse
fit q̄ dū interior uox longior pcedēdo tenet le
uior ad placē discurrit q̄ tū ī discordat. et ad
placē reuocat. hi sepe fiūt pnci ipsorūm cū
dūlibz. gradualia ꝛ alleluia. q̄ e a tribz ul. iij. di
ūlis canūt. et mag̃ et nūm cōducti ymna tpla
ul q̄drupla. si ī ppe organū nōant. qz gōm
modyr legere i sinul locis lucidē exponet. Sīnē
tū lectū ꝛ scripto difficilē hi explicāt. hi a dīmū
memuisse dz oīs artifex cantionū q̄ melos
et oīs cantū p dūplicate qtū ac mētū symi
t ac laudat. et hyme dūplicē ab alio amplexa
t. ixe oblectāt qdma ꝛ illeq̄ sunt dūla. ille qui
nuatōem ꝛ mollicē si mētis suc laceuā circu
ille ut pote gōuū mag̃ sobrīs cāticū acmlat
et si uniqīq̄ conuū unto q̄ nūciat q̄ sī mētis suc
ēsticate ilicā mag̃ p sunt. qcq̄ tū ueniūt ulti ro
tū sp̄ exigit ut ī cucūt cantōn' uniuersū
effect. ita ut ī tūbz rebz sint pnecte granel
in tūqullic uocūdi. i psyl exultāt. explic.